

با استعانت از خداوند متعال، جزوه‌ای جامع را برای درس کاربرد آزمون‌های روانی آماده کرده‌ایم. جزوه‌ای که از نظر خوانندگان محترم خواهد گذشت شامل تمامی مفاهیم مهم این درس می‌باشد و تسلط بر روی آن، آمادگی شما را برای پاسخگویی به سوالات این درس بالا می‌برد. داوطلبین عزیز لطفاً به این نکته توجه فرمایید که حفظ تمام جزئیات همه‌ی آزمون‌ها اصلاً لازم نیست، شما می‌بایست آزمون‌های مهم را به صورت دقیق و کامل یاد بگیرید و در مورد بقیه‌ی آزمون‌ها یک آشنایی کلی داشته باشید.

آزمون‌های مهمی که توصیه می‌کنم حتماً با تمام جزئیات مسلط باشید:

- آزمون وکسلر
- آزمون بندر گشتالت
- آزمون تصاویر درهم‌آندره‌ری
- آزمون آدمک گودیناف
- آزمون MMPI
- آزمون CPI
- آزمون 16PF
- آزمون‌های فرافکن TAT و رورشاخ

با آرزوی موفقیت برای همه‌ی شما عزیزان

بخش اول

کلیات

ابتدا لازم است با مفهوم آزمون و مفاهیم مرتبط با آن یعنی اندازه‌گیری، ارزشیابی و سنجش را یاد بگیرید و تفاوت‌های آن‌ها را بلد باشید.

عینی ← روش اجرا، نمره دادن و تعبیر و تفسیر نتایج آزمون براساس قواعد معین و مشخص صورت می‌گیرد و از قضاوت و نظر شخص بی‌تأثیر است.

استاندارد ← یعنی آزمون بر روی گروه نمونه هنجار شده و دارای روایی و اعتبار است و همچنین دارای جدول نرم یا هنجار که نمرات خام براساس آن تعبیر و تفسیر می‌شود.

برای اندازه‌گیری نمونه‌ای از رفتار یا خصایص آدمی است ← منظور اینکه مثلاً استعدادهای افراد یا خصایص شخصیتی افراد را می‌سنجد.

۱- آزمون وسیله‌ای است

۲- اندازه‌گیری: اختصاص دادن اعداد به افراد به شیوه‌ای منظم برای نشان دادن ویژگی‌های آنها را اندازه‌گیری گویند. در اندازه‌گیری هیچ‌گونه قضاوتی درباره‌ی نتایج به دست آمده صورت نمی‌گیرد.

تفاوت اندازه‌گیری و آزمون ← اندازه‌گیری برای مقایسه‌ی تعدادی از افراد از لحاظ یک ویژگی معین مورد استفاده قرار می‌گیرد اما آزمون برای سنجش افراد است با ویژگی‌های متفاوت، ضمناً مفهوم آزمون از مفهوم اندازه‌گیری محدودتر است.

۳- ارزشیابی: ارزشیابی برای تعیین میزان کارآمدی یک برنامه یا دوره‌ی آموزشی انجام می‌گیرد. در ارزشیابی داوری و قضاوت وجود دارد و جنبه‌های کیفی رفتار نیز برآورد می‌شود. به عبارت دیگر اگر اطلاعات بدست آمده از طریق اندازه‌گیری را با ملاک معینی مقایسه و بر این اساس درباره‌ی افراد مورد مطالعه داوری کنیم، عمل ارزشیابی را انجام داده‌ایم.

۴- سنجش: اگر در اندازه‌گیری به جای آزمون یا علاوه بر آن، وسایل دیگری نیز به کار رود، به آن سنجش می‌گویند. سنجش: تحلیل جامع و چند جانبه عملکرد اختصاصی فرد است، یا به عبارت دیگر سنجش، نوعی تحلیل بالینی و پیش‌بینی عملکرد فرد است.

تاریخچه‌ی آزمون‌های روانی: فعالیت در زمینه‌ی آزمون‌های روانی به صورت علمی از اواخر قرن نوزدهم میلادی شروع شد. در رابطه با اندازه‌گیری پدیده‌های روانی افراد مختلفی در مکان‌های مختلف به فعالیت پرداختند که از جمله آنها می‌توان به افراد زیر اشاره کرد که در اینجا توضیحات مربوط به هر کدام را نیز برایتان آورده‌ام.

۱- اولین آزمایشگاه روان‌شناسی در شهر لایپزیک آلمان

۲- تلاش کرد، روان‌شناسی را از بحث‌های فلسفی قرون گذشته، آزاد سازد.

۳- هدف روان‌شناسی مانند سایر رشته‌های علوم کشف قوانین کلی پدیده‌های روانی است نه تفاوت‌های

موجود بین افراد

۴- به تحقیقات آزمایشگاهی در زمینه‌ی حواس پرداخت.

ویلهلم وونت

فرانسیس گالتون

- ۱- از نخستین کسانی که تفاوت‌های فردی را مورد مطالعه و اندازه‌گیری قرار داد.
- ۲- بین هوش و تمیز حسی رابطه برقرار کرد (رابطه‌ی مستقیم) و برای تمیز حسی آزمون‌هایی را تدوین کرد.
- ۳- معتقد است، تا زمانی که تفکرات و اتفاقات عالم طبیعت و عقل در قید اندازه و اعداد در نیاید، وارد علم نشده است.
- ۴- ابزارهای اندازه‌گیری گالتون:
 - ۱- سوت گالتون ← قدرت شنوایی
 - ۲- رنگ‌سنج ← دقت آزمودنی در مقایسه‌ی ۲ لکه‌ی رنگ
 - ۳- وزنه‌های گالتون ← شکل، رنگ و حجم یکسان- ولی از لحاظ وزن به ترتیب سنگینی برای سنجش حساسیت جنبشی
 - ۴- میله‌هایی با اندازه‌های متفاوت ← تخمین دانه‌ی دیداری
 - ۵- بطری‌هایی پر از مواد مختلف ← حس بویایی
- خدمت مهم: ابداع روش‌های آماری برای کمی ساختن نتایج حاصل از اجرای آزمون برای مطالعه‌ی تفاوت‌های فردی و تجزیه و تحلیل نتایج ← پیرسون ← روش همبستگی گشتاوری
- ۶- منحنی اُجیو گالتون
- ۷- اثر مشهور: نبوغ ارثی ← محاسبه نسبت افرادی که از میانگین جامعه جلو می‌افتند.

- کرایپلین ← با عملیات ساده‌ی حساب و روش تداعی آزاد ← آزمون‌هایی را به وجود آورده است که تأثیر خستگی را روی تمرین، حافظه و حواس پرتی می‌سنجد.
- چه کسی در ایتالیا توانست آزمون‌هایی که افراد نابهنجار را از افراد عادی جدا کند، بسازد؟ فراری
- آزمون‌هایی برای سنجش حافظه و فراخوانی آن- آزمایشگاه توانش‌های اندامی ← ابینگهاوس

جیمز مک کین کتل

- ۱- نخستین بار اصلاح آزمون روانی را به کار برد.
- ۲- مانند گالتون با اندازه‌گیری فرایندهای تمیز حسی و زمان واکنش، توانایی‌های ذهنی را اندازه‌گیری کرد.
- ۳- آزمون‌های کتل از ویژگی‌های روان‌سنجی برخوردار نبودند. نه روایی و پایایی کافی داشتند و نه نرم و هنجاری برای مقایسه افراد. پدیده‌های ساده‌ی فعالیت‌های روانی را اندازه‌گیری می‌کردند.

آلفرد بینه

- در سال ۱۸۹۵
- به کار گالتون و کتل انتقاد کرد و اظهار داشت که بین آزمون‌های آنها و توانایی‌های عالی ذهن (هوش) همبستگی وجود ندارد.
- وی پیشنهاد کرد که هوش باید براساس توانایی‌های عالی‌تر ذهن مثل حافظه، توجه، درک، تخیل و استدلال مورد اندازه‌گیری قرار گیرد.
- آزمون بینه بر این فرض استوار است که هوش باید با تکالیفی سنجیده شود که نیاز به استدلال و مشکل‌گشایی دارد؛ نه مهارت‌های حرکتی.
- استدلال او این بود که مراحل رشد ذهنی کودکان کند ذهن با کودکان بهنجار تفاوتی ندارد و تفاوت در نمره هوشی آنها به این دلیل است که توانایی ذهنی کودکان کندذهن دیرتر از کودکان بهنجار رشد می‌کند.

شروع واقعی آزمون‌های روانی

اولین آزمون روانی به معنای واقعی کلمه، مقیاس هوشی بینه-سیمون است. در سال ۱۹۰۵ برای اندازه‌گیری هوش کودکان ساخته شد و به همین دلیل بینه را پدر آزمون‌های روانی نامیده‌اند.

آزمون بینه -سیمون به درخواست وزارت آموزش همگانی فرانسه و با هدف مطالعه‌ی توانایی‌های یادگیری کودکان عقب مانده‌ی ذهنی ساخته شد.

این آزمون ۳۰ سوال داشت که به ترتیب سطح دشواری از آسان به مشکل [با درجه‌ی دشواری فزاینده بود]

و کارکرد شناختی یعنی قضاوت، درک، فهم و استدلال را اندازه‌گیری می‌کرد.

این آزمون در سال ۱۹۰۸ مورد تجدیدنظر قرار گرفت و علاوه بر گسترش محتوای آن مفهوم سن عقلی نیز در آن گنجانده شد. برای مثال اگر کودک ۶ ساله به تمام سوالات کودک ۵ ساله پاسخ دهد، سن عقلی او ۵ سال خواهد شد.

پس تعیین سن عقلی از جمع سوالات پاسخ داده شده به کل آزمون و تبدیل آنها به معادل‌های سن عقلی که در جدول‌های تنظیم شده است به دست می‌آید. تجربیات بینه و سیمون نشان داد که:

سن عقلی کودکان عقب مانده‌ی ذهنی عمیق [کانا] از مرز ۳ سالگی عقلی

کودکان [کالیو] از مرز ۷ سالگی عقلی و کودکان [کودن] از مرز ۱۰ سالگی عقلی تجاوز نمی‌کند.

لویس ام. ترمن در سال ۱۹۱۶ آزمون بینه را در دانشگاه استنفورد کالیفرنیا برای کودکان آمریکایی هنجار کرد و آن را آزمون استنفورد-بینه نامید.

آزمون بینه-سیمون و آزمون‌های مشتق آن جزء آزمون‌های انفرادی هستند زیرا به گونه‌ای ساخته شده‌اند که در آن واحد می‌توان آن را فقط بر روی یک فرد اجرا کرد. اما از سال ۱۹۱۷ جنگ جهانی اول باعث شد تا میلیون‌ها سرباز آمریکایی روانه جبهه‌های جنگ شوند و این موضوع، بحث شناسایی و طبقه‌بندی افراد در گروه‌های مختلف را می‌طلبید. لذا روش اجرای گروهی آزمون بینه-سیمون از سال ۱۹۱۷ به بعد ابداع شد.

نکات تکمیلی:

- آزمون بینه بیشتر در مورد کودکان ۳ تا ۱۳ سال کاربرد دارد.
- اندازه‌گیری هوش، از طریق جلوه‌های خارجی و رایج آن، مهم‌ترین هدف مقیاس اندازه‌گیری هوش بینه است.
- معروف‌ترین آزمون گروهی ارتش ← آزمون آلفا و آزمون بتای ارتش ← ساخته‌ی رابرت یرکز
- آلفا ← آزمون کلامی برای افرادی که سواد خواندن و نوشتن زبان انگلیسی را داشتند.
- بتا ← آزمون غیرکلامی برای افراد بی‌سواد یا کسانی که زبان انگلیسی را نمی‌دانستند، به جای راهنمایی کتبی یا شفاهی روش نشان دادن از راه عمل یا پانتومیم بود.

نکته:

الگوی آزمون‌های آلفا و بتا، آزمون هوشی آرتور اتیس بود، اتیس در تدوین آزمون هوشی خود، پرسش‌های چند گزینه‌ای را برای نخستین بار به کار بست.

طبقه‌بندی آزمون‌های روانی

به خاطر سهولت در مطالعه و آموزش. دشواری آن این است که برخی از آزمون‌های روانی چند وجهی هستند.

۱- ماهیت و محتوای ظاهری (استفاده از کلام):

آزمون کلامی: ۱- گفتاری-گفتاری، ۲- نوشتاری-نوشتاری، ۳- گفتاری-نوشتاری

- آزمون‌های کلامی ← وابسته به فرهنگ - بینه و سیمون - رنه زازو
- آزمون‌های غیر کلامی ← ناوابسته به فرهنگ و آزمون‌های عملکردی-مقیاس عملی لایتر-مکعب‌های چوبی کهس-مازهای پرتئوس

بعضی آزمون‌ها هم کلامی و هم غیر کلامی هستند مثل مقیاس هوش و کسلر و استنفورد بینه

۲- هدف یا کاربرد:

- آزمون‌های تشخیصی ← حالت فعلی آزمایش شونده را در زمینه‌های هوش، تحصیل و روان شناختی بررسی می‌کند مثل انفرادی کردن آموزش یا اتخاذ روش درمانی خاص
- آزمون‌های طبقه‌بندی یا پیش‌بینی ← پیش‌بینی موفقیت‌های آتی فرد و برنامه‌ریزی برای آینده مثل آزمون راهنمایی شغلی و تحصیلی

۳- شیوه‌ی اجرا:

- آزمون‌های فردی ← مکعب‌های چوبی کهس-لکه‌ی جوهر رورشاخ-استنفورد بینه-تصاویر در هم آندره-ری
- آزمون‌های گروهی ← آزمون ریون-دمینوها-MMPI

بعضی آزمون‌ها هم فردی هستند هم گروهی مثل آزمون هوش وابسته به فرهنگ کتل و بندرگشتالت

۴- محتوا و موضوع

- آزمون‌های هوش (توانایی)
- آزمون‌های استعداد ← استعدادهای وابسته به هوش-استعدادهای حرکتی-رشد ادراک دیداری-آزمون‌های ادراک فضایی
- آزمون‌های معلومات، مهارت و پیشرفت ← پیشرفت تحصیلی-آزمون‌هایی برای تعیین صلاحیت و گزینش
- آزمون‌های عینی شخصیت ← سنج علایق-نگرش سنج‌ها-خلاقیت-درون‌گرایی و برون‌گرایی-فشارهای روانی
- آزمون‌های فرافکن شخصیت ← آزمون لکه‌ی جوهر رورشاخ-داستان ناتمام-جملات ناتمام-سنجش ناکامی
- آزمون‌های بالینی ← اختلالات خواندن و یادگیری-تشخیص ضایعات مغزی و آزمون‌های عصبی و روان پزشکی
- ابزار روان‌سنجی ← نیروسنج‌ها و سنجش آستانه‌های حواس

۵- درجه‌ی دشواری سوال

- آزمون‌های سرعت ← با درجه‌ی دشواری یکسان-آزمون هوش-سرعت‌سنج‌های تولوز-پیرون و بوناردل-زمان ملاک است و در واقع دو عامل صحت و سرعت ملاک قضاوت است.
- آزمون‌های قدرت ← با درجه‌ی دشواری فزاینده-آزمون‌های تشریحی-آزمون‌های پیشرفت تحصیلی-ماتریس‌های پیش‌رونده‌ی ریون.

زمان آزمون‌های قدرت نامحدود است و آزمودنی وسعت دانش و میزان درک و فهم و مهارت خود را به بوت‌های آزمایش می‌گذارد.

۶- فرم و شکل ظاهری:

- آزمون‌های عملی (عملکردی): مکعب‌های چوبی کهس-آزمون عملی دکسلر
- آزمون‌های مداد کاغذی ← پرسش‌نامه‌های شخصیت

طبقه‌بندی

آزمون‌های روانی

طبقه‌بندی

آزمون‌های روانی

۷- قضاوت آزمون‌گر

- آزمون عینی ← پرسش‌نامه‌ی هوش و شخصیت- بیشتر آزمون‌های روان شناختی عینی هستند
- آزمون ذهنی ← آزمون‌های تشریحی

۸- دقت ساخت یا چگونگی تهیه

- آزمون‌های ملاک مرجع یا معلم ساخته ← در این آزمون‌ها، عملکرد آزمودنی با توجه به ملاک از قبل تعیین شده و بدون توجه به عملکرد سایر افراد گروه ارزیابی می‌شود. مثل تافل- نمره‌ی قبولی- برای بررسی میزان تحقق هدف‌های آموزشی

- آزمون‌های هنجار مرجع یا میزان شده ← آزمون کنکور- پرسش‌نامه‌ی شخصیت تراز شده MMPI

این آزمون‌ها براساس دستورالعمل خاص و به شیوه‌ی یکسان، اجرا، نمره‌گذاری و تفسیر می‌شود.

۹- تأثیر یا عدم تأثیر فرهنگ:

- آزمون‌های وابسته به فرهنگ ← وکسلر- استنفورد-بینه- آزمون براساس مشخصات یک فرهنگ خاص ساخته شده است و پاسخ دادن به آن مستلزم آشنایی با همان فرهنگ است. (اکثراً کلامی هستند)
 - آزمون‌های ناوابسته به فرهنگ ← آزمون فراخنای حافظه (برای یادآوری اعداد یک رقمی بعد از یکبار شنیدن آنها)- ماتریس‌های پیش رونده‌ی ریون- مکعب‌های چوبی کس
- پاسخ دادن به این آزمون‌ها مستلزم آشنایی با فرهنگ خاصی نیست، محتوای این آزمون‌ها معمولاً تصاویر، اعداد، سوال- های علمی و ابزاری هستند.

۱۰- زمان:

- زمان محدود ← آزمون‌های هوش کتل و ریون- مکعب‌های چوبی کس
- زمان نامحدود ← آزمون هوش بندر گشتالت- مازهای پرتئوس

۱۱- شناختی

- آزمون‌های شناختی ← اندازه‌گیری فعالیت‌های فکری و ذهنی- آزمون‌های هوش و استعداد مثل (موزائیک ژیل- دمنوها)
- آزمون‌های غیرشناختی ← اندازه‌گیری ابعاد عاطفی و شخصیتی- نگرش سنج‌ها- ارزش سنج‌ها- رغبت سنج‌ها- پرسش‌نامه‌ی شخصیت (۱۶ عامل کتل- TAT)

۱۲- نوع پاسخ

- پاسخ محدود ← آزمون‌های چند گزینه‌ای- صحیح و غلط
- پاسخ آزاد ← آزمون‌های تشریحی- فرافکن

۱۳- مفروضه‌ها: آزمون‌های شخصیت

- آزمون‌های عینی و تحلیلی ← شخصیت از عناصر متعددی تشکیل شده است که مستقل از یکدیگرند. MMPI- ۱۶ عاملی کتل
- آزمون‌های فرافکن و ترکیبی ← شخصیت، پدیده‌ای پویا و در کل یک واحد است که دائماً در حال کنش متقابل با محیط است. TAT- لکه‌ی جوهر رورشاخ

طبقه‌بندی

آزمون‌های روانی

طبقه‌بندی

آزمون‌های روانی

۱) علت گسترش قابل ملاحظه‌ای آزمون‌های روانی در ۳۰ سال اخیر ← استفاده‌ی روزافزون روان‌پزشکان از آن.

- ۱- فرم‌های موازی:
- جهت جلوگیری از افشای آزمون و نتایج حاصل از تمرین
 - فقط از نظر محتوای ظاهری تفاوت دارند و درجه‌ی دشواری، درجه‌بندی، قدرت تشخیص، استاندارد بودن. به لحاظ این موارد، کیفیت مشابهی دارند.

۲- از آزمون‌ها چه انتظاری داریم؟ عینیت بیشتر در مقایسه و کاهش خطا

چند اصطلاح مهم:

- پسیکو تکنیک: مسائل قابل طرح در پسیکوتکنیک (راهنمایی، انتخاب، انطباق، ترتیب شغلی)
- سایکوتکنیک: کاربرد روان شناسی برای مطالعه‌ی عوامل انسانی در تولید
- سرایت معیار: وقتی داری نتایج آزمون را ارزیابی می‌کنی. تأثیرپذیری ارزیابی‌های بعدی از ارزیابی‌های قبلی.
- گفتیم که آزمون‌ها به لحاظ شیوه‌ی اجرا به دو دسته‌ی فردی و گروهی تقسیم می‌شوند. در اینجا به بررسی محاسن و معایب هر دو روش اجرا خواهیم پرداخت:

• فراهم کردن امکان مشاهده‌ی دقیق رفتار آزمودنی، که امکان دستیابی به اطلاعات کیفی را فراهم می‌کند.

• قابل اجرا بر روی کودکان خردسال

• قابل اجرا بر روی کودکان کم‌توان ذهنی و بیماران روانی

• قابلیت قطع آزمون در صورت ناتوانی آزمودنی

• قابلیت اطمینان از اینکه آزمودنی دستورالعمل را فهمیده است.

• دقت و اعتبار بیشتر. خطای اندازه‌گیری کمتر

• لزوم متخصص بودن آزمون‌گر

• عدم ایجاد شرایط یکسان برای همه

• نیاز به زمان طولانی برای اجرا

• هزینه‌بر دار بودن اجرای آزمون (به ویژه بر روی افراد زیاد)

محاسن

معایب

آزمون‌های فردی

نکته:

دو هدف نهایی آزمون‌ها:

- ۱- حل مسائل نظری جهت تکمیل علم روان‌شناسی
- ۲- پیدا کردن راه حل منطقی مشکلات و مسائل موجود

در هدف اول: از تحقیقات بنیادی صحبت می‌شود و منظور ارضای حس کنجکاوی است.

در هدف دوم: از تحقیقات کاربردی سخن به میان می‌آید و به دنبال برطرف کردن مشکلات موجود است.

انواع سوال‌های آزمون

در ساخت هر آزمونی، توجه به نوع سوالات که باید انتخاب شوند خیلی موضوع مهمی است.

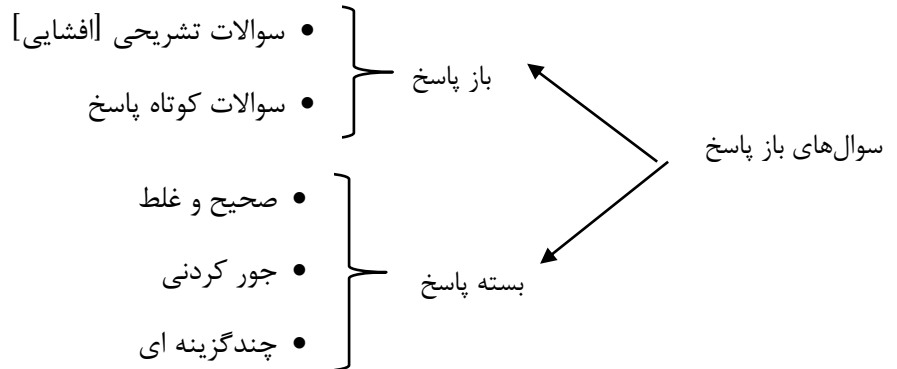
در انتخاب نوع سوالات باید به مبانی نظری آزمون، امکان بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آن، هزینه‌ی آزمون، هدف تهیه‌ی آزمون، سن و تحصیلات آزمودنی‌ها توجه شود و به سادگی نمی‌توان ادعا کرد که نوع خاصی از سوال بهتر از انواع دیگر سوال‌هاست.

نکته:

بهتر است در هر آزمون از یک نوع سوال استفاده شود؛ چون در صورت تنوع سوال‌ها در یک آزمون هم تعیین وقت و هم نمره‌گذاری و ترکیب و تفسیر آنها مشکل است و هم این‌که تنوع سوال‌ها و دستورالعمل‌ها دچار سردرگمی می‌شود. هم‌چنین در این مورد اثر نداخل یادگیری را نباید نادیده گرفت.

به طور کلی سوال‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند:

- ۱- سوال‌های باز پاسخ
- ۲- سوال‌های بسته پاسخ

طرز تهیه‌ی سوالات چهارگزینه‌ای

- ۱- سوالات را طوری طراحی کنید که برای آزمودنی قابل فهم و روشن باشد.
- ۲- هر سوال باید یک موضوع یا حداکثر دو موضوع را اندازه بگیرد.
- ۳- تا حد امکان سوال به صورت مثبت نوشته شود و در صورت منفی بودن، زیر افعال منفی خط کشیده شود.
- ۴- متن سوال نباید طوری باشد که پاسخ صحیح را القا کند.
- ۵- سوال طوری طراحی شود که تنها یک پاسخ درست داشته باشد و یا دارای درست‌ترین پاسخ باشد.
- ۶- هر سوال باید مستقل از سوال‌های دیگر باشد.
- ۷- گزینه‌های گمراه کننده به نحوی طراحی شوند که توجه آزمودنی‌های بی‌اطلاع از موضوع را به خود جلب کند.
- ۸- متن سوال باید به گونه‌ای باشد که امکان طرح گزینه‌ها به تعداد مورد لزوم را فراهم سازد.
- ۹- طول گزینه‌ی درست در سوال‌های مختلف متغیر باشد؛ یعنی پاسخ درست همیشه طولانی‌ترین یا کوتاه‌ترین گزینه نباشد.
- ۱۰- دو کلمه‌ی متضاد را که پاسخ درست یکی از آنهاست، به عنوان گزینه‌ی درست به کار نبرید

مراحل ساختن آزمون

- ۱- رفتار یا ویژگی که قرار است مورد آزمون قرار گیرد به صورت عملیاتی تعریف شود.
- ۲- اجزاء و حیطه‌های جزئی تعریف عملیاتی مشخص گردد [این عمل یک نوع تعیین روایی محتوایی منطقی است] در ادامه پیرامون انواع روایی و پایایی صحبت خواهیم کرد.
- ۳- برای اجزاء و حیطه‌ها سوال طرح گردد. (تعداد سوال‌ها حداقل ۱/۵ و حداکثر ۳ برابر سوال‌های آزمون اصلی باشد). توجه داشته باشید تعداد سوال‌های مورد نیاز به مهارت آزمون‌ساز در ساختن سوال و تسلط او به حوزه‌ی مورد مطالعه بستگی دارد. (کار تهیه آزمون با طرح سوال‌ها پایان نمی‌پذیرد).
- ۴- آزمون ساخته شده باید بر روی نمونه‌ای کوچک اجرا شود؛ تعداد نمونه نباید کمتر از ۵۰ نفر باشد.
- ۵- پاسخ‌های آزمودنی‌ها به هریک از سوال‌های آزمون مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد؛ به این مرحله، طرح‌ریزی سوال گفته می‌شود.
- ۶- برای هنجاریابی؛ پرسش‌نامه‌ی نهایی روی نمونه‌ی بزرگتری که معرف واقعی جامعه باشد؛ اجرا شود و هنجارهای آزمون به منظور ایجاد هماهنگی در دستورالعمل‌های اجرایی، شیوه‌ی نمره‌گذاری و تفسیر داده‌ها تهیه شود. در این مرحله کلید آزمون و پاسخنامه نیز باید تهیه گردد.

۲ شاخص مهم در تحلیل سوالات آزمون

- ۱- ضریب تمییز: افراد گروه قوی را از افراد گروه ضعیف جدا می‌کند. بتواند بین دو گروه تمایز ایجاد کند.
- $$\text{ضریب تمییز} = \frac{\text{میزان پاسخ درست گروه ضعیف} - \text{میزان پاسخ درست گروه قوی}}{\text{تعداد اعضای یک گروه}}$$

- مثبت ← توانسته تمایز ایجاد کند.
- صفر ← نتوانسته
- منفی ← نشان دهنده‌ی این است که گروه ضعیف موفق‌تر بوده است.

تفسیر ضریب تمییز

۲- ضریب دشواری: نشان دهنده‌ی سطح دشواری سوال است.

$$\text{ضریب دشواری} = \frac{\text{پاسخ درست گروه ضعیف} + \text{پاسخ درست گروه قوی}}{\text{تعداد افراد کل دو گروه}}$$

تفسیر ضریب دشواری: هرچه قدر کمتر باشد سوال سخت تر بوده پس هنگامی که عدد بالایی را نشان دهد سوال آسان است.
نکات:

(۱) سوالی مناسب است که دارای ضریب دشواری متوسط و ضریب تمییز بالا باشد.

(۲) در آزمون‌های وابسته به ملاک، ضریب دشواری سوال‌ها بالا و ضریب تمییز آنها بسیار پایین است.

(۳) اگر یک سوال با بعضی از سوالات همبستگی منفی یا نزدیک به صفر داشته باشد، اما با بقیه همبستگی بالایی داشته باشد، امکان دارد این امر به این دلیل باشد که آزمون دو ویژگی کاملاً متمایز را می‌سنجد.

بخش سوم

نظریات هوش

هوش ← تعریف } نظری عملی

- تعریف عملی هوش ← فرایندهای ذهنی فرد + (تجلی آنها) رفتار
- اکثر روان‌شناسان هوش را توانایی سازگاری می‌دانند، سازگاری فعال و آگاهانه نه سازگاری انفعالی
- وکسلر ← هوش، استعداد کلی برای درک جهان خود و برآورده ساختن انتظارات آن ...
- هوش شامل توانایی‌های فرد (تفکر منطقی، اقدام هدف‌مندانه، برخورد موثر با محیط)
- هوش کلی را نمی‌توان با رفتار هوشمندانه معادل دانست، بلکه آن را به عنوان جلوه‌های آشکار شخصیت به طور کلی تلقی کرد.
- هوش می‌تواند اجتماعی و علمی و انتزاعی باشد و نمی‌توان آن را از ویژگی‌هایی مثل پشتکار و علایق و نیاز به پیشرفت مستقل دانست.
- هامفریز ← هوش، خزانه‌ی مهارت‌های ذهن آدمی
- بورتیک ← هوش، همان چیزی که به وسیله‌ی آن آزمون‌های هوش اندازه‌گیری می‌شود. به عنوان تعریف عملیاتی در بسیاری از پژوهش‌ها
- بینه ← هوش، قضاوت درست در برخورد با مسائل. هوش، یک سازه یا صفت است و از این نظر بین افراد تفاوت‌هایی وجود دارد.
- هم بینه و هم سیمون ← هوش، وابسته به رشد مغزی است.
- ترمن ← هوش، توانایی تفکر انتزاعی
- پیازه ← سازگاری شامل دو وجه است. ← جذب و انطباق
- جذب: تغییر محیط برای سازگار شدن با تو
- انطباق: تغییر خودت برای سازگار شدن با محیط
- هوش به عنوان توانایی درک رابطه ← آزمون‌های هوش کتل و ریون

نکته:

علت اینکه تعاریف متعددی درباره‌ی هوش ارائه شده است؛ این است که رفتارهای هوشمندانه، متنوع و متعدد هستند.

توزیع هوش

توزیع هوشبهر افراد در جامعه یک توزیع بهنجار است.

ضریب هوشی از ۱۴۰ به بالا ← نابغه یا خیلی سرآمد

ضریب هوشی از ۱۲۰ تا ۱۳۹ ← پرهوش یا سرآمد

ضریب هوشی از ۱۱۰ تا ۱۱۹ ← باهوش یا بهنجار بالا

ضریب هوشی از ۹۰ تا ۱۰۹ ← طبیعی یا بهنجار

(از ۹۰ تا ۹۹ متوسط پایین و از ۱۰۰ تا ۱۰۹ متوسط بالا)

ضریب هوشی از ۸۰ تا ۸۹ ← متوسط ضعیف یا بهنجار پایین یا دیرآموز

ضریب هوشی از ۷۰ تا ۷۹ ← مرزی

ضریب هوشی کمتر از ۶۹ ← کم توان ذهنی

ثبات هوش

مسلماً نمی‌توان ادعا کرد که بهره‌ی هوشی در سراسر عمر به طور کامل ثابت باقی می‌ماند، اگر هوش فقط به عامل وراثت مربوط می‌شد، می‌توانست ثابت بماند اما هوش تحت تأثیر محیط نیز قرار دارد.

- (۱) با افزایش سن، ثبات و پایداری هوشبهر افزایش می‌یابد.
- (۲) عامل وراثتی هوش؛ تا سن معینی (معمولاً ۱۵ سالگی) افزایش می‌یابد.
- (۳) هوشبهر افراد در آزمون‌های مختلف متفاوت است.
- (۴) امکان پیش‌بینی موفقیت‌های آینده افراد از روی هوشبهر در سنین بالاتر بیشتر است.
- (۵) هرچه فاصله‌ی زمانی اجرای یک آزمون بر روی فردی خاص بیشتر باشد، تفاوت نمره‌های حاصل از دو اجرا بیشتر خواهد بود.
- (۶) هوش کودکان کمتر از ۵ یا ۶ سال، دارای کمترین ثبات و پایداری است و هوش افراد بالاتر از ۱۵ یا ۱۶ سال، از بیشترین پایداری برخوردار است.

در اینجا تقسیم‌بندی از نظریات هوش می‌بینید

عائزہ خان

تعریف تفکر همگرا و تفکر واگرا

- ۱- تفکر همگرا ← از بین راه‌حل‌های مختلف، بهترین راه‌حل‌ها را انتخاب کردن.
- ۲- تفکر واگرا ← با خلاقیت ارتباط دارد.

نکات:

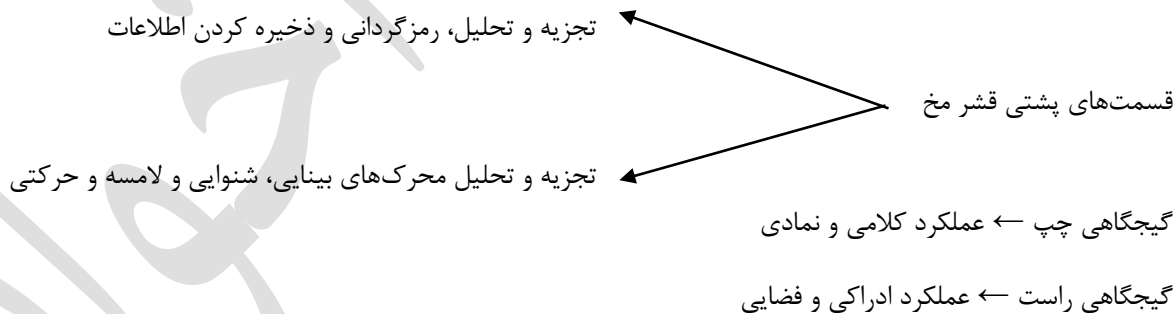
- (۱) طرفداران نظریه‌ی روان‌سنجی عمدتاً برای سنجش هوش از آزمون‌ها استفاده می‌کنند و توانایی‌های مختلف ذهنی را با اجرای آزمون‌ها به صورت کمی توصیف می‌کنند.
- (۲) ایرادات وارده به طرح گیلفورد
- طرح گیلفورد انتزاعی است و زمینه‌ی تجربی ندارد.
 - این طرح نظریه شناختی درباره‌ی فرایندهای هوشی را نادیده گرفته است.
 - گروه نمونه از هوش بالاتری برخوردار بودند و معرف واقعی جامعه نبودند.

۲- نظریه‌های عصبی و زیستی

در نظریه‌های عصبی و زیستی، رابطه‌ی بین هوش و ویژگی‌ها نظام عصبی مانند فیزیولوژی عصبی، فرایندهای الکتروشیمیایی و اندازه و مشخصات مغز مورد بررسی قرار می‌گیرد.

با تشریح نواحی مختلف مغز و آسیب‌هایی که به هر ناحیه وارد می‌شود، توانسته‌اند نقش‌های مختلف مغز را در کارکردهای ذهنی و رفتار آدمی مورد مطالعه قرار دهند.

براساس این مطالعات مشخص شده است که:

به نظر الکساندر لوریا

لوب پیشانی و گیجگاهی ← فرایندهای توالی و تقطیع: مثل یادآوری سری‌های اعداد

لوب آهیانه‌ای و پس سری ← فرایندهای استدلال همزمان: مثل ترکیب و یکپارچه کردن اطلاعات

- ۱- هالستید
- ۱- یکپارچگی مرکزی ← برقراری سازگاری و تناسب میان تجارب قبلی با یادگیری جدید
 - ۲- انتزاع ← دسته‌بندی اشیاء به طبقه‌های مختلف و درک تشابهات و تفاوت‌ها
 - ۳- قدرت ← قدرت، توان مغز، نیروی تحریف‌نشده‌ی مغز (توانایی در معوق گذاشتن عاطفه و رشد توانایی‌های عقلی و منطقی)
 - ۴- جهت‌یابی ← تعیین مسیر برای توانایی‌های شخص، این عامل شیوه‌ی بروز هوش در رفتارها را مشخص می‌کند.

هوش سیال
هوش متبلور

۲- کتل ← هم‌زیستی- هم روان‌سنجی

۱- هوش A ← شبیه هوش سیال.

نکته: مفاهیمی دیگری که هب ابداع کرد: ۱- حافظه‌ی تداعی ۲- حافظه‌ی معنایی ۳- فراخنای حافظه

۴- هدف‌گیری ۵- توانایی مکانیکی ۶- قضاوت زیبایی‌شناختی

۲- هوش B ← شبیه هوش متبلور

۳- هب

۴- جنسن:

(۱) بین زمان واکنش سلول‌های عصبی به محرک‌ها و هوش رابطه وجود دارد.

(۲) نظریه دو سطحی هوش که در عین وابستگی به هم از یکدیگر متمایز هستند.

(۳) جنسن در تبیین ماهیت هوش از نظریه‌های یادگیری معاصر کمک گرفت.

سطح اول ← تداعی ساده

سطح دوم ← مقوله‌بندی شناخت، تعبیر و تفسیر محرک‌ها

نکته:

سطح دوم بیشتر از سطح اول، متأثر از فرهنگ و طبقات اجتماعی است.

۳- نظریه‌های عصبی

زیستی

شماره‌ی ۲ و ۴ هم

عاملی هم زیستی

میباشد.

نکته‌ی مهم: تفاوت عمده و مهم بین نظریه‌ی کتل و هب این است که کتل اعتقاد دارد هوش سیال را می‌توان به وسیله‌ی آزمون‌های نابسته به فرهنگ اندازه گرفت اما به نظر هب، آزمون‌های روان‌سنجی نمی‌توانند هوش A را اندازه‌گیری کنند.

هوش سیال و هوش متبلور

در نظریه‌ی کتل صحبت از هوش سیال و هوش متبلور شد. در اینجا به توضیح آنها خواهیم پرداخت.

هوش سیال: توانایی کلی درک روابط است که به ارتباط عصبی کرتکس مغز مربوط می‌شود و عمدتاً از وراثت ناشی می‌شود و توان بالقوه فرد در استقرا، فراخوانی حافظه و سرعت و دقت ادراک را نشان می‌دهد.

هوش متبلور: با به کار انداختن هوش سیال در تجارب مختلف و با یادگیری رشد می‌کند. در ۲ یا ۳ سالگی بین هوش سیال و هوش متبلور همبستگی بالایی وجود دارد.

اما به تدریج که کودکان رشد می‌کنند و در خانه و مدرسه با تجارب گوناگون روبه‌رو می‌شوند، همبستگی بین این دو نوع هوش کاهش می‌یابد. به نظر کتل، هوش سیال توانایی کلی ادراک رابطه یا کشف رابطه بین پدیده‌ها را در خود نشان می‌دهد و هوش متبلور، تمامیت دانش فرد را دربر می‌گیرد.

هوش سیال تا ۱۴ سالگی رشد می‌یابد. از ۱۵ تا ۲۰ سالگی بدون تغییر است و از آن پس به تدریج سیر نزولی دارد اما هوش متبلور تا حدود ۴۰ سالگی رشد می‌کند و از آن پس به کندی کاهش می‌یابد.

نکته‌ی دیگر اینکه هوش سیال توسط آزمون‌هایی که مستقل از فرهنگ باشند، قابل اندازه‌گیری است اما هوش متبلور به وسیله‌ی آزمون‌هایی که به یادگیری و مهارت‌های اکتسابی مربوط هستند، قابل اندازه‌گیری است.

نکته:

- (۱) اجتماعی شدن و تعلیم و تربیت در هوش متبلور نقش اساسی دارند ولی نقشی در ماهیت هوش سیال ندارند.
- (۲) ناگفته نماند که رشد هوش متبلور در چهارچوب هوش سیال امکان‌پذیر است. البته داشتن انگیزه و قرار گرفتن در محیط مناسب و غنی نیز در شکل‌گیری هوش متبلور نقش دارد.

نمونه آزمون‌هایی که هوش متبلور را می‌سنجند: بوسیله آزمون‌هایی که به یادگیری و مهارت‌های اکتسابی منجر میشوند. اجتماعی شدن و تعلیم و تربیت در هوش متبلور نقش اساسی دارد. کلیه‌ی آزمون‌های کلامی مثل آزمون هوش استنفورد بینه و آزمون هوش وکسلر، هوش متبلور را می‌سنجند.

آزمون‌های ناپسته به فرهنگ مثل آزمون هوش ریون، آزمون هوش کس و آزمون هوش کتل، هوش سیال را می‌سنجند.

۳- نظریه‌های رشدی (فرایندی)

نظریه‌های روان‌سنجی و عصبی-زیستی، عناصر یا مولفه‌های تشکیل دهنده‌ی هوش را مورد مطالعه قرار می‌دهند. ولی نظریه‌های رشدی به جای توجه به نتیجه به فرآیند توجه دارند و در تفسیر و نمره‌گذاری به جای توجه به پاسخ درست، به علت درست یا غلط بودن پاسخ‌ها توجه می‌کنند.

۴- نظریه‌های رشدی

• پیازه

- هوش را فرآیند سازشی یا انطباقی می‌داند که متضمن برخورد رشد زیستی و تعامل با محیط است.
- معتقد است رشد عقلی از الگوی مشخصی پیروی می‌کند و تصادفی نیست.
- ساخت‌ها و توانایی‌های شناختی همراه با افزایش سن و رشد افزایش می‌یابند.
- رشد عقلی در سال‌های پایانی نوجوانی کامل می‌شود.
- در نحوه‌ی تفکر کودکان در سنین مختلف، تفاوت‌های کیفی وجود دارد.
- هوش، شکل خاصی از سازگاری بین شخص و محیط است.

- کودک با جذب و انطباق به شناخت محیط دست می‌یابد، فرایندی که تعادل جویی نام دارد.
 - انتقاد پیازه به آزمون‌های موجود این است که سوالات آنها خشک و غیرقابل انعطاف هستند. به عبارت دیگر او معتقد است سوالات این آزمون‌ها اکثراً بسته پاسخ هستند و دارای جواب‌های از پیش تعیین شده و مشخص شده می‌باشند.
 - پیازه اعتقاد دارد که برای اندازه‌گیری هوش افراد به سوالات از نوع باز نیاز است تا بتوانیم هوش کودکان را در مسیر فکری‌شان دنبال کنیم که نه تنها به محتوای فکر او پی ببریم بلکه بتوانیم از چگونگی و چرایی جریان فکرش نیز آگاه شویم.
- پیاژه ← ساخت آزمون‌های تحولی و شناختی ← سوالات علمی و مشاهده‌ای**

نکته:

پیاژه همانند کتل، رشد هوشی کودک را تا ۱۵ سالگی می‌داند و بعد از این سن آنچه رشد می‌کند، پیشرفت‌های ناشی از یادگیری‌های اکتسابی فرد است نه هوش او.

• برونر

معروف به نظریه بازنمایی است. به نظر برونر در کودکان، تفکر با عمل بازنمایی میشود و هر چه سن کودک کمتر باشد، این بازنمایی شکل عینی و تجسمی بیشتری به خود می‌گیرد. به عقیده برونر، خلاقیت میتواند ملاک ارزشیابی هوش کودکان باشد.

برونر اعتقاد داشت از طریق تجزیه و تحلیل بازنمایی‌های کودکان میتوان به کارکرد هوش آنها پی برد. و برای همین، مشاهده دقیق آنها را به هنگام فعالیت‌های روزمره پیشنهاد میکند. مثلاً در کودکان خردسال، تفکر ارتباط تنگاتنگی با عمل دارد، به گونه‌ای که میتوان گفت کودکان با دست‌های خود می‌اندیشند و نقش تفکر را بازی میکنند.

۵- نظریه‌های شناختی

این نظریه پردازان به نحوه‌ی عمل ذهن در پاسخ دادن به سوال‌ها توجه می‌کنند، در این الگوها به جای محتوا، به کنش فرایندهای ذهنی تأکید می‌شود.

دو نظریه پرداز در این زمینه نظریاتی را ارائه دادند. یکی از آنها پیازه بود که پیش از این در نظریه‌های رشدی درباره‌ی آن صحبت کردیم اما سراغ دیگر نظریه‌پرداز این دیدگاه برویم.

کرول: به نظر کرول، کامل کردن یک تکلیف شناختی ابتدایی مستلزم به کار بستن معدودی از عملیات یا فرایندهای ذهنی است.

کرول مسئله‌ی تکالیف شناختی ابتدایی (ECT) را مطرح کرد و آن‌ها را به هشت گروه تقسیم‌بندی کرد:

- ۱- دریافت ادراکی
- ۲- زمان واکنش جنبش
- ۳- ارزشیابی و تصمیم
- ۴- جور کردن محرک یا مقایسه‌ی آنها
- ۵- نام بردن، فراخوانی یا تداعی
- ۶- فراخوانی حافظه‌ی ضمنی
- ۷- استدلال قیاسی
- ۸- محاسبه‌ی عددی

نکته:

مقیاس‌های پیازه براساس فرآیند مسأله‌گشایی ساخته شده است.

۶-نظریه‌های معاصر

- نظریه‌ی خبرپردازی یا پردازش اطلاعات

عناصر ساختی ← ادراک حسی، اندوزش حافظه، حافظه‌ی کوتاه مدت، حافظه‌ی بلند مدت

عناصر کارکردی ← تبدیل‌ها و فرایندها

ملاک استرنبرگ برای اندازه‌گیری هوش ← آزمون‌های هوشی

ملاک استرنبرگ برای اندازه‌گیری عملکرد ← تکالیف پیچیده‌ی شناختی

استرنبرگ

۱- فرامولفه‌ها (مولفه‌های ماوراء اجزا) ← آگاهی درباره‌ی آگاهی-

فرآیندهای کنترلی سطح بالا- فرآیندهای اجرایی- تمام اعمال شخص اعم از جسمی و ذهنی

فعالیت عمده: نظارت و مدیریت بر فرایندهای کنترلی و اجرایی

۲- مولفه‌های عملکردی (کاربردی) ← عملیات و فرایندهای ذهنی-

استنباط روابط علی- مقایسه‌ی روش‌ها و راهبردهای حل مسئله- بکارگیری روابط- رمزگردانی و جهت‌یابی

۳- مولفه‌های کسب دانش و معرفت ← فرایندهای ذهنی لازم برای کسب

اطلاعات جدید.

کسب اطلاعات- تشخیص اطلاعات مرتبط- پیوند اطلاعات جدید به قدیمی

فرآیندهای شناختی: ۳ مولفه‌ی ذهنی برای رفتار هوشمندانه

نظریه‌ی سه بخشی- مولفه‌ها

۶- نظریه‌های معاصر

بورکوفسکی: نظریه‌ی خبرپردازی یا پردازش اطلاعات را بسط و توسعه داد.

ظرفیت ← مقدار حافظه‌ی موجود

دوام یا پایداری ← استحکام- مقاومت در برابر گسیختگی- مدت زمانی که طول می‌کشد اطلاعات از بین برود.

کارآمدی ← سرعت پردازش- رمزگردانی و رمزگشایی

۱- نظام طراحی

۲- نظام اجرایی ← فرآیندهای سیال یعنی چگونگی دریافت اطلاعات. فراشناخت (توانایی شخص برای نظارت بر افکار خود)

نظریه پردازش اطلاعات

بورکوفسکی

نظریه‌های هوش‌های چندگانه

هوش اجتماعی ← درک روابط بین افراد و گروه‌های اجتماعی مثل آداب و رسوم قومی- قوانین حقوقی و جزائی
 هوش انضمامی ← در رابطه با اشیاء و پدیده‌های مادی مثل ابزار و وسایل زندگی روزمره
 هوش انتزاعی ← نمادها و زبان علامتی مثل تفکر و استدلال

ثرن‌دایک

هوش زبانی ← نمادها و زبان علامتی مثل تفکر و استدلال
 هوش موسیقایی ← مثل موسیقی‌دان
 هوش منطقی و ریاضی ← مثل ریاضی‌دان و فیلسوف
 هوش فضایی ← (تشخیص تفاوت میان اشیاء) مثل مجسمه‌ساز- خلبان- ناخدای کشتی- هوش پیکاسو
 هوش بدنی-جنبشی ← مثل ورزشکار- بندباز- بازیگر تأثر و پانتومیم
 هوش درون فردی ← (مربوط به آگاهی فرد از خودش و کنش‌های بدنش) مثل مذهبی- مرتاض- راهبه
 هوش میان فردی ← (مربوط به شناخت دیگران) مثل روان شناس و افراد اجتماعی

گاردنر شاید هشتمین

هوش طبیعت گرایانه

۱- توانایی درک طبیعت

۲- طبقه‌بندی حیوانات

مثل زیست شناسان بزرگ

هوش و خلاقیت

براساس پژوهش‌های انجام شده بالاترین همبستگی بین هوش و خلاقیت در بهره‌ی هوشی ۱۲۰ مشاهده شده است. هرچه بهره‌ی هوشی از این بالاتر رود، از میزان همبستگی بین این دو (نه از میزان خلاقیت) کاسته می‌شود یعنی تنها در بهره‌ی هوشی متوسط و نسبتاً بالا (۱۲۰) ارتباط متعادلی بین هوش و خلاقیت وجود دارد و روی این اصل مفهوم آستانه‌ی خلاقیت مطرح شده است یعنی مقدار معینی از هوش برای ظهور خلاقیت لازم است.

سبب اصلی این همبستگی ناکامل شاید این باشد که ماهیت خلاقیت و نحوه‌ی اندازه‌گیری آن دقیقاً روشن نیست. همچنین یکی دیگر از دلایل آن این است که در آزمون‌های هوش تفکر همگرا مورد تأکید است. (یعنی سوالاتی که هریک پاسخ درست و مشخصی دارند)

حال آنکه خلاقیت با تفکر واگرا در ارتباط است و تفکر واگرا فرد را به یافتن راه‌حل‌های جدید وامی‌دارد.

نکته:

در نمره‌گذاری آزمون‌های خلاقیت نمره‌ی هر فرد بر مبنای دو ملاک سیالی (تعداد پاسخ‌های داده شده) و تازگی پاسخ‌ها (بدیع و غیرمعمول بودن پاسخ‌ها) تعیین می‌شود.

هوش و استعداد

آزمون‌های هوش استعداد کلی افراد را مورد اندازه‌گیری قرار می‌دهند در حالی که آزمون‌های استعداد در اصل استعداد خاصی را اندازه‌گیری می‌کند. نتایج آزمون‌های هوش توانایی کلی افراد در موقعیت‌های مختلف را نشان می‌دهند، در صورتی که آزمون‌های استعداد احتمال موفقیت فرد در رشته‌های خاص و حرفه‌های خاص در آینده را پیش‌بینی می‌کند.

در واقع آزمون‌های هوش، متوسط توانایی‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کنند یعنی عمدتاً عامل g را اندازه‌گیری می‌کنند. از سوی دیگر؛ آزمون‌های استعداد، توانایی پیشرفت بالقوه‌ی فرد را یک زمینه‌ی خاص مورد سنجش قرار می‌دهند.

نکته:

به آزمون‌های هوش، آزمون‌های استعداد کلی و به آزمون‌های استعداد، آزمون‌های استعداد‌های خاص می‌گویند.

تفاوت آزمون‌های پیشرفت و استعداد

استعداد؛ پیشرفت بالقوه‌ی فرد را پیش‌بینی می‌کند در حالی که پیشرفت، عملکرد فعلی شخص را براساس یادگیری گذشته نشان می‌دهد. پس آزمون‌های استعداد، پیشرفت احتمالی فرد را در آینده اندازه‌گیری می‌کنند و آزمون‌های پیشرفت، آموخته‌های قبلی را می‌سنجند.

نکته‌ی بسیار مهم:

در آزمون‌های هوش، تفاوت بین افراد یک گروه سنی بسیار کم است و این آزمون‌ها تفاوت‌های موجود بین گروه‌های سنی مختلف را نشان می‌دهند، حال آنکه در آزمون‌های استعداد، موفقیت آزمودنی کمتر تابع سن و سال است و در این آزمون‌ها، تغییرات موجود در بین افراد یک گروه سنی خاص بیشتر از تغییرات مربوط به گروه‌های سنی مختلف است بنابراین آزمون‌های استعداد، تفاوت‌های بین افراد یک گروه سنی ثابت و معین را آشکار می‌کنند.

آزمون استعداد: تفاوت میان افراد یک گروه

آزمون هوش: تفاوت میان یک گروه با گروه دیگر

بخش چهارم

آزمون‌های هوش

آزمون‌های هوش

- در آزمون‌های هوش، مهم‌ترین و رایج‌ترین رده‌بندی، تقسیم‌بندی آزمون‌ها به صورت فردی و گروهی است.

برویم سراغ مهم‌ترین آزمون‌های انفرادی هوش

۱- آزمون بینه-سیمون

پیش از این نیز در مورد آن صحبت کردیم این آزمون توسط بینه در سال ۱۹۰۵ به درخواست وزیر آموزش و پرورش دولت فرانسه ساخته شد.

این آزمون توانایی‌های قضاوت، عقل سلیم، ابتکار و توانایی سازگاری را مورد اندازه‌گیری قرار می‌دهد.

هدف بینه از تهیه این آزمون تمییز دادن کودکان کند ذهن از کودکان عادی بود. اساس انتخاب سوالات به این شکل بود که سوالی برای هر سن انتخاب می‌شود که ۷۵٪ کودکان آن سن به آن سوال پاسخ درست بدهند اگر بیش از ۷۵٪ پاسخ دهندگان به سوالات پاسخ درست می‌دادند، سوال به سن پایین‌تر و اگر کمتر از ۷۵٪ پاسخ دهندگان پاسخ درست می‌دادند، به سن بالاتر تعلق می‌گرفت.

در سال ۱۹۱۶ پرفسور ترمن استاد دانشگاه استنفورد این آزمون را برای جامعه‌ی آمریکا استاندارد کرد و مفهوم هوشبهر را برای اولین بار در این آزمون به جای سن عقلی به کار گرفت و برای محاسبه‌ی هوشبهر از فرمول مشهور اشتون استفاده کرد.

امتیاز استفاده از بهره‌ی هوشی این است که برای همه‌ی سطوح سنی نمرات قابل ملاحظه‌ای ارائه می‌دهد زیرا نوعی نمره‌های استاندارد شده هستند که میانگین آنها ۱۰۰ و انحراف معیار آنها ۱۶ می‌باشد.

۲- مقیاس‌های هوشی وکسلر

اولین تلاش منظمی که برای تهیه‌ی هوش بزرگسالان به عمل آمده، تلاش وکسلر است. این آزمون سه مقیاس دارد:

۱- برای کودکان پیش دبستانی

۲- برای کودکان

تفاوت‌های آزمون وکسلر با آزمون بینه

- ۱- در آزمون بینه سوال‌ها بدون در نظر گرفتن محتوا با توجه به سن تنظیم شده بود، اما وکسلر سوال‌ها را برحسب محتوا و به صورت خرده آزمون‌های فرعی تنظیم نمود.
- ۲- تفاوت دوم وارد کردن مقدار هوش عملی در آزمون وکسلر بود. بنابراین با اجرای آزمون وکسلر یک نمره‌ی هوش عملی و یک نمره‌ی هوش کلامی و از مجموع آن‌ها یک نمره‌ی هوش کلی به دست می‌آید (همین استفاده از آزمون‌های عملی تا اندازه‌ای تأثیر سوءگیری‌های ناشی از زبان و عوامل فرهنگی را کاهش داده است)
- ۳- در آزمون استنفورد- بینه به همه‌ی پاسخ‌های درست نمره تعلق نمی‌گیرد. (آزمودنی باید به سه سوال از چهار سوال درست پاسخ دهد تا امتیاز بگیرد) به عبارت دیگر درجه‌ی موفقیت فرد براساس قانون همه و هیچ است اما در آزمون وکسلر به هر پاسخ درست نمره تعلق می‌گیرد.

نکته:

- ۱) در مقیاس وکسلر کودکان با هوش نمرات کمتر و کودکان کم‌هوش نمرات بیشتری به مقیاس بینه دریافت می‌کنند.
- ۲) هوش آزمایی وکسلر برای کودکان به تمام مقیاس‌های دیگری که تا امروز برای نیل به این هدف به کار رفته است ارجحیت دارد.

مقیاس تجدیدنظر شده‌ی هوش وکسلر برای کودکان پیش دبستانی

ماده‌های آن به طور چشمگیری آسان‌تر هستند، دستورالعمل‌های ساده‌تری دارد، پاسخ‌ها کلامی هستند، مواد آزمون رنگی و جذاب است. در مقیاس کودکان پیش‌دبستانی، سه خرده آزمون متفاوت وجود دارد:

- ۱- خانه‌ی حیوانات: مثل آزمون نمادهای ارقام در مقیاس بزرگسالان و خرده آزمون رمزنویسی در کودکان
- ۲- خرده آزمون جمله‌ها: یک آزمون حافظه است و به جای فراخوانی ارقام به کار می‌رود.
- ۳- خرده آزمون طرح‌های هندسی

مقیاس تجدیدنظر شده‌ی هوش وکسلر برای کودکان

دوازده خرده آزمون دارد که دوتای آخر آن‌ها جنبه‌ی جانشینی، تکمیلی یا اختیاری دارد که آن‌ها حافظه‌ی عددی و مازها می‌باشد.

- ماز: برای سنجش هماهنگی و سرعت دیداری-حرکتی، برنامه‌ریزی و پیش‌بینی سازمان ادراکی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- در آزمون هوش وکسلر نسخه‌ی تجدیدنظر شده برای کودکان
- بیشترین ضریب همسانی ← گنجینه‌ی لغات
- کمترین ضریب همسانی ← الحاق قطعات

در مورد خطا	کمترین خطا	بیشترین خطا
مقیاس کلامی	گنجینه‌ی لغات	درک و فهم
مقیاس عملی	طراحی مکعب‌ها	الحاق قطعات

مقیاس تجدیدنظر شده‌ی هوش وکسلر برای بزرگسالان

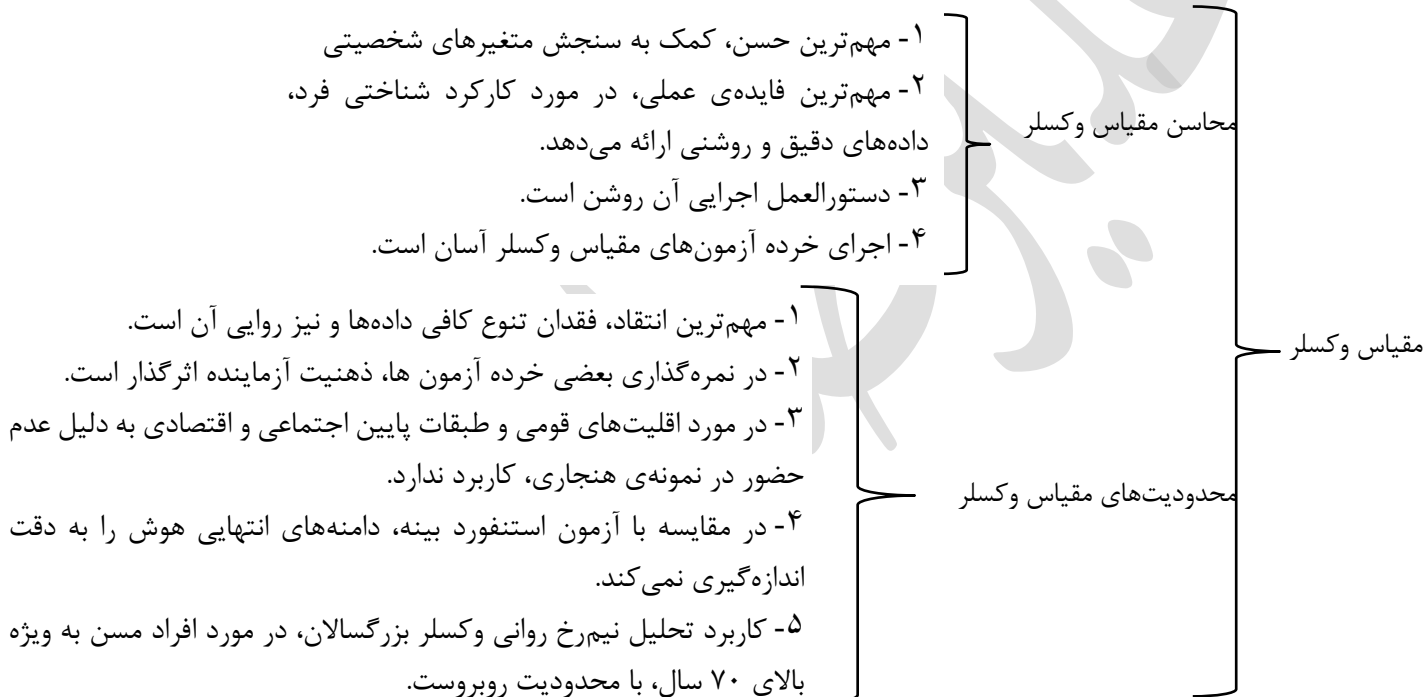
این مقیاس جزء آزمون‌های رشد به حساب نمی‌آید، بلکه بیشتر یک مقیاس پسروری محسوب می‌شود، زیرا براساس اصل زوال فزاینده‌ی توانایی ذهنی فراهم شده است.

- مقیاس تجدیدنظر شده‌ی هوش وکسلر برای بزرگسالان ← ۱۱ خرده آزمون- ۶ مقیاس کلامی- ۵ مقیاس عملی
- مقیاس‌های کلامی ← توانایی کار کردن با نمادهای انتزاعی- مهارت‌های ادراکی- حافظه‌ی سیالی- کلامی
- ۱- اطلاعات عمومی ← تجربه‌ی تحصیل، زمینه‌ی فرهنگی، حافظه‌ی درازمدت و هوشیاری نسبت به وقایع روزمره‌ی جهان

- ۲- شباهت‌ها ← استدلال منطقی و انتزاعی، مفهوم سازی کلامی و تفکر مفهومی و درک روابط
- ۳- محاسبات ← استدلال عددی، استعداد ریاضی، یادگیری مدرسه‌ای، تماس با واقعیت و هوشیاری ذهنی و تمرکز و دقت
- ۴- خزانه‌ی لغات (گنجینه‌ی لغات) ← هوش کلی کلامی، توانایی یادگیری کلامی متراکم، دامنه‌ی افکار و تجارب و زمینه‌ی تحصیلی
- ۵- درک و فهم (درک مطلب) ← عقل سلیم، سازگاری اجتماعی، دانش عملی و توانایی ارزشیابی تجارب گذشته
- ۶- حافظه‌ی عددی ← توانایی جابه‌جا کردن الگوهای فکری، حافظه‌ی کوتاه مدت و تمرکز و دقت

مقیاس‌های عملی ← توانایی کار کردن در موقعیت‌های عینی و محسوس - مهارت‌های ادراکی دیداری - سرعت کار کردن

- ۱- تکمیل تصاویر ← دقت دیداری، توانایی تمییز بین جزئیات اساسی و توانایی مفهوم سازی دیداری
- ۲- تنظیم تصاویر ← برنامه‌ریزی و پیش‌بینی، سنجش تعامل‌های اجتماعی غیرکلامی
- ۳- طراحی مکعب‌ها ← هماهنگی دیداری-حرکتی، حل مسائل فضائی، تمرکز، سرعت ادراک و دستکاری
- ۴- الحاق قطعات ← سازمان دیداری-حرکتی، کشف روابط جزء و کل، توانایی تمییز شکل‌بندی‌های آشنا
- ۵- رمزنویسی ← سرعت دیداری-حرکتی، یادگیری تکالیف روزمره و انعطاف‌پذیری

- پایین بودن نمرات خرده‌آزمون محاسبه و فراخنای ارقام (حافظه‌ی عددی) ← بیانگر اشکال در تمرکز و توجه
- کاهش کلی همه‌ی نمره‌ها ← از جراحی مزمن یا آلزایمر که بیماری تباہ کننده‌ی مغز است، خبر می‌دهد.
- حساس‌ترین خرده‌آزمون نسبت به آسیب مغزی ← نماد ارقام (رمزگردانی) * طراحی مکعب‌ها، نیز به آسیب مغزی حساس است.
- در کدام حالت، فرد در ماده‌های ساده شکست می‌خورد ولی در ماده‌های دشوار موفق می‌شود؟ آسیب مغزی پراکنده
- کودکان دارای آسیب مغزی اغلب کمترین نمره را در گنجینه‌ی لغات می‌گیرند.
- فرم کوتاه آزمون وکسلر ← خرده‌مقیاس‌ها ← گنجینه‌ی لغات، طراحی مکعب‌ها و محاسبه و تنظیم تصاویر
- یکی از متداول‌ترین فرم‌های کوتاه که به نظر منطقی می‌آیند، اجرای خرده‌آزمون‌های گنجینه‌ی لغات و طراحی مکعب‌ها است.
- مقیاس وکسلر، بیشترین کاربرد را در امر تشخیص دارد.

آزمون مازهای پرتئوس ← آزمون هوش که به لحاظ زمانی نامحدود است.

نکات:

- (۱) این آزمون برای تشخیص بهره‌ی هوشی افراد بی‌سواد، کند ذهن و کر و لال به کار می‌رود.
- (۲) مازهای ۳ و ۴ سالگی ← جهت آموزش و راهنمایی آزمودنی‌هاست.

- (۳) سه چیز در این آزمون خطای کمی است ← ۱- برگشتن به عقب ۲- قطع کردن خطوط ۳- به راه بن بست رفتن
- (۴) به ازای هر خطای کمی ← ۰/۵ از نمره‌ی آزمودنی یا ۶ ماه از سن عقلی او کسر می‌شود.
- (۵) از آزمون مازهای پرتئوس، جهت مقایسه‌ی انواع حیوانات با یکدیگر یا مقایسه‌ی حیوانات با انسان‌ها، استفاده می‌شود.
- (۶) این آزمون، افرادی را که نمی‌توانند با انتظارات اجتماعی سازگار بشوند، تشخیص می‌دهد.
- (۷) موفقیت در این آزمون بستگی دارد به احتیاط، تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، تداوم دقت و استفاده از تجربه‌های قبلی
- (۸) هم یک آزمون هوش هم یک آزمون شخصیت و می‌تواند افراد هیجانی، بی‌دقت، صبور، منفی‌گرا و مردد را شناسایی کند.
- (۹) آزمون مازهای پرتئوس را چه کسی تجدیدنظر کرد؟ گراس آرتور

آزمون هوش بندر گشتالت ← یک آزمون هوش با زمان نامحدود- هم آزمون هوش هم آزمون شخصیت- مواد مورد نیاز: یک برگه‌ی کاغذ A4 و مداد-هم به صورت فردی و هم گروهی قابل اجراست.

- سنجش آمادگی برای ورود به دبستان و تشخیص ناتوانی یادگیری و اختلال در خواندن - تشخیص انحرافات شخصیتی، کنش‌های شخصیتی و عاطفی، ناهماهنگی موجود در شیوه‌ی ادراک	موارد کاربرد آزمون
هوش بندر گشتالت
- کنترل پختگی در کنش‌های دیداری- هیجانی و حرکتی - شناسایی آسیب‌های مغزی کودکان و بزرگسالان	

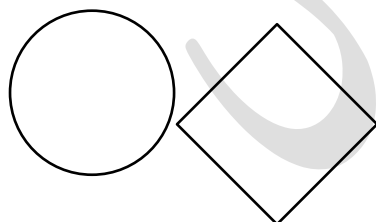
- هدف از اجرای آزمون هوش بندر گشتالت برای کودکان و نوجوانان: تعیین درجه‌ی رشد یا عقب ماندگی فعالیت‌های دیداری-حرکتی، ترسیم و اختلال هیجانی
 - هدف از اجرای آزمون هوش بندر گشتالت برای بزرگسالان: تشخیص ضایعات مغزی و برخی اختلالات روانی
- آزمون بندر گشتالت** به عنوان یک ابزار فرافکن، برای سنجش ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان و بزرگسالان و آشفتگی‌های عاطفی کودکان و افراد مسن‌تر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

- میزان هوش در آزمون بندر گشتالت ← به صورت چارکی بیان می‌شود با قرار دادن نمره در جدول نرم
- ارزش این آزمون به عنوان یک ابزار فرافکن مورد تأیید قرار گرفته است.
- چون آزمون هوش بندر گشتالت یک آزمون بالینی است، آزمونگر باید انعطاف داشته باشد.

آزمون هوش بندر گشتالت

کارت‌های آزمون گشتالت

نماد مردانگی نماد زنانگی

تفسیر: توانایی آزمودنی در حل تعارضات، هماهنگی و بهنجاری

شکل A: توانایی برای تمامیت بخشیدن به ویژگی‌ها و رفتارهایش

نکته:

شکل A وسیله‌ی مناسبی برای بررسی همانندسازی‌های جنسیتی است مثلاً فردی که دایره را بزرگ‌تر از لوزی بکشد، تمایل به همانندسازی با نقش‌های زنانه دارد.

• • • • •

شکل شماره‌ی ۱ رعایت نظم و ترتیب و توجه به جزئیات

نقطه‌ها به طرف بالا ← مانیک و شیدا

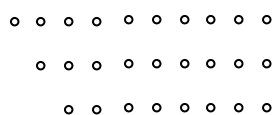
نقطه‌ها به طرف پایین ← افسردگی

ضایعه‌ی مغزی

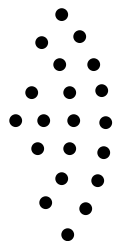
پرخاشگر و تکانشور

نقطه را به خطوط کوچک تبدیل کردن

شکل شماره ۲ رعایت نظم و ترتیب و توجه به جزئیات و رعایت اصول و موازین

شکل شماره ۳ بازخورد آزمودنی نسبت به احساسات و نیازها

ترسیم تصویر

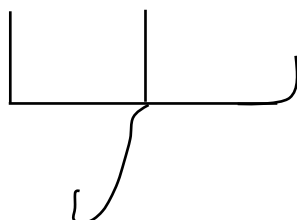
فشرده ← بازداري و واپس زني عاطفي
پهن و گسترده ← قبول تكانش ها و احساسات

شکل شماره ۴ همگونی و دوسوگرایی عاطفی

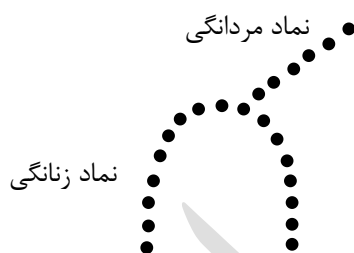
منحنی به طرف پایین ← افسرده

منحنی به طرف بالا ← به افسردگی واکنش نشان می دهند.

ناتوانی در وصل منحنی به زاویه مربع ← مشکلات جنسی نزد بزرگسالان

شکل شماره ۵ مشکل در رابطه با جنس مخالف

شکل شماره ۶ کارت عواطف. واجد ارزشی معادل کارت های رنگین رورشاخ

افزایش دامنه ی منحنی ها: بازداري در عواطف یا افراط در بروز عواطف

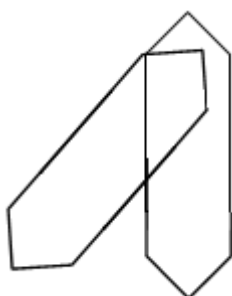

از پایین به بالا: افسرده
از بالا به پایین: شیدایی
مارپیچ عمودی

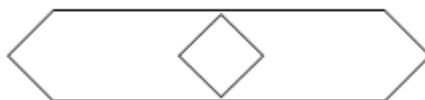
شکل شماره ۷ کارت هوشی

دوسوگرایی استقلال و وابستگی (یعنی استقلال و تعارض های بین آنها)

توانایی در مواجهه با مسائل و مشکلات زندگی و درجه ی سازگاری فعال فرد

شکل شماره ۸ بازخوردهای جنسی- تغییر در طول ۶ ضلعی را نشانه‌ی همجنس‌گرایی می‌دانند.

ملاک‌های کیفی تفسیر

۴- رعایت نظم و ترتیب ← کنترل روی نیروهای شناختی- قدرت پیش‌بینی- توانایی درک واقعیت و مواجهه با پدیده‌ها و توانایی سازگاری با شرایط

۵- عدم رعایت نظم و ترتیب ← افراد روان نژند و روان پریش (سایکوتیک) دیده می‌شود و در سایکوتیک‌ها عدم رعایت نظم و ترتیب با تداخل اشکال در یکدیگر همراه است.

۶- محل ترسیم شکل A
(برداشت کاملاً شخصی)
آزمودنی را از این وسیله
نمایش می‌دهد

بالای صفحه، اندکی متمایل به چپ ← افراد نرمال
گوشه چپ بالا ← خجالتی، ناایمن، دارای روابط اجتماعی پایین
وسط صفحه ← خودخواه، خود مدار و بی‌ثبات عاطفی
کاغذ را می‌چرخانند ← قدرت ستیز

۴- ترسیم به صورت جدا در چند برگ کاغذ ← در افراد خودخواه و جاه طلب و شیدایی و سایکوپاتی.

- بزرگ کشیدن سایر اشکال ← واکنش سازی در مقابل احساس ناایمنی
- ابتدایی سازی ← کم هوش

۵- ترسیم به صورت کوچک و فشرده (کوچک ترسیمی افراطی) (میکرو گرافیا) (میکروپسیا) بازداری در بیان احساسات- رفتار متحجر- افسردگی- اضطراب

۶- تداخل شکل‌ها در یکدیگر ← نیاز شدید به وابستگی، عدم توانایی در پیش‌بینی، طرح نقشه برای آینده، احساس ناایمنی و داشتن اضطراب

۷- استفاده از حاشیه‌ی کاغذ به عنوان راهنمای ترسیم ← نیاز مبرم به کمک دیگران، اضطراب، افرادی که زیاد از مکانیزم جبران استفاده می‌کنند.

اسکیزوفرن- پارانوئید- متحجر

۸- تغییر جهت و چرخاندن کاغذ ← منفی گرایی، مخالفت با دیگران، پرخاشگری و تحجر

۹- نوسان در اندازه‌ی شکل‌ها ← اضطراب، واکنش سازی و گرایش‌های سایکوپاتیک

افزایش یا کاهش تدریجی اشکال ← پایین بودن آستانه‌ی تحمل شکست‌ها
افزایش اندازه‌ی قسمتی از یک شکل یا افزایش اندازه‌ی شکل‌های خاص ← وجود تضادهای جنسیتی

تفسیر آزمون بندر گشتالت

به شیوه‌ی کیفی ← به روانشناسان بالینی و روان‌پزشکان

به شیوه‌ی کمی ← هم در محیط‌های بالینی و هم در محیط‌های تحقیقاتی

نکاتی در ارتباط با ملاک‌های کیفی تفسیر آزمون

۱. در افراد سایکوتیک، عدم رعایت نظم و ترتیب با تداخل اشکال همراه می‌شود.
 ۲. اشکال در بستن برخی از اشکال ← مشکلات جنسی، ضایعات مغزی و گرایش سایکاستنی (ضعف روانی)
 ۳. تغییر در زاویه و جهت شکل ← ناشی از مشکلات عاطفی، عقب ماندگی ذهنی و ادراک ناقص است که در افراد حساس و زودرنج دیده شده است.
 ۴. کلاً تغییر جهت و چرخاندن کاغذ و چرخش اشکال نشانه‌ی منفی گرایشی و پرخاشگری و قدرت ستیزی و شاید ضایعه‌ی مغزی باشد.
 ۵. ساده سازی و ابتدایی ساختن اشکال ← عدم بلوغ شناختی و عاطفی و در افراد عقب مانده‌ی ذهنی و روان پریش
 ۶. در هم شکستن و تقسیم ← روان پریشی ناشی از پیری و ضایعه‌ی مغزی
 ۷. طراحی قبل از کپی کردن ← وسواس، اضطراب و بی اعتمادی به خویش
 ۸. توجه زیاد به جزئیات ← وسواس و نظم و ترتیب زیاده از حد
- دیگر خطاهای ملاک کیفی ← اشکال در کشیدن کارتهایی که در قرار گرفتن ۲ شکل هندسی به وجود آمده‌اند. افزودن عناصر اضافی و آرایش شکل‌ها و تداوم در ترسیم اشکال و سرعت در ترسیم اشکال.

• خطاهای ترسیم آزمون بندر

- ۱- تحریف
- ۲- چرخش
- ۳- ساده کردن یا ابتدایی ساختن
- ۴- در هم شکستن یا تقسیم شکل
- ۵- تداخل یا جداسازی
- ۶- ناتوانی در بستن شکل‌ها
- ۷- آرایش شکل و انجام کارهای اضافی تزئینی بر روی آن
- ۸- تداوم و درج‌ماندگی ← حالت افراط تداوم و درج‌ماندگی نشانه‌ی مرضی تلقی می‌شود.

• شناخت ویژگی‌های رفتاری

- ۱- گرایش به گوشه‌گیری و مردم‌گریزی ← در نقاشی این افراد تمام شکل‌ها در ۴۰-۶۰ درصد فضای کاغذ رسم می‌شود.
 - ۲- اشکال در قضاوت ← ابتدا صفحه‌ی کاغذ را از چند تصویر پر می‌کند و بعد بقیه‌ی شکل‌ها را لابلای آن پر می‌کند. (احساس ناایمنی)
 - ۳- خودکم‌انگاری یا خودکم‌بینی ← ۲ ملاک دارد: ۱- استفاده پی در پی از پاک کن ۲- اظهار عدم رضایت از شیوه‌ی کپی کردن
 - ۴- عدم اعتماد به نفس ← ۲ ملاک دارد: ۱- افزایش اندازه‌ی نقطه‌ها و تبدیل کردن آنها به دایره‌های کوچک در شکل‌های ۱ و ۳ و ۵ و ۲- کشیدن تمام شکل‌ها در کمتر از ۶۰ درصد فضای کاغذ
 - ۵- مکانیزم برگشت ← تبدیل نقطه‌ها به دایره بزرگ
 - ۶- مقاومت ← اشکال در ترسیم شکل ۶، نشانگر مقاومت و چرخش شکل‌ها
 - ۷- بدبینی ← تداخل شکل‌ها و ترسیم آنها به صورت جفت‌های نزدیک به هم
 - ۸- اضطراب ← موجی بودن خطوط نشانه‌ی اضطراب است.
- ۹- وابستگی

}

- وابستگی به مادر ← اگر شکل را در حاشیه‌ی کاغذ و از بالا به پایین بکشد

- وابستگی به گروه‌های اجتماعی ← اگر شکل را در حاشیه و وسط کاغذ تا پایین صفحه بکشد

- عدم وابستگی و استقلال ← اگر چند شکل در حاشیه‌ی کاغذ رسم کند و بقیه را از وسط صفحه تا پایین بکشد.

آزمون هوش بندر گشتالت

- ۱- آزمون بندر، وسیله‌ای فرافکن جهت بررسی اختلالات عاطفی و هیجانی کودکان است.

۲- آزمون بندر، وسیله‌ای برای سنجش فعالیت‌های دیداری و حرکتی هم است.

۳- بیشتر متخصصان، نتایج آزمون هوش بندر گشتالت را همانند آزمون‌های فرافکن و با در نظر گرفتن تحولات رشدی، تفسیر می‌کنند.

۴- کوپیتز، آزمون هوش بندر گشتالت را برای سنجش رشد دیداری و حرکتی کودکان ۵ تا ۱۱ ساله و به منظور بررسی مشکلات هیجانی به صورت کمی نمره‌گذاری می‌کند.

۵- ۲ آزمون که آسیب‌های مربوط به قطعه‌ی آهیانه‌ای راست مغز را مشخص می‌کنند ← آزمون هوش بندر گشتالت و آزمون یادداری- دیداری بنتون

۶- ۲ آزمون که آسیب‌های جزئی و آسیب‌های مربوط به نیم کره‌ی چپ مغز را مشخص می‌کنند ← آزمون لوریانبراسکا و هالستید-ریتان

۷- اگر کودکان تا قبل از ۱۱ سالگی نتوانند کارت‌های بند را رسم کنند به ضایعه‌ی مغزی یا اختلال روانی نسبت ندهیم بلکه نتیجه‌ی ناتوانی در ترسیم اشکال است.

نمره‌گذاری کمی آزمون بندر

- خطاهای ترسیم در هر کارت را بیرون بیاوریم ← به همهی کارت‌ها نمره تعلق می‌گیرد به جز کارت A
- رویکرد باهم‌نگری و مقایسه‌ی همهی اشکال با یکدیگر ← به کارت A هم نمره تعلق می‌گیرد و محاسبات پاسکال و ساتل در نمره‌گذاری کمی با پذیرش میانگین ۵۰ و انحراف معیار ۱۰ صورت می‌گیرد.

آزمون تصاویر درهم‌آندره‌ری

هدف: سنجش نوع فعالیت ادراکی و حافظه‌ی دیداری آزمودنی‌ها

- پیچیدگی ساخت مجموعه‌ای این آزمون در حدی است که یک فعالیت ادراکی تحلیل‌کننده و سازمان‌دهنده را ضروری می‌سازد.
- استفاده از تصاویر هندسی به منظور سنجش حافظه و هوش، به زمان ساخته شدن اولین آزمون هوش استاندارد شده یعنی آزمون بینه و سیمون برمی‌گردد.
- اشکال و تصاویری که آندره‌ری، در آزمونش به کار برده است، دارای ۲ مشخصه است.
 - مفهوم واضح و روشنی دارند.
 - به آسانی قابل ترسیم‌اند.
- کارت A ← ۱۸ جزء ادراکی، ۴ سال به بالا و نوجوانان و بزرگسالان کاربرد بیشتری دارد.
- کارت ۲
 - کارت B ← ۱۱ جزء هندسی، کارت ساده‌تر، ۴ تا ۸ سال و بزرگسالان عقب مانده
- ۲ مرحله
 - مرحله ۱ ← مرحله‌ی کپی کردن ← رشد ترسیمی و ساخت یابی ادراکی
 - مرحله ۲ ← مرحله‌ی بازسازی کردن ← حافظه‌ی دیداری
- در این آزمون مدادهای رنگی وجود دارد.

• حالت‌های نامتعارف ترسیم تصاویر آندره‌ری

- ۱- ترسیم‌های بسیار درهم و نامتناسب ← به علت اختلال حرکتی، عقب ماندگی ذهنی و همدیپنی ← توانایی تمییز میان خود و دیگران و اجزای یک چیز را ندارد.
- ۲- کوچک ترسیمی یا بزرگ ترسیمی ← در وهله‌ی اول به علت تیپ شخصیتی آزمودنی و عادات ترسیمی ایجاد شده در فرد برمی‌گردد.

حالا

- کوچک ترسیمی ← بازداری در بیان احساسات و درون گرایی و افسردگی و خودکم انگاری
- بزرگ ترسیمی ← شیدایی و برون گرایی

۳- مدت زمان ترسیم بسیار کوتاه یا بسیار طولانی

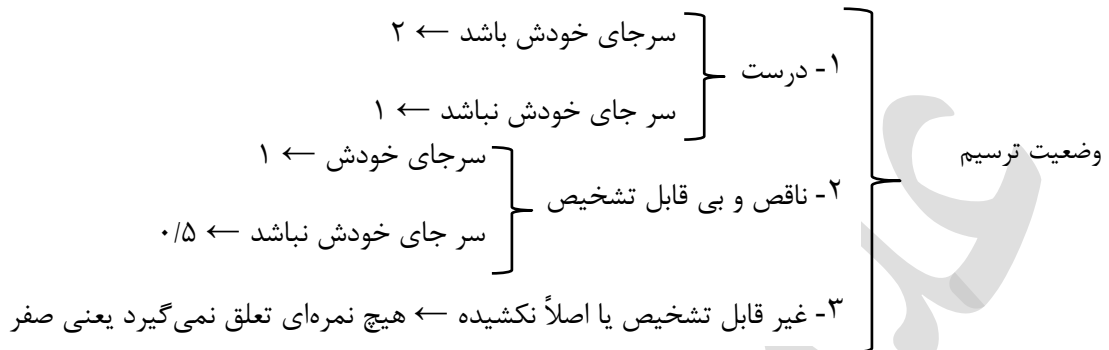
- سه دسته تفسیر می‌شود
- ۱- عقب مانده‌ی ذهنی ← زمان بسیار کم
 - ۲- باهوش‌ها ← زمان کم
 - ۳- وسواسی‌ها ← زمان طولانی

• ملاک‌های ارزیابی آزمون تصاویر درهم‌آندره‌ری ←

- ۱- صحت و دقت تصاویر ترسیم شده و تعداد اجزای آن درست رسم شده
- ۲- سازمان بندی ادراکی
- ۳- زمان

نمره‌گذاری کارت A ← در نمره‌گذاری این کارت برای تمام اجزای ساده و پیچیده‌ی این کارت ارزش یکسانی قائل‌اند.

• ملاک‌های نمره‌گذاری کارت A ← ۱- صحت و درستی ۲- محل قرار گرفتن

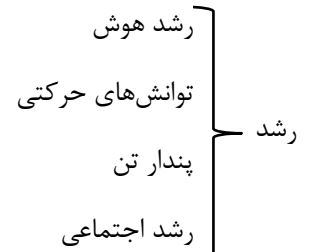

نمره‌گذاری کارت B ← به هر جزء یک نمره تعلق می‌گیرد و نمره‌گذاری این کارت پیچیده‌تر است.

آزمون آدمک گودیناف

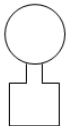
- ۳-۱۳ ولی بیشترین کاربرد ۵-۹ - یک آزمون مداد کاغذی - هم فردی هم گروهی
- بین آزمون آدمک گودیناف و آزمون بینه-سیمون، همبستگی بالایی وجود دارد.
- نمره‌گذاری ← وجود اجزای مختلف آدمک ← ۵۱ مورد
- هوشبهر حاصل از اجرای آزمون آدمک گودیناف، با میانگین ۱۰۰ و انحراف معیار ۱۵ است.
- گرایش به ترسیم آدم در تمام سنین دوران کودکی و در تمام فرهنگ‌ها دیده می‌شود.

به طور کلی رشد ترسیم آدم تابع رشد است.

- خانم فلورانس گودیناف، رشد ترسم آدم را به ۴ مرحله تقسیم کرده است.

- ۱- مرحله‌ی خط خطی کردن یا مرحله‌ی پیش از ترسیم آدم ← (۲-۳) در این مرحله کودک قادر به کشیدن اشکال بسته مثل مربع و دایره و بیضی نمی‌باشد و در صورت موفقیت نسبی، اشکال کشیده شده به هیچ وجه شبیه انسان نیست.
- ۲- مرحله‌ی تتارد یا دگردیسی ← (۳-۵) در این مرحله، اجزای اصلی بدن انسان رسم می‌شود، آدمک با سر بزرگ و بدنه‌ی نسبتاً کوچک رسم می‌شود. اصطلاح تتارد یعنی دگرشکلی مار و قورباغه و دگرگونی تکامل تصویر آدم.

- ۳- مرحله‌ی آدم کامل ← (۶-۱۰) تصویر انسان را کامل‌تر و دقیق‌تر می‌کشد، در این مرحله، کودک برخی اجزای ضروری و لباس آدم را می‌کشد و جنسیت را معلوم می‌کند.

- ۴- مرحله‌ی نیم‌رخ ← (۱۰ به بعد) کودک سعی می‌کند انسان را در حالت پویا بکشد، پویایی را با نیم‌رخ کشیدن انسان و در حال حرکت بودن او نشان می‌دهد و در صورت داشتن اشیائی هم چون سیگار- پیپ و عصا.
- آخرین قسمتی که کودکان از نیم‌رخ ترسیم می‌کنند؟ تنه

- کودکان از ۱۲ سالگی به بعد از ترسیم آدمک سرباز می‌زنند، چون در این مرحله واقعیت‌گرایی ترسیمی شروع می‌شود و کودک نقاشی را همانطور که می‌بیند، می‌کشد، نه آنگونه که آنها را می‌شناسد.
- آزمون آدمک گودیناف از جمله آسان‌ترین آزمون‌هایی که با صرف کمترین وقت و هزینه قابل اجراست.
- در آزمون آدمک گودیناف هرسیس سه عامل در نتیجه‌ی آزمون اثر می‌گذارد: ۱- عامل فرهنگی ۲- آموزش نقاشی ۳- استعداد نقاشی آزمودنی

نمره‌گذاری آزمون آدمک گودیناف

- ۱- اگر نقاشی به صورت خط خطی بدون هدف باشد نمره‌ی صفر دارد.
 - ۲- اگر نقاشی به صورت خطوط گویی هدف‌دار که مثلث، مربع و چیزی را نشان دهد نمره‌ی یک تعلق می‌گیرد.
 - ۳- دختران در این آزمون نمره‌ی بالاتری می‌گیرند به علت گرایش بیشتر به زیبایی تن و توجه به جزئیات.
 - ۴- اسکیزوفرن‌ها، اجزای بدن آدمک را به صورت قطعات جدا از هم و پراکنده در کاغذ می‌کشند.
 - ۵- کسانی که آسم دارند، برای کشیدن دهان وقت بیشتری صرف می‌کنند.
 - ۶- کسانی که گوششان سنگین است، یا اصلاً گوش نمی‌کشند یا آن را با جزئیات بیشتر و با دقت می‌کشند.
 - ۷- زنان بزرگسال، به طور نسبی کمتر آدمک از جنس خود رسم می‌کنند.
- ۸- کودکان
- کودکان بهنجار و عادی ← آدمک را وسط کاغذ تا حدی بزرگ
 - کودکان که بازداری احساسات دارد (احساس حقارت-درون گرایی) ← آدمک را بسیار کوچک و پایین صفحه
 - کودکان برون‌گرا ← آدمک را بسیار بزرگ با خطوط وسعت یافته

آزمون‌های شیرخوارگی ← برای تحول حسی-حرکتی

- ۱- مقیاس تحولی گزل
- چهار حوزه‌ی رفتاری را شامل می‌شود
- حرکتی
 - انطباقی
 - زبانی
 - شخصی-اجتماعی

- مقیاس تحولی گزل
- مقیاس اصلی گزال ← ۴ هفته تا ۶ سالگی
 - هوش آزمای شیرخوارگان گزال ← ۴ هفته تا ۱۵ هفتگی

- ۲- مقیاس تحولی شیرخوارگان بیلی ← برای ارزیابی جایگاه تحول کودک- ۲ ماهگی تا ۲/۵ سالگی
- ۳- آزمون شارلوت بوهرلر برای کودکان خردسال ← ۱ ماهگی تا ۶ سالگی
- ۴- مقیاس مریل-پالمر برای کودکان کودکستانی

آزمون مکعب‌های کهنس

آزمون عملی: سال ۱۹۲۰ توسط کهنس ساخته شد- زمان محدود- (۵ تا ۱۵)- ۱۶ مکعب رنگی و ۱۷ تصویر- از آنجا که آزمون کهنس به صورت فردی انجام می‌شود می‌توان با در نظر گرفتن تمهیداتی در آغاز اجرا آن را برای گروه‌های سه‌گانه‌ی زیر انجام داد:

- ۱- آنهایی که اشکالی در شنیدن یا ادراک کلمات ندارند و می‌توانند خود ارتباط کلامی برقرار کنند.
- ۲- آنهایی که به عللی در تشخیص رنگ‌ها مشکلاتی دارند.
- ۳- آنهایی که زبان اجرا کننده را نمی‌فهمند.

نکته بینه:

هوش افراد به سه عامل بستگی دارد

دقت در حل مسئله

تلاش آگاهانه برای سازگاری با موقعیت‌ها

قدرت انتقاد از خود

کس می‌گوید این ۳ عامل بالا در موقعیت همه‌ی تصاویر آموزش به کار رفته است.

- آزمون کس توانایی سنجش رفتار تحلیلی-ترکیبی تفکر انسان را در عالی‌ترین سطح آن داراست زیرا تصاویر با درجه‌ی دشواری فزاینده ارائه می‌شوند.
- آزمون کس به دلیل تفاوت بین مکعب‌های واقعی و مکعب‌های تصاویر که تلاش برای ساختار فضایی را لازم می‌داند، فعالیت‌های رمزی تفکر را نیز وارد عمل می‌کند.
- آزمون کس نسبت به اختلالات روانی بسیار حساس هست همچنین وسیله‌ی خوبی برای تشخیص کودکان عقب‌مانده‌ی ذهنی از سن ۸ سالگی به بعد است.

نکته:

- (۱) افرادی که به خوانش پریشی، ناخوانی و یا زبان پریشی مبتلا باشند، در این آزمون زود شکست می‌خورند.
- (۲) آزمون مکعب کس علاوه بر توان جداسازی کودکان عقب‌مانده ذهنی از کودکان عادی، نسبت به پاره‌ای از ضایعات مغزی نیز حساس است.

اقتباس از روی آزمون مکعب‌های کس

۱- مجموعه‌ی گراس کنت: ۸ تصویر از تصاویر کس و ۴ تصویر دیگر

مزیت آزمون گراس کنت ← تصاویر این آزمون به اندازه‌ی طبیعی مکعب‌ها کشیده شده‌اند.

۲- مجموعه‌ی گلدشتاین-شیرر ← ۱۱ تصویر از تصاویر کس و ۱ تصویر دیگر

هدف از اجرای آزمون گلدشتاین شیرر: سنجش تفاوت کارکرد هوش انضمامی آزمودنی از هوش انتزاعی آنها

۳- مجموعه مسیل بروک

۴- مجموعه وکسلر

۵- مجموعه پروفیسور بوناردل؛ شامل دو سری ۱۰۱ و سری ۲۰ می‌باشد.

از ایرادات وارد شده به آزمون مکعب‌های کس:

۱- طولانی بودن زمان اجرا

۲- زیاد بودن رنگ‌های مورد استفاده و ترکیب آنها

۳- تفاوت اندازه مکعب‌ها با تصاویر کارت‌ها

بعد از توضیح آزمون‌های هوشی مهم مثل بینه، وکسلر، بندر گشتالت و ... حالا به سراغ آزمون‌هایی می‌رویم که از اهمیت کمتری برخوردار هستند ولی ممکن است مدنظر طراحان کنکور قرار گیرند لذا مطالعه‌ی این بخش را نیز به شما عزیزان توصیه می‌کنم.

آزمون ماتریس‌های پیش‌رونده‌ی ریون (سیاه و سفید)

✓ ۶۰ سوال تصویری

✓ ۵ سری دوازده تایی (A, B, C, D, E)

✓ ادعای سازندگان این آزمون این بود که آزمون آنها رشد ذهنی دوران کودکی (۵ سالگی) تا پیری (۶۵ سالگی) را اندازه‌گیری می‌کنند.

✓ سوال‌های مطرح شده در ماتریس‌ها همه از یک نوع‌اند و همگی الگوهایی از تصاویر یا نمودارها را نشان می‌دهند که بر اساس منطق خاصی تنظیم شده‌اند.

✓ سوالات از ساده به دشوار است.

✓ درجه‌ی اشباع این آزمون در عامل g اسپیرمن یعنی عامل هوش کلی بسیار زیاد است.

✓ افراد مسن تنها می‌توانند به سوال‌های ۴ سری اول (A, B, C, D) پاسخ دهند.

✓ در این آزمون نرم سنی با بالا رفتن سن پایین می‌آید.

✓ محتوای سوال‌های آزمون ریون مستلزم فرآیند استدلال ذهنی برای کشف اصول و منطق حاکم بر روابط اجزای الگوهای ماتریس‌هاست بنابراین آزمون عمدتاً هوش سیال را اندازه‌گیری می‌کند.

✓ یکی از محدودیت‌های عمده‌ی آزمون ریون ← سوالات تنوع زیادی ندارند در نتیجه کسانی که در آزمون اختصاصی سوال‌ها (عامل S) توانایی بیشتری دارند معمولاً از افرادی که این توانایی را کمتر دارند نمره‌های بیشتری می‌گیرند به همین دلیل خود ریون استفاده از آزمون‌های کلامی را نیز که بیشتر هوش متبلور را اندازه‌گیری می‌کنند همراه با ماتریس‌های خود پیشنهاد می‌کنند.

نکته:

آزمون کتل تا حد زیادی این اشکال را برطرف ساخته است زیرا سوال‌های آزمون نابسته به فرهنگ کتل از چهار خرده‌آزمون که هر کدام از الگو و منطق جداگانه‌ای پیروی می‌کنند ساخته شده است.

آزمون ریون رنگی

✓ ۳۶ تصویر رنگی برای کودکان ۵ تا ۹ ساله اعتبار این آزمون در تشخیص عامل g یعنی هوش کلی بسیار بالاست همانطور که در فرم دوم آن یعنی آزمون ماتریس‌های پیش‌رونده‌ی ریون چنین بود.

✓ این آزمون سه سری دوازده تایی دارد: A.B.AB

✓ از این آزمون در انگلستان برای نظامیان استفاده کردند و درجه‌بندی آن در همان کشور روی گروه بزرگی صورت گرفته است.

مقیاس عملی لایتر

مقیاس عملی لایتر ← به صورت فردی اجرا می‌شود و بدون محدودیت زمانی یعنی زمان نامحدود (۲-۱۸) اما آرتور برای ۲-۱۲ سال هنجار کرده است.

- هر آزمون با تکلیف ساده‌ای شروع می‌شود که خود نمونه‌ای از تکالیف بعدی است و فهمیدن این تکالیف جزئی از اجرای آزمون است.
- این آزمون دارای قابی به نام قاب پاسخ‌ها و دستگاهی برای نگهداری کارتهاست که خود قابل تنظیم است.
- مقیاس لاتیر، برای اندازه‌گیری گستره‌ی وسیعی از کنش‌هایی که در آزمون‌های کلامی هم وجود دارد، تهیه شده است.

مقیاس عملکرد بورلی-اوله رون

مقیاس عملکرد بورلی-اوله رون ← (۸-۴)

ما می‌دانیم که هرگاه آزمونی عملی باشد برای این است که می‌خواهد از تأثیرات فرهنگ در امان باشد اما این مقیاس عملی است زیرا برای کودکانی به کار می‌رود که کم‌شنوا، ناشنوا هستند، ضعف قدرت کلامی دارد و همینطور به علت خجل بودن که نمیتوانند در آزمون‌های کلامی نمره‌ی بالا بگیرند.

۷ خرده‌آزمون

۱- مکعب‌ها (۱۰ مکعب و ۸ تصویر) ۲- تکمیل قطعات

۳- جاناندازی قطعات ۴- چیدن پازل

۵- ضربه زدن روی مکعب ۶- کپی کردن اشکال

۷- ساخت

آزمون هوش عملی بوناردل

آزمون هوش عملی بوناردل ← (۲۰ مکعب و ۱۶ تصویر) (نوجوانان و بزرگسالان)

- این آزمون شبیه آزمون مکعب‌های چوبی کهس است، با این تفاوت که فقط از یک طرف مکعب‌ها، برای ساختن تصاویر استفاده می‌شود.
- به تعداد مکعب‌هایی که در ۱۰ دقیقه و به صورت درست چیده شده باشند، نمره تعلق می‌گیرد.
- سری تصاویر، دارای ۲ رنگ سیاه و سفید است.

آزمون بینایی-حرکتی اسلوسن

- برای سنجش هوش کودکان عقب مانده‌ی ذهنی از یک تا دو سالگی
- در ترسیم شکل، هر نوع خط خطی کردن نمره می‌گیرد.
- آزمون بعد از سه بار شکست متوالی متوقف می‌شود.

آزمون AAMD

- مربوط به سازش اجتماعی است.
- ۲۸ حالت را می‌سنجد.
- نمره‌ی بالا در قسمت اول نشان‌دهنده‌ی رفتار درست است و به آن نمره تعلق می‌گیرد.
- آزمون بعد از سه بار شکست متوالی متوقف می‌شود.

مقیاس‌های توانش‌های کودکان مک کارتی ← (۸/۵-۲/۵)

- ۱۸ آزمون دارد.
- ۶ مقیاس متداخل: ۱- کلامی ۲- ادراکی-عملی ۳- کمی ۴- شناخت عمومی ۵- حرکتی ۶- حافظه
- نمره‌های این مقیاس مثل نمره‌های بینه هستند با میانگین ۱۰۰ و انحراف معیار ۱۶

آزمون‌های روانی-زبانی ایلینویز

آزمون روانی-زبانی ایلینویز ← ساموئل کرک

- دو هدف دارد: ۱- توانایی‌ها و مهارت‌های ارتباطی کودکان را ارزیابی کند به ویژه ارتباط کلامی. ۲- اختلالات یادگیری آنها را در صحبت کردن، خواندن و نوشتن تشخیص دهد.
- فرایندهای روانی و زبانی به وسیله‌ی این آزمون اندازه‌گیری می‌شوند؛ ۱۲ مهارت هستند.
- تعداد کمی از ماده‌های این آزمون؛ واقعی هستند، بقیه نوعی وسیله مشاهده هستند. داده‌ها بیشتر به وسیله‌ی مشاهده‌ی پاسخ‌های کودکان به اسباب‌بازی‌ها و گرفتن اطلاعاتی از مادر، تکمیل می‌گردند.
- نمرات این آزمون با میانگین ۳۶ و انحراف معیار ۶ است.
- ✓ این آزمون بدین جهت ساخته شده که نقطه‌ی شروعی برای تعیین مواد و روش آموزشی مناسب با توجه به تفاوت‌های درون فردی و برون فردی دانش آموزان استثنایی به وجود آورد.
- ✓ در حال حاضر، آزمون روانی زبانی ایلینویز بیشتر برای تشخیص تفاوت‌های درون فردی به کار می‌رود.

آزمون یادداری-دیداری بنتون

- ۱۰ کارت
- کارت‌ها شامل:

ادراک فضایی	}
یادآوری فوری	
بازسازی دیداری حرکتی	

✓ نمره‌ی آزمودنی با توجه به تعداد کارت‌هایی که به درستی بازسازی کرده و همچنین تعداد خطاهای او محاسبه می‌شود.

آزمون آلفا و بتای ارتش

- اولین آزمون هوش گروهی که در ارتش آمریکا ساخته شد.

آزمون آلفا، یک آزمون کلامی است و آزمون بتا، برای افراد بی سواد و ناآشنا با زبان انگلیسی تهیه شد و یک آزمون غیر کلامی است.

آزمون دمینوها

آزمون دمینوها ← آزمون موازی ماتریس‌های پیش‌رونده‌ی یهون

- عامل برتری از ریون ← متجانس بودن مواد و از بین رفتن عامل حدس و شانس در پاسخگویی
- تحت عنوان D48 در اکثر کشورهای جهان به کار برده می‌شود چون ناوابسته به فرهنگ است.
- نسخه‌ی تجدیدنظر شده‌ی آن D70 است.
- مرکز روان‌شناسی کاربردی پاریس و ارتش انگلستان این آزمون را به کار می‌بردند.

آزمون موزائیک ژیل

آزمون موزائیک ژیل ← (۶-۱۱)

- ۶۲ سوال تصویری- جمع کل نمرات ← ۲۰۴
- سن عقلی آزمودنی با توجه به محیط اجتماعی و اقتصادی و شغل پدر تعیین می‌شود و به وسیله‌ی فرمول اشتراک محاسبه می‌شود.
- آزمون موزائیک ژیل به طور گسترده در زمینه‌ی تحصیلی به کار رفته است.
- در هنجاریابی این آزمون مشخص شده است که نتایج همراه با افزایش سن، بالا می‌رود و این سندی بر روایی بالای این آزمون است.

آزمون ناوابسته به فرهنگ کتل

آزمون ناوابسته به فرهنگ کتل ← مداد کاغذی، دارای ۳ مقیاس

مقیاس ۱ ← ۸-۴ - بزرگسالان عقب مانده‌ی ذهنی	} مقیاس ۳
مقیاس ۲ ← ۱۳-۸ - بزرگسالان با سطح ذهنی متوسط و تحصیلات زیر دیپلم	
مقیاس ۳ ← ۱۶-۱۳ - بزرگسالان که توانایی ذهنی بالا و تحصیلات دانشگاهی دارند.	

- ✓ مقیاس ۱ بهتر است به صورت انفرادی انجام شود.
- ✓ هریک از مقیاس‌های ۲ و ۳ دارای دو فرم هم‌تا B, A هستند، که هر فرم ۴ خرده آزمون دارد.

خرده آزمون‌ها:

۱- سری‌ها	۲- طبقه‌بندی‌ها	۳- ماتریس‌ها	۴- شرایط توپولوژیکی
✓ مقیاس ۲، ۹۲ سوال دارد و مقیاس ۳، ۱۰۰ سوال دارد.			
✓ آزمون کتل، برای اندازه‌گیری هوش کلی، عامل g به کار می‌رود.			
✓ اجرای این آزمون به چهار صورت امکان‌پذیر است:			
۱- با محدودیت زمانی	۲- بدون محدودیت زمانی	۳- انفرادی	۴- گروهی

آزمون B53 دکتر بوناردل

آزمون B53 دکتر بوناردل ← این آزمون، برای اندازه‌گیری هوش کلی به کار می‌رود و دارای ۶۵ سوال تصویری است.

آزمون اُتیس

آزمون اُتیس ← آزمون کلامی

- تعداد زیادی سوال با محتوای متنوع دارد.
- چه چیزهایی را اندازه می‌گیرد: ۱- اطلاعات عمومی. ۲- قضاوت. ۳- استدلال. ۴- روحیه انتقادی
- نمره‌ی کل آزمودنی قابل تبدیل شدن به سن عقلی یا درصد است.

آزمون اقتصادی بالارد

آزمون اقتصادی بالارد ← آزمون کلامی، گروهی

- دارای ۱۰۰ سوال متنوع
- کنش‌های ذهنی را به کار می‌گیرد.
- چرا این آزمون اقتصادی است؟ چون فقط آزماینده، متن سوالات را مورد استفاده قرار می‌دهد و آنها را برای آزمودنی می‌خواند.

آزمون هوش منطقی لاهی

آزمون هوش منطقی لاهی ← زمان نامحدود

- ۸۰ سوال
- این آزمون، اشکال مختلفی را که آزمون‌های گروهی به کار می‌برند، یک جا جمع کرده است.

آزمون استعدادهای عمومی

- معروف‌ترین ← آزمون تشخیص استعداد DAT

- آزمون DAT } راهنمایی شغلی
راهنمایی تحصیلی

- آزمون DAT ← ۱۲-۱۸ - گروهی - ۲ فرم موازی S و T

آزمون‌های تحلیلی کارایی

- به آزمون‌هایی که نوع کارکرد رفتار مثل کنش‌های ذهنی را مدنظر قرار می‌دهند، گفته می‌شود.
- تحلیل کارایی حاصل ← مشاهده‌ی عمومی + مفاهیم سنی

با تحلیل عاملی جایگزین شده است.

۱- تحلیل عاملی می‌کوشد تا پایه‌ی شکل‌های مختلف کارایی و درجه‌ی ارتباط آنها را کشف کند.

۲- تحلیل عاملی موجب تجدیدنظر در شیوه‌های اندازه‌گیری هوش و پیشرفت سریع آزمون‌های استعداد شغلی شده است.

آزمون‌های کنش‌های ذهنی مجزا که از نوع تحلیل کارایی هستند، بسیار زیادند. دو کنشی که بیشتر از همه مورد استفاده قرار می‌گیرند در اینجا آمده است. معروف‌ترین‌ها ← آزمون دقت - آزمون حافظه

آزمون‌های دقت

- تعریفی از دقت ← امروزه دقت یک استعداد مستقل نیست بلکه به عنوان یک نگرش در نظر گرفته می‌شود. دقت را می‌توان به صورت یکی کردن رفتارها و متحدالمرکز کردن انرژی‌های فردی برای کاری که تحت تأثیر عوامل متعددی است، تعریف کرد.
- دقت، به لحاظ کیفیت و ثباتی که ممکن است داشته باشد، بسیار متغیر است.

- همبستگی میان آزمون‌های دقت هم بسیار پایین است چون هیچ کدام توانایی واحدی را اندازه نمی‌گیرند.
- آزمون‌های دقت ← آزمون‌های خط‌زنی حروف و علائم- آزمون‌های طبقه‌بندی- آزمون‌های زمان واکنش
- از میان آزمون‌های خط‌زنی، معروف‌ترین آنها :
- ✓ آزمون خط زنی مربع‌های دنباله‌دار تولوز پیرون
- ✓ آزمون خط‌زنی دایره‌های جهت‌دار بوناردل

فرمول محاسبه‌ی دقت در آزمون‌های خط زنی: $\text{دقت} = \frac{\text{کل علائم درست خط خورده}}{\text{کل علائمی که باید خط میخورد}}$

آزمون‌های حافظه

حافظه، یکی از کنش‌هایی که از ابتدای شروع روان‌شناسی تجربی، مورد مطالعه قرار گرفت.

حافظه‌ی بازشناسی ← بازشناسی تصاویر، اشکال، کلمات	} حافظه
حافظه‌ی معنی‌داری ← یادآوری داستان، ارقام و حافظه‌ی اعداد	
حافظه‌ی بینایی ← آزمون حافظه‌ی بصری کاراد	

آزمون وکسلر، کدام حافظه‌ها را می‌سنجد؟

- ۱- حافظه‌ی کلامی
- ۲- عددی
- ۳- تصاویر
- ۴- لغات

سایر آزمون‌های کنش‌های ذهنی مجزا

- کنش‌های ذهنی با آزمون‌های تحلیلی محاسبه می‌شوند که دو تا از معروف‌ترین آنها دقت و حافظه بود.
- حالا دیگر کنش‌های ذهنی: ادراک تخیل، دقت حرکات و استعداد مکانیکی.
- در زمینه‌ی این آزمون‌ها، محتوای تازه‌ای وجود ندارد و خلاقیت و نوآوری نیست چون محتوای عینی آنها و نوع سازگاری لازم برای پاسخ‌گویی به آنها همیشه یکسان است.

فقط در دو زمینه خلاقیت دارند: } گروه‌بندی آزمون‌ها در دسته‌های متجانس‌تر

تعیین ارتباط صحیح آنها با عوامل روان‌شناختی موثر در فعالیت‌های موردنظر

اندازه‌ی تحلیلی هوش

در رابطه با اندازه‌ی تحلیلی هوش باید دو نوع مقیاس تحلیلی تشخیص داده شود:

- ۱- مقیاس‌هایی که کنش‌های ذهنی را به صورت کاملاً تجربی تعیین می‌کند.
- ۲- مقیاس‌هایی که بر تحلیل عاملی استوارند.

البته باید توجه داشت در رابطه با هر دو حالت، فقط نتیجه‌ی کلی اهمیت ندارد بلکه ساخت روان نیز حائز اهمیت است.

در واقع در هر اندازه‌گیری روانی باید دو نکته را در نظر گرفت: ۱- نتیجه‌ی کلی ۲- ساخت روان

- ✓ آزمون هوشی که فقط نتیجه‌ی کلی به ما می‌دهد ← بینه
- ✓ آزمون هوشی که براساس ساخت روان است ← آزمون ریون
- ✓ آزمونی که یک آزمون هوش یکپارچه به حساب می‌آید چون تنها از یک نوع سوال تشکیل شده است ← آزمون‌های پیش‌رونده‌ی ریون

روان‌نما یا نیم‌رخ روانی ورمیلن

یادگیری

بسط

- همبستگی بالایی با آزمون بینه-سیمون دارد به علت تجانس مواد آزمون
- وسیله‌ی خوبی برای ارزیابی هوش کلی و تعیین سن عقلی به شمار می‌رود.

مجموعه‌های عاملی

مجموعه‌های عاملی ← اغلب براساس سازگاری شغلی بزرگسالان تهیه شده است. آزمون هوش کلی + آزمون استعدادهای اختصاصی شامل:

- آزمون استعدادهای اولیه‌ی ترستون
- آزمون‌های عاملی
- آزمون دیپرویت
- آزمون کالیفرنیا

آزمون‌های استعداد اولیه‌ی ترستون

- سه فرم دارد که ۵ تا ۷ سالگی - ۷ تا ۱۱ سالگی - ۱۱ تا ۱۷ سالگی
- آزمون کمتر از ۱۵ دقیقه اجرا می‌شود.
- در این آزمون، پاسخ‌ها را خود آزمودنی‌ها تهیه می‌کنند.

آزمون دیپرویت

- برای راهنمایی تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان دبیرستانی تهیه شده است.

آزمون کالیفرنیا

- آزمون کالیفرنیا چهار سطح دارد:
- پیش دبستانی
- آمادگی
- ابتدایی
- پیشرفته
- ۳ آزمون دارد: تیزبینی - تیزگوشی - هماهنگی حرکتی
- ۱۲ آزمون دیگر دارد که حافظه، روابط فضایی و استدلال را برآورد می‌کند.
- مزیت این آزمون ← داشتن ۲ فرم شامل فرم طولانی و فرم کوتاه شده است.

آزمون استعدادهای اختصاصی

آزمون‌های استعداد ← استعداد کلامی - عددی - تجسم فضایی - حرکتی و امور دفتری

آزمون‌های تشخیصی

- هدف نهایی این آزمون‌ها ← راهنمایی شغلی
- بیشتر در چه زمینه‌ای به کار می‌روند؟ ← راهنمایی تحصیلی
- چه زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرند؟ ← زمانی که بخواهند از توانایی آزمودنی برای شروع نوع خاصی از یادگیری اطمینان حاصل کنند مثل پایان دوره‌ی متوسطه و در آستانه‌ی ورود به دانشگاه

آزمون‌های استعدادهای هنری

- آزمون سیشور ← موسیقایی
- آزمون لورنز ← نقاشی
- مشهورترین آزمون استعداد هنری ← آزمون سیشور
- مشهورترین آزمون ادراکی ← آزمون بینایی حرکتی بندر
- مشهورترین آزمون تفکر مفهومی ← آزمون گلدشتاین شیرر

آزمون‌های طبقه‌بندی

- جزئی از آزمون‌های تفکر مفهومی هستند.
- آزمودنی‌ها باید کارت‌ها یا اشیائی را در حداکثر سرعت ممکن و براساس طرح معینی طبقه‌بندی کنند مثل: آزمون بسته‌بندی کارت‌های ویسکانسین ← توسط گرانت و برگ و برای مطالعه‌ی رفتار انتزاعی تهیه شده است.

آزمون قطعات چوبی هانفمان - کازانین یا آزمون ویگوتسکی

- جزئی از آزمون طبقه‌بندی رنگ‌هاست که نخ‌های رنگی را برحسب رنگ یا درجه‌ی اشباع رنگ تقسیم‌بندی می‌کنند.
- شبیه آزمون دسته‌بندی اشیاء هالستید
- فرایند مفهوم سازی یا شکل‌گیری مفهوم را در آزمودنی می‌سنجد.
- ۲۲ قطعه‌ی چوبی به شکل‌های مثلث - مربع و دایره در رنگ‌های قرمز، آبی، زرد و سبز دارد.
- آزمودنی در این آزمون فرضیه سازی می‌کند و آن را آزمایش می‌کند و ممکن است در آن تجدیدنظر کند و ممکن است مفاهیمی را شکل دهد.
- آزمون شکل‌گیری مفهوم ویگوتسکی در ارزیابی بالینی کاربرد دارد و اختلال تفکر در افراد روان‌پریش را می‌سنجد.

آزمون‌های تفکر مفهومی یا آزمون‌های طبقه‌بندی

- این آزمون‌ها بین آزمون‌های هوش و استعداد قرار دارند ولی بیشتر آزمون استعداد هستند و استعداد طبقه‌بندی را اندازه می‌گیرند که این استعداد، عالی‌ترین شکل هوش است.
- در این آزمون‌ها، تحلیل کیفی کار آزمودنی مطرح است نه تفکیک عناصر ساخت ذهنی
- در این آزمون‌ها، روشی که آزمودنی برای حل مسئله به کار می‌برد بیشتر از نتیجه‌ی نهایی اهمیت دارد.
- تعداد آزمون‌های تفکر مفهومی زیاد و درجه‌ی دشواری آنها متفاوت است.

آزمون گلدشتاین - شیرر

- ✓ یک آزمون تفکر مفهومی است یا آزمون تفکر انتزاعی و عینی
- ✓ مشهورترین آزمون تفکر مفهومی است.
- ✓ یکی از آسان‌ترین آنهاست.
- ✓ هدف ← اندازه‌گیری عملکرد ارگانیسم بر اثر آسیب‌های روانی
- ✓ اقتباس از آزمون مکعب‌های چوبی کهس
- ✓ ۱۱ تصویر از تصاویر ۱۷ گانه‌ی کهس + ۱ تصویر هدف دیگر ← سنجش تفاوت کارکرد هوش انضمامی و انتزاعی افراد
- ✓ بیشترین کاربرد این آزمون، در روان‌پزشکی و بعد در روان‌شناسی عصب‌شناسی

نکات:

- ۱) آزمون‌های استعداد معمولاً به صورت مقیاس یا مجموعه‌ی آزمون‌ها، معرفی شده‌اند که نتایج آن را می‌توان به صورت نیم‌رخ نشان داد.
- ۲) آزمون‌های ادراکی، انحصاراً استفاده‌ی بالینی دارند و برای آشکار ساختن بعضی اختلالات به کار می‌روند.
- ۳) مشهورترین آزمون ادراکی ← آزمون بینایی حرکتی بندر که برخی آن را جزء آزمون‌های تفکر مفهومی می‌دانند.

بخش پنجم

سنجش و اندازه‌گیری شخصیت

آزمون‌های شخصیت

- شخصیت از دیدگاه برخی دانشمندان:
- ✓ کرچمر ← شخصیت را جنبه‌ی عاطفی رفتار می‌داند.
- ✓ والن ← شخصیت، در بحران‌ها و حل آنهاست.
- ✓ وارن ← شخصیت را مجموع خصوصیات شناختی، عاطفی، ارادی و فیزیولوژیکی و مورفولوژیکی می‌داند.
- ✓ پیرون ← شخصیت را حالت وحدت یافتگی فرد همراه با کلیه‌ی خصوصیات افتراقی و روش‌های رفتاری می‌داند.
- ✓ گزال ← در شخصیت، طرح نیم‌رخ‌های رفتار را دارد.
- ✓ آلپورت ← بیش از ۵۰ تعریف در زمینه‌ی شخصیت، که شخصیت را سازمان پویای سیستم‌های روانی فرد می‌داند که سازگاری‌های او را با محیط تعیین می‌کند.

✓ بل برای توصیف شخصیت چهار مفهوم دارد:

- ۱- شخصیت فرایندی پویاست پس پدیده‌ای ایستا نیست.
 - ۲- به رغم پویا بودن شخصیت اما قابل بررسی است زیرا ساخت دارد.
 - ۳- رفتار فرد نتیجه‌ی کنش متقابل شخصیت و محیط است.
 - ۴- ساخت شخصیت تا حد وسیعی ناآگاه است بنابراین اندوش‌های فرافکن برای شناخت این عناصر ناآگاه استفاده می‌شود.
- ✓ آیزنک ← شخصیت یعنی کلیت یکپارچه‌ی منش و مزاج و هوش و جسم.

منش ← جنبه‌ی اخلاقی شخصیت

جنبه‌ی هیجانی شخصیت

به حالت سرشتی و توارثی بستگی دارد.

مزاج موجب تیپ‌شناسی‌های متعددی شده است که همگی بر عناصر عضوی استوارند.

امتیاز تعریف آیزنک ← امکان تشخیص چهار جنبه‌ی قابل بررسی: اجتماعی، شناختی، عاطفی، بدنی.

- لازم به ذکر است که اولین تیپ شناسی شخصیت برای بقراط: سودا- صفرا- بلغم و خون.
 - در ارزیابی شخصیت، روش بررسی جامع ← مشاهده‌ی مستقیم رفتار.
 - شخصیت به وسیله‌ی مجموع رفتار شناسایی می‌شود ولی با بررسی زندگی‌نامه- بررسی قیافه- خط- بیان و آزمونهای عینی (پرسش‌نامه) آزمون‌های فرافکن می‌توان آن را شناسایی کرد.
 - چون تشخیص شخصیت از طریق روان‌سنجی و سنتی به طور دقیق امکان‌پذیر نیست.
- بنابراین به جای کلمه‌ی آزمون از متون، روش‌ها و آزمایش بالینی استفاده می‌شود.

- شخصیت، مجموعه‌ای از رفتارهاست و بررسی جنبه‌های رفتار و برآورد عینی آنها بسیار دشوار است چون ثبات ندارند و از پیچیدگی نسبی برخوردارند.
- صفات شخصیت از نوع صفات دوقطبی هستند به این معنا که به دو تیپ کاملاً مخالف تعلق دارند مثل درون‌گرا و برون‌گرا و چیزی به نام پاسخ خوب یا بد وجود ندارد بلکه پاسخی مطلوب است که مورد نظر بیشتر افراد بهنجار باشد.
- در سنجش شخصیت، اساساً سازگاری افراد مدنظر است. سازگاری فرآیند پاسخ‌دهی فرد به الگوهای محیطی است که تحت تأثیر عوامل اجتماعی و فرهنگی است. پس هدف سنجش شخصیت، سنجش سطح سازگاری فرد است یعنی رفتار او تا چه اندازه با رفتارهای هنجار پذیرفته شده در سطح جامعه هماهنگ است.

آزمون‌های شناختی (آزمون‌های کارایی) ← آزمون هوش و حافظه

• آزمون‌های روانی

آزمون‌های غیرشناختی ← آزمون شخصیت، رغبت و هوش هیجانی

تفاوت میان آزمون‌های شناختی (کارایی) با غیرشناختی (شخصیت):

در این است که آزمون‌های غیرشناختی مثل شخصیت به هیچ وجه سلسله مراتب عمودی از ارزش‌ها (بهتر و بدتر) در اختیار ما نمی‌گذارد، بلکه تفاوت افقی تیپ‌ها (نسبی بودن آنها) را نشان می‌دهد.

• بهترین و رضایت‌بخش‌ترین تقسیم‌بندی از آزمون‌های شخصیت ←

۱- دیدگاه صفت‌گرایی محض ← تأکید روی شخص و محیط را نادیده می‌گیرند. شخصیت از عناصر متعدد و مستقل تشکیل شده است. مثل آزمون‌های تحلیلی و عینی MMPI و CPI

۲- دیدگاه موقعیت‌گرایی محض (محیط‌گرایی محض) ← تأکید روی محیط و شخص را نادیده نمی‌گیرند. شخصیت دارای وحدت و پویایی و در حال کنش متقابل با محیط وحدت زمان در تمام دوران زندگی. مثل آزمون‌های ترکیبی و فرافکن رورشاخ و TAT

• روش‌هایی که در تهیه‌ی آزمون‌های تحلیلی عینی شخصیت از آنها استفاده می‌شود:

۷- مشاهده

✓ مصاحبه: یکی از شکل‌های کلاسیک آزمایش‌های بالینی است. مهمترین عیب آن: سوگیری در تفسیر است چون ذهنی است. نتایج آزمون را باید با انجام مصاحبه تکمیل کرد.

✓ جامعه‌سنجی: مشهورترین آزمون جامعه‌سنجی ← جامعه‌سنجی جاکوب مورنو

✓ مقیاس درجه‌بندی: عیب آن ذهنی بودنش است.

۸- پرسش‌نامه: تقریباً تمامی پرسش‌نامه‌های امروزی از پرسش‌نامه‌ی وودورث گرفته شده‌اند. کاربردی تر از بقیه است. تعیین روایی پرسش‌نامه

براساس قضاوت متخصصان و ملاک‌های خارجی انجام می‌شود.

در اینجا به توضیح آزمون‌ها و پرسش‌نامه‌های مهم در سنجش شخصیت خواهیم پرداخت:

پرسش‌نامه‌ی اطلاعات شخصی وودورث یا برگ احوال شخصی

هدف از تدوین ← در جنگ جهانی اول برای سنجش خصایص شخصیتی داوطلبان ارتش آمریکا به کار برده شد.

- مداد کاغذی - دو گزینه‌ای (آره/نه) - فرم کوتاه ۷۶- (۱۲-۱۶) - ۱۱۶ سوال آری/نه - ۲۰۰ نشانه‌ی بیماری‌های روان‌پزشکی.
- پیامد این آزمون ← تدوین آزمون MMPI است که به عنوان یک آزمون تحلیلی برای ارزیابی بیماران روانی به کار می‌رود.
- زمان نامحدود - ولی زمان معمول برای پاسخ‌گویی ← ۲۵ تا ۴۰ دقیقه
- نمره‌ی آزمودنی مساوی با تعداد پرسش‌هایی است که بدان‌ها پاسخ آری داده است.

پرسش‌نامه‌ی شخصیت آیزنک EPQ

ابتدا آیزنک دو عامل را می‌سنجید: روان‌نژندی یا روان رنجورخویی و برون‌گرایی-درون‌گرایی

ولی بعد دو عامل دیگر را اضافه کرد: روان‌پریشی و دروغ سنج

آزمون آیزنک ۲ نوع است: } (۷-۱۵)، ۸۱ سوال. به جای عامل روان‌نژندی، پرخاشگری را می‌سنجد.

۱۶ به بالا، ۹۰ سوال

- مداد کاغذی
- سوالات دو گزینه‌ای دارد. زمان نامحدود ولی حداکثر ۲۵ دقیقه باید طول بکشد.
- نمره‌ی بالا در این آزمون ← نشان دهنده‌ی حساسیت و تمایل آزمودنی به مقبولیت اجتماعی بالا.

پرسش‌نامه‌ی شخصیت NEO-5

گشودگی	احساسات، کنش‌ها (علايق)، ایده‌ها و ارزش‌ها، تخیل و زیباپسندی
موافق بودن	اعتماد- سادگی (رک بودن)- همدردی و همراهی (نوع دوستی)- تواضع- درک دیگران
وجدان	کفایت (شایستگی)- تلاش برای موفقیت- نظم باطنی- انعطاف‌پذیری

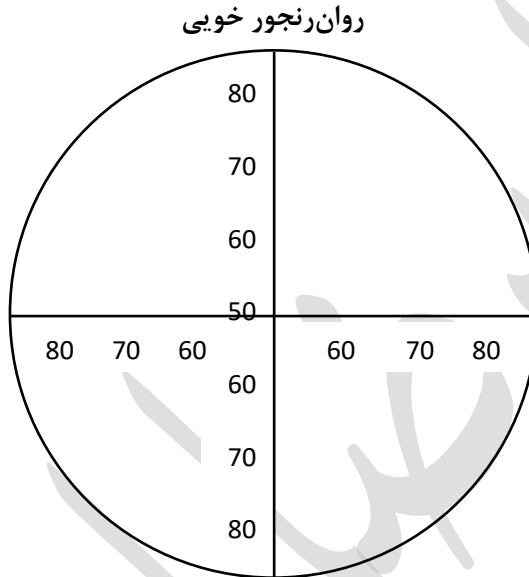
تحلیل‌های دو محوری برای روان رنجور خویی و برون‌گرایی

افسرده و بدبین +N-E

زندگی تیره و سرد. زندگی
مأیوس‌کننده. فاقد حس لذت از
زندگی. افسردگی در شرایط پر از
استرس

سرد و بی‌تفاوت -N-E

عدم تأثیرپذیری از خبرهای
خوب. مشکل در روابط بین
فردی. بدون نوسان احساسات

بیش هیجانی +N+E

احساسات مثبت و منفی
فراوان. روابط فردی
پرنوسان. احساسات سرشار از
هیجان. نشانه‌هایی از شخصیت
هیستریک

شاد و خوشبین -N+E

برون
گرایی

لذت از مواهب زندگی. به راحتی
ناامید و غمگین می‌شود، اما به
راحتی هم غم را پشت سر نمی-
گذارد. مشتاقانه به آینده فکر می-
کند.

پرسش‌نامه‌ی شخصیت NEO-5

- بر مبنای نظریه‌ی شخصیت ۵ عاملی مک کری و پل کاستا که با روش تحلیل عاملی به ۵ آیتم دست یافتند.
- نوعی پرسش‌نامه‌ی خودسنجی
- هر کدام از ۵ عامل، ۶ مقیاس فرعی دارند.
- دارای دو فرم، که فرم اصلی ۲۴۰ سوال و فرم فرعی ۶۰ سوال دارد. پاسخ‌های مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت
- هر دو فرم به طور جداگانه برای زن و مرد و همه‌ی سنین کارایی دارد.
- دو فرم دیگر دارد، فرم S، ارزیابی شخصیت به دست خود فرد- فرم R ارزیابی شخصیت با فرد دیگر
- نسخه‌ی تجدیدنظر شده‌ی آزمون بر مبنای راهبرد آزمون‌سازی منطقی و تجربی است که بر اعتبار سازه تأکید دارد.
- آزمون به صورت فردی و گروهی
- هنگام نمره‌گذاری اگر آزمودنی به بیش از ۴۱ مورد پاسخ نداده بود، پاسخ‌نامه قابل قبول نیست.
- نمرات را روی نیم‌رخ روانی قرار می‌دهیم و بعد تبدیل به نمره‌ی T می‌کنیم و بعد روی تحلیل‌های دو محوری تفسیر می‌کنیم.

پرسش‌نامه‌ی شخصیت چندجنبه‌ای برون‌روتر

- هدف: سنجش واکنش‌های آزمودنی در برابر مسائل و پیش آمدهای روزانه‌ی زندگی
- آزمون مداد کاغذی- هم فردی هم گروهی- هر دو جنس- ۱۶ سال به بالا- ۱۲۵ سوال- زمان نامحدود
- از روایی و پایایی خوبی برخوردار است، آزمون تشخیصی مناسبی است.
- سه پاسخ دارد هر سوال ← بله- خیر- علامت سوال
- از امتیازات این آزمون ← وجود همبستگی‌های بالا بین مقیاس‌های مختلف آن است. یعنی مقیاس‌هایی که در این آزمون بکار رفته‌اند مستقل از یکدیگر نیستند بلکه با یکدیگر همبستگی دارند.
- دامنه‌ی متغیر ضرایب در مورد مقیاس‌های B بین ۷ و -۷ و در مورد مقیاس F بین ۹ و -۹ است.

- پرسش نامه چندجنبه‌ای = ۶ جنبه‌ای

- ۱- روان‌نژندی B₁
- ۲- درون‌گرایی- برون‌گرایی B₂
- ۳- تمایل به باخود بودن B₃
- ۴- سلطه‌گری- سلطه‌پذیری B₄
- ۵- اعتماد به نفس F₁
- ۶- اجتماعی بودن F₂

پرسش‌نامه‌ی سنجش سازگاری بل

- هدف: بررسی دشواری‌های جزئی
- برای روان‌شناسانی قابل استفاده است که به کار مشاوره‌ای در محیط‌های دانشگاهی و صنعتی مشغول هستند.
- فرم بزرگسالان آن؛ ۵ ویژگی دارد: سازگاری با محیط خانواده، سلامتی، اجتماعی، عاطفی، شغلی. هر ویژگی ۳۲ سوال دارد.
- این آزمون ۲ فرم دارد، فرم مخصوص دانشجویان و فرم غیر دانشجویان.

پرسش‌نامه‌ی رشد اجتماعی واینلند

- ادگارد. ا. دال
- بررسی میزان مسئولیت‌پذیری فرد و توجه به نیازهای شخصی
- محاسبه‌ی هوشیهر اجتماعی
- ۱۷ سوال دارد که با توجه به رشد اجتماعی و قدرت فرد برای رسیدگی و مواظبت از خود و رفع نیازهایش ساخته شده است.
- مواد آزمون ۸ گروه را دربر دارد.
- ۱- خودیاری عمومی
- ۲- خودیاری در غذا خوردن
- ۳- خودیاری در لباس پوشیدن
- ۴- ارتباط با دیگران
- ۵- جهت دادن به رفتارهای خود
- ۶- اجتماعی شدن
- ۷- تحریک بدنی
- ۸- حرفه و شغل

مشاهده‌ی آزمودنی

اطلاعات لازم را به سه طریق بدست می‌آورد: شرکت دادن آزمودنی در موقعیت‌های آزمایشی

مصاحبه با افرادی که آشنای آزمودنی هستند.

پرسش‌نامه‌ی علائم روانی ۹۰-SCL (دراگوئیس- لیپمن و کووی- ۹۰ سوال ۵ گزینه‌ای)

- هدف ← برای نشان دادن جنبه‌های روان‌شناختی بیماران جسمانی و روانی طرح ریزی شده است.
- موارد کاربرد ← تشخیص بیماران روانی، تشخیص معتادان به الکل و مواد، ناتوانی‌های جنسی، بیماران سرطانی، بیماران مبتلا به نارسایی قلبی، افراد نیازمند مشاوره، غربال کردن به ویژه در مواقع استخدام
- ۹ بعد مختلف را می‌سنجد: ۱- Som ۲- OCD ۳- حساسیت در روابط بین فردی ۴- افسردگی ۵- اضطراب ۶- پرخاشگری ۷- ترس مرضی ۸- پارانوئید ۹- روان‌پریشی
- ۷ سوال در این آزمون به طور پراکنده جهت جلوگیری از آگاهی آزمودنی از ماهیت پرسش‌نامه ایجاد شده است.

پرسش‌نامه‌ی اضطراب کتل

- ۳ نمره دارد:
- ۱- نمره‌ی کلی اضطراب از مجموع ۴۰ سوال

۲- نمره‌ی ۲۰ سوال اول = اضطراب نهان

۳- نمره‌ی ۲۰ سوال دوم = اضطراب آشکار

• این آزمون را می‌توان به دفعات بر روی مراجع اجرا کرد. یعنی علاوه بر جنبه‌ی تشخیصی که دارد می‌توان برای بررسی وضعیت شخصی افراد نیز استفاده می‌شود.

• ۵ عامل شخصیتی که در ایجاد اضطراب نقش دارند و پرسش‌نامه‌ی اضطراب کتل قادر به شناسایی آنها است:

۱- تحول هوشیاری نسبت به خود: درجه‌ای از اضطراب که به ساخت‌های شخصیتی و عادات اجتماعی مورد تأیید، وابسته است.

۲- نیروی من: نشان دهنده مفهوم شناخته شده‌ی نیروی من است که به معنی ظرفیت مهار کردن بلافاصله، بیان کنش‌ها به نحوی سازش یافته و واقع نگر است.

۳- گرایش پارانوایی

۴- گرایش به گنهکاری: به منزله گنهکاری اضطراب آمیز افسرده وار-معادل فرامن(خودشمارت گر و دلواپس)

۵- تنش ارگی: که همبستگی مثبت با تحریک اشتهاهی جنسی، نیاز به حرمت و ترس از یک موقعیت دارد.

پرسش‌نامه‌ی سازگاری دانش‌آموزان دبیرستانی

• می‌خواهد سازگاری دانش‌آموزان ۱۴ تا ۱۸ ساله را بسنجد.

• در سه حوزه عاطفی، اجتماعی و آموزشی

• دارای ۶۰ سوال است که هر حوزه ۲۰ سوال و ۴ نمره به ما می‌دهد.

• در پرسش‌نامه‌ی سازگاری دانش‌آموزان دبیرستانی مثل پرسش‌نامه‌ی شخصیتی رویتر و MMPI، نمرات بالا، بیانگر اختلال است.

پرسشنامه‌ی ۱۶ عاملی شخصیت کتل

این پرسشنامه جزء پرسشنامه‌های چند جنبه‌ای به حساب می‌آید و از دو فرم تشکیل شده است؛ که فرم A به صورت گروهی و فرم B به صورت انفرادی اجرا می‌شود. فرم B زمانی اجرا می‌شود که آزمایشگر حدس بزند که نمی‌تواند به آزمودنی‌ها اطمینان کامل داشته باشد. کتل پرسشنامه خود را با استفاده از فهرست صفات شخصیت آلپورت (۴۵۰۴ صفت) تدوین کرد و در نهایت آنها را به ۱۶ عامل کاهش داد و آنها را صفات عمقی یا ویژگی‌های پایه نامید. عوامل A و B و C بیشترین وزن را در تبیین خصایص شخصیتی دارند.

➤ این پرسشنامه دارای ۱۸۷ سوال سه گزینه‌ای است. زمان آزمون آزاد است، اما حدود نیم ساعت طول می‌کشد.

نکته: پرسشنامه ۱۶ عاملی کتل از نوع آزمون‌های شخصیت ساخت‌دار است که براساس فرضیه‌های مشترک زیر ساخته می‌شود:

۱- انسان دارای خصایص و صفاتی است که در موقعیت‌های گوناگون ظاهر می‌شوند.

۲- این خصایص از ثبات نسبی برخوردارند و از فردی به فرد دیگر تفاوت می‌کنند.

۳- این خصایص قابل اندازه‌گیری‌اند و از طریق تحلیل عاملی مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرند.

پرسشنامه ۱۶ عاملی کتل در وضع حاضر جزء آزمونهایی است که:

۱. کلیه‌ی سوال‌های آن از لحاظ عواملی که می‌خواهند اندازه‌گیری کنند، اشباع هستند.

۲. هریک از عوامل آن با عوامل نخستین شخصیت مطابقت می‌کنند.

➤ آزمون شخصیتی ۱۶ عاملی کتل دارای ۴ فرم یا هنجار جداگانه است. مواد آزمون 16PF برخلاف MMPI در مقیاس‌های مختلف همپوشی ندارند و در کلیدیابی سوال‌های مقیاس‌های مختلف، تعادل وجود دارد.

➤ اجرا و نمره‌گذاری آزمون ۱۶ عاملی شخصیت آسان است. به هریک از ماده‌ها بر حسب نوع پاسخ نمره صفر، یک یا دو داده می‌شود (به جز مقیاس B یا هوش که به هر سوال صفر یا یک تعلق می‌گیرد).

➤ با جمع کردن نمره‌های هر مقیاس، نمره‌ی خام به دست می‌آید، که با استفاده از جدول‌های نرم به یک نمره‌ی استاندارد تبدیل می‌شود. نمره‌های استاندارد آزمون ۱۶ عاملی یک مقیاس ده بخشی است.

➤ آزمون شخصیتی ۱۶ عاملی کتل؛ برای تعیین نیم‌رخ‌های شخصیتی گروه‌های شغلی مختلف؛ در روانشناسی شغلی مورد استفاده قرار گرفته است.

➤ برخلاف ویژگی‌های روان‌سنجی عالی این آزمون؛ نام‌نوس بودن نام‌گذاری مقیاس‌ها و دشواری مرتبط کردن آنها؛ به رفتارهای روزمره، موجب شده است که این آزمون به طور گسترده مورد استفاده قرار نگیرد.

عوامل مرتبه‌ی اول

عامل A: ادواری خوئی - گسیخته خوئی (مردم آمیزی - مردم گریزی)

ویژگی‌های اصلی افرادی که در این عامل به ترتیب ادواری‌خو یا گسیخته‌خو هستند، به شرح زیر است:

- علاقه‌مندی به جامعه‌ی انسانی - علاقه‌مندی کم به جامعه‌ی انسانی
 - خونگرم و با احساس - خونسرد و بی تفاوت
 - حساس به روابط با دیگران و رفتار هیجانی - خودداری از ارتباط با دیگران (البته گاهی ناشی از کم‌رویی است)
- همچنین افراد ادواری‌خو به اصول انتزاعی بیشتر رغبت نشان می‌دهند، توانایی سازماندهی آنها خوب است و معمولاً نتایج دوران مدرسه آنها بهتر از دوران دانشگاه می‌باشد.

ادواری‌خوها اگر نویسنده باشند؛ واقع‌نگر، شوخ‌طبع و طنزپردازند و در زمینه نقاشی به رنگ‌ها بیشتر از شکل‌ها توجه نشان می‌دهند. آن‌ها مشاغلی را ترجیح می‌دهند که با اشخاص سروکار داشته باشند؛ مثل فروشندگان، مددکاران اجتماعی و مشاوران.

افراد گسیخته‌خو؛ تمایلات شخصی قوی‌تری دارند و کم‌انعطاف، بدبین و خشن هستند. این افراد به اصول انتزاعی بیش از جزئیات اهمیت می‌دهند و ظرفیت کلامی آنها بیشتر از هوش کلی آنهاست. در مواردی می‌توانند آینده را پیش‌بینی کنند. نتایج دوره‌ی قبل از دانشگاه آنها به مراتب بهتر از دوران مدرسه است. حسابدارها، محققان برجسته و مهندسين بیشتر از بین گسیخته‌خوها هستند.

عامل B: هوش عمومی - نارسایی عقلی (باهوش - کم‌هوش)

این عامل دارای مولفه‌های زیر است:

- دارای دقت عمل - کم‌دقت
- با پشتکار و دارای اراده - پشتکار کم و تنبل
- روشنفکر و با فرهنگ - کم ظرفیت و کم انعطاف

آیزنک در مورد افراد دارای نارسایی عقلی؛ به کمبود پشتکار، فقدان انضباط شخصی و عدم احساس مسئولیت اشاره کرده است و در مقابل؛ افراد دارای هوش عمومی بالا را افرادی بادقت، جدی و دارای پشتکار معرفی می‌کند.

عامل C: پایداری هیجانی (نیرومندی من) - نوروژگرای عمومی (ناپایداری هیجانی)

- رشد یافتگی هیجانی - کمبود تحمل در برابر ناکامی
- واقع‌نگر در زندگی - خیال‌پرداز
- فقدان خستگی عصبی - خستگی عصبی بالا
- ثابت قدم و مورد اعتماد - انعطاف‌پذیری مفرط، دمدمی و متلون

دانشمندان؛ را می‌توان از جمله افراد دارای رشدیافتگی هیجانی و هنرمندان و نمایشنامه‌نویسان؛ را می‌توان از جمله افراد موفق دارای نوروژگرای عمومی دانست.

عامل E: سلطه یا استیلا - اطاعت یا تسلیم خاص

ویژگی‌های زیر جزء مولفه‌های این عامل است:

- مثبت و مطمئن از خود- مطیع و نامطمئن از خود
- دارای استقلال- وابسته به دیگران
- حادثه‌جو و علاقمند به مبارزه- متزلزل، کم‌رو و تبعیت‌جو
- سخت و خشن- مهربان و ملایم

عامل F: سرزندگی-دل‌مردگی (برون‌گردی-نابرون‌گردی)

این عامل دارای مولفه‌های زیر است:

- پر حرف و علاقمند به زندگی جمعی- ساکت و درون‌نگر
- پر جنب و جوش و واجد هم‌احساسی با دیگران- افسرده و منفعل
- دارای آرامش خاطر- مضطرب و ناآرام
- خودنمایی، شوخی‌های مبتذل- خوددار

عامل G: خلق استوار- خلق نارس و وابسته

این عامل دارای مولفه‌های زیر است:

- هوشیار به ملاحظات اجتماعی- بی‌توجه به درخواست‌های اجتماعی و در عین حال متوقع
- واجد احساس مسئولیت- متوقع، سطحی و غیر جدی
- دارای روال زندگی ثابت- ناپایدار و لاقید
- دارای دقت عمل- کم‌اطمینان و بی‌دقت
- متوجه و به سوی دیگران- بر ضد دیگران

عامل H: ادواری خویی متهورانه- گسیخته‌خویی اساسی و درخودماندگی (جسور-ترسو)

این عامل دارای مولفه‌های زیر است:

- جامعه‌طلبی گروه‌جویانه- تمایل به درخود ماندن و کمرویی
- متهور و جسور- محتاط و خجالتی بودن
- دارای علاقه به جنس مخالف- علاقه کمتر به جنس مخالف
- رغبت‌های هنری شدید و احساسی- فقدان تمایلات شدید هنری
- واجد روحیه‌ی ماجراجویانه و سرپیچی از قوانین اجتماعی- فعالیت‌های انفرادی و خوددار

عامل I: حساسیت هیجانی- زمختی رشدیافتگی (حساس-کله‌شق) (ملایم-سخت)

مولفه‌های زیر مربوط به این عامل است:

- علاقمندی به زندگی گروهی- تمایل به واقعیات دنیای ملموس
- وابسته به شخصیت نارس- دارای استقلال فکری
- مهربان و ملایم- خشن و بی‌آزار
- دارای تمایلات هنری- فاقد رغبت‌های هنری
- سطحی- دارای احساس مسئولیت
- سعی در جلب توجه دیگران- خودکفا و سعی در تبعیت از اخلاق و آداب

عامل L: گسیخته‌خویی پارانویاگونه- در دسترس بودن اعتماد‌آمیز (شکاک-زودباور)

این عامل دارای ویژگی‌های زیر برای دو قطب + و - است:

- تمایل به حسادت - فاقد حس حسادت
- خشن و بی اعتنا به دیگران - علاقمند به دیگران
- شخصیتی نسبتاً ضد اجتماعی - شخصیتی متمایل به جمع و جامعه
- تمایل فراوان به زندگی روانی و درونی - گرایش به آرمانی نگری

عامل M: کولی گری - رغبت‌های عملی (خیال پرداز - اهل عمل)

این عامل شامل این مولفه‌ها است:

- بی توجه به قراردادهای و خواسته‌های زندگی جمعی - مقرراتی و تابع عادات اجتماعی
- دارای تخیل حساس - عملی و منطقی
- پیچیدگی در افکار و عدم تمایل به تغییر عقاید - واقع نگری قراردادی و سازش پذیر
- عدم احساس مسئولیت در رابطه با چیزهای عملی - دارای دقت عمل در امور عملی
- دارای هیجان هیستریکی بر حسب موقعیت - خونسردی در مواقع فوریت خطر

عامل N: ظرافت کاری - سادگی بی ظرافت

این عامل مولفه‌های زیر را دربر دارد:

- روابط سرد و بی اعتنا - علاقمند به دیگران
- عقلی نگر و تفکری - کم مهارت و بی دست و پا
- سخت گیر - به آسانی کامیاب

عامل O: بی اعتمادی اضطراب آمیز - اعتماد توأم با آرامش

این عامل شامل مولفه‌های زیر است:

- انتقاد از خود - اعتماد به خود
 - بدگمان و مشغولیت فکری - اعتماد کننده و فاقد سوءظن
 - یأس و پشیمانی - امیدوار و آرامش فکری
 - مضطرب، افسرده و ترسیده - آسوده، آرام و غیر حساس
- این عامل در پرسشنامه‌های متعددی تحت عناوین تمایل به افسردگی، خلق غمگین، حساسیت هیجانی، بی ارزش شمردن خود و نوروزگرایی عمومی مطرح شده است؛ عاملی که قبلاً آن را C نامیدیم.

عامل Q1: بنیادگرایی - محافظه کاری

این عامل نه از طریق پرسشنامه، که از طریق بررسی بازخوردها به دست آمده است:

- علاقمند به رویدادهای اساسی و تجربه‌های زندگی - تمایل به عدم تجربه‌های جدید در زندگی
- تمایل به امور عقلی و درون نگری - تمایل به امور فکری و محافظه کارانه

عامل Q2: خودکفایی - ناتوانی در اخذ تصمیم

مولفه‌های زیر را از طریق بررسی بازخوردها برای این عامل برشمرده‌اند:

- استقلال فکری در اخذ تصمیمات - وابستگی به دیگران در تصمیم گیری
- کار کردن به تنهایی و یا رهبری دیگران بدون سلطه جویی - کار کردن با دیگران و زیر نظر دیگران

- خودمدار و دارای حس ارزشمندی به خود- تمایل به باارزش قلمداد شدن از سوی دیگران

این عامل قابلیت پیشگویی از طریق همبستگی با مشاغل را دارد.

عامل Q3: مهار کردن اراده و پایداری خلق و خو

این عامل قربت‌هایی با عوامل C و G دارد، هرچند که هنوز به عنوان عاملی مستقل قلمداد و طبقه‌بندی نمی‌شود.

براساس پاسخ‌های این پرسشنامه، افرادی که از لحاظ عامل Q3 غنی هستند، می‌توانند هیجانات و رفتار خود را به خوبی کنترل کنند، باهوش‌اند، دقت عمل دارند، اما لجباز نیز هستند. در مقایسه با آن، افرادی که در این عامل ضعیف‌اند، توانایی کمی برای مهار تکانه‌های خود دارند، افراد کم‌هوشی هستند و کارآمدی عمومی پایین‌تری دارند.

دلایلی وجود دارد که می‌توان این‌گونه تلقی کرد که افرادی که در این عامل قوی هستند، تمایل به ریاضیات داشته باشند.

عامل Q4: تنش عصبی

این عامل را در ابتدا عصبانیت، اضطراب و ناپایداری عصبی می‌نامیدند. تصویر عمومی فرد در این عامل نشانگر کسی است که مضطرب، تهییج شده تحریک پذیر و کم طاقت است.

می‌توان این عامل را عامل سرکوفتگی جنسی قلمداد کرد؛ چرا که سنجش‌ها نوعی همبستگی بین این عامل و توانایی و علاقه نسبت به جنس مخالف را نشان می‌دهند.

در مجموع زمانی که به بررسی اجمالی این عوامل می‌پردازیم؛ متوجه می‌شویم که A و H؛ دو عامل روان‌گسیختگی هستند. عامل O؛ با اضطراب فراگیر و ضعف روانی مطابقت دارد. عامل L را می‌توان آشکارا معرف، خلق و خوی وسواسی دانست و عامل Q3 را نیز مولفه‌ای از پارانویا در نظر گرفت. عامل C؛ نیز نوروژگرای عمومی را می‌سنجد.

عوامل مرتبه‌ی دوم

از آنجایی که کتل فرض کرده بود بین صفات عاملی اصلی همبستگی وجود دارد، توانست نتایج تحلیل عاملی اولیه را مجدداً تحلیل عاملی نماید و مشخص کند که کدام صفات مرتبه‌ی اول با هم دسته‌بندی می‌شوند، که نتایج او به هشت صفت مرتبه‌ی دوم منجر شد، که به اسامی این عوامل اشاره خواهیم کرد:

- ۱- برون‌گرایی در برابر درون‌گرایی
- ۲- اضطراب (اضطراب پایین در برابر اضطراب بالا)
- ۳- انعطاف‌پذیری (انعطاف‌پذیری در برابر حساسیت عاطفی)
- ۴- استقلال (استقلال در برابر وابستگی)
- ۵- کنترل‌گریز (کنترل بالا در برابر کنترل پایین)
- ۶- سازگاری (سازگاری در برابر عدم سازگاری)
- ۷- قدرت رهبری (قدرت رهبری بالا در برابر قدرت رهبری پایین)
- ۸- خلاقیت (خلاقیت بالا در برابر خلاقیت پایین)

پرسشنامه شخصیتی چند جنبه‌ای مینه‌سوتا MMPI

این آزمون اولین بار توسط هاتاوی و مک کینلی تهیه و در سال ۱۹۴۳ منتشر شد. اولین گام در ساختن MMPI؛ جمع‌آوری و ساختن جملاتی بود که بتوان از آنها به عنوان پرسش استفاده کرد. سازندگان با مراجعه به تاریخچه‌ی روان‌شناختی و روان‌پزشکی بیماران، گزارش فردی‌شان و کتب مرجع جملات مشابه را جمع‌آوری کردند و از بین حدود ۱۰۰۰ عنوان، ۵۶۶ جمله را انتخاب کردند. هدف اولیه‌ی سازندگان این آزمون؛ این بود که بتوانند مشکل ارزیابی شخصیتی روانشناسان را حل کنند.

روش انتخاب جملات و عناوین؛ بیشتر روشی **تجربی** است و ماده سوالات آن براساس راهبرد **گروه-ملاک** انتخاب شده است. این پرسشنامه به صورت **خوسنجی** و با پاسخ‌های آری یا نه اجرا می‌شود. تحقیقات بعدی در رابطه با ماده سوالات آن، به این حقیقت منجر شد که ذهنیت شخص آزمودنی با آن چه در واقعیت وجود دارد، متفاوت است و به همین دلیل بعدها پاسخ‌هایی تحت عنوان «نمی‌دانم» در پاسخ‌نامه لحاظ شد.

شکل‌گیری مقیاس‌های بالینی

اولین گام در ساختن MMPI جمع‌آوری و ساختن **جملاتی** بود که به عنوان پرسش مورد استفاده قرار می‌گرفتند. هاتاوی و مک کینلی سوالات را با استفاده از شرح حال بیماران روانی، کتاب‌های مرتبط و گزارش‌های روانشناسان و روانپزشکان در مورد بیماران تهیه و انتخاب کردند.

گام بعدی؛ **انتخاب گروه مرجع** مناسب، شامل ملاقات کنندگان و اقوام بیماران بود، که با گروه‌های دیگر مورد مقایسه قرار می‌گرفتند. بیماران روانی بستری شده در بیمارستان دانشگاه مینه‌سوتا، افراد گروه ملاک را تشکیل می‌دادند، که به ۸ گروه تقسیم شدند و براساس آن‌ها **ملاک‌های بالینی** MMPI شکل گرفت.

در مراحل بعد، مقیاس **پنجم** یعنی **MF** ساخته شد، تا بین مردان همجنس‌گرا تمایز قایل شود. بعدها مقیاس دیگری به نام **SI** یا **درونگرایی اجتماعی** اضافه شد و به یکی از مقیاس‌های اصلی تبدیل شد و هم‌اکنون در زنان و مردان کاربرد دارد.

مقیاس‌های روانی

۱- **مقیاس Lie**: برای اشخاصی که سعی داشتند خود را معقول و موجه جلوه دهند، تهیه شده بود. مواد این بخش، از فعالیت‌های روزمره اشخاص انتخاب شده بود، تا میزان مقاومت و عدم پذیرش یا میزان پذیرش نقاط ضعف فرد را مشخص نماید.

۲- **مقیاس F**: نشان دهنده این است که آزمودنی سعی داشته برخلاف نظر و خواست آزمونگر عمل کند.

۳- **مقیاس K**: برای ارزیابی میزان مقاومت بالینی شخص طراحی شد.

نمره‌ی بالای K: بیانگر **حالت دفاعی** در شخص است و می‌توان فهمید که شخص به سایر عناوین آزمون نیز با شیوه‌ی دفاعی پاسخ داده است. در مراحل بعدی، نمره‌ی **K** به عنوان عامل اصلاح و تصحیح سایر نمرات شخص به خدمت گرفته شد.

این آزمون را می‌توان به صورت **فردی** یا **گروهی** اجرا کرد و با دست یا ماشین نمره‌گذاری کرد و برای اشخاص **۱۶ سال به بالا**، که حداقل ۸ کلاس سواد دارند قابل اجراست. آخرین فرم تجدیدنظر شده این آزمون در سال ۱۹۸۸ منتشر شد؛ که دارای **۷۰۴ سوال** است، یعنی **۱۳۸ ماده جدید** به این آزمون اضافه شده است.

برای تفسیر آزمون؛ نمرات خام به نمرات استاندارد **T** با میانگین ۵۰ و انحراف استاندارد ۱۰ تبدیل می‌شوند و با توجه به نمرات استاندارد آزمودنی، نیم‌رخ روانی رسم می‌شود.

در مورد آزمون MMPI شرایط اجرای آزمون مسأله‌ی مهمی است، زیرا اشخاص مضطرب و بی‌قرار در اجرای آزمون دچار مشکل خواهند شد.

چنانچه ۳۰ سوال دارای پاسخ نمی‌دانم «؟» باشند؛ یعنی بدون پاسخ بمانند، نیم‌رخ کلی فرد فاقد روایی خواهد بود.

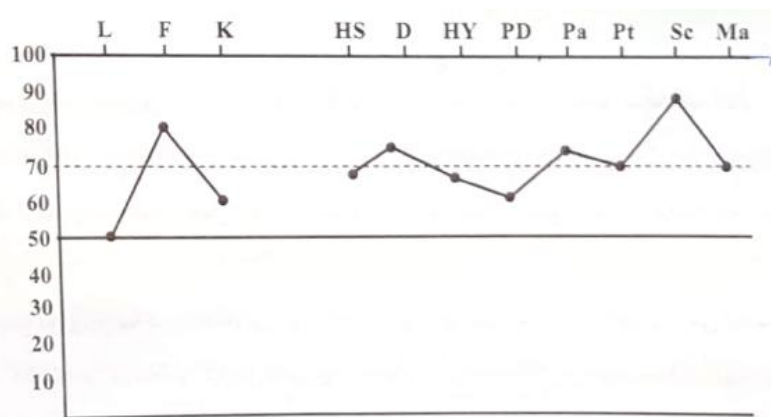
هم‌اکنون چهار فرم هنجار شده در ایران وجود دارد، که به ترتیب مربوط به دانش‌آموز پسر و دختر و دانشجوی پسر و دختر می‌باشد.

تفسیر نتایج آزمون

برای تفسیر آزمون از تبدیل نمرات خام به نمرات استاندارد **T** با میانگین ۵۰ و انحراف استاندارد ۱۰ استفاده می‌شود. در گروه هنجاری که این آزمون بر روی آنها اجرا شد، نمره گروه گواه برابر ۵۰ بود و کسانی که دارای دو انحراف معیار یعنی ۲۰ نمره بالاتر از میانگین بودند، نمراتشان دارای برافراشتگی و معنی‌دار تلقی می‌شد. براساس نمرات استاندارد؛ نیم رخ روانی رسم می‌شود. نمره بین ± 1 انحراف استاندارد (بین ۴۰ تا ۶۰) نرمال است. اما نمره بین ۱ تا ۲ انحراف استاندارد، دارای برافراشتگی خفیف است و نشانگر گرایش فرد به بیماری است. نمره‌ی معادل ۷۰ یا بالاتر و یا ۲ انحراف معیار بالاتر از میانگین بیانگر بیمار بودن فرد است.

- مقیاس‌های روایی از مون یعنی L, F و K رویکرد آزمودنی را به آزمون مشخص می‌کنند (رویکرد طبیعی و صادقانه یا تمایل به ارائه تصویر مطلوب یا نامطلوب از خود)
- مقیاس MF و SI (مردانگی-زنانگی و درون‌گرایی اجتماعی)؛ برخلاف سایر مقیاس‌ها، براساس روش منطقی-محتوایی ساخته شده‌اند.

نمونه‌ای از نیم‌رخ روانی MMPI براساس فرم کوتاه ۷۱ سوالی

فرم کوتاه ایرانی این آزمون ۷۱ سوال دارد و توسط اخوت و همکاران وی تهیه شده است و این مقیاس دارای ۳ مقیاس روایی؛ یعنی L, F, K و ۸ مقیاس بالینی می‌باشد. این فرم برای مقاصد تشخیصی و پژوهشی مورد استفاده قرار گرفته است. این آزمون را می‌توان به صورت فردی یا گروهی اجرا کرد. در دفترچه راهنمای آزمون ذکر شده که اشخاص ۱۶ سال به بالایی که حداقل ۸ کلاس سواد دارند، قادر به پاسخ دادن به این آزمون هستند.

مقیاس‌های روایی فرم کوتاه:

۱- مقیاس L: دارای ۵ سوال است و برای شناسایی اشخاص دروغگو و پنهان‌گر ساخته شده است. اگر نمره‌ی فردی از ۷۰ بالاتر باشد، بیانگر استفاده زیاد از شخص از مکانیسم‌های دفاعی، عدم توانایی در تطبیق با موقعیت‌ها و تحمل کم در برابر فشارهای روانی و بروز رفتارهای نوروپیک است.

۲- مقیاس F: دارای ۱۵ سوال است و در ارتباط با افکار و عقاید خاص است. این مقیاس حالت بی‌تفاوتی عاطفی و بی‌علاقگی به مسایل، افکار و ارتباطات اجتماعی را نشان می‌دهد. بین نمره F و شدت بیماری، همبستگی مثبت وجود دارد.

۳- مقیاس K (مقاومت): دارای ۱۶ سوال است و بین جمعیت بهنجار و نیم‌رخ بیمارانی که خیلی افسرده هستند، تمایز قائل می‌شود. نمره T بالای ۷۰ بیانگر مقاومت شدید در برابر ارزیابی، پایین بودن بصیرت شخصی، تحجر و عدم انعطاف‌پذیری و عدم قبول انحراف از هنجار است. نمره‌ی پایین نشانگر بدبینی و محتاط بودن و اغراق در ناراحتی است.

افراد منطقی، مبتکر و اجتماعی در مقیاس K نمره متوسط می‌آورند.

مقیاس‌های بالینی

۱- مقیاس HS: یعنی خودبیمارانگاری: شکایت‌های بدنی و نگرانی فرد را نسبت به بیماری و سلامتی خویش نشان می‌دهد. T بالای ۱۰ در HS: فرد از طریق شکایت‌های بدنی، ترحم دیگران را جلب می‌کند.

۲- مقیاس D: یعنی افسردگی: مشکلات افسردگی و حالت‌های شیدایی-افسردگی را مورد بررسی قرار می‌دهد. T بالای ۷۰ در D: فرد برای مسائل کوچک به شدت نگران می‌شود و تمایلات خودکشی دارد. قدرت تصمیم‌گیری پایین است و کناره‌گیری می‌کند. اختلال در خواب دارد، خود را تحقیر می‌کند و احساس بی‌کفایتی می‌کند. T پایین مخصوص کسانی است که شاداب و فعال‌اند و سازگاری خوبی دارند.

۳- مقیاس HY: یعنی هیستری: بیماران مبتلا به واکنش تبدیلی را مشخص می‌کند.

T بالای ۷۰؛ بیانگر خودمحوری، تلقین‌پذیری و متوقع بودن فرد است. در T بالای ۷۵؛ امکان اختلال تبدیلی و شکایت‌های روان‌تنی زیاد است.

نکته: سه مقیاس **HS**، **D** و **HY** را مثلث روان‌نژندی گویند و اگر هر سه بالا باشد، فرد نوروپیک است.

۴- مقیاس **PD**: یعنی انحراف سایکوپاتی: طغیان‌گری، عصبی بودن و افرادی را که مستعد اختلال هستند، می‌سنجد. در **T** بالای ۷۰، فرد رفتارهای طغیان‌گری، عصبی بودن، شاک‌ی بودن، تحمل کم ناکامی، تکانشوری و اهل عمل بودن و روابط اجتماعی سطحی و تضاد با اجتماع و افراد دوروبر خود را نشان می‌دهد.

۵- مقیاس **Pa**: یعنی سوءظن و بدبینی: افراد دارای عقاید هذیانی، عقاید انتساب به خود، احساس گزند و آسیب را می‌سنجد، افراد دارای خصومت، فاقد انعطاف، احساس بزرگ منشی و حساسیت‌های شخصی هستند.

T بالا در **Pa** اگر با **T** بالا در مقیاس **Sc** (اسکیزوفرنی) همراه باشد؛ شخص مبتلا به اسکیزوفرنی پارانوییدی است.

T پایین؛ نشانگر لجبازی و عدم پذیرش پیشنهادات اصلاحی است.

۶- مقیاس **Pt**: یعنی ضعف روانی و وسواس فکری-عملی: این مقیاس خصوصیات مثل اضطراب، خستگی، بی‌حالی بیش از اندازه، اعتماد به نفس پایین، حساسیت زیاد، نوسان خلقی و عدم کفایت کلی را می‌سنجد. **T** بالا در این مقیاس؛ استفاده زیاد از مکانیزم دفاعی دلیل تراشی و منطقی سازی را نشان می‌دهد و **T** پایین؛ بیانگر اعتماد به نفس و احساس ایمنی و آرامش آزمودنی است.

۷- مقیاس **SC**: یعنی اسکیزوفرنی: یعنی فرد در حال رویاست. خودمحور است، افکار عجیب و غریب دارد، درون‌گراست، با دیگران به سختی ارتباط برقرار می‌کند و به دور از واقعیت و با توهم زندگی می‌کند.

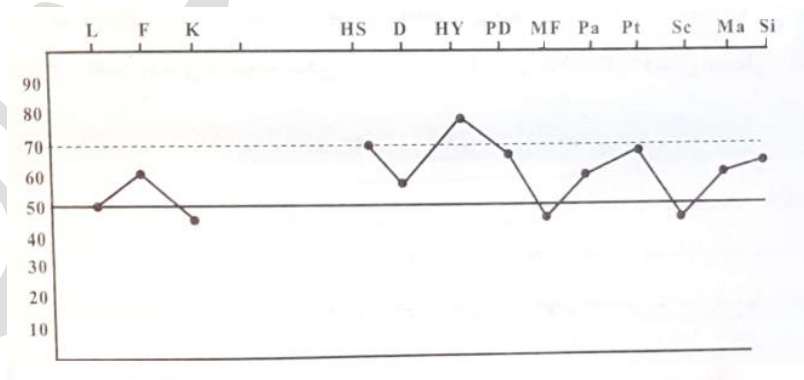
۸- مقیاس **Ma**: یعنی شیدایی: یعنی فرد در حالت سرخوشی، ثابت نبودن خلق و پرش افکار، تحریک‌پذیری، ولخرجی، حواس پرتی و غیرقابل پیش‌بینی بودن است. این مقیاس فقط مانیای خفیف را نشان می‌دهد.

تفسیر **MMPI** براساس کدهای دو نقطه‌ای

تفسیر **MMPI** براساس کدهای دو نقطه‌ای، در مقایسه با تفسیر تک مقیاسی؛ از روایی و اعتبار بیشتری برخوردار است. منظور از کدهای دو نقطه‌ای؛ برافراشتگی نمره‌های آزمودنی در دو مقیاس است.

اگر در کدهای دو نقطه‌ای، هر دو نقطه تقریباً به یک اندازه برافراشته باشند و یا تفاوت بین آن کم باشد، در تفسیر نتایج ویژگی‌ها، هر دو به طور یکسان مورد تأکید قرار می‌گیرد و اگر یکی از دو مقیاس ۱۰ نمره و یا بیشتر از ۱۰ نمره باشد، نقش بالاتر از مقیاس دیگر دارد و نقش بارزتری داشته و بیشتر مورد تأکید قرار می‌گیرد.

در نیم‌رخ زیر دو مقیاس **HS** و **HY** دارای برافراشتگی هستند و چون **D** پایین است، بیانگر **V** تبدیلی است. در نیم‌رخ روانی زیر کد ۳۱ به وضوح مشاهده شده است.

نمودار فوق بیانگر اختلال **V** تبدیلی است.

کدهای دو نقطه‌ای براساس ترتیب مقیاس‌ها در نیم‌رخ روانی تعیین شده‌اند.

کد ۱۲/۲۱: مشکلاتی که دارندگان این کد تجربه می‌کنند، پیرامون نشانه‌های بدنی و شکوه‌های عضوی یا کارکردی است. این شکوه‌ها بیشتر به درد، تحریک‌پذیری، اضطراب، تنش و خستگی و نگرانی مفرد درباره کارکردهای جسمانی مربوط‌اند.

متداول‌ترین تشخیص در مورد این کد ناراحتی و درد جسمانی و خودبیمارانگاری است و اگر در مقیاس ۳ نیز برافراشتگی وجود داشته باشد؛ می‌توان نگرانی افراطی در مورد بدن را نیز برداشت کرد.

آنان اغلب از طریق واپس‌زنی و توسل بر مشکلات بدنی واقعی مبالغه‌آمیز و یا خیالی، با تعارض‌های روانی برخورد می‌کنند.

برافراشتگی در نیمرخ ۱۲۷، بیانگر اختلالات اضطرابی است و برافراشتگی مقیاس ۱۲ همراه با مقیاس ۸، ممکن است نشانه‌ی اختلال اسکیزوفرنیک با هذیان‌های بدنی باشد.

نکته:

بارزترین ویژگی دارندگان کد ۱۲/۲۱، ناراحتی و درد جسمانی است.

کد ۱۳/۳۱

این کد در زنان و اشخاص مسن‌تر، متداول‌تر از مردان و افراد جوان‌تر است.

این کد به **V تبدیلی کلاسیک** مربوط است و اگر مقیاس ۲ به گونه معنی‌دار از ۱ و ۳ پایین‌تر باشد؛ احتمال اختلال تبدیلی افزایش می‌یابد. اشخاص دارای انواع V تبدیلی معمولاً به **شکوه‌های بدنی** می‌پردازند و همچنین ممکن است مشکلات **عصبی مبهم** مانند؛ سرگیجه، کرختی و ... را تجربه کنند.

کد ۱۴/۴۱

این کد به احتمال زیاد در مردان بیشتر است. در این کد، افراد دارای سابقه مشروب خواری مفرط و عدم اشتیاق به تحصیل و شغل می‌باشند. این کد بسیار نادر است؛ افراد دارای این کد به شدت خود بیمار انگارند و به ندرت جامعه ستیزند. دو مورد از متداول‌ترین تشخیص‌ها در مورد این کد؛ **خودبیمارانگاری و اختلال شخصیت** است. نسبت به درمان مقاومت، هرچند ممکن است به درمان کوتاه مدت که به نشانه‌های بیماری معطوف باشد، به گونه‌ای رضایت بخش پاسخ دهند، اما درمان دراز مدت دشوار بوده و از مشخصه‌ی آن مشارکت گاهگاهی بیمار در جلسه‌های درمان است.

کد ۱۸/۸۱

افراد با این کد؛ احساس بی‌کفایتی اجتماعی در ارتباط با جنس مخالف دارند- سبک زندگیشان شبیه افراد **آواره و خانه به دوش** است. انواع **شکوه‌های بدنی، گم‌گشتگی و اشکال تمرکز از ویژگی‌های** دارندگان این کد است. این افراد بعضاً احساس خصومت و پرخاشگری دارند، اما این احساس‌ها را بیرونی نمی‌کنند. کد ۱۸/۸۱ اغلب اسکیزوفرنی تشخیص داده می‌شود، به ویژه اگر F نیز بالا باشد.

کد ۱۹/۹۱

اشخاص با این کد **جاه‌طلبی** زیادی دارند.

این کد نیز **نادر** است. فرد درباره‌ی مشکلات بدنی شکوه‌ها و نگرانی فراوانی دارد. افراد دارای این کد معمولاً **برونگرا، پرحرف و اجتماعی** و در عین حال **تنیده و بی‌قرارند و انتظارات بیش از اندازه** دارند. تشخیص متداول شامل هر دو حالت **خودبیمارانگاری و مانیک** است؛ که ممکن است **هم‌زمان** رخ دهند.

کد ۲۳/۳۲

برافراشتگی در این مقیاس‌ها بیانگر اشخاص فاقد انرژی، ضعیف، بی‌احساس، افسرده و مضطرب است. اغلب به صورت افرادی نافع، مطیع و وابسته جلوه می‌کنند و بنابراین اغلب مورد مهر و محبت دیگران قرار می‌گیرند.

متداول‌ترین طبقه‌ی تشخیصی درباره‌ی کد؛ **۲۳/۳۲ اختلال‌های خلقی** است و نیز **افسردگی** عمده با ویژگی‌های **روان‌پریشی**، افراد دارای این کد معمولاً از **درد مزمن** نیز شکایت دارند.

کد ۲۴/۴۲

مهمترین ویژگی افراد دارای این کد؛ **جامعه ستیزی**، به ویژه نسبت به شخصیت خود و عدم توانایی در کنترل تکانه‌هاست؛ اما این افراد در صورت بروز اعمال جامعه‌ستیزانه دچار احساس **گناه و اضطراب** می‌شوند. این افراد دارای خصومت هستند و نیز ممکن است سوابق مربوط به زیاده‌روی در مصرف مشروبات داشته باشند. این کد در اغلب موارد اختلال سازشی با خلق افسرده را منعکس می‌سازد.

کد ۲۶/۶۲

مهم‌ترین خصیصه کد ۲۶/۶۲؛ **حساسیت بیش از اندازه نسبت به انتقاد واقعی یا خیالی** است. اگر برافراشتگی مقیاس‌های ۲ و ۶ و F در حد وسط باشد؛ نشان دهنده یک نظام **پارانوییدی کنترل شده** با سطح سازگاری مناسب است. سایر تشخیص‌ها می‌تواند نشانگر **اختلال افسرده-خوبی** و اگر مقیاس ۴ نیز برافراشته باشد، **خصیت پرخاشگر نافع** باشد.

کد ۲۷/۷۲

افراد با این کد اشخاصی **نکته‌سنج و کمال‌گرا**، شدیداً مذهبی و خشکه مقدس هستند.

این کد بین جمعیت‌های روان‌پزشکی فوق‌العاده رواج دارد. بیانگر افراد **افسرده، بی‌قرار، عصبی و ناآرام** است. کندی تکلم و حرکات، بی‌خوابی و احساس ناپسندگی اجتماعی و جنسی نیز از ویژگی‌های بعدی دارندگان این کد می‌باشد.

متداول‌ترین تشخیص در این مورد؛ **اختلال‌های عاطفی** است؛ که ممکن است با **اختلال سازگاری و خلق افسرده** همراه باشد.

کد ۲۸/۸۲

افسردگی، اضطراب، بی‌خوابی، خستگی و ضعف و در درجه‌ی بعدی هذیان و توهم؛ از اختلالات افراد دارندگان این کد است، مخصوصاً اگر کد ۸ بالاتر از ۸۲ باشد. **اختلال عاطفی** شایع‌ترین اختلال این افراد می‌باشد (افسردگی دوقطبی یا عمده)

کد ۲۹/۹۲

در افراد **جوان**؛ این کد بیانگر نوعی **بحران هویت** است.

اضطراب و افسردگی و در عین حال **سطح بالایی از انرژی** را داشتن و **فقدان کنترل بر روی انرژی** و احساس بی‌ارزش بودن و گرایش به مصرف‌الکل؛ در نتیجه‌ی عدم کنترل، از ویژگی‌های افراشتگی در این مقیاس است. در مواردی که برافراشتگی‌ها در حد متوسط هستند، این کد دست‌کم؛ **تنش و بی‌قراری** را منعکس می‌سازد.

کد ۳۴/۴۳

افراد دارای برافراشتگی در مقیاس ۳ و ۴ **ناپخته و خودمحور** بوده و دارای سطح بالایی از **خشم‌اند**؛ که مهار آن برایشان سخت است و آن را به صورت **پرخاشگر-نافعال** بروز می‌دهند. این افراد ظاهراً سعی در هم‌نوایی با دیگران دارند و سعی در تخلیه‌ی خشم خود به صورت **غیرمستقیم** دارند. تعارض‌های مربوط به وابستگی در برابر استقلال به طور عمده وجود دارد؛ این کد با الگوی شخصیت **پرخاشگر نافع** هماهنگ است. برجسته‌ترین ویژگی اشخاص با کد ۳۴/۴۳؛ **خشم مزمن و شدید** است.

کد ۳۶/۶۳

افراد دارای این کد نسبت به **انتقاد حساسیت فوق‌العاده** دارند و احساس‌های خصومت و پرخاشگری خود را **سرکوب** می‌کنند. آنان افرادی **ترسو، تنیده و مضطرب** هستند و حالات سردرد و ... را ممکن است تجربه کنند. این گونه افراد به احتمال زیاد هرگونه تعارض یا مشکل را **انکار** می‌کنند.

کد ۳۸/۸۳

این کد بسیار **نادر** است و علائمی چون **ناراحتی معده-روده‌ای و کرختی یا بی‌حسی** دارد. اگر مقیاس ۸ برافراشته‌تر باشد، بیانگر **اختلال فکری**؛ از جمله **گم‌گشتگی ذهنی، اختلال در جهت‌یابی، مشکل حافظه و افکار هذیانی** است.

کد ۴۶/۶۴

اشخاص دارای کد نمونه ۴۶/۶۴؛ افرادی **بی‌تجربه، خودشیفته و لذت‌طلب** هستند. این افراد تمایل به **انکار مشکلات جدی روانی** دارند. آنها **دلیل‌تراشی** کرده و به ویژه اعضای خانواده را سرزنش می‌کنند و در قبال رفتارهایشان مسئولیت کمی را می‌پذیرند. تشخیص در مورد دارندگان این کد معمولاً **اختلال شخصیتی پرخاشگر-نافعال و اسکیزوفرنی نوع پارانویید** است.

کد ۴۷/۷۴

افراد دارای این کد، تمایلات **ابراز احساس گناه و سرزنش کردن خود** را دارند. آنها ممکن است شکوه‌های بدنی مبهمی از قبیل سردرد و دل درد را مطرح کنند. اغلب برای اشخاص دارای این کد تشخیص **اختلال شخصیتی پرخاشگر-نافعال و شخصیت جامعه ستیز با اختلال اضطرابی** داده می‌شود.

کد ۴۸/۸۴

این افراد دارای **سازگاری اجتماعی پایینی** می‌باشند و احساسات عمیق **ناایمنی** را نیز نشان می‌دهند. آنها احتمالاً دارای **شخصیت ضداجتماعی** هستند و ویژگی‌هایی چون؛ **روسپیگری، لاپالایی گری جنسی، اخلاقی و انحرافات جنسی** در میان آنها ممکن است مشاهده شود. در مردانی که مرتکب تجاوز جنسی می‌شوند، این کد رایج‌ترین کد دو نقطه‌ای است. شایع‌ترین اختلال در افراد دارای این کد، **اسکیزوفرنی پارانوییدی یا شخصیت ضد اجتماعی** و در صورتی که ۸ خیلی بالاتر باشد؛ احتمال **روان پریشی** وجود دارد.

کد ۴۹/۹۴

بارزترین ویژگی دارندگان این کد؛ **بی‌توجهی و بی‌احترامی به معیارها و ارزش‌های اجتماعی** است. این افراد؛ **خودشیفته، افراط‌کار، هیجان‌خواه، تحریک‌پذیر، برون‌گرا، خشن، ماهر در تحت تأثیر قرار دادن دیگران و لذت‌طلبانند و تکانشی عمل می‌کنند.** آنها احتمالاً افرادی هستند که درصدد تحریک و تهییج هیجانی‌اند و احتمال رایج دارندگان این کد **اختلال شخصیت ضداجتماعی** است.

افرادی که در این کد نمرات بالایی کسب می‌کنند؛ دارای احساس شدید حقارت و فاقد اعتماد به نفس هستند و ارتباط عاطفی ضعیفی با دیگران دارند. همچنین نسبت به دیگران بدگمان و بی‌اعتمادند و اختلال رایج در بین آنها؛ اختلال شخصیتی پارانوئید است.

کد ۶۹/۹۶

کسانی که در این کد دارای برافراشتگی هستند؛ شخصیت‌های وابسته دارند و نیاز شدیدی به محبت دارند. آنها نسبت به تهدیدهای واقعی یا خیالی آسیب پذیرند و بیشتر اوقات احساس اضطراب و تنش میکنند. بیماران روانی دارای کد ۶۹/۹۶؛ بیشتر تشخیص اسکیزوفرونی پارانوئیدی را دریافت میکنند و ممکن است علائم اختلال تفکر را نیز نشان دهند و تا حدودی دارای هذیان و توهم باشند.

کد ۷۸/۸۷

این افراد معمولاً آشفتگی هیجانی زیادی دارند و احساسات مزمنی از نایمنی، بی‌کفایتی و حقارت در سر دارند. خودباوری اجتماعی پایین و کناره‌گیری و انفعال، از دیگر ویژگی‌های افراد دارای این کد است. سبک ارتباطشان با دیگران انفعالی است و در ایجاد روابط جنسی پخته با جنس مخالف و حفظ این روابط با مشکل مواجهند و اغلب دچار بی‌خواهی می‌شوند. تشخیص‌های رایج برای دارندگان این کد؛ اسکیزوفرنی، افسردگی و وسواس فکری-عملی است، اما متداول‌ترین تشخیص برای برافراشتگی در این کد؛ اختلال شخصیتی اسکیزوئید است و چنانچه مقیاس ۸ بزرگتر از مقیاس ۷ باشد؛ احتمال اختلال روان‌پریشی وجود دارد.

کد ۸۹/۹۸

بیانگر وضعیت اشخاصی است که انرژی زیادی دارند و نزدیک به مرز پیش فعال‌اند. هذیان‌ها با رنگ و بوی مذهبی، اهداف و انتظارات غیرواقعی و طرح نقشه‌های گسترده، که تحقق آنها فراتر از توانایی‌های فرد است، از ویژگی‌های دارندگان این کد است. این افراد روابط فردی نارس و کودکانه دارند و ترسو، بی‌اعتماد و تحریک‌پذیرند. متداول‌ترین تشخیص در این افراد؛ اسکیزوفرنی است؛ که گاهی با حالت‌های مانیک همراه است.

نکته:

(۱) یکی از مسائل آزمون MMPI، عدم تعادل در روش کلیدیابی ماده‌هاست.

(۲) از روی نتایج آزمون MMPI می‌توان احتمال اعتیاد به الکل را در مردان پیش‌بینی کرد.

(۳) آزمون MMPI برای سنجش بسیاری از اختلالات از جمله: اختلالات تغذیه، نشانگان فشار روانی پس-آسیبی و پیش‌بینی رفتار بزهکارانه معتبر و مناسب است.

(۴) یکی از نخستین مشکلات در تفسیر نیم‌رخ روانی آزمودنی‌ها؛ تفاوت در نمره‌های خام زنان و مردان بهنجار در مقیاس‌های مختلف این آزمون است.

جدول معرفی مقیاس‌های بالینی آزمون MMPI

کد اختصاری مقیاس	علائم اختصاری	نام مقیاس	نام مقیاس انگلیسی
۰	Si	درون‌گرایی اجتماعی	Social introversion
۱	HS	خود بیمار انگاری (هیپوکندریا)	Hypochondriasis
۲	D	افسردگی	Depression
۳	HY	هیستری	Hysteria
۴	Pd	انحراف اجتماعی روانی	Psycho-pathic deviate
۵	MF	مردانگی-زنانگی	Masculinity-Femininity
۶	Pa	پارانویا	Paranoia
۷	Pt	ضعف روانی	Psychasthenia

۸	Sc	اسکیزوفرنی	Schizophrenia
۹	Ma	مانیا	HYPO mania

پرسشنامه روانی کالیفرنیا (CPI)

این پرسشنامه برای سنجش **خصایص شخصیتی پایدار میان فردی** در یک جامعه بهنجار تدوین شده است. حدود **نصف سوالهای آن** از MMPI اقتباس شده است و برای افراد ۱۳ سال به بالا قابل استفاده است. این پرسشنامه ۴۸۰ سوال دارد، که به صورت دو گزینه‌ای، با کلمات صحیح و غلط به آن جواب داده می‌شود. که شامل سه مقیاس روایی و ۱۰ مقیاس شخصیتی است. سه مقیاس روایی آزمون CPI شامل: مقیاس احساس سلامت (وانمود بد)، مقیاس تصویرسازی مطلوب (وانمود خوب) و مقیاس همرنگی (پاسخ‌های عام و همه پسند) می‌باشد.

بعدها در مقیاس جدید عناوین «همدلی» و «عدم وابستگی» به آن افزوده شد و در کل به ۲۰ مقیاس رسید و تعداد سوالات به ۴۶۲ کاهش یافت.

برای نمره‌گذاری در تجدیدنظر نهایی ۱۵ مقیاس از ۲۰ مقیاس اولیه؛ از روش **کلیدیابی ملاکی تجربی** استفاده شده است.

در این روش سوال‌ها بر مبنای مقایسه‌ی پاسخ‌های گروه‌های متضاد انتخاب می‌شوند. ملاک مورد استفاده در تشکیل گروه‌ها عبارتند از: نمره‌های درسی، طبقه‌ی اجتماعی، شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه و نتایج درجه‌بندی افراد.

نکته:

عیب بزرگی که به این پرسشنامه (CPI) گرفته‌اند؛ عدم استفاده از تحلیل عاملی در تدوین مقیاس‌های مختلف آن است.

CPI توسط هریسون گاف ابداع شد.

نمره‌های پرسشنامه CPI مانند MMPI به صورت نمره‌های معیار T با میانگین ۵۰ و انحراف معیار ۱۰ ارائه می‌شود. در تفسیر نتایج پرسشنامه روانی کالیفرنیا؛ نیم‌رخ هر جنس باید جداگانه رسم شود. این پرسشنامه هم به صورت فردی و هم به صورت گروهی قابل اجرا است.

مقیاس‌های CPI

۱- **سلطه‌گری (DO):** نمره‌ی ۶۰ به بالا؛ نشانگر اعتماد به نفس، جرأت و سلطه‌گری و نمره‌ی ۴۰ به پایین؛ نشانه‌ی نداشتن جسارت و اعتماد به نفس است.

۲- **استعداد پایگاه (CS):** نمره‌ی بالا؛ بیانگر بی‌اطمینانی به خود و بی‌میلی به رقابت مستقیم و نمره‌ی پایین؛ بیانگر جاه‌طلبی، استقلال و تلاش برای جستجوی موفقیت است.

۳- **مردم آمیزی (SY):** نمره‌ی بالا؛ علاقه به مشارکت در جمع، رفتار دوستانه و مردم‌آمیز و نمره‌ی پایین؛ کمرویی، ناراحتی از حضور در جمع و تمایل به بودن در حاشیه را نشان می‌دهد.

۴- **حضور اجتماعی (SP):** نمره‌ی بالا؛ نشان دهنده‌ی اعتماد به نفس و خودانگیزگی و نمره‌ی پایین؛ نشان دهنده‌ی محتاط بودن است، که از کنایه زدن و عیب‌جویی اجتناب می‌کنند و در ابراز عقاید خود مردد هستند.

۵- **خودپذیری (SA):** نمره ۶۵ یا بیشتر؛ بیانگر عقیده‌ی خوب درباره‌ی خود و نمره‌ی پایین؛ بیانگر تردید و نگرش منفی و ضعیف درباره‌ی توانایی‌های خود است.

۶- **ناوابستگی (IN):** خودبستگی، ابتکار و کارآمدی در نمره‌های بالا و در نمره‌های پایین؛ فقدان اعتماد به نفس، جستجوی تائید و حمایت دیگران مشاهده می‌شود.

۷- **همدلی (EM):** نمره بالا؛ نشانگر راحتی با خود و درک احساسات دیگران و نمره‌ی پایین؛ بیانگر فقدان همدلی و احساس ناراحتی در بسیاری از موقعیت‌هاست.

۸- **مسئولیت‌پذیری (RE):** دارندگان نمره‌ی بالا؛ منطقی مسئول و قابل اعتمادند و دارندگان نمره‌ی پایین؛ بی‌انضباط، تکانشی و بی‌قید هستند.

۹- **اجتماعی شدن (SO):** نمره‌ی بالا، نشانگر پذیرش نظم، مقررات و همنوایی با هنجارهای اجتماعی است و نمره‌ی پایین؛ نشانگر رفتار ضد اجتماعی، ضد سنت و بی‌ثباتی است.

- ۱۰- **خویشتن داری (SC):** نمره‌ی بالا؛ بیانگر سعی در کنترل هیجانات، کنترل رفتار و قابل اعتماد بودن است و نمره‌ی پایین؛ عدم کنترل بر هیجانات را نشان می‌دهد.
- ۱۱- **برداشت خوب (GI):** یا همان تصویرسازی مطلوب: نمره‌ی بالا، نشانگر شخصیتی با سازگاری عالی و نمره‌ی پایین؛ نشانگر خودخواهی و رد عقاید دیگران است.
- ۱۲- **اشتراک (CM):** یا همان مقیاس هم‌رنگی؛ این مقیاس برای کشف پاسخ‌های تصادفی طراحی شده است.
- ۱۳- **احساس سلامت (WB):** یا همان وانمود بد، نمره‌ی بالا؛ نشانگر روابط میان فردی خوب و خوش‌بینی است و نمره‌ی پایین؛ نشانگر نگرانی در مورد مسائل شخصی، سلامت و آینده است.
- ۱۴- **مدارا (TO):** بیانگر پذیرش اجتماعی است. نمره‌ی بالا؛ مدارا با عقاید و ارزش‌های دیگران و نمره‌ی پایین؛ تردید و عدم مدارا در مورد عقاید دیگران را نشان می‌دهد.
- ۱۵- **پیشرفت از راه هم‌نواپی (AC):** نمره‌ی بالا؛ نشانگر پشتکار و سخت‌کوشی و انجام درست کارهاست و نمره‌ی پایین؛ بیانگر طرد مقررات و نظم و مراجع قدرت می‌باشد.
- ۱۶- **پیشرفت از راه عدم وابستگی (AI):** نمره‌ی بالا؛ بیانگر خلاقیت و آزادی عمل و نمره‌ی پایین؛ بیانگر عدم اطمینان به توانایی‌های خود و کار کردن در جاهای مبهم که وظایف به روشنی تعریف نشده، می‌باشد. این مقیاس برای پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی در دبیرستان تدوین شده است.
- ۱۷- **کارآمدی ذهنی (IE):** نمره‌ی بالا؛ بیانگر توانایی در به کار بستن توانایی‌های ذهنی، شایستگی، استقلال و تفکر روشن می‌باشد. نمره‌ی پایین؛ نشانگر بی‌علاقگی به فعالیت‌های فکری، تلقین‌پذیری ناتوانی در انجام کار و توجه به جزئیات است.
- ۱۸- **استعداد روانشناختی (PY):** دارندگان نمرات بالا؛ علاقمند به چرایی امور، ابتکار و خلاقیت در مسائل انتزاعی و پیگیری امور تحصیلی-پژوهشی و افراد دارای نمره پایین؛ بیشتر علاقمند به امور محسوس و عملی و توجه به آنچه مردم انجام می‌دهند، هستند تا به احساس درباره کارشان.
- ۱۹- **انعطاف‌پذیری (FX):** انعطاف‌پذیری، تنوع طلبی، ثبات هیجانی و کم‌حوصلگی در افرادی با نمرات بالا و عدم تغییرپذیری، جستجوی امنیت و خشک بودن در افرادی با نمرات پایین دیده می‌شود.
- ۲۰- **زنانگی/مردانگی (FM):** نمره‌ی بالا نشانگر آسیب‌پذیری، حساسیت به انتقاد، تفسیر شخصی از رویدادها و همدردی با دیگران و نمره‌ی پایین؛ نشانگر مصمم و عمل‌گرا بودن، علاقمند به ابتکار عمل و نسبتاً غیراحساساتی بودن است.

پرسش‌نامه‌ی خودسنجی اضطراب زانک SAS

- برای ساختن این آزمون ابتدا شایع‌ترین ویژگی‌های اختلال اضطراب مشخص شد.
- ۲۰ سوال چهارگزینه‌ای
- با توجه به نشانگان جسمانی/بدنی و روانی اضطراب ساخته شده است. سوالات ۵-۱ : نشانگان روانی-سوالات ۶-۲۰ : نشانگان بدنی
- فرمول محاسبه‌ی اضطراب $\leftarrow 100 \times \frac{\text{نمره خام}}{80} \rightarrow$ میزان اضطراب
- در این پرسش‌نامه $\leftarrow$ ۱۶ سوال بر نشانه‌های مثبت تاکید دارند. و ۴ سوال (۵ و ۹ و ۱۳ و ۱۹) بر نشانه‌های منفی تاکید دارند.
- در این پرسش‌نامه، نشانگان روانی با ۵ نشانه و نشانگان جسمانی با ۱۵ نشانه مشخص شده‌اند.

نشانگان روانی اضطراب:

- ۱- تشویش و عصبانیت
- ۲- وحشت و هراس
- ۳- ترس
- ۴- عدم انسجام روانی
- ۵- بیم و هراس ناشی از انتظارات یک پیشامد نامطلوب

پرسش‌نامه عزت نفس کوپر اسمیت

- ۵۸ سوال که ۸ سوال آن خنثی است.
- پاسخ‌ها دو گزینه‌ای است.

- عوامل موثر در عزت نفس ← میزان تحصیل، شغل، درآمد، وضعیت مسکن و امکانات رفاهی
- احساس فرد درباره‌ی خودش ← عزت نفس (طبقه‌ی اجتماعی، ترتیب تولد، جنسیت و وضعیت جسمانی) از ثبات نسبی برخوردار است چون عوامل موثر بر آن ثابت است.

پرسش‌نامه تفکرات غیرمنطقی جونز

- براساس نظریه‌ی آلبرت آلیس
- ۱۰۰ سوال ۵ گزینه‌ای به روش لیکرت (از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم)
- نمره‌ی بالا بیانگر تفکر غیرمنطقی و نمره‌ی پایین بیانگر تفکر منطقی است.
- ۱۰ خرده آزمون که هر کدام یک نوع تفکر غیرمنطقی را می‌سنجد.

خرده آزمون‌ها

- ۱- مقیاس توقع تائید از دیگران
- ۲- مقیاس سرزنش کردن خود
- ۳- مقیاس بی‌مسئولیتی هیجانی
- ۴- مقیاس اجتناب از مشکل
- ۵- مقیاس درماندگی برای تغییر
- ۶- مقیاس انتظارات بیش از حد از خود
- ۷- مقیاس واکنش یا درماندگی یا ناکامی
- ۸- مقیاس توجه مضطربانه
- ۹- مقیاس وابستگی
- ۱۰- مقیاس کمال گرایی

پرسش‌نامه منبع کنترل درونی و بیرونی راتر

- هدف : ارزیابی انتظارات تعمیم یافته‌ی فرد در زمینه‌ی کنترل بیرونی و یا درونی.
- نمره‌ی بالا در این پرسشنامه، بیانگر کنترل بیرونی و نمره‌ی پایین در این پرسشنامه بیانگر کنترل درونی (جهت گیری درونی) است.

پرسش‌نامه رجهان‌های شخصی ادواردز

- براساس نظریه‌ی نظام نیازهای آشکار هنری موری ساخته شده است و جزء محدود پرسشنامه‌های شخصیت که مثل آزمون‌های فرافکن براساس فرضیه‌ی بالینی و نظریه‌های شخصیت ساخته شده است.
- در پرسشنامه‌ی ادواردز ← از نظام نمره‌گذاری نسبی استفاده شده است؛ یعنی درجه‌ی نیرومندی هر نیاز نه به صورت مطلق، بلکه در مقایسه با نیرومندی سایر نیازها مشخص میشود. در نتیجه در نمره‌گذاری نسبی، خود فرد، چارچوب ارزیابی است، نه گروه هنجار.
- علت نسبی بودن نمرات؛ این است که آزمودنی در هر زوج از جمله‌ها یکی را به عنوان گزینه‌ی برتر باید انتخاب کند.

پرسشنامه‌ی افسردگی بک

- مقیاس خودسنجی که ۱۳ سوال است و یک مقیاس ۴ درجه‌ای است که از ۰ تا ۳ نمره‌گذاری می‌شود. ۵ دقیقه زمان نیاز است.
- دامنه‌ی نمرات ۰ تا ۶۳ اما در سطوح بسیار شدید افسردگی نمرات ۴۰ یا ۵۰ بدست می‌آید.
- این پرسش‌نامه دارای ۲۱ نشانه‌ی بیماری است که به صورت تجربی؛ یعنی با مشاهده‌ی نشانگان بیماری نزد بیماران افسرده به وجود آمده است.

• احساس گناه

• احساس شکست

• فقدان اشتها

آزمون تصور از خود بک

- اساس این آزمون نظریه‌ی شناختی بک است. ۲۵ ماده دارد که در ۵ مقیاس خلاصه می‌شود.

مقیاس‌های آزمون	تصور از خود بک	بعد توانایی ذهنی ← هوش / معلومات / حافظه / توانایی خواندن و هوشیاری
		بعد کارآمدی شغلی ← تلاش / سخت‌کوشی / موفقیت و تنبلی / به اتمام رساندن کارها و یادگیری چیزها
		بعد جذابیت جسمانی ← قیافه / محبوبیت / جذاب بودن / وضع ظاهر و مرتب بودن
		بعد مهارت‌های اجتماعی ← شوخ‌طبعی / استقلال / حسادت / شخصیت و درستکاری
		بعد عیب‌ها و حسن‌ها ← حرص و طمع / خودخواهی / بی‌رحمی / مهربانی و خلق و خو

➤ این آزمون را برای گروه‌هایی دارای اختلال اضطراب / اختلال پانیک / اختلال افسردگی اساسی و اختلال دوقطبی هنجار کرده‌اند. پرسشنامه حالت - صفت اضطراب اسپیلبرگر ← (STAI) - ۴۰ سوال که ۲۰ سوال اول؛ حالت اضطراب و ۲۰ سوال دوم؛ صفت اضطراب را می‌سنجد.

- حالت اضطراب ← حالت هیجانی گذرا
 - احساس اضطراب خود را همین الان و در این لحظه گزارش کن.
 - صفت اضطراب ← تفاوت‌های فردی نسبتاً پایدار آمادگی برای اضطراب
 - با توجه به فراوانی وقوع احساسات و علائم مربوط به اضطراب نشان می‌دهند که به طور کلی چه احساسی دارند.
- مقیاس تجدیدنظر شده ← برای مشخص کردن مقدار خالصی اضطراب بود تا مبنای محکمی برای تشخیص افتراق بیماران اختلال اضطرابی از افسردگی فراهم شود.

مقیاس هیجان‌خواهی زاکرمن

- براساس نظریه‌ی شخصیت هیجان‌خواهی زاکرمن

۱- هیجان‌خواهی شدید و ماجراجویانه	} ۴۰ سوال ۴ مقیاس فرعی هریک ۱۰ سوال
۲- تجربه‌خواهی	
۳- عدم بازداری	
۴- حساسیت به کسالت	

مقیاس عشق مثلثی استرنبرگ

۴۵ سوال - ۱۵ سوال برای هریک از عناصر عشق: (صمیمیت، هوس، تعهد)

۱- فقدان عشق	}
۲- همدلی	
۳- وسوسه یا شور و شوق	
۴- عشق خالی	

۸ نوع شیوهی دوست داشتن، براساس شدت نسبی هریک از عناصر میتوان فهمید هر کس شریک زندگی خود را چگونه دوست دارد.

مقیاس عزت نفس روزنبرگ

۱- عزت نفس بر نوع کاری که شخص جست و جو می کند، اثر دارد.

۲- عزت نفس تحت تأثیر عوامل موقعیتی قرار دارد.

• دو عقیده‌ی روزنبرگ در مورد عزت نفس

• ۱۰ سوال که به صورت ۲ گزینه موافق/مخالف

• سنجش عزت نفس فرد از طریق ارزیابی‌های خود او صورت می گیرد.

مقیاس فاصله‌ی اجتماعی بوگاردوس

• نشان دهنده‌ی این است که تا چه اندازه فرد فاصله‌ی خود را از افراد در گروه‌های قومی/مذهبی و ملی و اجتماعی دیگر حفظ می کند.

• پیش فرض این مقیاس اینست که هرچه فرد پیش داوری بیشتری نسبت به فردی در گروه دیگر داشته باشد، فاصله‌ی اجتماعی بیشتر را نشان می دهد.

یک جدول دو بعدی دارد. که در یک بعد آن اسامی ۱۰ تا ۲۰ ملیت خارجی و در بعد دیگر نگرش‌های مربوط به فاصله‌ی اجتماعی نسبتاً محدود به عنوان جهانگرد/ مهاجر/ همکار و همسایه.

آزمون‌های فرافکن

فرائک (روانشناس آمریکایی) در سال ۱۹۳۷، برای اولین بار اصطلاح آزمون‌های فرافکن را به کار برد.

✓ فرضیه‌ای که اساس ساخت آزمون‌های فرافکن است: هنگامی که اشخاص می کوشند تا محرک‌های مبهم را درک کنند، تفسیر آنان از این محرک‌ها بازتابی از احساسات، نیازهای تجارب، رفتارهای شرطی شده پیشین و فرایند تفکر آنهاست.

✓ پیش از این، لئوناردو داوینچی نیز برای سنجش قدرت تخیل شاگردانش از تصاویر مبهم استفاده کرد و همچنین در آثار شکسپیر هم مفاهیم فرافکنی مورد استفاده قرار گرفته است.

نکته:

۱) فرض بنیادی آزمون‌های فرافکن این است که نحوه‌ی ادراک و تفسیر مواد آزمون می تواند ویژگی‌های اساسی کنش روانی را نمودار سازد.

۲) در آزمون‌های فرافکن، تکلیف نسبتاً ساخت نیافته با محرک‌های مبهم و نامشخص به آزمودنی ارائه می شود و برای تحریک هرچه بیشتر تخیل آزمودنی تنها به دستورالعمل کلی اکتفا می شود.

۳) روش‌های فرافکن به شدت تحت تأثیر روان کاوی و روان شناسی‌های کل گر یا وحدت گرا، به ویژه روان شناسی گشتالت قرار گرفته است.

ویژگی‌های اصلی روش‌های فرافکن

- ۱- تأکید بر جنبه‌های غیرشناختی روان
- ۲- شخصیت را مفهوم ترکیبی یا کلی می‌دانند و هدفشان توصیف ساخت است نه اندازه‌گیری عناصر
- ۳- از مفاهیم روان‌کاوی زیاد استفاده می‌کنند.
- ۴- نتایج آنها اساساً فردی است و درجه‌بندی و استاندارد کردن آنها بسیار مشکل است.

سیدرضا جوان

انواع آزمون‌های فرافکن

- ۱- روش‌های سازمانی
- از آزمودنی خواسته می‌شود تا به مواردی که فاقد سازمان است یا سازمان ناقصی دارد، سازمان بدهد.
 - اشکال تفسیری، تقریباً انعطاف‌پذیر مدنظر است.
 - محرک‌هایی که در روش‌های سازمانی به کار برده می‌شوند.
- لکه‌ی جوهر هرمن رورشاخ
- نوع بصری
- تصویر ابرهای ویلیام اشترن
- نوع احساس‌های بینایی، حرکات و نقاشی آزاد

- از آزمودنی خواسته می‌شود تا با استفاده از مواد و مصالحی که ابعاد محدود دارند، ساخت‌های وسیع‌تر بسازد.

- شباهت به روش‌های سازمانی

- ۲- روش‌های ساختی
- ۳ گروه روش‌های ساختی
- از عروسک‌ها و شخصیت‌های انسان واقعی و سمبل‌ها استفاده می‌شود.
 - مصاحبه ← که تمایلات و احساسات و مشغولیت‌های ذهنی را دربر دارد.
 - آزمون‌های دهکده‌ی آرتوس ← با استفاده از خانه/ شخص/ درخت/ پل/ کلیسا دهکده بسازد.
- تکنیک بازی و سایکودرام

- تکنیک نقاشی
- آزمون خانه- درخت- شخص
 - آزمون درخت کج ← یک درخت میوه بکشد.

تکنیک موزائیک‌ها ← با استفاده از قطعات رنگی هندسی یا تصاویر کوچک هندسی، شکل‌هایی درست کند. مثل آزمون موزاییک لوون فلد ← عناصر ساختمانی

۳- **روش‌های تفسیری** ← از آزمودنی خواسته می‌شود تا تجربه یا ساخت یا محرک و موقعیتی که معنای عاطفی دارد را

تفسیر کند. }
- بصری
- کلامی

مثل آزمون تخلیه‌ی زوندی و آزمون تداعی کلمات یونگ و تکمیل جملات و داستان‌ها

۴- **روش‌های پالایشی** ← تقریباً همه‌ی آزمون‌های فرافکن از روش پالایشی استفاده می‌کنند اما آزمون واکنش‌های فرد در مقابل نمایش

• هدف تشخیص به کمک هدف درمان تکمیل می‌شود و هدف درمان استعمال این روش را توجیه می‌کند.

۵- **روش‌های انکساری** ← شخصیت آزمودنی از لابلای شیوه‌های قرارداد بیان مثل خط/ زبان/ حرکات بدنی/ نقاشی آزاد بیرون می‌آید.

خط مثل: تحلیلی- ترکیبی فرانسوی و تفسیر ریتم و ظاهر کلی آلمانی و کشف سمبل‌های خط در روان‌کاوی

آزمون رورشاخ

این آزمون توسط هرمن رورشاخ در سال ۱۹۲۱ منتشر شد. یک **آزمون فرافکن** متشکل از ده لکه جوهر به اشکال متقارن است. از نظر اهمیت، در درجه اول آزمون‌های فرافکن قرار دارد. این آزمون وسیله‌ای عالی برای **گذر از مقاومت ناهشیار شخصی**، این آزمون بر اساس مفهوم فرافکنی ادراکی ساخته شد.

روش اجرا

برای اجرای آزمون رورشاخ آزمون گیرنده و آزمون دهنده معمولاً در کنار یکدیگر نشسته و آزمون گیرنده کاغذهای آزمون را در دست دارد. این حالت باعث ایجاد یک فضای آرام اما کنترل شده می‌شود. ده تصویر جوهر رسمی وجود دارد که هر کدام بر روی کاغذ سفیدی به ابعاد ۲۴×۱۸ وجود دارد. هر تصویر تقریباً در وسط نصف شده و متقارن است. پنج تصویر از این ده لکه سیاه، دو تصویر سیاه و قرمز و سه تصویر نیز به صورت رنگی است که همگی در یک پس زمینه سفید هستند. در ابتدا تصاویر به آزمون دهنده نمایش داده می‌شود از او خواسته می‌شود هر چه به ذهنش می‌رسد درباره آن بگوید. سپس در مرتبه‌ای دیگر تصاویر نمایش داده شده و خواسته می‌شود فرد بگوید تصویر شبیه چه چیزی است. آزمون گیرنده در تمام مدت گفته‌ها و رفتارهای آزمون دهنده را به صورت کامل یادداشت می‌کند. مهم نیست این رفتار یا گفته چقدر بی‌اهمیت یا بی‌ارزش باشد.

هدف کلی آزمون دریافت اطلاعات مربوط به متغیرهای شخصیت مانند انگیزه، تمایل به پاسخ، برداشت‌های شخصی/فردی و عواطف است.

➤ روش امتیاز دهی و تفسیر آزمون رورشاخ متفاوت است اما گسترده‌ترین سیستم **تفسیر رورشاخ سیستم اکسندر** است. تفسیر رورشاخ بسیار پیچیده است و نیاز به یک سطح دانش و توانایی بالا و تجربه کار با این آزمون دارد. توانایی تفسیر آزمون رورشاخ ممکن است طی چند ماه به دست آید ولی حتی کسانی که قادر به تفسیر آزمون هستند ممکن است چندین سال در مرحله یادگیری بمانند تا یک مفسر حرفه‌ای شوند.

اجرای آن در چهار مرحله انجام می‌گیرد:

- ۱) آشنا کردن آزمودنی با روش آزمون
- ۲) دادن دستور کار آزمون
- ۳) مرحله پاسخ (تداعی) ارائه کارتها برای بار اول
- ۴) مرحله واریسی پاسخ؛ اجرای کارتها برای بار دوم

هر کارت دو بار اجرا می‌شود مرحله اول به **مرحله همخوانی آزاد اندیشه معروف** است و مرحله دوم واریسی هر کارت است.

➤ **فرضیه اصلی رورشاخ:** محرک‌های محیطی به وسیله نیازها، انگیزه‌ها، تعارض‌ها و نمایه‌های ادراکی شخص سازمان داده می‌شوند.

نمره گذاری رورشاخ:

شیوه نمره گذاری رورشاخ به این صورت است که پس از آن که پاسخ ها ارائه و ثبت شد پاسخ ها برحسب چهار مقوله کلی نمره گذاری می شود

۱- محل ادراک ۲- تعیین کننده ها ۳- محتوا ۴- پاسخ های رایج

نظام اکسنر دقیق ترین و جامع ترین نظام نمره گذاری رورشاخ است تا جایی که نظام جامع لقب گرفته است و در این نظام روایی یابی تجربی صورت گرفته است

✓ **محل ادراک:** به فضایی از لکه جوهر که مورد استفاده قرار می گیرد.

W: تمام لکه برای پاسخ ادراک شده

فراوانی زیاد: نابالغ / توانایی تعامل با محیط / سازمان های ادراکی

فراوانی پایین: افسردگی و اضطراب

D: ناحیه ای لکه که اغلب ادراک می شود

فراوانی زیاد: وسواسی بودن / افراد اسکیزوفرنیک / تأکید بر جنبه های عینی و آشکار

فراوانی پایین: فشار روانی کم

Dd: ناحیه ای از لکه که به ندرت ادراک می شود

فراوانی زیاد: وسواسی بودن / افراد اسکیزوفرنیک

S(S,DS,WS): ادراک یک ناحیه ی سفید برای پاسخگویی (پاسخ به ناحیه سفید)

فراوانی زیاد: منفی گرایی / لج بازی / عدم توانایی در کنترل خشم

✓ **تعیین کننده ها:** سبک یا مشخصه ای از لکه جوهر که آزمودنی به آن پاسخ می دهد.

شکل (F)، رنگ I، حرکت (V)، یا بافت (T) و سایه (Y)

اگر بین ادراک و شکل ظاهری هماهنگی باشد با F+ و ناهماهنگی با F- و نامشخص با F-+ نمره گذاری می شود.

✓ **محتوا:** نمره گذاری به نوع و تعداد اشیاء خاصی که آزمودنی ها در پاسخ هایشان ادراک می کنند مبتنی است.

✓ **پاسخ های رایج یا عام:** یعنی پاسخ های که فراوانی ادراک آن ها توسط آزمودنی زیاد است.

تفسیر نتایج آزمون

۹- تفسیر پاسخ ها: میانگین تعداد پاسخ ها برای بزرگسالان ۲۶ و انحراف معیار ۵/۵

- تعداد بیش از ۳۳ پاسخ نشانه درون نگری، هوش بالا، خلاقیت و کارکرد مناسب ego.
- تعداد پایین پاسخ نشانگر دفاعی بودن، محدودیت یا بازداري، ضایعه مغزی، افسردگی و تمارض.
- پاسخ کمتر از ۱۳ فاقد روایی است و تفسیر نمی شود.

۱۰- تفسیر محل ادراک

فراوانی پاسخ W در مورد کودکان ۳ تا ۴ سال زیاد است و با افزایش سن کاهش پیدا می کند.

۳- تفسیر تعیین کننده ها:

- پاسخ زیاد به F خالص نماد حالت دفاعی و تحت فشار بودن.
- پاسخ کم به F میزان آشفتگی بالا و عدم کنترل عواطف.
- پاسخ زیاد به M مثبت: نشانگر کارکرد مناسب، ego شامل برنامه ریزی، کنترل تکانه ها، و تحمل ناکامی.
- M منفی نشانگر رشد افراطی زندگی تخیلی.
- زیاد بودن M نشانه هوشبهر بالا و خلاقیت زیاد.
- تعداد کم پاسخ های FC: نشانگر کنترل ضعیف هیجانی و تعداد زیاد نشانگر رضایت از یکپارچگی در کنترل و ابراز هیجان.

محاسن آزمون رورشاخ

۱- پر جاذبه بودن

۱۱- عالی ترین وسیله برای گذر از ناهشیار شخصی

۳- ابزاری مقاوم در برابر وانمود

۴- سهولت اجرای آن در کمتر از ۱۰ دقیقه.

محدودیت های آزمون رورشاخ

از پیچیده ترین آزمون های روانی و خطاهای زیادی از جمله نمره گذاری، بی مهارتی در تفسیر، سوگیری احتمالی آزماینده، سانسور کردن پاسخ ها، فقدان یک نظام اجرا و نمره گذاری استاندارد، محدودیت کاربرد در مورد کودکان زیر ۱۴ سال، ضریب روایی و پایایی متوسط.

خلاصه ای از نکات مهم آزمون رورشاخ را در اینجا میتوانید مطالعه کنید.

شیوه نمره گذاری رورشاخ به این صورت است که پس از آن که پاسخ ها ارائه و ثبت شد پاسخ ها برحسب چهار مقوله کلی نمره گذاری می شود

۱- محل ادراک ۲- تعیین کننده ها ۳- محتوا ۴- پاسخ های رایج

۱۲۳) گزینه ۳- تفسیر و نمره گذاری که برای محل ادراک پاسخ های رورشاخ در نظر میگیرند:

حالات	تعریف	نماد	فراوانی زیاد	فراوانی کم
تمام لکه	پاسخ کلی	W	نابالغ بودن- توانایی تعامل با محیط	افسردگی و اضطراب
جز بزرگی از لکه یا جزئی که اغلب ادراک میشود.	پاسخ جز عام	D	وسواسی- اسکیزوفرنی جنبه های عینی و آشکار	فشار روانی کم
جز کوچک (کم اهمیت) لکه یا جزئی که به ندرت ادراک میشود.	پاسخ جز غیر عام	Dd	وسواسی- اسکیزوفرنیک	-
بخش سفید کارت	پاسخ به ناحیه سفید	S(Ds-Ws)	منفی گرایی- لجبازی- عدم توانایی در کنترل خشم	-

➤ یکی از طبقه های کدگذاری در آزمون رورشاخ؛ تعیین کننده ها است که اشاره به سبک یا مشخصه ای از لکه جوهر که آزمودنی به آن پاسخ می دهد، دارد.

شکل (F)، رنگ، حرکت (V)، یا بافت (T) و سایه (Y)

➤ در ارتباط تفسیر تعداد پاسخ ها در آزمون رورشاخ؛

نکته : میانگین تعداد پاسخ ها برای بزرگسالان ۲۶ باشد، نرمال است.

سه حالت وجود دارد:

تعداد زیاد پاسخ ها (بیش از ۳۳)	درون نگری، هوش بالا، خلاقیت و کارکرد مناسب ایگو همچنین در افراد مانیا و وسواسی هم دیده میشود.
تعداد پایین پاسخ ها (کمتر از ۱۷ برای بزرگسالان و ۱۵ برای کودکان)	دفاعی بودن، محدودیت یا بازداری، ضایعه مغزی، افسردگی یا تمارض
پاسخ های کمتر از ۱۳	فاقد روایی است و نباید تفسیر شود.

➤ یکی از محدودیت های آزمون رورشاخ این است که جز پیچیده ترین آزمون های روانی است و خطاهای زیادی از جمله نمره گذاری، بی مهارتی در تفسیر، سوگیری احتمالی آزماینده، سانسور کردن پاسخ ها، فقدان یک نظام اجرا و نمره گذاری استاندارد، محدودیت کاربرد در مورد کودکان زیر ۱۴ سال، ضریب روایی و پایایی متوسط.

آزمون اندریافت موضوع TAT

سازندگان ← هنری موری و کریستینا مورگان

- هدف ← ارزیابی خصایص شخصیتی
- بیشترین استفاده بعد از رورشاخ
- تفاوت TAT با رورشاخ ← TAT براساس نظریه های هنری موری ساخته شده است ولی رورشاخ براساس نظریه ای نیست به جز فرضیه ی فرافکن و TAT ساخت یافته که دارای ابهام کمتری است.
- اطلاعات حاصل از آزمون TAT را اوایل به منزله ی اشعه ی X شخصیت می دانستند که برخی از موضوع های اساسی درباره ی شخص را آشکار می سازد که دستیابی به آنها مستلزم صرف ماه ها روان کاوی است.
- آزمون TAT دارای ۳۱ کارت که ۳۰ کارت با تصویر سیاه و سفید و ۱ کارت سفید که برای هر فرد معمولاً ۲۰ تا آن اجرا می شود.

ابزار آزمون یعنی کارت ها با توجه به جنسیت و سن آزمودنی ها با هم تفاوت دارد.

۱۰ کارت عمومی و ۲۰ کارت اختصاصی است که ۱ کارت ویژه ی پسر ها ۱ کارت ویژه ی دختر ها ۱ کارت ویژه ی مردها ۱ کارت ویژه ی زن ها ۱ کارت ویژه ی پسر ها و دختر ها ۱ کارت ویژه ی زن ها و مردها و از ۱۴ کارت باقی مانده ← ۷ کارت ویژه ی پسر ها و مردها و ۷ کارت ویژه ی دختر ها و زن ها.

اجرای آزمون TAT

۲۰ کارت برای هر فرد که اجرای کامل هر ۲۰ کارت به دو جلسه ی ۱ ساعته نیاز دارد اما با توجه به نوع موضوع و مشکل آزمودنی کارت های کمتری را برای اجرا می توان انتخاب کرد.

- ۱- قهرمان داستان ← آزمودنی خود را با آن همانندسازی می‌کند و داستان حول او می‌چرخد.
- ۲- نیازهای قهرمان ← بیانگر نیازهای آزمودنی که می‌بایست به شدت، تداوم و فراوانی آن توجه شود.
- ۳- اندام‌ها و نشانه‌ها ← الزام و نشانه‌های محیطی که تأثیر مناسب یا نامناسب دارند که ارضای نیاز را آسان یا مشکل می‌کنند.
- ۴- موضوع داستان ← محصول نیاز و فشاری است که آزمودنی احساس می‌کند که اهمیت آن از روی فراوانی‌ها مشخص می‌شود.
- ۵- پایان داستان ← که آرزوها و امیال آزمودنی را منعکس می‌کند.

نکات:

- فاصله‌ی طولانی در زمان واکنش آزمودنی ممکن است نشانه‌ی افسردگی باشد.
- ارائه‌ی پاسخ‌های مختلف از سوی آزمودنی‌ها بیانگر ارزش بالقوه‌ی آزمون TAT برای سنجش خصایص شخصیتی است.
- تمامی متخصصان TAT/توافق نظر دارند که تعبیر و تفسیر نتایج آزمون باید با توجه به مصاحبه‌ی کامل و مطالعه‌ی شرح حال

آزمودنی انجام گیرد.

- چون روش اجرا و نمره‌گذاری و تفسیر آن استاندارد نیست و از ذهنی بودن تفسیرها رنج می‌برد.
روایی ندارد	}	در مورد نیاز پیشرفت روایی بالا
		در مورد کودکان روایی ندارد.

TAT و رورشاخ در موقعیت‌های بالینی/ روان‌پزشکی/ و راهنمایی شغلی استفاده می‌شود.

آزمون اندریافت موضوع کودکان (C.A.T)

- ✓ ساخته شده براساس نظریه‌ی موری
- ✓ به وسیله‌ی لئوپولد بلاک و سونیا بلاک
- ✓ برای آزمایش کودکان ۳ تا ۱۰ سال
- ✓ در این آزمون به جای تصویر انسان از تصویر حیوان استفاده شده است. با این فرض که کودکان در برابر تصویر حیوان در مقایسه تصویر انسان، آسان‌تر فرافکنی می‌کنند.
- ✓ آزمون CAT دارای ۱۰ کارت است که روی هر کارت تصاویری از حیوانات دیده می‌شود و مانند TAT از آزمودنی خواسته می‌شود رای هر تصویر داستانی بسازد.
- ✓ در تفسیر نتایج CAT؛ هدف توصیف چگونگی برخورد آزمودنی با موقعیت‌های کلی و اساسی زندگی است، نه صرفاً تشخیص خصایص شخصیتی.
- ✓ در تفسیر آزمون CAT به موارد زیر توجه می‌شود:

- ۱- قهرمان داستان
- ۲- نیازهای قهرمان (انگیزه‌ها و احساسات قهرمان)
- ۳- حالت‌های درونی (مثل تعارض، حسادت، خوشی و غم)
- ۴- نیروهای محیطی قهرمان (فشارها)
- ۵- مفاد و نتایج داستان

آزمون اندریافت موضوع کودکان و نوجوانان (P.N)

✓ ساخته شده توسط لویی کورمان

- دارای ۲ فرم A,B
- فرم A ← تصاویری از حالت‌های مختلف سرگذشت یک بچه‌ی خوک به نام «پا سیاه» است، که یک لکه‌ی سیاه بر روی پای چپ خود دارد.
 - فرم B ← به جای بچه خوک، از تصاویر یک بره استفاده شده است، این امر باعث شده است که کودکان خانواده‌های مسلمان کشورهای آفریقایی با فرم B آزمون بهتر فراقنی کنند.

آزمون اندریافت پیرشناسی (G.A.T)

- ✓ همانطور که از نام آزمون پیداست، این آزمون، مسائل مختلف زندگی پیری را مورد بررسی قرار می‌دهد.
- ✓ تفسیر در دو جنبه‌ی صوری و محتوایی داستان‌های ابداع شده انجام می‌گیرد.

آزمون تصویر - سرگذشت سایموندز

آزمون تصویر - سرگذشت سایموندز

- ✓ اقتباس از TAT
- ✓ گروه سنی نوجوانان و جوانان ۱۵-۲۵
- ✓ ۲ کارت تصویری ← دو دسته‌ی ۱۰ تایی A و B
- ✓ دسته A ← مسائل عمومی را مطرح می‌کند به همین دلیل از نظر تعارض‌های روانی و مکانیسم‌های دفاعی پیچیدگی دارند.
- ✓ دسته B ← عواطف عمیق‌تری را مطرح می‌کنند و به فراقنی‌های پربارتری منجر می‌شوند.

آزمون فراقکن سالمندان (S.A.T)

برای سنجش خصایص شخصیتی افراد بالای ۶۵ سال و دارای ۱۶ تصویر می‌باشد.

آزمون تداعی کلمات یونگ

شفاهی/کتبی - فردی/گروهی

- کلماتی دارد که معرف عقده‌های هیجانی رایج هستند. بار عاطفی بالایی دارند.
- اگر آزمودنی در مقابل یکی از کلمات مشکل داشته باشد، در مقابل آن کلمه واکنش طولانی‌تری نشان می‌دهد.
- در تفسیر پاسخ‌ها: زمان واکنش، محتوا، جلوه‌های بدنی تنش هیجانی

دیگر آزمون تداعی کلمات ← آزمون راپاپورت ۶۰ واژه

- مربوط به تعارض‌های جنسی و روانی

۲ هدف دارد:

- ۱- کمک به تشخیص اختلالات تفکری
 - ۲- شناسایی حوزه‌های مهم تعارض‌های درونی
- در زمینه‌ی آزمودن تداعی کلمات/فرانسیس گالتون پیش‌قدم بوده است. اما استفاده‌ی دقیق از آنها کار یونگ است.

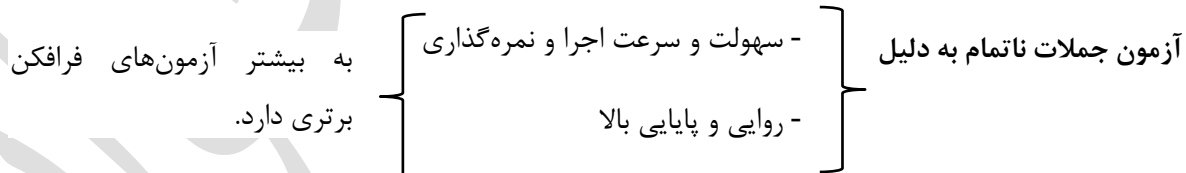
(۱) ریشه‌ی آزمون جملات ناتمام به تحقیقات ابینگهاوس آلمانی برمی‌گردد.

(۲) اولین آزمون جمله‌ی ناتمام برای تندلر است.

(۳) هر دو آزمون به صورت کمی و کیفی نمره‌گذاری می‌شود:

کمی: محتوای جملات تکمیل شده به هر سوال نمره‌ی معین دارد. / ساکس ولوی ۰-۲ (reverse) / راتر ۰-۶

کیفی: دو جنبه‌ی صوری و محتوایی دارد.

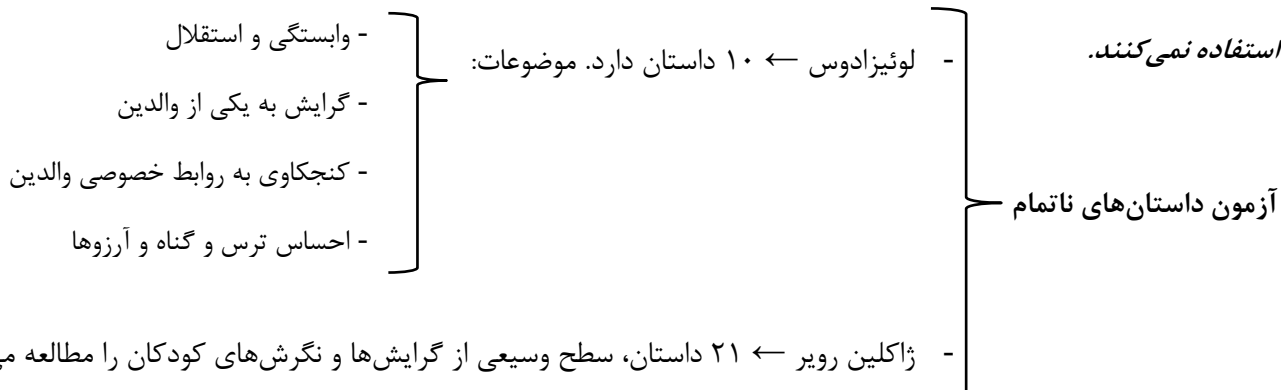
• آگاهی آزمودنی در فرافکنی به جملات ناتمام بیشتر از فرافکنی به لکه‌های جوهر و TAT است.

نکته:

آزمون جملات ناتمام برای نوجوانان و بزرگسالان است و در مورد کودکان قابل استفاده نیست.

به همین جهت روان‌شناسان برای سنجش ناسازگاری عاطفی کودکان زیر ۱۲ سال از آزمون و امتحان‌های ناتمام

استفاده نمی‌کنند.

آزمون‌های فرافکنی

- آزمون آدمک مک اور
 - هم آزمون فرافکن شخصیت هم یک آزمون هوش- ۳۱ سوال
 - صوری و محتوایی تفسیر می‌شود.
 - تفسیر نقاشی هم شبیه آزمون‌های دیگر
- آزمون مینکووسکا
 - عنوان ← من، خانواده‌ام و خانه‌ام
 - حس‌گرا ← رنگ شاد- خطوط منحنی- تفکر انضمامی
 - کودکان با توجه به نقاشی
 - خردگرا ← خطوط راست و گوشه‌دار- نقاشی- های متحرک و ایستا- تفکر انتزاعی
- آزمون خانه- درخت- شخص ← هر سه تصویر روی یک برگ- امتیاز این آزمون ← همراه کردن تصویر شخص با خانه و درخت باعث تداعی‌های بیشتری می‌شود.
- هم ویژگی‌های فردی آزمودنی هم روابط و نیازهای خانوادگی او مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- آزمون فرافکنی خانواده
 - به ویژه برای کودکان و نوجوانان دارای اختلال گفتاری
 - مناسب‌ترین روش برای دستیابی به طرز فکر کودک نسبت به خانواده‌اش
 - تفسیر: مثل آزمون آدمک= ابتدا با توجه به ویژگی‌های کلی نقاشی سپس توجه به معانی نهفته در اندازه و کل قرار گرفتن تصاویر

نکات آزمون‌های فرافکنی ترسیمی:

- ۱- به علت سادی اجرا بسیار رایج‌اند.
- ۲- ابتدا از ترسیم برای سنجش هوش و استعداد استفاده شد مثل هوش آدمک و تصاویر درهم‌آندره-ری
- ۳- بعد برای حوزه‌ی تشخیصی استفاده شد مثل هوش بندرگشتالت و یادآوری دیداری-بنتون و بعد برای فرافکنی شخصیت استفاده شد که در ابتدا توضیح دادم.

۴-

- ✓ نقاشی خانواده لویی کورمان ← مشاهدات بالینی در طول ترسیم مهم می‌باشد.
- محل شروع نقاشی
- ترتیب ترسیم
- زمان صرف شده برای هر یک از شخصیت‌ها
- وقفه‌ها در جریان ترسیم
- بعد از اتمام ترسیم نقاشی: مصاحبه‌ی هدایت شده‌ای برای روشن شدن نکات مبهم ترسیم ضروری است.

آزمون‌های نقاشی خانواده

✓ نقاشی خانواده موريس پورو برای سن ۴/۵-۱۵/۵

آزمون گفتگو در موقعیت‌های ناکام‌ساز

بين ناکامی و پرخاشگری رابطه هست.

آزمون ناکامی روزنروایگ

- ۱- بر نظریه‌ی روانی ناکامی استوار است.
- ۲- آزمون روزنروایگ حد وسط آزمون تداعی کلمات یونگ و TAT شبیه TAT ← چون از نقاشی به عنوان محرک استفاده می‌کند.
- شبیه تداعی کلمات یونگ ← به علت محدودیتی که در محرک‌ها قائل شده است و این محدودیت باعث می‌شود تا ارزیابی پاسخ‌ها عینی‌تر شود.
- ۳- این آزمون هم به صورت فردی هم گروهی ولی اجرای فردی برتری دارد.
- ۴- هدف از اجرای آزمون روزنروایگ
 - پی بردن به اولین تداعی آزمودنی
 - ایجاد یک موقعیت فرافکن برای همانندسازی
 - با فرد موجود در تصویر

- فرم ۱ ← فرم بزرگسالان ← p.f ← مطالعه‌ی ناکامی تصویری
- فرم ۲ ← فرم کودکان ← (۴-۱۳) - ۲۴ موقعیت
- اما ناکام شونده همیشه کودک است.
- در این آزمون به ناکام کننده، تقریباً در نصف موارد بزرگسال و در نصف دیگر کودک است.
- طوری طراحی شده است که در ۱۶ موقعیت، ناکامی‌ها، موازی فرم بزرگسالان است.
- فرم ۳ ← فرم نوجوانان (۲۰-۱۴) زمانی ساخته شد که روزنروایگ متوجه شد تصاویر مطرح شده در فرم بزرگسالان نمی‌تواند عکس‌العمل‌های نوجوانان را در برابر محدودیت به خوبی فرافکنی کند.
- در هر سه فرم، فشارهای زندگی روزمره‌ی هریک از مقاطع سنی مطرح است.

سه فرم آزمون روزنروایگ

سنجش رغبت‌سنج‌ها و نگرش‌سنج‌ها و ارزش‌سنج‌ها

رغبت‌ها، نگرش‌ها و ارزش‌ها بعد عاطفی شخصیت را شامل می‌شوند در صورتی که آزمون‌های هوش استعدادهای خاص یا آزمون‌های پیشرفت عمدتاً توانایی‌های شناختی را شامل می‌شوند.

رغبت‌ها: برخلاف استعداد که اغلب روان‌شناسان آن را ذاتی می‌دانند علاقه به عنوان یک خصوصیت اکتسابی قلمداد می‌شود و بر اثر تجربه به وجود می‌آید.

نظریه‌ی هالند

- ✓ هالند شغل را وسیله‌ای برای ابزار شخصیت فرد می‌داند.
- ✓ اعضای شاغل در یک شغل دارای شخصیت‌های مشابهی هستند و تاریخچه‌ی مشابهی نیز دارند.
- ✓ هالند از ۶ تیپ شخصیتی استفاده کرد:
- ۱- واقع‌بین (خلبان) ۲- جستجوگر (فیزیک‌دان) ۳- هنری (موسیقی‌دان) ۴- اجتماعی (معلم) ۵- قراردادی (حسابدار) ۶- ماجراجو یا تهوری (فروشنده‌گی)

مفروضه‌های هالند

- ✓ افرادی که در مکانی جمع می‌شوند محیطی را ایجاد می‌کنند که منعکس‌کننده‌ی تیپ شخصیتی آنهاست.
- ✓ جور بودن شخص با محیط یعنی افراد در جستجوی محیط‌هایی هستند که به آنها اجازه‌ی اجرای مهارت‌ها و توانایی‌هایشان را بدهد.
- ✓ شکل‌گیری رفتار در اثر تعامل بین شخص و محیط
- ✓ براساس همین مفروضه‌ها، هالند پرسش‌نامه‌ی رجحان شغلی را به وجود آورد.

نکته:

ویژگی مهم نظریه‌ی هالند این است که امکان توصیف چگونگی جور بودن افراد با محیط‌شان را فراهم می‌سازد.

هالند چهار ساختار را برای توصیف ارتباط بین تیپ‌های افراد و محیط‌یشان بیان می‌کند:

- ۱- همخوانی: اساسی‌ترین نقش را در نظریه‌ی هالند دارد. به جور بودن شخص با محیط اشاره دارد. همخوانی با پیامدهای مهمی مثل رضایت شغلی مربوط است.
- ۲- تمایز: به میزان شناسایی علایق فرد مربوط است یعنی تمایز بین آنچه فرد دوست دارد و آنچه دوست ندارد.
- ۳- همسانی: نشان‌دهنده‌ی همبستگی درونی علایق فرد است.
- ۴- هویت: برآوردی از ثبات و وضوح، هویت شخص، اهداف او، علایق او و استعدادهای او را فراهم می‌سازد.

نظریه‌ی شغلی رو

- ✓ عامل اصلی انتخاب شغل ارضای نیازهاست.
- ✓ تأثیر نیازها و تجارب دوران کودکی را در انتخاب شغل بسیار مهم می‌داند.

- تبلور شغلی ۱۴ تا ۱۸ ← پیدا کردن ترجیحات شغلی مناسب شخصیت

- تعیین شغلی ۱۸ تا ۲۱ ← تصمیم‌گیری درباره‌ی شغل

- اجرا ۲۱ تا ۲۴ ← انتخاب شغل

- تثبیت شغل ۲۵ تا ۳۵ سالگی ← قضاوت درباره شغل

- تحکیم شغل ۳۵ سال به بالا ← افزایش توانایی‌ها و مهارت‌های شغلی

نظریه‌ی شغلی سوپر ← نظریه‌ی تکامل و بلوغ حرفه‌ای

← فرآیند تکامل انتخاب شغل

رغبت‌سنج‌ها

- ✓ پرسش‌نامه‌های رغبت‌سنج معمولاً براساس نظریه‌ی صفات شخصیت ساخته می‌شوند.
- ✓ رغبت‌سنج‌ها اساساً برای اندازه‌گیری علایق و رجحان‌های شغلی به کار می‌رود.
- ✓ مهم‌ترین پرسش‌نامه‌های رغبت‌سنج

۱- پرسش‌نامه‌ی رغبت‌سنج شغلی هالند

- ✓ برای اولین بار در ایران تحت عنوان تجسس خود رهبری ترجمه شد.

۲- رغبت سنج شغلی کالج‌های آمریکا

- ✓ در چهار حوزه می‌باشد: ۱- کار با اشخاص ۲- کار با ابزار ۳- کار با داده‌ها ۴- کار با افکار
- ✓ مربوط به فعالیت‌های گذشته‌ی آزمودنی است.

۳- رغبت سنج شغلی استرانگ (SVIB)

- ✓ اشکالات این آزمون:
- ۱- سوگیری علیه زنان
- ۲- تدوین دو آزمون جداگانه برای مردان و زنان
- ۳- نبود مبنای نظری برای آزمون

نکته:

از پرسش‌نامه‌ی رغبت شغلی کودک برای تعیین شغل در مراکز استخدامی، مراکز مشاوره شغلی و برنامه‌های کارآموزی و تربیت نیروی کار مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نگرش‌ها و سنجش آنها

- ✓ مناسب‌ترین روش سنجش نگرش‌ها ← استفاده از مقیاس‌های درجه‌بندی است مثل مقیاس لیکرت و مقیاس ترستون و مقیاس گاتمن و مقیاس افتراق معنایی و مقیاس فاصله‌ی اجتماعی بوگاردوس
- نکته:

۱) مقیاس گاتمن مقیاسی تراکمی است و این مقیاس به ما این امکان را می‌دهد تا با داشتن مقیاس کلی، خرده نمره‌ی آزمودنی را در هر عبارت پیش‌بینی کنیم.

۲) مقیاس افتراق معنایی، روشی کمی برای اندازه‌گیری معنای مفاهیم نزد افراد است و عکس‌العمل افراد نسبت به یک مفهوم یا شیء را بررسی می‌کند و یک مقیاس دوقطبی هفت درجه‌ای است که در دو قطب مقیاس دو صفت متضاد با هم قرار دارد.

سنجش ارزش‌ها

پرسش‌نامه‌های مهمی که در این زمینه وجود دارد:

- پرسش‌نامه‌ی مطالعه‌ی ارزش‌ها (SIV)

- ✓ معروف‌ترین پرسش‌نامه‌ی سنجش ارزش
- ✓ ساخته شده توسط آلپورت
- ✓ دارای شش ارزش می‌باشد.

۱- ارزش‌های نظری (علاقه‌ی شدید به کشف تجربی، انتقادی، خودگرایانه و روشنفکرانه حقیقت)

۲- ارزش‌های اقتصادی (تأکید بر ارزش‌های علمی و مفید)

۳- ارزش‌های هنری (حداکثر تأکید بر شکل و توازن، لذت بردن از هر تجربه و ارزیابی آن برحسب ظرفیت، تقارن و همخوانی)

۴- ارزش‌های اجتماعی

۵- ارزش‌های سیاسی (علاقه‌مندی به قدرت و نفوذ شخصی و شهرت که الزاماً محدود به حوزه‌ی سیاسی نیست)

۶- ارزش‌های مذهبی (توجه به عوالم روحانی، جستجوی وحدت در تجربه‌ها و علاقه‌مندی به درک جهان هستی به عنوان یک کل)

ارزش سنج راکیج

راکیج بین دو دسته از ارزش‌ها وجه تمایز قائل شد:

الف) ارزش‌های وسیله‌ای: اعتقاد شخص به اینکه کدام شیوه‌های رفتاری مطلوب و کدام شیوه نامطلوب است.

ارزش‌های وسیله‌ای شامل ارزش‌های اخلاقی و ارزش‌های صلاحیت هستند.

ب) ارزش‌های پایانی: هدف‌های مطلوب یا نامطلوب هستی را شامل می‌شود و شامل ارزش‌های شخصی و اجتماعی هستند.

نکته:

از جمله پرسش‌های ارزش سنج دیگر می‌توان به پرسش‌نامه‌ی ارزش‌های شغلی ساخته‌ی سوپر و قضاوت اخلاقی کلبرک و منبع کنترل درونی-بیرونی راتر اشاره کرد.

بخش ششم

نکات تکمیلی

نکات:

- ۱) عامل فرهنگ در نتایج آزمون‌های اجرا شده بسیار موثر است، هر آزمون باید براساس شرایط فرهنگی آزمودنی تطبیق داده شود. برخی از آزمون‌ها وابسته به فرهنگ نمی‌باشند مثل خرده مقیاس‌های عملی و کسلوریون. پس توجه باشید که آزمون‌های عملی که در آنها کلام و سخن وجود ندارد نابسته به فرهنگ هستند.
- ۲) آزمون‌های تسلط در مقابل آزمون‌های تشخیصی قرار دارد. هدف آزمون تسلط این است که نشان دهد که آیا دانش آموز به درجه‌ی معینی از پیشرفت رسیده است یا نه.
- در این نوع از آزمون‌ها؛ موفقیت و شکست، یا دانستن و ندانستن مطرح است و تفاوت بین آزمودنی‌ها زیاد معلوم نمی‌شود. مثلاً بالاتر از ۱۰ قبول میشه و پایین‌تر از ۱۰ مردود میشه.
- ۳) آزمون GRE برای ورود داوطلبان به دوره‌های تحصیلات تکمیلی است.
- ۴) جیمز مک کین کتل [روان‌شناس آمریکایی] کلمه‌ی آزمون را برای اولین بار به کار برد و آلفرد بینه اولین آزمون روانی را که آزمون هوش بود در سال ۱۹۰۵ ارائه کرد.
- ۵) هر چقدر میزان پایایی و روایی به ۱ نزدیک‌تر باشد، سوال بهتر و معتبرتر است.
- ۶) ساده‌ترین روش محاسبه‌ی پایایی، روش بازآزمایی است.
- ۷) پایایی یعنی دقت ابزار اندازه‌گیری
- ۸) روش‌های افزایش پایایی آزمون
 - افزایش تعداد سوال‌های آزمون
 - حذف سوال‌های ناهمسان
 - افزودن تعدادی سوال یا ضریب تمییز بالا
 - افزودن تعدادی سوال با ضریب دشواری متوسط
 - متجانس کردن سوال‌ها
 - انتخاب گروه ناهمگن
 - متناسب بودن زمان بین دو اجرا
- ۹- مهم‌ترین عاملی که در ارزشیابی تست باید بدان توجه شود، روایی آزمون است.
- ۱۰- تعریف دیگر از روایی صوری، به درجه‌ای از منطقی بودن یک آزمون از نظر کسانی که به آن جواب می‌دهند گفته می‌شود.
- ۱۱- چون روایی محتوایی براساس قضاوت ذهنی انجام می‌گیرد، بیشتر از سایر انواع روایی در معرض خطا قرار می‌گیرد.
- ۱۲- روایی سازه، شرط ضروری آزمون‌هایی است که محتوای موضوعی آنها صراحت کمتری دارند.
- ۱۳- اسپیرمن را پدر روان‌سنجی می‌نامند.
- ۱۴- هوش سیال در موقعیت‌های تازه وارد عمل می‌شود.
- ۱۵- آزمون‌های خلاقیت به این منظور به وجود آمدند که قدرت حل مسائل را اندازه بگیرند.
- ۱۶- آزمون‌های استعداد به آزمون‌هایی گفته می‌شود که بهبود نتایج آنها به سن وابسته نباشد.
- ۱۷- پاسخ‌های انضمامی در آزمون سلسله مراتبی و رنون بیانگر برون‌گرایی است.
- ۱۸- براساس نظریه‌ی گاردنر؛ هوش بین فردی با هوشبهر هیجانی رابطه دارد زیرا در هر دو آگاهی فرد از خودش مطرح است.
- ۱۹- در واقع آنچه آزمون‌های هوش اندازه می‌گیرند، جلوه‌های هوش است.
- ۲۰- برای سنجش حافظه‌ی معنی‌دار از خرده آزمون یادآوری داستان استفاده می‌شود.
- ۲۱- در رابطه بین هوش و شخصیت؛ سرعت به هوش و تلاش به شخصیت وابسته است، چرا که سرعت یک توانایی است و آن را می‌توان از طریق آزمون‌های هوشی اندازه‌گیری کرد. در آزمون‌های سرعت، ملاک دستیابی به نمرات، دو عامل صحت و سرعت است و در مقابل داشتن تلاش و پشتکار یک ویژگی شخصیتی است و نحوه‌ی بی‌انگیزه شدن برای تلاش بیشتر نیز یک ویژگی شخصیتی محسوب می‌شود.

۲۲- توانایی‌های کلامی در سرتاسر دوره‌ی زندگی از پایه‌های نسبی برخوردارند. این مطلب موید این دیدگاه است که مقیاس‌های کلامی در درجه‌ی نخست هوش متبلور را اندازه می‌گیرند اما توانایی‌های عملی که بیشتر به هوش سیال مربوط می‌شوند با گذشت عمر تا سن ۷۰ سالگی به کندی کاهش می‌یابند و از این سن به بعد بر شتاب کاهش آنها افزوده می‌شود.

۲۳- آزمون‌های هوش عمومی، تفاوت‌های موجود بین گروه‌های سنی مختلف را نشان می‌دهند در حالی که آزمون‌های استعداد، تفاوت‌های موجود بین افراد یک گروه سنی معین را آشکار می‌سازند.

۲۴- در آزمون‌های هوش عمومی، پیشرفت یا عقب ماندگی فرد نسبت به سن او مطرح است در صورتی که در آزمون‌های استعداد، نمره‌ی فرد نسبت به میانگین گروه همسن خود سنجیده می‌شود.

۲۵- مشهورترین آزمون جامعه‌سنجی ← آزمون جامعه سنجی جاکوب مورنو

۲۶- S.A.T آزمون فرافکن سالمندان است.

۲۷- آزمون استرانگ-کمپبل (SCII) در حوزه‌ی آزمون‌های رغبت‌سنج می‌باشد.

مقیاس‌های میشل گوکلن ← چهار پرسش‌نامه دارد آقای میشل گوکلن

۱- مقیاس درون‌گرایی- برون‌گرایی: ۵۰ جمله که هر کدام ۲ پاسخ b,a

۲- پرسش‌نامه‌ی رغبت: ۲۰ سطر و ۴ ستون که پس از اجرا نتایج به ۴ دسته تقسیم می‌شود: درون‌گرایی، برون‌گرایی و قدرت تصمیم‌گیری و میزان ظرافت و دقت و روابط اجتماعی.

۳- مقیاس کنار آمدن با خود: ۶۰ جمله و هر جمله سه گزینه و در سه سطح نمایش داده می‌شود:

الف) سطح اول ← نکاتی را نشان می‌دهد که فرد نسبت به آنها هوشیار است و آنها را قبول دارد.

ب) سطح دوم ← نکاتی را نشان می‌دهد که در آنها در کنار آمدن با خود دشوار اما ممکن است.

ج) سطح سوم ← عدم توافق‌های تقریباً اساسی میان ایده‌آل‌ها و واقعیت‌ها

۴- مقیاس مردانگی- زنانگی ← ۵۰ ماده سوال که هر کدام دو گزینه دارد.

- نمره‌ی بین ۲۵-۴۰ ← میزان مردانگی و زنانگی مطلوب

- نمره‌ی کمتر از ۲۵ ← صفت مردانگی یا زنانگی در فرد

- نمره‌ی بالاتر از ۴۰ ← رضایت آزمودنی از میزان مردانگی و زنانگی

سه تفسیر دارد:

بینه

➤ کسی که به پایان رشد ذهنی رسیده باشد یعنی ۱۶ سالگی باشد.

➤ اگر هوش کودکان ۹ ساله را داشته باشد ← کودن یا آموزش‌پذیر

➤ اگر هوش کودکان ۵/۵-۶ ساله را داشته باشد ← کالیو یا تربیت‌پذیر

➤ اگر هوش کودکان ۳-۲/۵ ساله را داشته باشد ← کانا یا حمایت‌پذیر

➤ باهوش ← پرهوش ← سرآمد (نابغه)

✓ کودن یا آموزش‌پذیر ← خیلی کم می‌تواند خواندن و نوشتن یاد بگیرد. اختلاف حسی- به علت نقص ذهنی نمی‌تواند با دیگران سازگار شود. برای امرار معاش تا حد زیادی به دیگران وابسته است.

✓ کالیو یا تربیت‌پذیر ← نه از طریق نوشتن می‌تواند ارتباط برقرار کند نه آنچه را که می‌خواند می‌فهمد.

✓ کانا یا حمایت‌پذیر ← نه از طریق کلام و نه نوشتن توانایی ایجاد ارتباط با دیگران را ندارد. برای رفع نیازهای اولیه هم به دیگران وابسته است.

تست های کنکور از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۱

همراه با پاسخ تشریحی

۱- آزمون MMPI، براساس کدام راهبرد آزمون سازی ساخته شده است؟

- (۱) نظریه‌ای (۲) گروه ملاک (۳) تحلیل عاملی (۴) منطقی-محتوایی

۲- در کدام آزمون‌ها، روایی محتوا از اهمیت بیشتری برخوردار است؟

- (۱) هوش (ب) استعداد (۳) شخصیت (۴) پیشرفت تحصیلی

۳- کدام خرده آزمون‌های وکسلر، می‌توانند میانگین نمره‌های دانشگاهی را به درستی پیش‌بینی کنند؟

- (۱) فراخنای ارقام و تکمیل تصاویر (۲) طراحی مکعب‌ها و تنظیم تصویرها

- (۳) درک و فهم و الحاق قطعات (۴) گنجینه لغات و اطلاعات عمومی

۴- کدام آزمون هوش، بیشتر با بالندگی «سیستم عصبی» ارتباط دارد؟

- (۱) سیال (۲) متبلور (۳) معنوی (۴) هیجانی

۵- در کدام سنخ شخصیتی نئو، فرد احتمالاً به تنش و سردرگمی دچار است؟

- (۱) برون‌گرایی (۲) نورو تیسم (۳) توافق‌پذیری (۴) باز بودن به تجربه

۶- منظور از نقش حیاتی هوش، کدام است؟

- (۱) خودبه‌خود موجودیت پیدا می‌کند. (۲) از بقیه‌ی استعدادها مهم‌تر و بیشتر است.

- (۳) موجب بقای انسان می‌شود. (۴) در تمام حیوانات به درجاتی وجود دارد.

۷- سن عقلی یعنی فاصله‌ی طی شده بین هوش نوزاد و هوش بزرگسال، ضریب هوشی به کدام معنا است؟

- (۱) رابطه هوش با تجربه (۲) کیفیت رشد هوش (۳) سرعت رشد هوش (۴) رابطه هوش با تحصیلات

۱۲- وقتی می‌گوییم که پس از ۱۶ سالگی رشد سن عقلی متوقف می‌شود منظور کدام است؟

- (۱) نتیجه‌ی سنجش هوش کمتر قابل اعتماد می‌شود. (۲) دوره‌ی کسب تجربه از زندگی وارد عمل می‌شود.

- (۳) دوره‌ی پس‌روی و زوال عقل آغاز می‌شود. (۴) در پاسخگویی به آزمون‌ها افزایش دیده نمی‌شود.

۹- کسانی که در مقیاس برون‌گرایی آزمون‌های شخصیت، نمره‌ی بالا می‌گیرند، در چه زمینه‌ای ضعف نشان می‌دهند؟

- (۱) خوش‌بینی (۲) شوخ‌طبعی (۳) بازداری تکانه‌ها (۴) مردم‌آمیزی

۱۰- در آزمون پنج عاملی نئو، Openness به کدام معناست؟

- (۱) خوش خلقی، محبت و مهربانی (۲) راحت بودن در مقابل تجربه‌های جدید

- (۳) دقت و همت برای انجام دادن کارها (۴) وجدان کاری و اخلاق کاری داشتن

۱۱- براساس آزمون‌های شخصیتی، افراد نورو تیسم چه ویژگی‌هایی دارند؟

- (۱) خون‌گرم، قاطع، فعال و هیجانی (۲) خودکفا، وظیفه‌شناس و موفقیت‌جو

- (۳) مضطرب، افسرده‌خو و تکانشی (۴) خیال‌پرداز، همدوست و احساساتی

۱۲- اگر همه‌ی سوالات یا آیتم‌های یک آزمون به یکدیگر ربط داشته باشند، یا با یکدیگر همبستگی نشان دهند، نشانه‌ی چه نوع

پایایی است؟

- (۱) همسانی درونی (۲) توافق ارزیابان (۳) همزمان یا پیش‌بین (۴) ثبات نتایج در طول زمان

۱۳- با روش تحلیل عاملی، کدام ویژگی آزمون مشخص می‌شود؟

۱۴- ریموند کتل، برای تهیه‌ی آزمون‌های شخصیت از تحلیل عاملی استفاده می‌کرد، برای او تحلیل عاملی چه معنایی داشت؟

(۱) روش تفکیک صفات آشکار از صفات پنهان

(۲) تعیین دو نوع صفت شخصیتی، صفات سطحی و صفات عمقی

(۳) تشکیل ماتریس همبستگی از طریق محاسبه همبستگی‌ها بین متغیرها

(۴) روش کشف صفات که آنها را بلوک‌های ساختمانی شخصیت می‌دانست.

۱۵- کدام آزمون انگیزه‌ی پاسخگویی را بیشتر از بقیه برمی‌انگیزد؟

(۱) مکعب‌های کهس (۲) وکسلر کودکان (۳) نابسته به فرهنگ کتل (۴) هوش غیرکلامی بوناردل

۱۳- آزمون آدمک گودنیاف-هریس، بیشتر برای سنجش کدام یک از خصایص کودکان به کار می‌رود؟

(۱) هوش (۲) بیش‌فعالی (۳) آسیب مغزی (۴) آمادگی برای خواندن

۱۷- با کدام آزمون، می‌توان توانایی دیداری-حرکتی، اختلال هیجانی و احتمال آسیب مغزی را مورد ارزیابی قرار داد؟

(۱) آندره ری (۲) بندر گشتالت (۳) مکعب‌های کهس (۴) استنفورد-بینه

۱۸- هوش‌بهر افراد مبتلا به نارسایی یادگیری LLD، معمولاً در چه حدود است؟

(۱) کمتر از ۷۰ (۲) ۷۰-۷۹ (۳) ۸۰-۸۹ (۴) ۹۱-۱۰۹

۱۹- کدام آزمون هوشی، نابسته به فرهنگ است؟

(۱) ریون بزرگسالان (۲) استنفورد-بینه (۳) وکسلر کودکان (WISC) (۴) وکسلر بزرگسالان (WAIS)

۲۰- در آزمون MMPI-2، نمره‌ی T برابر ۸۰ در مقیاس ۲ همراه با نمره T برابر ۴۵ در مقیاس ۹ و نبود برافراشتگی در بقیه‌ی مقیاس‌های بالینی، در صورت داشتن روایی، نشان‌دهنده‌ی کدام یک از اختلال‌های احتمالی است؟

(۱) اسکیزوفرنیا (۲) افسردگی (۳) وسواس فکری-عملی (۴) خود-بیمارانگاری

پاسخ تشریحی

۱۴- گزینه «۲» ملاک نهایی برای گنجاندن ماده‌های سوال‌ها در پرسشنامه شخصیتی MMPI، این است که آیا گروه نمونه منتخب از یک جامعه مشخص به گونه معنی‌داری به آنها پاسخ متفاوت می‌دهد یا نه. هاتاوی و مک کینلی برای ساخت این آزمون از گروه ملاک برای انتخاب نهایی سوالات آزمون استفاده کرده بودند.

۱۵- گزینه «۴» روایی محتوا، یعنی اینکه آزمون باید با کل زمینه مورد نظر ارتباط کامل داشته باشد. بدین معنی که اگر آزمون، مثلاً برای ارزیابی معلومات دانش‌آموزان کلاس پنجم ابتدایی در درس حساب تهیه می‌شود، باید نمونه کاملی از مطالب ریاضی کتاب پنجم را دربر بگیرد. روایی محتوا بیشتر در آزمون‌های پیشرفت تحصیلی مدنظر است.

۱۶- گزینه «۴» با استفاده از دو خرده آزمون گنجینه لغات و اطلاعات عمومی، نمرات دانشگاهی را می‌توان با احتمال بیشتری به درستی پیش‌بینی نمود. خرده آزمون اطلاعات عمومی مواردی مانند تجربه و تحصیل، زمینه‌ی فرهنگی، حافظه‌ی درازمدت و هشیاری نسبت به وقایع روزمره جهان را نشان می‌دهد. خرده آزمون گنجینه لغات نیز هوش کلی کلامی، دامنه افکار و تجارب، زمینه تحصیلی و توانایی یادگیری کلامی متراکم را می‌سنجد.

۱۷- گزینه «۱» به نظر کتل، هوش سیال یک توانایی کلی درک روابط یا کشف رابطه بین پدیده‌ها را در فرد نشان می‌دهد که به ارتباطات عصبی کرتکس مغز مربوط است و عمدتاً از وراثت ناشی می‌شود و توان بالقوه فرد را نشان می‌دهد. در حالی که هوش متبلور تمامیت دانش فرد را دربر می‌گیرد و با یادگیری و مهارت‌های اکتسابی سنجیده می‌شود.

۱۸- گزینه «۲» یکی از شاخص‌های آزمون پنج عاملی نئو، روان آزوده‌گرایی یا نوروتیسم (N) است. ویژگی‌های افراد مبتلا به این سنخ شخصیتی شامل احساسات منفی مانند غم، خشم، ترس، برانگیختگی، احساس گناه، احساس کلافگی دائمی و فراگیر، تنش و سردرگمی و عدم ثبات عاطفی، ناسازگاری و عصبیت است.

۱۹- گزینه «۳» بدون هوش نمی‌توان زنده ماند. هوش موجب بقا و سازگاری آگاهانه انسان می‌شود. تحول هوش، در حیوانات تک سلولی آغاز شده و در مورث و میمون و نهایتاً در انسان تکمیل می‌شود. هوش موجب دریافت اطلاعات و یکپارچه کردن آنها شده و با صدور فرمان‌های لازم، وظیفه حفظ حیات و بقا را بر عهده دارد.

۲۰- گزینه «۳» سن عقلی یعنی فاصله، ضریب هوشی یعنی سرعت. سن عقلی یعنی فاصله طی شده بین هوش نوزاد و هوش بزرگسال. ضریب هوشی یا سرعت، یعنی رابطه بین فاصله طی شده (سن عقلی) و زمان صرف شده برای طی کردن فاصله (سن زمانی).

۲۱- گزینه «۴» از آغاز ۱۶ سالگی، عملکرد ذهن و در نتیجه سن عقلی که منعکس کننده آن است، دیگر افزایش نمی‌یابد، در حالی که سن تقویمی به افزایش خود ادامه دهد. در نتیجه در صورتی که سن عقلی فردی به وسیله آزمون هوش در سن ۱۶ سالگی سنجیده شود، در سن ۲۷ سالگی نیز همان سن عقلی به وسیله آن آزمون نشان داده خواهد داشت. بنابراین توقف رشد سن عقلی باعث می‌شود در پاسخ‌گویی به آزمون‌ها افزایشی دیده نشود.

۲۲- گزینه «۳» برون‌گراها افرادی اجتماعی هستند. علاوه بر این دوست‌دار دیگران بوده و تمایل به شرکت در اجتماعات و مهمانی‌ها را دارند. در عمل قاطع، فعال، حراف و اهل گفتگو هستند. هیجان و تحرک را دوست دارند و به موفقیت در آینده امیدوار و خوش‌بین هستند. این افراد برعکس درون‌گراها که در روابط خود خیلی رسمی و جدی هستند، افرادی شوخ‌طبع بوده و از معاشرت با دیگران لذت برده و شادمانی می‌کنند. در مقابل دارای ضعف‌هایی نیز هستند از جمله بازداری تکانه‌ها.

۲۳- گزینه «۲» پرسشنامه NEO پنج عامل بزرگ شخصیت را می‌سنجد که شامل پذیرا بودن (باز بودن به روی تجربه‌های جدید)، مسئولیت-پذیری، برون‌گرایی، سازگاری و روان‌آزوده‌خویی است. Openness پذیرا بودن یا باز بودن به روی تجربه‌های جدید است که با خلاقیت ارتباط دارد.

سنی، غیرخلاق، بی‌علاقه، بی‌توجه به هنر، غیرتخیلی	نمره پایین	پذیرا بودن (O)
کنجکاو، با علایق متنوع، خلاق، مبتکر، تخیلی، غیرسنی	نمره بالا	

۲۴- گزینه «۳» برخی از ویژگی‌های افراد نوروتیک عبارتند از: اضطراب، نگرانی، ترس، افسرده‌خویی و تکانش‌پذیری، تنش و عصبیت و وحشت‌زدگی. همچنین علائم و نشانه‌های شدیدی از خصومت، آسیب‌پذیری، اضطراب و افسردگی نیز در افراد نوروتیک دیده می‌شود.

۲۵- گزینه «۱» یکی از روش‌های تعیین پایایی آزمون، روش همسانی درونی است. در این روش، نوع همسانی و همبستگی محتوای سوال‌های آزمون مطرح است. در روش همسانی درونی یک بار آزمون اجرا می‌شود و از طریق یکی از روش‌های دو نیمه کردن، کودر-ریچاردسون و ضریب آلفا به تعیین ضریب پایایی می‌پردازند.

۱۳- گزینه «۳» روایی عامل شکلی از روای سازه است که با استفاده از تحلیل عاملی انجام می‌شود. تحلیل عامل روش پیشرفته آماری برای تحلیل روابط موجود بین داده‌های رفتاری است که از طریق آن تعداد و ماهیت متغیرهایی را که یک آزمون اندازه می‌گیرد، مشخص می‌کنند.

۱۴- گزینه «۴» کتل برای ساخت آزمون شخصیت خود از روش تحلیل عامل استفاده نموده است. پژوهش‌های نهایی او با استفاده از روش تحلیل عاملی، ۱۶ بعد اساسی را برای شخصیت تبیین کرد که آنها را صفات عمقی یا خصایص پایه نامید. به نظر او روش تحلیل عاملی، روشی برای کشف صفات عمقی بود که کتل آنها را اساس و بلوک‌های ساختمانی شخصیت می‌دانست.

۱۵- گزینه ۱» آزمون مکعب‌های کهس یک آزمون هوش غیرکلامی یا نابسته به فرهنگ است که به چند دلال از سایر آزمون‌های مطرح شده در این سوال، انگیزه بیشتری برای پاسخ دادن در مراجعان ایجاد می‌کند. استفاده از مکعب‌های رنگی و همچنین آزمون نابسته به فرهنگ بودن مهم‌ترین عوامل این انگیزه هستند.

آزمون وکسلر شامل خرده‌آزمون‌های کلامی و غیرکلامی است و مدت زمان طولانی برای پاسخ دادن به آن لازم است. آزمون نابسته به فرهنگ عبارتی کلی است و شامل طیف گسترده‌ای از این نوع آزمون‌ها است که ممکن است بعضی از آنها کسل کننده نیز باشند. آزمون هوش از یک سری تصویر سیاه و سفید تشکیل شده است که به جذابیت آزمون مکعب‌های کهس نیست.

۱۶- گزینه ۱» آزمون آدمک گودیناف به وسیله خانم فلورانس گودیناف در آمریکا تهیه شده است. این آزمون از ساده‌ترین آزمون‌های هوش غیرکلامی است که هم به صورت فردی و هم به صورت گروهی قابل اجرا است. این آزمون برای سنجش هوش کودکان ۳ تا ۱۳ ساله کاربرد دارد، ولی بهترین کاربرد آن برای سنجش هوش کودکان ۵ تا ۹ ساله است.

۱۷- گزینه ۲» کوپیتز آزمون بندر-گشتالت را در سال ۱۹۷۵ برای سنجش رشد دیداری-حرکتی کودکان ۵ تا ۱۱ ساله و نیز به منظور بررسی مشکلات هیجانی آنها هنجار کرد. قبل از آن، این آزمون برای تشخیص ملاک‌های دیگری مانند ملاک‌های تشخیصی ضایعات و آسیب‌های مغزی، اختلالات روان‌نژندی، حالات اضطرابی، وسواسی، افسردگی و ... استفاده می‌شد.

۱۸- گزینه ۴» افراد مبتلا به نارسایی یادگیری (LLD) معمولاً جزء طیف افراد متوسط جامعه یعنی با بهره هوشی بین ۹۰-۱۱۰ هستند. در هنگام تشخیص و غربال‌گری کودکان نارسایی یادگیری باید از عقب مانده نبودن آنها اطمینان حاصل نمود.

۱۹- گزینه ۱» آزمون ماتریس‌های پیش‌رونده ریون شامل ماتریس‌ها یا یک سری تصاویر انتزاعی است که یک توالی منطقی به وجود می‌آورند و دارای ۶۰ سوال تصویری است و از ۵ سری ۱۲ تایی تشکیل شده است. این آزمون به دلیل عدم استفاده آزمودنی برای پاسخ به آنها از گفتار یا نوشتار، آزمون غیرکلامی یا نابسته به فرهنگ به شمار می‌آید.

۲۰- گزینه ۲» مقیاس ۲، افسردگی را نشان می‌دهد و مقیاس ۹، مقیاس هیپومانیا (شیدایی) است. در فرم آزمون MMPI2 در صورتی که نمره مقیاس ۲، بالا و نمره مقیاس شیدایی کم باشد و در سایر مقیاس‌ها برافراشتگی وجود نداشته باشد، می‌توان احتمال افسردگی را در فرد محتمل دانست.

سوالات آزمون ارشد سال ۱۳۹۶

۱۱۱- اگر نمره یک کودک ۸ ساله در تست بندرگشتالت، برحسب مقیاس Z برابر ۲+ باشد، از نظر توانایی شناختی چگونه خواهد بود؟

(۱) در حد متوسط

(۲) تأخیر رشدی بسیار ضعیف

(۳) همراه با تأخیر شدید رشدی

(۴) همراه با رشد شناختی پیشرفته

۱۱۲- اگر نمره T یک شخص بزرگسال در مقیاس K تست MMPI-2 پایین و در مقیاس F متوسط باشد، احتمالاً چه نتیجه ای می توان گرفت؟

(۱) جزء افراد با مشکلات بالینی است.

(۲) به مشکلات خود اعتراف می کند.

(۳) شخصی واقع بین و واقع گراست.

(۴) در افشای مشکلات اغراق می کند.

۱۱۳- داشتن نمره بالاتر از ۸۰ در مقیاس ۲ (D) و نمره کمتر از ۵۰ در مقیاس ۹ (Ma) در MMP1-2 ممکن است نشان دهنده کدام اختلال باشد؟

(۱) بدبینی و افکار پارانویایی در حد وسواس

(۲) داشتن افکار وسواسی و نشخوار فکری شدید

(۳) فقدان مهارت اجتماعی در روابط خود با دیگران

(۴) پایین بودن انرژی روانی و گرایش به انزوای اجتماعی

۱۱۴- در تست رورشاخ، کدام یک از انواع تعیین کننده عواطف و هیجان های آزمودنی است؟

(۱) رنگ

(۲) محل ادراک

(۳) محتوای پاسخ

(۴) پاسخهای نامتداول

۱۱۵- از آزمون CAT، برای تشخیص کدام ویژگی کودکان استفاده می شود؟

(۱) روابط با همسالان

(۲) روابط خانوادگی

(۳) مشکلات تحصیلی

(۴) مشکلات سازشی

۱۱۶- آزمون هوش با استعداد تحصیلی، در کدام صورت دارای روایی (validity) خواهد بود؟

(۱) ویژگی مورد اندازه گیری را نشان دهد.

(۲) از دقت اندازه گیری برخوردار باشد.

(۳) نتایج، در زمانهای مختلف ثابت بماند.

(۴) خطای اندازه گیری آن صفر باشد.

۱۱۷- در یک تست استعداد تحصیلی، اگر میانگین و انحراف معیار به ترتیب ۴۰ و ۸، نمره خام یک آزمودنی ۵۶ باشد، نمره استاندارد او برحسب مقیاس وکسلر چقدر خواهد بود؟

(۱) 70

(۲) ۱۱۵

(۳) ۱۳۰

(۴) ۱۴۰

۱۱۸- در مقیاس بالینی چند محوری میلون (MCMI)، در کدام شاخص های روایی، به جای نمره استاندارد Br، از نمره های خام استفاده می شود؟

(1) z,y

(2) y,x

(3) y,v

(4) x,v

۱۱۹- امروزه، در گسترش آزمون های روانی، بیشتر کدام عامل نقش دارد؟

(۱) رقابت کشورها

(۲) کنجکاوی انسان ها

(۳) مسابقه تسلیحاتی

(۴) نیازهای زندگی

۱۲۰- از نظر روان شناسان اولیه، تفاوت های فردی آزمودنی ها نتیجه کدام مورد بوده است؟

(۱) وجود خطا در اندازه گیری پدیده های روانی

(۲) وجود تفاوت های فردی در خود آزمودنی ها

(۳) تفاوت بین عملکرد زنان و عملکرد مردان

(۴) وجود تفاوت در عملکرد اقوام و گروه ها

۱۲۱- روان سنجی، در معنای محدود کلمه به کدام معنا است؟

(۱) استفاده از آزمون های روانی برای اندازه گیری توانایی های ذهنی

(۲) به کاربردن روش آزمایشی برای پی بردن به روابط علت و معلولی

۳) پی بردن به عملکرد واقعی روان و نشان دادن آن با اعداد و ارقام

۴) هر نوع روشی که به ما اجازه بدهد تا از عملکرد ذهن آگاه شویم.

۱۲۲- در تهیه آزمون ها، تحلیل عاملی به کدام معنا است؟

۱) تخمین تعداد سؤالات لازم برای یک امتحان ۲) تعیین قدرت تمیز و درجه دشواری سؤالات

۳) جداکردن سؤالاتی که با یکدیگر همبستگی دارند ۴) محاسبه همبستگی بین دو نیمه سؤالات آزمون

۱۲۳- آلفرد بینه، که اولین آزمون هوشی را ساخت، چگونه نشان داد که آزمونش روایی (Validity) دارد؟

۱) وجود همبستگی بین آزمون خود و سایر آزمون ها ۲) تفکیک کودکان سنین مختلف از یکدیگر

۳) وجود تجانس بین سؤالات مختلف آزمون خود ۴) مشاهده همبستگی بین نتایج دوبار اجرا

۱۲۴- آزمون هوش غیر کلامی بوناردل، که برای بزرگسالان ساخته شده است، جزء کدام گروه آزمون ها طبقه بندی می شود؟

۱) وابسته به فرهنگ ۲) وابسته به فرهنگ ۳) فرایند رشد ذهنی ۴) فرایند رشد هیجانی

۱۲۵- در مقیاس احساس خواهی ماروین زاگرن، کدام عبارت می تواند بیانگر «احساس خواهی» باشد؟

۱) دوست دارم آنچه را که دیگران می خواهند بگویند حدس بزنم. ۲) دوست ندارم که جانم را در کوهنوردی به خطر بیندازم.

۳) فیلمی را که قبلا دیده ام، دیگر نمی توانم دوباره تماشا کنم. ۴) اصلا دوست ندارم اسکی روی آب را تماشا کنم یا یاد بگیرم.

۱۲۶- کسانی که در مقیاسی B2 - S یا صفت «با خودبودن» پرسش نامه شخصیتی «برن رویتر» نمره بالایی به دست می آورند، دارای کدام ویژگی هستند؟

۱) تمایل دارند از نظر هیجانی بی ثبات باشند. ۲) تنهایی را دوست ندارند و به دنبال مشورت هستند.

۳) دوست دارند، در تعامل با مردم، بر آنها مسلط شوند. ۴) کمتر به تشویق ها و همدلی های دیگران پاسخ می دهند.

۱۲۷- در آزمون رغبت میشل گوکلن، اگر بیشترین انتخاب های آزمودنی در ستون I باشد، رغبت های او بیشتر در کدام جهت خواهد بود؟

۱) تلاش در روابط اجتماعی و تماس با مردم و اطرافیان ۲) فعالیت هایی که به صبر و حوصله، تفکر و دقت نیاز دارند.

۳) فعالیت هایی که به صرف نیرو نیاز دارند و با ریسک همراهند ۴) کسب قدرت و تحمیل کردن خود به زیر دستان و اطرافیان.

۱۲۸- میانگین کل آزمودنی در سه آزمون کلامی، عددی و تجسم فضایی بیان کننده کدام مورد است؟

۱) آیا می تواند حسابدار خوبی شود؟ ۲) آیا می تواند خوب رانندگی کند؟

۳) بهتر خواهد بود که به کدام جهت برود. ۴) او تا کجا می تواند پیشرفت کند.

۱۲۹- کدام آزمون می تواند نیمرخ بالینی مناسب تری از هوش کلامی و عملی دانش آموزان را نشان دهد؟

۱) وکسلر ۲) بندر گشتالت ۳) آندره ری ۴) مکعب های کپس

۱۳۰- تست روانی - زبانی ایلی نویز (ITPA) برای تشخیص کدام ویژگی به کار می رود؟

۱) عقب ماندگی ذهنی ۲) بیش فعالی همراه با نقض توجه ۳) نارسایی یادگیری ۴) اختلال در محاسبات عددی

پاسخ تشریحی سؤالات

۱۱۱- گزینه ۳- طبق سیستم نمره گذاری کوپیتز در آزمون بندر گشتالت، در مواردی که نمره Z از یک بزرگ تر باشد، می توان گفت آزمودنی تا حدی دارای تاخیر در رشد است. اگر نمره Z برابر با ۲ یا بیشتر باشد، تأخیر رشد شدیدی وجود دارد و امکان عقب ماندگی ذهنی است که در این

موارد توصیه می شود تست وکسلر و حتی تست وایلند از کودک گرفته شود تا دقیق تر عقب ماندگی تشخیص داده شود. همین نمره ممکن است دلیل بر LD کودک باشد. نمره های ۲- و ۳- Z، باهوش بودن و یا پیشرفت چشمگیر در رشد را می رسانند و البته نمره Z بین ۱- و ۱+، نشان دهنده بهنجاری یا نزدیک بودن به حد متوسط است.

۱۱۲- گزینه ۲- مقیاس K و مقیاس F در آزمون MMPI مقیاس وانمود خوانده می شود. براساس تفسیر این آزمون، اگر نمره T یک فرد در مقیاس K، پایین (T کمتر از ۶۰) و در مقیاس F در حد متوسط (T=60-65) باشد، احتمالاً فرد به مشکلات خود اعتراف کرده و آنها را بیان می کند.

۱۱۳- گزینه ۴- آزمون MMPI اولین بار توسط هاتاوی و مک کینلی تهیه و در سال ۱۹۴۳ منتشر شد. اولین گام در ساختن MMPI؛ جمع آوری و ساختن جملاتی بود که بتوان از آنها به عنوان پرسش استفاده کرد. در میان مقیاس های بالینی، مقیاس ۲، افسردگی و مقیاس ۹، هیپومانیا با شدایی را گزارش می کنند. کسانی که در مقیاس ۹ نمره های پایین می گیرند، از سطح انرژی و فعالیت کمی برخوردارند و فاقد اعتماد به نفس کافی هستند. این افراد معمولاً منزوی، جداشونده، کم حرف و آرام هستند و اگر در مقیاس D نمره T بالایی داشته باشند، به شدت به انزوا گرایش دارند.

۱۱۴- گزینه ۱- تعیین کننده ها: سبک یا مشخصه ای از لکه جوهر که آزمودنی به آن پاسخ می دهد. شکل (F)، رنگ، حرکت (V)، یا بافت (T) و سایه (Y)

اگر بین ادراک و شکل ظاهری هماهنگی باشد با F+ و ناهماهنگی با F- و نامشخص با F-+ نمره گذاری می شود. تعیین کننده ها به سبک یا مشخصه هایی از لکه گفته می شود که آزمودنی به آن پاسخ می دهد، مانند شکل، رنگ، حرکت یا بافت. شیوه برخورد با رنگ، منعکس کننده سبکی است که آزمودنی با هیجان هایش با آن برخورد می کند، اگر رنگ اولویت داشته باشد، در این صورت احتمالاً هیجان هایش را به گونه ای ضعیف کنترل می کند و سازمان می دهد.

۱۱۵- گزینه ۲- آزمون CAT، براساس نظریه موری برای آزمایش کودکان ۳ تا ۱۰ ساله تهیه شده است. این آزمون شامل ۱۰ کارت است و به جای تصویر انسان از تصویر حیوان استفاده شده است. با این فرض که کودکان در برابر تصویر حیوانات در مقایسه با انسان ها آسان تر فرافکنی می کنند. هدف از آزمون CAT، کمک به درک نوع ارتباط کودک با اطرافیان، آگاهی از مکانیسم های دفاعی مورد استفاده کودک برای سازگاری و همچنین شناخت گرایش ها، تعارضات، رقابت ها یا ترس های او است.

۱۱۶- گزینه ۱- روایی یعنی اینکه آیا آزمون دقیقاً آنچه را که می خواهد بسنجد، سنجش می کند. به روایی، اعتبار نیز گویند.

۱۱۷- گزینه ۳- نمره Z کسی که در این آزمون ۵۶ گرفته است برابر است با ۲:

با توجه به فرمول هوشبهر آزمون وکسلر $(15Z+100)$ نمره هوشبهر وی در این آزمون برابر با ۱۳۰ است:

$$2Z = \frac{x - \bar{x}}{s} = \frac{56 - 40}{18} = 2$$

$$\text{هوشبهر} = (15 \times 2) + 100 = 130$$

۱۱۸- گزینه ۴- شاخص های روایی آزمون میلون عبارتند از: شاخص روایی (مقیاس V)، شاخص افشاگری (مقیاس X) شاخص مطلوب بودن (مقیاس Y) و شاخص تحقیر (مقیاس Z). شاخص های Z و Y تنها با نمره استاندارد Br قابل تفسیر هستند، اما مقیاس های X و V با استفاده از نمره خام نیز قابل تفسیرند. سایر مقیاس ها، به جز مقیاس های X و V زمانی تفسیر می شوند که نمره برش آنها بالاتر از ۷۵ Br باشد.

۱۱۹- گزینه ۴- امروزه برخلاف آنچه در گذشته اتفاق می افتاد، در کشف و گسترش علم، حس کنجکاوی دانشمندان نقش اساسی ندارد. بلکه خود زندگی و نیازهای آن است که انسان ها را به انجام دادن بعضی فعالیت ها وادار می کند. در روان شناسی نیز وضع به همین منوال است؛ قوانین روان شناسی برای نیل به هدف های مفید زندگی به کار می روند.

۱۲۰- گزینه ۱- فکر اندازه گیری صحیح پدیده ها، ایجاد فنون مناسب برای تحلیل عکس العمل ها، تهیه هنجارها و نرمها و استفاده از ریاضیات برای تفسیر نتایج، اولین مرحله تهیه آزمون ها را تشکیل می دهند، لازم است به این نکته اشاره شود که خود روان شناسی تفاوت های فردی، مورد توجه روان شناسان اولیه نبوده است. به نظر آنها، تفاوت های فردی آزمودنی ها نتیجه خطاهایی است که در اندازه گیری پدیده های روانی به وجود می آید؛ زیرا پدیده های روانی سیار ناپایدارتر از پدیده های فیزیکی هستند.

۱۲۱- گزینه ۱- در روان شناسی به مجموعه شیوه هایی که به روان شناس کمک می کند تا پدیده های روانی انسان را از حالت کیفی به حالت کمی (عددی) در آورد، اصطلاحاً روان سنجی (Psychometrics) گفته می شود. روان سنجی در معنای وسیع کلمه به معنی استفاده از روشهای آزمایشی و در معنای محدود کلمه به معنی بهره گیری از آزمون های روانی برای اندازه گیری توانایی های ذهنی و پدیده های روانی است.

۱۲۲- گزینه ۳- تحلیل عاملی روش پیشرفته ای آماری برای تحلیل روابط موجود بین داده های رفتاری است که از طریق آن تعداد و ماهیت متغیرها و عامل هایی که یک آزمون اندازه می گیرد، مشخص می کنند که همبستگی آزمون با هر یک از عامل ها را روایی عاملی آزمون گویند.

۱۲۳- گزینه ۲- مراحل روایی در آزمون بینه: طرح تعداد زیادی سوال با ماهیت های مختلف و با درجات دشواری فزاینده، اجرای آنها در تعداد زیادی کودک با سنین مختلف، یادداشت نتایج و بررسی اینکه کدام سؤالات را کودکان یک گروه سنی معین پاسخ داده اند، در حالی که کودکان یک سن پایین تر از آن در مجموع نتوانستند به آنها پاسخ دهند و به این ترتیب تهیه مقیاس اندازه گیری هوش که با اجرای آن می توان تعیین کرد که یک کودک هوش سن خود را دارد یا خیر. بنابراین مبنای روایی این آزمون، تفکیک کودکان سنین مختلف از یکدیگر است.

۱۲۴- گزینه ۲- آزمون هوش عملی برنادل ← (۲۰ مکعب و ۱۶ تصویر) (نوجوانان و بزرگسالان)

- این آزمون شبیه آزمون مکعب های چوبی کهس است، با این تفاوت که فقط از یک طرف مکعب ها، برای ساختن تصاویر استفاده می شود.
- به تعداد مکعب هایی که در ۱۰ دقیقه و به صورت درست چیده شده باشند، نمره تعلق می گیرد.
- سری تصاویر، دارای ۲ رنگ سیاه و سفید است.

۱۲۵- گزینه ۳- به عقیده ی زاکرمن هیجان خواهی یک صفت ارثی است که با نیاز به تجربه های متنوع و پیچیده و میل به خطر جویی جسمانی و اجتماعی تعریف میشود. زاکرمن این صفت را با مقیاس هیجان خواهی اندازه گیری میکند. چهار مولفه اصلی هیجان خواهی عبارتند از :

(۱) **حادثه جویی** : مثل چتر بازی یا غواصی یا هر فعالیت جسمانی سرعتی و خطر آفرین

(۲) **تجربه جویی** : تمایل به تجربه ی چیزهای جدید و داشتن شیوه ی زندگی خودانگیخته و عدم هم رنگی با جماعت

(۳) **بازداری زدایی** : نیاز به رهایی در فعالیت های اجتماعی با توسل به الکل یا بدون آن

(۴) **ملال پذیری** : در صورت قرار گرفتن اجباری در معرض های تکراری افرادی که در این شاخص نمره ی بالایی دارند؛ واکنش هایی هم چون عدم رضایت و بیقراری نشان میدهند

نکته : کسانی که هیجان خواهی شدید دارند، از تکرار کارهایی که در گذشته انجام داده اند، به خصوص کارهایی با هیجان کم، خودداری می کنند و به کارهایی دست می زنند که احتمال خطرات جسمی در آنها زیاد است؛ مثل کوهنوردی، سقوط آزاد و موج سواری.

۱۲۶- گزینه ۴- افرادی که در ویژگی باخود بودن در آزمون برن رویتز، رتبه درصدی بالایی می آورند به همدلی ها و تشویق های دیگران توجه نمیکند، نظرات سایرین را نادیده می گیرند و تمایل به تنهایی دارند. برعکس آنهایی که رتبه درصدی پایینی را کسب می کنند، تنهایی را دوست ندارند و به تشویق های دیگران اهمیت می دهند.

۱۲۷- گزینه ۲- در آزمون میشل گوکلن که یک آزمون رغبت است، اگر بیشترین انتخاب های آزمودنی در ستون I باشد، می توان گفت که رغبت های او بیشتر در جهت فعالیت های درون گرایی است؛ فعالیت هایی که به صبر و حوصله زیاد و دقت و تفکر نیاز دارند. فرد در اجتماعی که از تعداد زیادی افراد تشکیل می شود، اجتماعی که باید در آنها پیچ و خم های زیادی را رفت تا مورد قبول واقع شود، احساس راحتی نمی کند. او دوست دارد در آرامش و در حالت خودمانی کار کند.

۱۲۸- گزینه ۴- هر سه دسته آزمون های کلامی، عددی و تجسم فضایی دو نوع اطلاعات فراهم می آورند :

۲۷- برآورد سطح کلی توانایی ذهنی فرد ۲- تفاوت های سه استعداد مختلف و بسیار مهم: کلامی، عددی و تجسم فضایی. در چشم انداز راهنمایی عملی، سطح تفاوت های سه استعداد به افراد می گوید که به کدام سمت می توانند بروند و سطح کلی توانایی ذهنی می گوید که تا کجا می تواند پیش بروند و پیشرفت داشته باشند.

۱۲۹- گزینه ۱- نیم رخ روانی یعنی بیان تصویری نتایج آزمون ها. برای رسم نیم رخ باید حتماً نتایج خام به هنجارها یا نمرات استاندارد تبدیل شده باشد زیرا نمره خام به تنهایی قابل مقایسه نیست.

نیمرخ از دو عنصر تشکیل شده است: سری ویژگی های فرد/ارزش های هر ویژگی

- اشکال نیمرخ روانی
- افقی: ویژگی های بر روی محور X قرار می گیرند.
 - عمودی: ویژگی های بر روی محور Y قرار می گیرند.
 - ستاره ای

نکته: آزمون وکسلر توانسته است نیم رخ بالینی مناسب تری از هوش کلامی و عملی دانش آموزان نشان دهد.

۱۳۰- گزینه ۳- آزمون روانی-زبانی ایلینویز ← ساموئل کرک

- دو هدف دارد: ۱- توانایی ها و مهارت های ارتباطی کودکان را ارزیابی کند به ویژه ارتباط کلامی. ۲- اختلالات یادگیری (نارسایی یادگیری) آنها را در صحبت کردن، خواندن و نوشتن تشخیص دهد.
- فرایندهای روانی و زبانی به وسیلهی این آزمون اندازه گیری می شوند با ۱۲ مهارت
- تعداد کمی از ماده های این آزمون واقعی هستند بیشتر به وسیلهی مشاهدهی پاسخ های کودکان به اسباب بازی ها و گرفتن اطلاعاتی از مادر، صورت می گیرد.
- نمرات این آزمون با میانگین ۳۶ و انحراف معیار ۶ است.
- ✓ این آزمون نقطه ای شروعی برای تعیین مواد آموزشی و روش آموزشی مناسب با توجه به تفاوت های درون فردی و برون فردی دانش آموزان استثنایی به وجود می آورد.
- ✓ در حال حاضر آزمون روانی زبانی ایلینویز بیشتر برای تشخیص تفاوت های درون فردی به کار می رود.

سوالات ارشد سال ۱۳۹۷

- ۱۱۱- اضافه نمودن حیوان در آزمون ترسیم خانواده بیانگر کدام است؟
- (۱) واپس روی (۲) پرخاشگری ادیپی (۳) همانند سازی (۴) همسان سازی پرخاشگرانه
- ۱۱۲- کدام یک از خرده آزمون های وکسلر، به عنوان «حافظه توالی شنیداری آوایی» توصیف شده است؟
- (۱) اطلاعات عمومی (۲) گنجینه لغات (۳) فراخوانی ارقام (۴) محاسبه
- ۱۱۳- در نیم رخ روانی MMPI، افراستگی مقیاس های ۲ و ۷ (کد دو نقطه ای ۷۲/۲۷)، محتمل ترین تشخیص کدام است؟
- (۱) پرخاشگر نافعال (۲) افسرده خوبی همراه با اختلال سلوک (۳) اختلال عاطفی همراه با خلق افسرده (۴) شخصیت مرزی و گرایش به سوء مصرف مواد
- ۱۱۴- اسپیرمن با کدام روش عامل g را در هوش شناسایی کرد؟
- (۱) همبستگی بین آزمون های مختلف هوش (۲) مطالعه صفات مشترک بین افراد باهوش (۳) از روی تفاوت بین آزمون های مختلف هوش و استعداد (۴) اندازه گیری تفاوت های افراد در انجام دادن تکالیف هوشی
- ۱۱۵- در تست 16PF، کدام دسته از ویژگی های زیر به وسیله مقیاس C اندازه گیری می شود؟
- (۱) برون گرایی در برابر درون گرایی (۲) بد گمانی در برابر اعتماد به دیگران (۳) سلطه گری در برابر سلطه پذیری (۴) ثبات هیجانی در برابر ناپایداری هیجانی
- ۱۱۶- در تست میلون یکی از شاخص های روایی آزمون آن است که نمره خام مقیاس X به ترتیب از راست به چپ بین کدام مقادیر باشد؟
- (۱) ۱۷۸ - ۳۴ (۲) ۸۵ - ۸۰ (۳) ۸۰ - ۷۰ (۴) ۷۵ - ۶۰
- ۱۱۷- پاسخ های مرکب و پیچیده در پروتکل آزمون رور شاخ، به طور معمول در مورد کدام گروه از افراد بیشتر است؟
- (۱) افسرده (۲) باهوش (۳) شاد (۴) کم هوش

- ۱۱۸- کدام یک از خرده مقیاس های آزمون هوش وکسلر، شاخص خوبی برای سنجش آسیب های مغزی (به ویژه بخش آهیانه) است؟
 (۱) الحاق قطعه ها (۲) تنظیم تصاویر (۳) تکمیل تصاویر (۴) طراحی مکعب ها
- ۱۱۹- در تعریف کدام یک از توانایی های شناختی بر تفکر انتزاعی، حل مسئله و قضاوت منطقی تأکید می شود؟
 (۱) هوش (۲) خلاقیت (۳) مهارت شغلی (۴) استعداد خاص
- ۱۲۰- در آزمون میلون (MCMI) نمره استاندارد Br برای مقیاس های این آزمون چگونه تعیین شده است؟
 (۱) میانگین نمره های خام افراد عادی (۲) میانگین نمره های خام افراد عادی و افراد سالم
 (۳) میانگین نمره های خام افراد دارای اختلال روانی (۴) تفاوت میانگین نمره های بیماران روانی از افراد سالم
- ۱۲۱- کدام آزمون را می توان برای درک روابط و احساسات کودکان زیر ۶ سال در مورد اعضای خانواده به کار برد؟
 (۱) TAT (آزمون اندریافت بزرگسالان) (۲) CAT (آزمون اندریافت کودکان)
 (۳) گودیناف (۴) رورشاخ
- ۱۲۲- یک مراجع در مقیاس A تست 16PF (شانزده عاملی کتل) نمره ۹ و در مقیاس B نمره ۸ گرفته است. بهترین تشخیص احتمالی در مورد او کدام است؟
 (۱) باهوش و نسبتاً دوری گزین (۲) برون گرا، کمال گرا و سلطه گر
 (۳) دارای تفکر عینی و ثبات هیجانی (۴) باهوش، برون گرا و علاقمند به خدمت
- ۱۲۳- هالستید (۱۹۶۱) کدام یک از نظریه های هوشی را مطرح کرد؟
 (۱) رشدی (۲) شناختی (۳) عصبی- زیستی (۴) پردازش اطلاعات
- ۱۲۴- در نظریه موری که پیوند بسیار نزدیکی با آزمون T.A.T دارد، نیازها نماد کدام یک از ابعاد شخصیتی هستند؟
 (۱) پایه های زیستی (۲) تعیین کننده های محیطی
 (۳) تعیین کننده های اجتماعی (۴) تعامل عوامل زیستی و اجتماعی
- ۱۲۵- دسته بندی اشیاء به صورت طبقه های مختلف، درک شباهت ها و تفاوت ها بین اشیاء و مفاهیم و رویداد ها به کدام یک از عامل های هالستید اشاره دارد؟
 (۱) عامل قدرت (۲) عامل انتزاع (۳) عامل جهت یابی (۴) عامل یکپارچگی مرکزی
- ۱۲۶- در آزمون T.A.T ساختار ناهشیار شخصیت را بر اساس چه مقوله ای می توان استنباط و یکپارچه کرد؟
 (۱) تعارض ها و دفاع های عمده قهرمان (۲) نیاز ها و سابق های عمده قهرمان
 (۳) فشار ها و مفهوم محیط از دیدگاه قهرمان (۴) اشخاص یا چهره های دیده شده توسط قهرمان
- ۱۲۷- درجه ثبات و پایایی، همسانی درونی، قابلیت پیش بینی و دقت سنجش در آزمون را چه می گویند؟
 (۱) اعتبار (۲) استاندارد کردن (۳) فرم بندی (۴) روایی
- ۱۲۸- خلاقیت به کدام یک از ابعاد عملیات ذهنی گیلفورد تعلق دارد؟
 (۱) شناخت (۲) حافظه بلند مدت (۳) تولید همگرا (۴) تولید واگرا
- ۱۲۹- تشخیص تفاوت یا شباهت بین دو محرک، به کدام یک از عامل های کتل اشاره دارد؟
 (۱) عامل فضایی (۲) عامل عددی
 (۳) عامل سرعت و دقت ادراک (۴) عامل سرعت تکمیل یا صورت بندی عامل
- ۱۳۰- وجود برافراشتگی و فرورفتگی، نمرات پایین در خرده مقیاس های حساب، تطبیق علائم، کم بودن نمره عامل حواس پرتی، بالا بودن نمرات عوامل فضایی از مفهوم سازی کلامی در مقیاس وکسلر بیانگر کدام گروه از کودکان است؟
 (۱) اوتیسم (درخودمانده) (۲) بیش فعال
 (۳) بزهکار (۴) مبتلا به اختلال های یادگیری

۱۱۱- گزینه «۲» در نقاشی ترسیم خانواده در صورتی که حیوانی به نقاشی اضافه شد باید جانب احتیاط را رعایت نمود چون ممکن است کودک حیوانات را دوست داشته باشد و به ترسیم یک گربه یا سگ مأنوس بپردازد. این نکته را می توان براساس مصاحبه مستقیم روشن کرد. اما وقتی که در حقیقت حیوان وجود نداشته باشد و ترسیم گردد و به خصوص وقتی به ارزنده سازی مثبت و منفی حیوان پرداخته می شود باید پذیرفت که معرف کشنده ای است که کودک شهامت قبول آن را ندارد. تجلی پرخاشگری ادیپی به صورت نماد حیوانی، یکی از مواردی است که به هنگام اضافه شدن حیوان معمولاً در نقاشی کودکان تفسیر می شود.

۱۱۲- گزینه «۳»- فراخنای ارقام یک آزمون حافظه کوتاه و توجه به شمار می رود. آزمودنی باید اطلاعات شنیداری را به ترتیب مناسب به یاد بیاورد و تکرار کند. بناتن آن را «حافظه توالی شنیداری - آوایی» توصیف کرده است. پاسخ های درست مستلزم یک فرایند دو مرحله ای است؛ نخست اطلاعات به دقت دریافت شود و دوم آزمودنی اطلاعات را به درستی به یاد بیاورد و ترتیب و توالی آن را در نظر بگیرد و بیان کند. بنظر می رسد افراد پذیرا، نافع و غیر مضطرب در این آزمون بهترین نمره را می گیرند. آزمون فراخنای ارقام بیشترین آسیب پذیری را در برابر اضطراب دارد.

۱۱۳- گزینه «۳» مقیاس بالینی دو در آزمون mmpi مربوط به افسردگی (D) می باشد که تفسیر آن شامل افسردگی، احساس ناامیدی و بی ارزش بودن، بدبینی شدید، کندی تفکر و عمل، بدبینی نسبت به چشم انداز آینده میباشد. همچنین مقیاس بالینی هفت، ضعف روانی (Pt) می باشد که تفسیر آن شامل اضطراب، گرایش به رفتارهای وسواسی - اجباری، ناتوانی تصمیم گیری، احساس گناه و احساس ترس مرضی می باشد. بنابراین افراستگی مقیاس ۲ و ۷ تشخیص اختلال عاطفی همراه با خلق افسرده می باشند.

۱۱۴- گزینه «۱»- اسپیرمن نظریه دو عاملی خود را در سال ۱۹۰۴ منتشر نمود. او با محاسبه ی رابطه ی بین سوالات برخی از آزمون های مشهور زمان خود، از جمله آزمون های شنیداری و بینایی با نمرات درسی دانش آموزان دریافت که همبستگی بالایی بین آنها وجود دارد، در حالی که در آزمون های دیگر چنین همبستگی مشاهده نمی شود. او این عامل مشترک را عامل G نامید که نشانگر همبستگی مثبت بین ماده سوالات آزمون هاست. نکته قابل ذکر این است که شیوه ی تحلیل عوامل به فاکتورهای نهفته در هوش بیشتر از صفات یا خصوصیات ظاهری آن توجه دارد.

۱۱۵- گزینه «۴»- آزمون شخصیتی ۱۶ عاملی کتل جزء آزمون های شخصیتی ساخت دار است که بر اساس فرضیه های مشترک ساخته می شوند. بر اساس این فرضیه ها گفته می شود که انسان دارای خصایص و یا صفت هایی است که در موقعیت های گوناگون ظاهر می شوند، از ثبات نسبی برخوردارند، از فردی به فرد دیگر تفاوت می کنند، و میتوان آنها را اندازه گیری کرد.

C	ناپایداری هیجانی	پایداری هیجانی یا نیرومندی من
روابط اجتماعی	*در سازش با موقعیت های زندگی ناموفق است و انعطاف پذیری بیشتری از خود نشان می دهد. *به روابط واقع نگرانه با دیگران بی توجه بوده و در روابط خویش ثابت قدم نیست (به لحاظ اخلاقی روی او نمی شود حساب کرد).	*در سازش با موقعیت های زندگی موفق تر بوده و در روابط خویش با دیگران ثابت قدم می باشد. *به عنوان فردی مورد اعتماد شناخته می شود.

*به آسانی از چیزها و اشخاص کسل می شود. *از موقعیت خود، خانواده خود و محدودیت های زندگی ناراضی است.	*دوستان بیشتری را به سوی خود جلب می کند.
*ناپایداری، بی توجهی، پشتکار کم، تغییر بازخوردی بیشتر و تلقین پذیری بارزتر از رگه های به دست آمده در قطب منفی اند. *هنرمندان و نمایشنامه نویسان در مقایسه با دانشمندان، گرایش بیشتری به این قطب دارند.	*این افراد واجد پشتکار بوده و هرکاری را تا انتها ادامه می دهند. *رهبران در این مورد نمره بالایی کسب می کنند.

۱۱۶- گزینه «۱» شاخص X بیمارانی را شناسایی می کند که حساسیت و دفاع پیش از حد دارند، یا کسانی که بسیار بی پرده و خود افشاگر، خود را نشان می دهند. این مقیاس هیچ سوالی ندارد و نمره خام این مقیاس از طریق جمع زدن نمرانی از ده مقیاس محاسبه می شود. این شاخص به ارزیابی میزان تلاش پاسخ دهنده در مطلوب جلوه دادن خود می پردازد، تفسیر بالینی این مقیاس در نمرات BR بالاتر از ۷۴ اکثر بیماران در حال انکار مشکلات روان شناختی و شخصی هستند. در تست میلون یکی از شاخص های روانی آزمون آن است که نمره خام مقیاس X به ترتیب از راست به چپ بین ۳۴-۱۷۸ باشد.

۱۱۷- گزینه «۲» تعدا زیاد پاسخ ها (R) (بیش از ۳۳) نشانه درون نگری، هوش بالاتر از متوسط، خلاقیت و برخورداری از کارکرد مناسب ایگو (از جمله توانایی برنامه ریزی قبلی، کنترل کافی بر تکان ها و توانایی تحمل فشار روانی) است. البته R بالا در مانیا و وسواس هم دیده می شود.

۱۱۸- گزینه «۴» طراحی مکعب ها یکی از خرده آزمون های ناپایا است و با هوش عمومی همبستگی بالایی دارد. نمره این خرده آزمون در اثر افسردگی و ضایعات مغزی کاهش پیدا می کند. بنابراین، این خرده آزمون برای سنجش آسیب های مغزی (بخش آهیانه ای) شاخص خوبی است.

۱۱۹- گزینه «۱»-بینه در تعریف از هوش به قضاوت اشاره می کرد. روانشناسان دیگر، هوش را توانایی تفکر انتزاعی، توانایی یادگیری، استعداد حل مسئله و توانایی سازگاری با موقعیت های جدید می دانند. بنابراین تعریفی جامع از هوش عبارتست از: توانایی شناختی بر تفکر انتزاعی، حل مسئله و قضاوت منطقی.

۱۲۰- گزینه «۳»- پرسشنامه چندمحوری بالینی میلون (MCMI) یک پرسشنامه خودسنجی استاندارد شده است که دامنه ی گسترده ای از اطلاعات مربوط به شخصیت، سازگاری هیجانی و نگرش مراجعان به پرسشنامه را می سنجد. مخاطبان آن افراد بالای ۱۸ سال و دارای توانایی خواندن و همینطور حداقل کلاس هشتم می باشند و دومین پرسشنامه پراهمیت پس از پرسشنامه چند وجهی مینه سوتا (MMPI) می باشد. پرسشنامه میلون از جمله پرسشنامه های منحصر به فردی است که در آن بر اختلال های شخصیت و نشانه هایی که اغلب با این اختلال ها همراه هستند تاکید می شود. نسخه فعلی (MCMI-III) شامل ۱۷۵ ماده تحت ۲۸ مقیاس جداگانه و براساس طبقات، ۱- شاخص های تغییر پذیری ۲- الگوهای شخصیت بالینی ۳- آسیب های شدید شخصیت ۴- نشانگان بالینی ۵- نشانگان شدید بالینی نمره گذاری می شود که با نظریه ی شخصیت میلون و -DSM IV همخوانی دارد. می توان گفت MCMI به طور اخص برای کمک به تشخیص اختلال های محور II طراحی شده است. از آنجایی که این آزمون برای تشخیص اختلالات شخصیتی کاربرد دارد بنابراین، نمره استاندارد Br برای مقیاس های این آزمون بیانگر میانگین نمره های خام افراد دارای اختلالات روانی می باشد.

۱۲۱- گزینه «۲»- آزمون اندریافت موضوع کودکان (C.A.T)

- ✓ ساخته شده براساس نظریه ی موری
- ✓ به وسیله ی لئوپولد بلاک و سونیا بلاک
- ✓ برای آزمایش کودکان ۳ تا ۱۰ سال
- ✓ در این آزمون به جای تصویر انسان از تصویر حیوان استفاده شده است. با این فرض که کودکان در برابر تصویر حیوان در مقایسه تصویر انسان، آسان تر فرافکنی می کنند.

✓ آزمون CAT دارای ۱۰ کارت است که روی هر کارت تصاویری از حیوانات دیده می‌شود و مانند TAT از آزمودنی خواسته می‌شود رای هر تصویر داستانی بسازد.

✓ در تفسیر نتایج CAT؛ هدف توصیف چگونگی برخورد آزمودنی با موقعیت‌های کلی و اساسی زندگی است، نه صرفاً تشخیص خصایص شخصیتی.

✓ در تفسیر آزمون CAT به موارد زیر توجه می‌شود:

۶- قهرمان داستان

۷- نیازهای قهرمان (انگیزه‌ها و احساسات قهرمان)

۸- حالت‌های درونی (مثل تعارض، حسادت، خوشی و غم)

۹- نیروهای محیطی قهرمان (فشارها)

۱۰- مفاد و نتایج داستان

۱۲۲- گزینه «۴»

قطب مثبت در عامل A عبارتند از: (اداری خو- گرم)، خوشرو، علاقه مند به دیگران، مهربان و خونگرم، سازش پذیر، ملایم، علاقه مند به خدمت. همچنین قطب مثبت در عامل B عبارتند از: تفکر انتزاعی - باهوش، دارای دقت عمل، با پشتکار، روشنفکر و با فرهنگ. بنابراین گزینه ۴ باهوش، برون گرا و علاقه مند به خدمت صحیح می باشد.

۱۲۳- گزینه «۳»- عوامل نظریه هالستید که جز نظریه پردازان عصبی-زیستی هوش است، عبارتند از :

عامل یکپارچگی مرکزی: عبارت است از توانایی شخص برای سازمان دادن به تجربه ها، زمینه قبلی شخص در مورد تجارب آشنا و یادگیری هایی قبلی که در ارتباط با تجربه های جدید به کار بسته شده و یکپارچه می‌شوند و هدف عمده آن سازگاری است.

عامل انتزاع : عبارت است از دسته بندی اشیاء به صورت طبقه های مختلف ، درک شباهت ها و تفاوت ها بین اشیاء و مفاهیم و رویدادها.

عامل قدرت : به قدرت یا توازن مغزی اطلاق می‌شود. این عامل شامل توانایی شخص در معوق گذاشتن عاطفه است ، به گونه‌ای که منطقی بودن و توانایی عقلی بتوانند رشد و نمو کند.

عامل جهت یابی : کانون یا جهت را برای توانایی‌های شخص فراهم می‌کند. این عامل شیوه بروز هوش در رفتارها را مشخص می سازد.

۱۲۴- گزینه «۱»- نیاز در دیدگاه موری، یک سازه ی فرضی است که وجود آن فرض می شود تا بتوان بعضی از واقعیت های عینی و ذهنی را توجیه کرد. نیاز دارای مبنای فیزیولوژیکی (زیستی) است، از این جهت شامل یک نیروی فیزیکی شیمیایی در مغز است که تمامی توانایی های عقلی و ادراکی فرد را سازمان می دهد و هدایت می کند.

۱۲۵- گزینه «۲» عامل انتزاع (A) عبارتست از دسته بندی اشیاء به صورت طبقه های مختلف و درک شباهت ها و تفاوت های بین اشیاء مفاهیم و رویدادها

۱۲۶- گزینه «۲»- در اجرای آزمون TAT بیست کارت برای هر فرد که اجرای کامل هر ۲۰ کارت به دو جلسه ی ۱ ساعتی نیاز دارد اما با توجه به نوع موضوع و مشکل آزمودنی کارت‌های کمتری را برای اجرا می‌توان انتخاب کرد. در این آزمون، آزمودنی خود را با قهرمان اصلی داستان همانند می‌سازد.

تفسیر آزمون TAT

۶- قهرمان داستان ← آزمودنی خود را با آن همانندسازی می‌کند و داستان حول او می‌چرخد.

۷- نیازهای قهرمان ← بیانگر نیازهای آزمودنی که می‌بایست به شدت، تداوم و فراوانی آن توجه شود.

۸- اندام‌ها و نشانه‌ها ← الزام و نشانه‌های محیطی که تأثیر مناسب یا نامناسب دارند که ارضای نیاز را آسان یا مشکل می‌کنند.

۹- موضوع داستان ← محصول نیاز و فشاری است که آزمودنی احساس می‌کند که اهمیت آن از روی فراوانی‌ها مشخص می‌شود.

۱۲۷- گزینه «۱»- اعتبار یک آزمون و درجه ثبات و پایایی، همسانی، پیش بینی پذیری و دقت آن گفته می‌شود. اعتبار نشان می‌دهد نمره هایی که یک شخص در آزمون به دست می‌آورد اگر بار دیگر به وسیله همان آزمون در موقعیتی دیگر مورد آزمایش قرار گیرد تا چه اندازه یکسان می‌ماند.

۱۲۸- گزینه «۴»- هوش از نظر گیلفورد دارای سه بعد (عملیات، محتوا و فرآورده‌ها) است. عملیات تحت عنوان فرایند ها و توانایی های اصلی هوش نیز نام برده شده است. گیلفورد پنج عامل را برای عملیات شناسایی کرد که به شرح زیر هستند : (۱) شناخت (۲) حافظه (۳) تفکر همگرا (۴) تفکر واگرا و (۵) ارزشیابی. در تفکر واگرا شخص راه حل های مختلف را تجربه می کند تا شاید به ابتکار یا نوآوری های ممکن دست یابد. تفکر واگرا با خلاقیت ارتباط دارد، یعنی افراد خلاق و مبتکر دارای سطح بالایی از تفکر واگرا هستند.

۱۲۹- گزینه «۳»- تشخیص تفاوت یا شباهت ها بین دو محرک، به عامل سرعت و دقت ادراک کتل اشاره دارد.

۱۳۰- گزینه «۴»- نمره فرد در خرده مقیاس کلامی حساب بیانگر استدلال عددی، تمرکز و دقت، یادگیری مدرسه ای، تماس با واقعیت و هشیاری ذهنی، و نمره فرد در خرده مقیاس تطبیق علائم (شباهت ها) بیانگر استدلال منطقی و انتزاعی، مفهوم سازی کلامی یا تفکر مفهومی است. بنابراین نمره بالا عوامل فضایی از مفهوم سازی کلامی نشانگر اختلال یادگیری در کودکان است.

سوالات ارشد ۱۳۹۸

۱۱۱- کدام پرسشنامه شخصیتی، برای ارزیابی شخصیت جمعیت غیر بالینی، سودمند تر است؟

CBCL (۱) SCL-90 (۲) MCMI-III (۳) NEO-PIR (۴)

۱۱۲- کدام موارد در خصوص آزمون های MMPI و CPI درست است؟

I - نمرات خام هر دو به نمرات استاندارد T تبدیل می شود.

MMPI- II به بودن یا نبودن مهارت های میان فردی خاص توجه دارد.

III - هدف CPI سنجش فرایند های درون روانی و درماندگی هیجانی شخص است.

IV - هر دو آزمون به گونه ای آشکارا فاقد سوالات معطوف به نشانه های بیماری هستند.

I (۱) III (۲) I,III (۳) II,IV (۴)

۱۱۳- گروهی از متخصصان بالینی، برای ارزیابی اضطراب اجتماعی، یک مصاحبه ساختار یافته طراحی کردند و این مصاحبه را همراه با یک پرسش نامه استاندارد اضطراب اجتماعی در نمونه ای از مراجعین اجرا کردند اما همبستگی پایینی بین نمرات مصاحبه و پرسش نامه مشاهده کردند. کدام نوع روایی این مصاحبه در حد مناسب نیست؟

(۱) واگرا (۲) هم زمان (۳) محتوایی (۴) بیش بین

۱۱۴- در فرایند استخدام نیروی انسانی یک سازمان، از آزمون MMPI-2 استفاده شده است. متقاضی که سعی می کند خود را خوب جلوه دهد تا استخدام شود، احتمالاً در کدام مقیاس این آزمون نمره بالایی کسب می کند؟

F (۱) L (۲) Mf (۳) Si (۴)

۱۱۵- کدام مورد، از انتقاد های وارد شده به آزمون های استاندارد هوش نیست؟

(۱) تأکید بر تفکر واگرا و غیر تحلیلی

(۲) سودمندی محدود در سنجش گروه های اقلیت

(۳) عدم توجه به فرایندهای زمینه ساز موجود در حل مسئله

(۴) تدوین بیش از حد به نمره نهایی و نتیجه کارکرد شناختی

۱۱۶- کدام موارد در خصوص ماهیت آزمون های فرافکن، درست است؟

I- آزمودنی ها تا حدودی از هدف آزمون بی خبر هستند.

II- در تفسیر پاسخ ها به متغیر های اندکی توجه می شود.

III- در پاسخ دهی آزادی وجود دارد.

IV- پایایی و روایی آن ها آسان به دست می آید.

I,II (۱) II,IV (۲) III,IV (۳) I,III (۴)

۱۱۷- پایایی یک آزمون استعداد ریاضی ۰/۱۵ است. کدام مورد در خصوص این آزمون، درست است؟

(۱) خطای اندازه گیری آن کم است. (۲) نمرات آن با ثبات و قابل اعتماد است.

(۳) همسانی درونی بین سؤالات آن پایین است. (۴) نتایج حاصل از دو بار اجرای آن به هم نزدیک است.

۱۱۸- افرادی که به دیگران بدبین و بدگمان هستند و آنها را ناصادق می شمارند، معمولاً در کدام مقیاس پرسشنامه شخصیتی نئو (NEO)، نمره پایینی کسب می کنند؟

(۱) توافق (A) (۲) باز بودن (O) (۳) وجدانی بودن (C) (۴) برون گرایی (E)

۱۱۹- کدام مورد در خصوص مقیاس های هوشی و کسلر، درست نیست؟

(۱) در مقایسه با آزمون استنفورد- بین دامنۀ انتهایی هوش را با دقت کمتری اندازه می گیرد.

(۲) داده های روشن و دقیق از کارکرد شناختی آزمودنی فراهم می آورد.

(۳) اجراء، نمره گذاری و تفسیر نمرات آن به سهولت انجام می گیرد.

(۴) هوشبهر کلی بیشترین پایانی و روایی را دارد.

۱۲۰- متخصص بالینی برای تشخیص دشواری های درس خواندن و یادگیری یک کودک ۷ ساله از آزمونی با ۹ طرح استفاده کرد و هر یک از آن ها را به ترتیب به کودک ارائه و از او خواست که آن ها را روی یک برگه کاغذ سفید بکشد. متخصص از کدام آزمون استفاده کرده است؟

TAT (۱) CAT (۲) ۳) آندره ری ۴) بندر گشتالت

۱۲۱- کدام مورد در خصوص آزمون های انفرادی هوش، در مقایسه با آزمون های گروهی هوش، درست است؟

(۱) روش نمره گذاری آن ها عینی و دقیق تر است.

(۲) امکان اجرای آن ها به صورت کامپیوتری وجود دارد.

(۳) نقش آزمون گر ساده و راحت تر است و هزینه اجرای کمتری دارند.

(۴) سؤالات و خرده مقیاس های آن ها حیطه های متنوع تری را پوشش می دهد.

۱۲۲- اگر قصد داشته باشیم گروهی از کودکان پیش دبستانی را از لحاظ سطح توانایی هوشی، به صورت گروهی غربال گری کنیم، کدام آزمون مناسب تر است؟

(۱) آزمون طراحی مکعب های کپس (۲) ماتریس های پیش رونده ریون رنگی

(۳) مقیاس هوش و کسلر پیش دبستانی (۴) مقیاس هوش استنفورد - بینه خردسال

۱۲۳- در آزمون TAT، کدام کارت را در مورد دختران نمی توان اجرا کرد؟

(۱) ۱۶ (۲) ۸BM (۳) VGF (۴) ۱۳MF

۱۲۴- آزمون استرانگ - کمپل، برای سنجیدن کدام خصیصه به کار می رود؟

(۱) توانایی های شناختی (۲) اختلال های هیجانی (۳) استعداد های خاص (۴) علایق شغلی

۱۲۵- نمره معیار کودکان دچار ناتوانی یادگیری، در کدام دسته از خرده آزمون های وکسلر کمتر از ۷ است؟

(۱) محاسبه، رمز گردانی، توالی حرف - عدد (۲) طراحی مکعب ها، واژگان، معماهای تصویری

(۳) تکمیل تصاویر، شباهت ها، اطلاعات عمومی (۴) نمادیابی، وزن اشکال، مفاهیم تصویری

۱۲۶- برای ارائه گزارش های نتایج یک آزمون هوشی به والدین کودک، کدام نوع هنجار مناسب تر است؟

(۱) رتبه درصدی (۲) نمره ۹ بخشی (۳) نمره استاندارد T (۴) معادل منحنی بهنجار

۱۲۷- اگر قصد داشته باشیم توانایی دانش آموز را از لحاظ اصیل بودن، روان بودن و انعطاف پذیری در حل مسائل اندازه بگیریم، کدام نوع آزمون مناسب تر است؟

(۱) هوش (۲) حافظه (۳) خلاقیت (۴) پیشرفت تحصیلی

۱۲۸- مرد جوانی که که معمولاً درگیر خشم و نزاع با دیگران است و از قواعد و مقررات اجتماعی و منابع قدرت منزجر است و پیامد های اعمالش را نادیده می گیرد، به احتمال زیاد در کدام مقیاس پرسشنامه شخصیتی چند وجهی مینه سوتا، نمره بالایی کسب می کند؟

(۱) Pa (۲) Pt (۳) Pd (۴) Sc

۱۲۹- اگر بخواهیم سبک ها یا الگو های شخصیتی مربوط به اختلال های محور II را بر اساس DSM-IV در یک مراجع بسنجیم، کدام پرسشنامه مناسب تر است؟

(۱) ۱۶PF (۲) CPI (۳) MMPI (۴) MCMI-III

۱۳۰- اگر نمره خام دانش آموز پایه هفتم در خرده مقیاس طراحی مکعب ها WISC-IV برابر با میانگین گروه هنجاریابی باشد، نمره استاندارد او در این خرده مقیاس، کدام است؟

(۱) ۷ (۲) ۱۰ (۳) ۱۵ (۴) ۱۰۰

پاسخ تشریحی سوالات ارشد ۱۳۹۸

کاربرد آزمون های روانی

۱۱۱- گزینه «۴» مدل پنج عاملی شخصیت (NEO) از سوی کاستا و مک کری برای سنجش خصایص شخصیتی ساخته شده است و از ۵ عامل بزرگ تشکیل شده است. پنج عامل بزرگ شامل: روان رنجورخویی (Neuroticism) که عصبیت یا بی ثباتی هیجانی نامیده می شود، برون گرایی (Extraversion)، باز بودن به تجربه (گشودگی) (Openness)، توافق (سازگاری) (Agreeableness) و وجدانی بودن (Conscientiousness) می شود. این پرسشنامه در مقایسه با سایر گزینه ها برای جمعیت غیر بالینی سودمندتر است.

۱۱۲- گزینه «۱» برای تفسیر آزمون MMPI نمرات خام به نمرات استاندارد شده T با میانگین ۵۰ و انحراف استاندارد ۱۰ تبدیل می شوند. سپس با توجه به نمرات استاندارد آزمودنی نیمرخ روانی رسم می شود. پرسشنامه روانی کالیفرنیا نیز برای سنجش خصایص شخصیتی پایدار میان فردی در یک جامعه بهنجار تدوین شده است. نمره های این پرسشنامه نیز به صورت نمره های معیار با میانگین ۵۰ و انحراف معیار ۱۰ ارائه می شود.

۱۱۳- گزینه «۲» در روایی همزمان، نتایج آزمون ها را با نتایجی که همزمان با اجرای آنها یا با فاصله کمی بعد از اجرای آنها به دست می آید، مقایسه می کنند. بررسی سایر گزینه ها: روایی محتوایی یعنی اینکه آزمون باید با کل زمینه مورد نظر ارتباط کامل داشته باشد، روایی پیش بینی، یعنی اینکه بین نتایج حاصل از اجرای آزمون ها و نتایجی که بعداً به دست می آید همبستگی وجود داشته باشد.

۱۱۴- گزینه «۲» مقیاس L برای اشخاصی که سعی داشتند خود را معقول و موجه جلوه دهند، تهیه شده است. مواد این بخش از فعالیت های روزمره اشخاص انتخاب می شود تا میزان مقاومت و عدم پذیرش یا میزان پذیرش نقاط ضعف فرد را مشخص کند. مقیاس F بیانگر این است که آزمودنی سعی داشته بر خلاف نظر و خواست آزمونگر عمل کند.

۱۱۵- گزینه «۱»- اشاره ۱ به تعریف خلاقیت دارد بنابراین انتقاد به آزمون های هوش نیست و پاسخ این سوال است. گزینه دو از این جهت نقد محسوب می شود که سوالات این آزمون ها در بافت های فرهنگی و اجتماعی مختلف معانی متفاوتی دارند یا در بافت فرهنگی متفاوت با سازنده آزمونها غریب و ناملموس میباشند. مثل مزرعه خوک ها برای مسلمانان بنابراین سودمندی محدود در سنجش گروه های اقلیت در پی خواهند داشت. گزینه ۳ طبق تعاریف اولیه هوش توانش حل مسئله است این تعریف به دلیل اینکه تعریف کاملی از هوش را ارائه نمی دهد مورد انتقاد قرار گرفته است. گزینه ۴ به دلیل اینکه در آزمون های هوش به نمره نهایی و کارکردهای شناختی صرفاً به عنوان نمره هوش توجه می شود نقد وارد می شود.

۱۱۶- گزینه «۴»-آزمونهای فرافکن آزمون هایی هستند که در آنها تکلیف نسبتاً ساخت نیافته ای به آزمودنی ارائه می شود. تکلیفی که پاسخهای احتمالی متعددی را ممکن می سازد. برای تحریک هرچه بیشتر تخیل آزمودنی تنها دستورالعمل کلی اکتفا می شود. در واقع به همین دلیل است که مواد آزمودنی از محرک های نامشخص و مبهم تشکیل شده است.

۱۱۷- گزینه «۳»-اعتبار یا پایایی عبارت است از اعتمادی که می توانیم به نتایج یک آزمون که از کاربردهای متوالی آن حاصل میشود، داشته باشیم. بنابراین انسجام درونی آزمون مورد نظر است. اگر آزمونی دو بار و به فاصله کم در مورد یک نفر اجرا شود، ضریب همبستگی 0.70 درصد قابل قبول خواهد بود، اما اگر همین آزمون روی گروههای افراد اجرا شود، ضریب همبستگی 0.90 مورد قبول خواهد بود. بنابراین نمرات این آزمون استعداد ریاضی با ثبات و قابل اعتماد نیست.

۱۱۸- گزینه «۱»-مقیاس های روان رنجوری شامل اضطراب، خشم، افسردگی، تنش و آسیب پذیری می شود. مقیاسهای برون گرایی شامل صمیمیت، جمع گرایی، جنب و جوش، هیجان خواهی و هیجانهای مثبت می شود. قیاس های باز بودن شامل خلاقیت، تخیل، زیبایی شناسی، عواطف، دیدگاه ها و ارزش ها می شود. مقیاس های توافق شامل اعتماد، سادگی، نوع دوستی، تبعیت، تواضع و نرمش در برابر دیگران می شود. مقیاس های وجدانی بودن شامل شایستگی، نظم، وظیفه شناسی، تلاش برای موفقیت، نظم درونی و انعطاف ناپذیری می شود.

۱۱۹- گزینه «۳»

- ۵- مهم ترین حسن، کمک به سنجش متغیرهای شخصیتی
- ۶- مهم ترین فایدهی عملی، در مورد کارکرد شناختی فرد، داده های دقیق و روشنی ارائه می دهد.
- ۷- دستورالعمل اجرایی آن روشن است.
- ۸- اجرای خرده آزمون های مقیاس وکسلر آسان است.

محاسن مقیاس وکسلر

مقیاس وکسلر

- ۶- مهم ترین انتقاد، فقدان تنوع کافی داده ها و نیز روایی آن است.
- ۷- در نمره گذاری بعضی خرده آزمون ها، ذهنیت آزماینده اثرگذار است.
- ۸- در مورد اقلیت های قومی و طبقات پایین اجتماعی و اقتصادی به دلیل عدم حضور در نمونه ی هنجاری، کاربرد ندارد.
- ۹- در مقایسه با آزمون استنفورد بینه، دامنه های انتهایی هوش را به دقت اندازه گیری نمی کند.
- ۱۰- کاربرد تحلیل نیم رخ روانی وکسلر بزرگسالان، در مورد افراد مسن به ویژه بالای ۷۰ سال، با محدودیت روبروست.

محدودیت های مقیاس وکسلر

۱۲۰- گزینه «۴»-آزمون دیداری - حرکتی بندر گشتالت دارای ۹ کارت به اشکال گوناگون هندسی به ابعاد 4×6 اینچ است. دستورالعمل اجرای این آزمون به این صورت است که یک برگ کاغذ سفید با یک مداد سیاه در اختیار آزمودنی قرار می دهیم و چند برگ کاغذ سفید بی خط و یک عدد مداد پاک کن روی میز در دسترس او قرار می دهیم، سپس تک تک کارت ها را به ترتیب (اول کارت A و بعد کارتهای ۱ تا ۸) را در اختیار آزمودنی قرار می دهیم و از او می خواهیم که شکل ها را به همان صورت بکشد.

۱۲۱- گزینه «۴»

صرفه جویی در زمان (مهم ترین مزیت آزمون به شیوه ی گروهی)-صرفه

جویی در هزینه-شرایط یکسان برای همه-عدم نیاز به تخصص بالا-

نمره گذاری ساده، عینی و سریع

➡ محاسن آزمون های گروهی هوش

عدم امکان دسترسی به اطلاعات کیفی و مشاهدات بالینی-عدم قابلیت اجرا روی خردسالان-عدم

قابلیت اجرا بر روی عقب ماندگان و بیماران ذهنی-دسترسی دشوار به آزمودنی بعد از آزمون برای

پاسخگویی به مطالب عنوان شده-عدم اطمینان از درک دستورالعمل توسط آزمودنی ها

➡ معایب آزمون های گروهی هوش

۱۲۲- گزینه «۲»- آزمون ماتریس‌های پیش‌رونده‌ی ریون (سیاه و سفید)

- ✓ ۶۰ سوال تصویری
- ✓ ۵ سری دوازده تایی (A, B, C, D, E)
- ✓ ادعای سازندگان این آزمون این بود که آزمون آنها رشد ذهنی دوران کودکی (۵ سالگی) تا پیری (۶۵ سالگی) را اندازه‌گیری می‌کنند.
- ✓ سوال‌های مطرح شده در ماتریس‌ها همه از یک نوع‌اند و همگی الگوهایی از تصاویر یا نمودارها را نشان می‌دهند که بر اساس منطق خاصی تنظیم شده‌اند.
- ✓ سوالات از ساده به دشوار است.
- ✓ درجه‌ی اشباع این آزمون در عامل g اسپیرمن یعنی عامل هوش کلی بسیار زیاد است.
- ✓ افراد مسن تنها می‌توانند به سوال‌های ۴ سری اول (A, B, C, D) پاسخ دهند.
- ✓ در این آزمون نرم سنی با بالا رفتن سن پایین می‌آید.
- ✓ محتوای سوال‌های آزمون ریون مستلزم فرآیند استدلال ذهنی برای کشف اصول و منطق حاکم بر روابط اجزای الگوهای ماتریس‌هاست بنابراین آزمون عمدتاً هوش سیال را اندازه‌گیری می‌کند.
- ✓ یکی از محدودیت‌های عمده‌ی آزمون ریون ← سوالات تنوع زیادی ندارند در نتیجه کسانی که در آزمون اختصاصی سوال‌ها (عامل S) توانایی بیشتری دارند معمولاً از افرادی که این توانایی را کمتر دارند نمره‌های بیشتری می‌گیرند به همین دلیل خود ریون استفاده از آزمون‌های کلامی را نیز که بیشتر هوش متبلور را اندازه‌گیری می‌کنند همراه با ماتریس‌های خود پیشنهاد می‌کنند.
- ۱۲۳- گزینه «۲»- آزمون اندریافت موضوع دارای ۳۰ کارت تصویری سیاه و سفید و یک کارت سفید است. از ۳۰ کارت تصویری، ده کارت معروف به کارت‌های عمومی است که می‌توان آن را برای تمام آزمودنی‌ها بدون توجه به سن و جنسیت آنها اجرا کرد. ۲۰ کار تصویری دیگر به کارهای اختصاصی معروف هستند که با توجه به سن یا جنس به وسیله آزمونگر انتخاب می‌شوند. از بین کارتهای تصویری اختصاصی یک کارت ویژه پسرها (با علامت اختصاری B) یک کارت ویژه دخترها (G) یک کارت ویژه مردها (M) یک کارت ویژه زنان (F) یک کارت مشترک برای دخترها و پسرها (BG) یک کارت ویژه زنان و مردان (MF) ۷ کارت ویژه پسرها و مردها (BM) و ۷ کارت ویژه دختران و زنان (GF) است. این علائم به همراه شماره کارتها در پشت کارت چاپ شدند بنابراین کارت ۸BM با توجه به کدی که دارد مخصوص پسرها و مردها است و برای دختران استفاده نمی‌شود.
- ۱۲۴- گزینه «۴»- آزمون استرئوآنگ کمپلر یک رغبت سنج است که دارای ۳۲۵ سؤال و به ۷ بخش تقسیم شده است. در ۵ بخش اول، سؤالها به گونه ای است که آزمودنی از بین سه حرف L (دوست دارم)، I (فرقی ندارد) و D (دوست ندارم) یکی را انتخاب می‌کند. عناوین این ۵ بخش به شرح زیر است: مشاغل با ۱۳۱ عنوان شغلی، مواد درسی با ۳۶ موضوع درسی، فعالیت‌ها شامل ۵۱ فعالیت مختلف، تفریحات شامل ۳۹ نوع سرگرمی و تماس روزانه با افراد مختلف شامل ۲۴ دسته از مردم
- ۱۲۵- گزینه «۱»- افرادی که دارای ناتوانی یادگیری هستند در خرده آزمون‌های محاسبه عددی، رمز گردانی، اطلاعات عمومی و حافظه عددی نمره کمی می‌گیرند. این افراد در خرده آزمونهایی چون الحاق قطعات، طراحی با مکعب‌ها و تکمیل تصاویر که توانایی‌های فضایی را می‌سنجند نمره بالاتری می‌گیرند. همچنین در خرده آزمون‌های درک مطلب، تشابهات و خزانه لغات که توانایی توالی را می‌سنجد، نمره متوسط می‌گیرند.
- ۱۲۶- گزینه «۱»- در نرم‌های درصدی نمره خام هر فرد را نمره درصدی و درصد افرادی که زیر آن نمره قرار می‌گیرند، رتبه درصدی آن فرد می‌گویند. به عبارت دیگر فراوانی تراکمی زیر نمره‌های خام، معیار تفسیر نمره‌های درصدی است. نرم‌های درصدی در راهنمایی شغلی، در کنکور سراسری که در آنها آگاهی از موقعیت فرد نسبت به کلیه شرکت‌کنندگان مهم است، استفاده می‌شود. همچنین از نرم‌های درصدی برای مقایسه نتایج آزمونهای مختلف استفاده می‌شود و در اکثر آزمون‌های استاندارد شده نرم درصدی تهیه می‌شود.
- ۱۲۷- گزینه «۳»- انعطاف‌پذیری در حل مسائل تازه، اصیل بودن و تازه بودن در آزمونهای خلاقیت سنجیده می‌شود. آزمونهای توانایی استعدادهای فطری و ذاتی فرد را می‌سنجد، حافظه یکی از عوامل تشکیل‌دهنده توانایی ذهنی به حساب می‌آید؛ بنابراین آنها را می‌توان به صورتهای مختلف در آزمون‌های هوش پیدا کرد. آزمونهای پیشرفت معلومات کسب شده یا مهارت‌هایی را که فرد از طریق تحصیل یا تجربه کسب می‌کند، اندازه‌گیری می‌کند.

۱۲۸- گزینه «۳»- **مقیاس Pa (سوءظن و بدبینی)** : در این مقیاس افراد دارای عقاید توهمی، عقاید انتساب به خود، احساس گزند و آسیب، احساس تحت تاثیر قرار گرفتن، احساس بزرگ منشی، سوءظن های نافذ، حساسیت های شخصی و تحجر هستند. آنها دارای خصومت بوده و فاقد انعطاف هستند. حساس و لجوجند.

مقیاس Pt (ضعف روانی) : وسواس فکری عملی را اندازه گیری می کند این مقیاس خصوصیات مثل اضطراب، خستگی، بی حالی بیش از اندازه، اعتماد بنفس پایین، حساسیت زیاد، نوسان خلقی و عدم کفایت کلی را می سنجد.

مقیاس Pd (انحراف سایکوپاتی) : این مقیاس هم کسانی را که اختلال آشکار دارند و هم افرادی را که مستعد اختلال هستند مشخص می کند. رفتارهای مثل طغیانگری، عصبانی بودن، شاک و ناراحت بودن، کمی تحمل برای ناکامی، تکانشگری، روابط اجتماعی سطحی و تضاد با اجتماع و افراد دور و بر خود از جمله خصوصیات افراد با نمره بالا در این مقیاس است.

مقیاس Sc (اسکیزوفرنی) : نمره بالای این مقیاس نشان دهنده این است که خود محور است، درون گراست و با دیگران خیلی بد و به سختی ارتباط برقرار می کند از واقعیت ها فرار می کند، در حال رویاست و افکار عجیب و غریب دارد.

۱۲۹- گزینه «۳»- نسخه فعلی (MCMI-III) شامل ۱۷۵ ماده تحت ۲۸ مقیاس جداگانه و بر اساس طبقات. ۱- شاخص های تغییر پذیری ۲- الگوهای شخصیت بالینی ۳- آسیب های شدید شخصیت ۴- نشانگان بالینی ۵- نشانگان شدید بالینی نمره گذاری می شود. که با نظریه ی شخصیت میلون و DSM-IV همخوانی دارد. می توان گفت MCMI به طور اخص برای کمک به تشخیص اختلال های محور II طراحی شده است.

۱۳۰- گزینه «۲»- در آزمون وکسلر، مجموع نمرات سؤال های موجود در هر خرده آزمون، نمره آن خرده آزمون است. برای مقایسه نمرات حاصل از خرده آزمونها، نمرات خام آنها را به نمرات تراز شده با میانگین ۱۰ و انحراف معیار ۳ تبدیل میکنند و سپس نیمرخ روانی را ترسیم و تفسیر میکنند.

سوالات ارشد ۱۳۹۹

- ۱۱۱- اختلال سلوک در جدول مصاحبه تشخیصی کودکان در کدام مقیاس جای می گیرد؟
 (۱) A (۲) C (۳) D (۴) E
- ۱۱۲- کدام مورد جزء اهداف آموزشی در نظام طبقه بندی اهداف آموزشی بلوم نیست؟
 (۱) شناخت (۲) اجتماعی (۳) عاطفی (۴) روانی- حرکتی
- ۱۱۳- برای کشف دنیای خیالی کودکان، کدام روش مناسب تر است؟
 (۱) صحبت کردن با کودکان (۲) استفاده از روش های فرافکن (۳) انجام بازی های فکری با کودک (۴) مصاحبه با والدین در زمینه بازی های کودکان
- ۱۱۴- مقیاس های برشی مقطعی، طبق کدام مقیاس ساخته شده اند؟
 (۱) لیکرت (۲) عددی (۳) نگاره ای (۴) افتراق معنایی
- ۱۱۵- مهم ترین ویژگی مقیاس ترستون کدام است؟
 (۱) نمرات در این مقیاس، قابل جمع شدن هستند. (۲) مفهوم را روی یک طیف دو قطبی ارزیابی می کنند. (۳) پدیده مورد اندازه گیری دارای فاصله های مساوی است. (۴) صفات متضاد را روی یک طیف ارزیابی می کند.
- ۱۱۶- روایی عاملی، زیر مجموعه کدام نوع روایی است؟
 (۱) ملاکی (۲) صوری (۳) سازه (۴) منطقی
- ۱۱۷- «حساسیت» در ابزار های غربال گری به کدام مورد اشاره دارد؟
 (۱) انتخاب مقیاس درجه بندی مناسب (۲) توانایی آزمون در طبقه بندی صحیح نابهنجاری ها (۳) یکسان بودن نتیجه آزمون در اندازه گیری های متعدد (۴) توانایی آزمون در اندازه گیری سازه ای که به آن هدف ساخته شده

- ۱۱۸- کدام یک از آزمون های زیر در طبقه آزمون های توانایی ذهنی قرار می گیرند.
(۱) اوهایو (۲) برج لندن (۳) اتیس- لئون (۴) مهارت های اساسی آیوا
- ۱۱۹- در مطالعه کوباسا مدی و کان (۱۹۸۲)، سه مشخصه بارز برای افراد سخت رو پیدا شد؛ در پژوهش آن ها به کدام مورد اشاره نشده است؟
(۱) تعهد (۲) برنامه ریزی (۳) چالشگری (۴) احساس مهار رویداد های زندگی
- ۱۲۰- تفسیر کار آمد میلون (MCMI) مستلزم برخورداری کدام مهارت است؟
(۱) آشنایی با اصول مصاحبه علمی و اختلال های شخصیت (۲) آشنایی با مصاحبه نیمه ساختار و ملاک های بهداشت جهانی
(۳) آشنایی با مصاحبه ساختار یافته و اختلال های هیجانی (۴) آشنایی با اختلال های شخصیت و ملاک های DSM-V
- ۱۲۱- در پرسشنامه MMPI-2 کیفیت و سبک روابط بین فردی از طریق کدام مقیاس ها تعیین می شود؟
(۱) افسردگی، سلطه گری، نیرومندی من، الکلیسم
(۲) درون گرایی، خودبیمارانگاری، پارانویا، نارضایتی زناشویی
(۳) درون گرایی، رفتار تیپ الف، مشکلات مربوط به کار، اضطراب
(۴) وا پس رانی، انحراف روانی - اجتماعی، شاخص های منفی درمان، خصومت
- ۱۲۲- کدام روش برای تعیین اعتبار (reliability) یک آزمون مناسب نیست؟
(۱) دو نیمه کردن (۲) تحلیل عوامل (۳) الفای کرونباخ (۴) کودر- ریچاردسون
- ۱۲۳- کدام پرسشنامه، مقیاس دروغ دارد؟
(۱) شخصیتی نفو (۲) تصور از خود بک (۳) عزت نفس کوپر اسمیت (۴) نشانه های اختلالات روانی
- ۱۲۴- کدام یک از شاخص های کلی در R- ۹۰ SCL، بهترین نشانه برای تعیین سطح یا عمق یک ناراحتی است؟
(۱) PST (۲) GSI (۳) SOM (۴) PSDI
- ۱۲۵- کدام مورد در نظریه تعمیم پذیری، درست است؟
(۱) روایی ملاک آن بیرونی است. (۲) روایی ملاک آن درونی است.
(۳) با تغییر ملاک از اعتبار به روایی می رسمیم. (۴) بر اساس شواهدی غیر از آزمون تعیین می شود.
- ۱۲۶- در پرسشنامه میلون (MCMI)، کدام اصلاح به منظور اصلاح سوگیری برخی از افراد به کم گزارشی شدت خصیصه شخصیتشان صورت می گیرد؟
(۱) X
(۲) $\frac{1}{2} X$
(۳) DC
(۴) A/D
- ۱۲۷- پرسشنامه MMPI-2، متأثر از کدام رویکرد نظری است؟
(۱) رفتاری (۲) شناختی (۳) روان پویایی (۴) تحت تأثیر هیچ رویکرد نظری نیست.
- ۱۲۸- کدام مورد جزء عوامل مرتبه دوم در پرسشنامه شخصیتی کتل است؟
(۱) استقلال (۲) سلطه گری (۳) بنیادی گرایی (۴) نیرومندی من
- ۱۲۹- جامع ترین روش ارزیابی شخصیت، کدام روش است؟
(۱) مصاحبه (۲) مشاهده (۳) آزمون های فرافکن (۴) آزمون های عینی
- ۱۳۰- در ارتباط با پرسشنامه NEO، کدام مورد درست نیست؟
(۱) اگر پاسخنامه ای بیش از ۳۰ گویه بدون پاسخ باشد، قابل بررسی نیست.
(۲) اگر در یک صفت بیش از ۳ گویه بدون پاسخ باشد، باید با احتیاط تفسیر شود.
(۳) در نسخه تجدید نظر شده، ۳ گویه منفرد وجود دارد که اعتبار پاسخ ها را می سنجد.

۴) اگر در ۱۵۰ گویه یا بیشتر پاسخ موافقم و کاملاً موافقم وجود داشته باشد، باید با احتیاط مورد ارزیابی قرار گیرد.

پاسخ تشریحی سوالات

پاسخ تشریحی

۱۱۱) گزینه ۴- ویژگی اساسی اختلال سلوک (CD) الگوی تکراری و پایدار رفتارهایی است که حقوق اساسی دیگران و هنجارهای اجتماعی مناسب سن و قوانین را زیر پا میگذارد. رفتارهایی مانند پرخاشگری نسبت به مردم و حیوانات، تخریب اموال، حقه بازی یا دزدی و نقص جدی مقررات از جمله ویژگی‌های این اختلال است. این اختلال در جدول مصاحبه تشخیصی کودکان در مقیاس E جای می‌گیرد.

۱۱۲) گزینه ۲- مشهورترین طبقه بندی موجود در حوزه اهداف آموزشی یادگیری، طبقه بندی بلوم است. بلوم برای سهولت در نوشتن و طبقه بندی کردن هدف های آموزشی و تهیه آزمون برای هدف ها آنها را به سوی حوزه مختلف طبقه بندی میکند. حوزه شناختی، حوزه روانی-حرکتی و حوزه عاطفی.

۱۱۳) گزینه ۲- بسیاری از متخصصانی که با کودکان و خردسالان کار می کنند دریافتند که کاربرد شیوه‌های فرافکنی مانند بازی و نقاشی جهت کشف دنیای خیالی کودکان بسیار اثربخش است.

۱۱۴) گزینه ۱- **مقیاس لیکرت**: مقیاس لیکرت، رایج‌ترین مقیاس است. یک مقیاس فاصله‌ای است متشکل از تعدادی گویه که به ترتیب خاصی تدوین شده‌اند و برای سنجش نگرش‌ها بکار می روند. در واقع یک مقیاس لیکرت از تعدادی گویه تشکیل شده است که تقریباً نیمی از آنها نگرش مطلوب نسبت به یک موضوع دارند و نیمی دیگر نگرش نامطلوب برای ساخت آن باید سه مرحله را پشت سر گذاشت:

برای مثال برای ساخت پرسش‌نامه در طیف مقیاس لیکرت جهت بررسی رضامندی شغلی معلمان کودکان استثنایی باید مراحل زیر را طی نمود:

۱) صحبت با خود معلمان و نظرسنجی از آنها

۲) حذف گویه‌های تکراری

۳) نیمی از گویه‌ها را به شکل مطلوب و نیمی دیگر را به شکل نامطلوب تنظیم می‌کنیم
مثال: بدون داشتن اطلاعات کافی، رشته ی مشاوری را انتخاب کرده‌ام.

گویه ها: بسیار موافقم موافقم نظری ندارم مخالفم بسیار مخالفم

۱۱۵) گزینه ۱- **مقیاس فاصله ای یکسان نما (ترستون)**: این مقیاس برای اندازه‌گیری نگرش افراد، نسبت به مفهوم سازه‌ای خاص، استفاده می‌شود و از او خواسته می‌شود تمام مواردی را که با آن موافق است علامت بزند.

مثال: درباره‌ی مقیاس ترستون و نگرش نسبت به رشته های ورزشی مختلف

ردیف	گویه	فوتبال	والیبال	بسکتبال	تنیس
۱	این رشته جاذبه هایی برای من دارد.				
۲	این رشته برای هر یادگیرنده ی آن مفید است.				

نکته: محدودیت مقیاس ترستون، زمان بر بودن و پرهزینه بودن آن است مخصوصاً در جمع‌آوری گویه ها

۱۱۶) گزینه ۳- روایی عاملی شکلی از روایی سازه است که با استفاده از تحلیل عاملی انجام می‌شود. تحلیل عاملی، روش پیشرفته آماری برای تحلیل روابط موجود بین داده های رفتاری است که از طریق آن تعداد و ماهیت متغیرهایی که یک آزمون اندازه می‌گیرد را مشخص می کنند. این روش روابط درونی میان داده‌های مورد تحلیل را تعیین می‌کند و برای ایجاد سهولت، متغیرها را به چند عامل کاهش می دهد. سپس این عوامل با توجه به آنچه به وسیله سوال های آزمون اندازه گیری می شوند، نامگذاری می‌شوند.

۱۱۷) گزینه ۲- حساسیت و اختصاصی بودن ابزار سنجش که در شناسایی طبقات گوناگون معلوم می شود با روایی افتراقی و همگرا رابطه دارد. حساسیت عبارت از درصد مثبت های درستی است که ابزار شناسایی کرده است در حالیکه اختصاصی بودن شامل درصد نسبت نسبی منفی های درست است بنابراین حساسیت به توانایی آزمون یا ابزار سنجش در طبقه بندی صحیح افراد نابهنجار (نابهنجاری ها) با توجه به ملاک نابهنجاری اشاره دارد.

۱۱۸) گزینه ۳- آزمون توانایی مدرسه اتیس-لنون یکی از آزمون‌های گروهی هوش است. این آزمون در بیشتر موارد در مدرسه اجرا می‌شود و توانایی‌های ذهنی مرتبط با امور تحصیلی را ارزیابی می‌کند.

۱۱۹) گزینه ۲- آزمون یا مقیاس سخرتویی، دارای سه مولفه چالش، تعهد و کنترل (احساس مهار رویدادهای زندگی) است. در این آزمون در مجموع یک نمره کلی برای سخت رویی و ۳ نمره برای مولفه‌های جداگانه به دست می‌آید.

۱۲۰) گزینه ۴- عواملی که کمک بسیار زیادی به تفسیر سودمند آزمون میلون MCMI می‌کنند عبارتند از آشنایی با سازه‌های نظری و داشتن تجربه کار با جمعیت‌های بالینی مربوط. همچنین دانش نظری می‌تواند از راه آشنایی با کتاب اختلالات شخصیت و ملاک‌های تشخیصی DSM-IV بسیار یاری‌کننده باشد.

۱۲۱) گزینه ۲- مقیاس نارضایتی و آشفتگی زناشویی (جز مقیاس‌های تکمیلی MMPI-2) به همراه مقیاس‌های درون‌گرایی، خود‌بیمار انگاری و پارانویا بیانگر کیفیت سبک ارتباطی بین فردی در مشکلات ارتباطی افراد است. البته مقیاس نارضایتی یا آشفتگی زناشویی فقط برای افراد متحد یا جدا شده و (طلاق گرفته) تفسیر می‌شود.

۱۲۲) گزینه ۲- روش‌هایی که برای تعیین اعتبار یا پایایی یک آزمون قبل از اجرای آن وجود دارد، عبارتند از: روش بازآزمایی، روش فرم‌های هم‌تا، روش دو نیمه کردن، روش کودریچاردسون و روش آلفای کرونباخ. *روش تحلیل عوامل جزوه روش‌های تعیین روایی آزمون است نه پایایی.

۱۲۳) گزینه ۳- پرسش‌نامه عزت نفس کوپر اسمیت

- ۵۸ سوال که ۸ سوال آن خنثی است.
- پاسخ‌ها دو گزینه‌ای
- عوامل موثر در عزت نفس ← میزان تحصیل، شغل، درآمد و وضعیت مسکن و امکانات رفاهی
- احساس فرد درباره‌ی خودش ← عزت نفس (طبقه‌ی اجتماعی، ترتیب تولد، جنسیت و وضعیت جسمانی) از ثبات نسبی برخوردار است چون عوامل موثر بر آن ثابت است. از این آزمون به منظور سنجش بازخورد نسبت به خود در قلمروهای اجتماعی، خانوادگی آموزشی و شخصی فراهم شده است و یک مقیاس دروغ به آن افزوده شده است.

۱۲۴) گزینه ۲- شاخص شدت کلی (GSI) بهترین نشانه برای سطح و یا عمق یک ناراحتی در حال حاضر می‌باشد و باید در بیشتر مواردی که احتیاج به یک سنجش خلاصه داریم از آن استفاده کنیم. GSI اطلاعاتی در مورد تعداد علائم و شدت ناراحتی ناشی از آن را به دست می‌دهد، قاعده کلی این است که نمره T بالای ۶۳ حاکی از وجود سطح معنادار از مشکلات روانی است.

۱۲۵) گزینه ۳- نظریه تامین پذیری را کرونباخ و همکارانش ارائه کردند. آنها فرض کردند که اساسی‌ترین موضوع در پایایی، سوال مربوط به تامین دادن مشاهده‌ها یا اندازه‌گیری‌ها به طبقه دیگری از مشاهده‌هاست بنابراین به نظر آنها پایایی باید به بررسی میزانی مربوط شود که بر اساس آن نمره‌های حاصل معرف نمره‌های به دست آمده از شرایط دیگر یا مجموعه‌های مرجع مختلف است. برای مثال مطالعه‌ی نمره‌های حاصل از نمره‌گذاران مختلف، ماده‌های آزمون، روش‌ها، مشاهده‌کننده‌ها یا دفعات مختلف را در بر می‌گیرد. یکی از مزیت‌های اصلی نظریه تامین پذیری اینست که پژوهشگر را وادار می‌دارد که در خصوص مجموع مرجع خاصی که مایلند مشاهده‌های خودشان را بدان تامین دهند صریح و روشن باشند. این امر تا اندازه‌ای از تمایز سنتی بین پایایی و روایی می‌کاهد. به این معنا که با تغییر ملاک از پایایی به روایی می‌توان رسید.

۱۲۶) گزینه ۳- اصلاح انکار/شکایت (DC) در پرسشنامه میلون (MCMI)، به منظور اصلاح سوگیری برخی افراد به کم گزارش شدن خصیصه شخصیتی شان صورت می‌گیرد.

۱۲۷) گزینه ۴- آزمون MMPI یا آزمون شخصیتی چند وجهی مینه سوتا استاندارد برای فراخوانی دامنه گسترده‌ای از ویژگی‌های خود توصیفی بر اساس راهبرد گروه-ملاک ساخته شده است. این آزمون تحت تأثیر هیچ رویکرد نظری نیست؛ چراکه بر اساس رویکرد تجربی (مطالعه صفات و ملاک‌های گروه ملاک و مقایسه) و برای هدف تشخیص در حوزه بالینی ساخته شده است و امروزه یکی از پرمصرف‌ترین آزمون‌های شخصیت بالینی محسوب می‌شود.

۱۲۸) گزینه ۱- عامل‌های مرتبه دوم آزمون شخصیتی کتل عبارتند از: برون‌گرایی، اضطراب، گرایش به یک‌دندگی و ناوابستگی (استقلال). عامل‌های مرتبه اول این آزمون عبارتند از: گرمی، بدگمانی، هوش، تخیل نیرومندی خود، زیرکی-هوشیاری، سلطه‌گری، آمادگی برای احساس گناه،

تکانش گری، سرکشی و نافرمانی هم‌نوايي گروهی، خودبسندي، بی‌باکی و تهور، وسواس گری، آرمان گرایی، تفکر منطقی، اضطراب شناور، عقیده به اراده آزاد و گرایش مذهبی و بی‌ثباتی.

۱۲۹) گزینه ی ۲- در ارزشیابی شخصیت، روش بررسی جامع، (مشاهده) مستقیم رفتار است. ولی به دلیل اینکه نمی‌توان در عمل مجموعه رفتار یک شخص را مشاهده کرد، ناگزیریم روش‌های مخصوصی را به کار بندیم. این روش ها شامل بررسی زندگی‌نامه خود نوشته و دیگر نوشته، بررسی قیافه، خط و بیان، ارزیابی شخصیت در موقعیت های تجربی (آزمایشی)، آزمون های عینی (پرسشنامه)، آزمون های فراقکن و است. با استفاده از این روش‌ها، روانشناسان به ارزیابی شخصیت مراجعان خود می‌پردازند.

۱۳۰) گزینه ی ۱- اگر پاسخنامه ای در پرسشنامه NEO، دارای ۵۰ مورد یا کمتر از آن پاسخ (موافقم و کاملاً موافقم) باشد، آن پاسخ نامه را باید با احتیاط تفسیر نمود. بنابراین ۳۰ گویه عبارت صحیحی نیست. سایر گزینه ها با توجه به نکات مربوط به تفسیر آزمون NEO صحیح می باشند.

سوالات ارشد ۱۴۰۰

۱۱۱- کدام آزمون ها تحت عنوان «مجموعه آزمون های استعداد های مختلف» نامیده می شوند؟

- (۱) آمادگی برای خواندن (۲) زمینه های فعالیت های تحصیلی
(۳) مبتنی بر تحلیل عوامل (۴) مهارت های کلامی و فعالیت های عملی

۱۱۲- کدام امتحان، برای سنجش سطح کارایی معلّم، بررسی انطباق برنامه و مواد آموزشی با استعداد شاگردان به کار می رود؟

- (۱) ورودی (۲) تحقیقی (۳) مرحله ای (۴) پایانی

۱۱۳- اندیشه سنجش فرایندی بر مبنای کدام نظریه استوار است؟

- (۱) ساختن گرایی (۲) رشدی (۳) رفتار گرایی (۴) پردازش اطلاعات

۱۱۴- دشواری یا آسان بودن یک سوال امتحانی از نظر دانش آموز، بیشتر به کدام یک بستگی دارد؟

- (۱) دشواری درس (۲) سطح یادگیری دانش آموز
(۳) رابطه سؤال با هدف مهم درس (۴) مهارت معلّم در نوشتن سؤال

۱۱۵- اگر در پرسشنامه چند محوری بالینی میلون، شاخص افشاگری پایین تر از ۳۲ باشد، نشانگر چیست؟

- (۱) شخص جزئیات مهم درباره مشکلات روانشناختی یا میان فردی را کتمان می کند.
(۲) فریاد کمک خواهی ناشی از درماندگی روانی حاد یا یک نیمرخ با وانمود بد است.
(۳) یک گزارش دفاعی است که آسیب شناسی روانی را کمتر از اندازه واقعی گزارش می کند.
(۴) فرد را به گونه ای غیر عادی، اخلاقی، میان فردی مطلوب، هیجانی بسیار پایدار، نظم بسیار و پایبند به قواعد اجتماعی، نشان می دهد.

۱۱۶- کدام مقیاس MMPI میزان پاسخ های استثنایی و انحرافی فرد را اندازه گیری می کند ؟

- (۱) H (۲) D (۳) F (۴) K

۱۱۷- کدام خرده آزمون وکسلر نسبت به آسیب مغزی و ناتوانی های یادگیری بیشترین حساسیت را دارد ؟

- (۱) محاسبه (۲) درک و فهم (۳) گنجینه لغات (۴) فراخوانی ارقام

۱۱۸- کدام خرده آزمون شاخصی از تمرکز دیداری و یک آزمون اطلاعاتی عمومی غیر کلامی است ؟

- (۱) الحاق قطعه ها (۲) نماد ارقام (۳) طراحی مکعب ها (۴) تکمیل تصاویر

۱۱۹- از نظر هالستید، کدام عامل هوش زیستی شیوه بروز تجلی هوش و رفتارها را مشخص می کند ؟

- (۱) قدرت (۲) انتزاع (۳) جهت یابی (۴) یکپارچگی مرکزی

۱۲۰- کدام مورد به مزیت های مصاحبه های ساختار اشاره دارد؟

- (۱) وقت گیر نبودن (۲) دقت روان سنجی کمتر
(۳) کاهش واریانس اطلاعات (۴) عدم امکان مقایسه نتایج از موردی به مورد دیگر

۱۲۱- اگر نمره فردی در آزمونی، دو انحراف معیار بالاتر از میانگین باشد چه استنباطی می توانیم بکنیم؟

(۱) مطمئناً جزء نفرات بالا است. (۲) احتمالاً جزء نفرات بالا است.

(۳) مطمئناً جزء نفرات متوسط است. (۴) احتمالاً جزء نفرات متوسط است.

۱۲۲- اگر مشاور با موردی مانند « لطفاً آقای X را ارزیابی کنید، زیرا در مدرسه مشکلاتی دارد» مواجه شود در ابتدا باید کدام یک را انجام دهد؟

(۱) انجام آزمون روانی (۲) ارجاع به روان پزشک (۳) انجام مصاحبه بالینی (۴) روشن سازی پرسش ارجاعی

۱۲۳- آیزنک کدام عامل را به عنوان آخرین شاخص توصیف کننده شخصیت به نظریه خود افزود؟

(۱) برون گرایی (۲) مقبولیت اجتماعی (۳) روان آزاده گرایی (۴) روان گسسته گرایی

۱۲۴- در پرسشنامه شخصیتی آیزنک، بیماران روان آزاده، کدام ویژگی را دارند؟

(۱) نمره بالایی در P و نمره پایینی در E دارند. (۲) نمره بالایی در N و نمره پایینی در E دارند.

(۳) در هر سه عامل E، P، N نمره پایینی دارند. (۴) نمره بالایی در E و نمره پایینی در N دارند.

۱۲۵- نمره بالا در حالت اضطراب در پرسشنامه حالت - رگه اضطراب اسپیلبرگر، بیانگر کدام است؟

(۱) شخص موقعیت های زیادی را تهدیدآمیز و خطرناک می شمارد.

(۲) اضطراب شخص ناشی از برخی تهدید های بیرونی یا عوامل استرس زای درونی است.

(۳) شخص احساس ترس و نگرانی می کند، ناخشنود است و هشیارانه احساس تنش می کند.

(۴) شخص در حال حاضر از اضطراب خود گزارش نمی کند، اما مستعد واکنش اضطرابی به موقعیت های اضطراب زا است.

۱۲۶- نمره بالا در کدام مقیاس MMPI-2 حاکی از نامعتبر بودن پاسخ های آزمودنی به بخش دوم ماده های آزمون است؟

(۱) Fb (۲) S (۳) TRIN (۴) VRIN

۱۲۷- مقیاس پریشانی زناشویی مربوط به کدام مقیاس در MMPI-2 است؟

(۱) تکمیلی (۲) بالینی (۳) محتوایی (۴) هریس - لینگوز

۱۲۸- افراد دارای مؤلفه رفتاری اجتناب فعال در پرسشنامه شخصیت گری - ویلسون، دارای چه ویژگی هایی هستند؟

(۱) جستجوی فعالانه پاداش (۲) ارائه رفتاری خاص برای اجتناب از تنبیه

(۳) اجتناب از تنبیه از طریق عدم فعالیت یا تسلیم (۴) متوقف ساختن رفتار هایی که پاداشی در بر ندارند

۱۲۹- ابزار سنجش خانواده (FAD) بر اساس کدام الگو ساخته شده است؟

(۱) مک مستر (۲) بی ورس (۳) آلدوس (۴) بوئن

۱۳۰- ارزشیابی آزمون های روانی علاوه بر جهت گیری نظری شامل چه مواردی است؟

(۱) قابلیت اجرایی، اعتبار، روایی (۲) ملاحظات عملی، هنجاریابی، اعتبار و روایی

(۳) قابلیت اجرایی، اعتباری و روایی، ملاحظات فرهنگی (۴) ملاحظات عملی، ملاحظات فرهنگی، هنجاریابی

پاسخ تشریحی سوالات ارشد ۱۴۰۰

(۱۱۱) گزینه ۳- بیشتر آزمون های استعداد (چندگانه و عمومی) مبتنی بر تحلیل عوامل است. مثل آزمون «توانش های ذهنی نخستین شیکاگو» که از تلاش های ترستون در زمینه تحلیل عاملی بدست آمد.

(۱۱۲) گزینه ۲- ارزشیابی یا امتحان تکوینی یا تحقیقی به منظور کمک به اصلاح موضوع مربوط به ارزشیابی، یعنی برنامه یا روش آموزشی مورد استفاده قرار می گیرد. هدف از کاربرد این ارزشیابی در رابطه با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و دانشجویان، آگاهی یافتن از میزان و نحوه یادگیری آنان برای تعیین نقاط قوت و ضعف یادگیری و نیز تشخیص مشکلات روش آموزشی معلم و سطح کار آمدی او در رابطه با هدف های آموزشی است. این ارزشیابی در طول دوره آموزشی یعنی زمانی که فعالیت آموزشی معلم هنوز در جریان است و یادگیری دانش آموزان در حال تکوین یا شکل گیری است، انجام می شود. به همین دلیل به آن نام ارزشیابی تکوینی داده اند. در ارزشیابی تکوینی یا تحقیقی، هدف تعیین میزان توفیق یادگیرنده در رسیدن به تک تک هدف های واحد درسی است و هیچ گونه مقایسه ای میان افراد مختلف، مورد نظر نیست.

۱۱۳) گزینه ۱- اندیشه سنجش فرایندی بر مبنای نظریه سازنده گرایی با ساختن گرایی است. این رویکرد از جمله رویکردهای یادگیری است که رویکردی دانش آموز محور و فرایند محور است. این رویکرد بر نقش فعال یادگیرنده در درک اطلاعات و فهم جهان تأکید دارد و بر این باور است که یادگیرنده خودش به طور فعال دانش را می سازد. نتایج تحقیقات نشان میدهد که این روش در بلند مدت موجب افزایش رشد شناختی در دانش آموزان می گردد.

۱۱۴) گزینه ۲- دشواری یا آسان بودن یک سؤال امتحانی از نظر دانش آموزان متفاوت است و معمولاً بر اساس میزان یادگیری، این دشواری، متفاوت می شود. دانش آموزی که کاملاً به درس مسلط است، اکثر سؤالات امتحان را روان و آسان تر از دانش آموزی می داند که سطح یادگیری پایین تری در آن درس دارد. (سوالاتی بسیار ساده!!!!)

۱۱۵) گزینه ۳- شاخص افشاگری برای اندازه گیری این موضوع طرح شده بود که آیا پاسخ های مراجع بی پرده و افشاگرانه یا برعکس دفاعی و پنهان کارانه است. اگر نمره خام MCMI-III در شاخص افشاگری پایین تر از ۳۴ باشد، به احتمال زیاد نشانگر یک گزارش دفاعی است که آسیب شناسی روانی را کمتر از اندازه واقعی گزارش می کند. همچنین ممکن است به این معنی باشد که شخص پرسش ها را به درستی نخوانده یا آنها را نفهمیده است. یک تفسیر دیگر این است که مراجع نامطمئن، خوددار و بسیار نگران و در پی تأیید اجتماعی است. در صورتیکه نمره های خام بالاتر از ۱۷۸ باشد، نشان میدهد که فرد در نشانه های خود اقرار کرده است. تنها این مقیاس در تست میلون است که در هر دو حالت بلندی و کوتاهی تفسیر می شود. (شبهه به این تست در کنکور ۱۳۹۷)

۱۱۶) گزینه ۳- مقیاس های روایی آزمون MMPI

۴- مقیاس Lie: برای اشخاصی که سعی داشتند خود را معقول و موجه جلوه دهند، تهیه شده بود. مواد این بخش، از فعالیت های روزمره اشخاص انتخاب شده بود، تا میزان مقاومت و عدم پذیرش یا میزان پذیرش نقاط ضعف فرد را مشخص نماید.

۵- مقیاس F: نشان دهنده این است که آزمودنی سعی داشته برخلاف نظر و خواست آزمونگر عمل کند.

۶- مقیاس K: برای ارزیابی میزان مقاومت بالینی شخص طراحی شد.

مقیاس F برای تشخیص آزمودنی هایی که به تمارض عمدی گرایش دارند یا سؤال ها را بدون دقت پاسخ می دهند ساخته شده است. سؤالات این مقیاس، رفتارهای نامطلوبی را نشان می دهند که با طرح مشخصی از اختلال و ناهنجاری روانی تطابق ندارد. چنانچه آزمودنی به تعداد زیادی از این سؤال ها پاسخ هایی در جهت کلید مقیاس بدهد، نشانه رویکرد غیر معمول و انحرافی وی به آزمون خواهد بود. بنابراین نمره بالا در مقیاس F روایی کل آزمون را زیر سوال می برد.

۱۱۷) گزینه ۴- مقیاس های کلامی و عملی آزمون وکسلر خیلی مهم است و در اینجا توضیحات کاملی را آورده ایم. (که مربوط به سوالات ۱۱۷ و ۱۱۸ میباشد.)

مقیاس های کلامی ← توانایی کار کردن با نمادهای انتزاعی - مهارت های ادراکی - حافظه ی سیالی - کلامی

۷- اطلاعات عمومی ← تجربه ی تحصیل، زمینه ی فرهنگی، حافظه ی درازمدت و هوشیاری نسبت به وقایع روزمره ی جهان

۸- شباهت ها ← استدلال منطقی و انتزاعی، مفهوم سازی کلامی و تفکر مفهومی و درک روابط

۹- محاسبات ← استدلال عددی، استعداد ریاضی، یادگیری مدرسه ای، تماس با واقعیت و هوشیاری ذهنی و تمرکز و دقت

۱۰- خزانه ی لغات (گنجینه ی لغات) ← هوش کلی کلامی، توانایی یادگیری کلامی متراکم، دامنه ی افکار و تجارب و زمینه ی تحصیلی

۱۱- درک و فهم (درک مطلب) ← عقل سلیم، سازگاری اجتماعی، دانش عملی و توانایی ارزشیابی تجارب گذشته

۱۲- حافظه ی عددی ← توانایی جابه جا کردن الگوهای فکری، حافظه ی کوتاه مدت و تمرکز و دقت

مقیاس های عملی آزمون وکسلر ← توانایی کار کردن در موقعیت های عینی و محسوس - مهارت های ادراکی دیداری - سرعت کار کردن

۶- تکمیل تصاویر ← دقت دیداری، توانایی تمییز بین جزئیات اساسی و توانایی مفهوم سازی دیداری

۷- تنظیم تصاویر ← برنامه ریزی و پیش بینی، سنجش تعامل های اجتماعی غیر کلامی

۸- طراحی مکعب ها ← هماهنگی دیداری-حرکتی، حل مسائل فضائی، تمرکز، سرعت ادراک و دستکاری

۹- الحاق قطعات ← سازمان دیداری-حرکتی، کشف روابط جزء و کل، توانایی تمییز شکل بندی های آشنا

۱۰- رمز نویسی (فراخوانی ارقام-نماد ارقام) ← سرعت دیداری-حرکتی، یادگیری تکالیف روزمره و انعطاف پذیری و ناتوانی های یادگیری لازم به ذکر است که فراخوانی ارقام حساس ترین خرده آزمون به آسیب مغزی است و وجود جراحت در هر نقطه ای از مغز سبب کاهش نمره آن میشود.

۱۱۸) گزینه ۴- پاسخ سوال در تست قبل مطرح شده است. و شاخص مربوط به تمرکز و دقت دیداری گزینه ۱ یعنی تکمیل تصاویر است.

۱۱۹) گزینه ۳- هالستید که از نظریه پردازان عصبی-زیستی هوش میباشد. ۴ عامل زیستی هوش از دید هالستید به شرح زیر است :

۱) یکپارچگی مرکزی ← برقراری سازگاری و تناسب میان تجارب قبلی با یادگیری جدید

۲) انتزاع ← دسته بندی اشیاء به طبقه های مختلف و درک تشابهات و تفاوتها

۳) قدرت ← قدرت، توان مغز، نیروی تحریف نشده ی مغز (توانایی در معوق گذاشتن عاطفه و رشد توانایی های عقلی و منطقی)

۴) جهت یابی ← تعیین مسیر برای توانایی های شخص، این عامل شیوه ی بروز هوش در رفتارها را مشخص می کند.

۱۲۰) گزینه ۳- در تحقیقات بالینی و تحقیقات مربوط به همه شناسی یک مسئله از مصاحبه ساختارمند استفاده میشود. مصاحبه ساختارمند واریانس اطلاعات و واریانس ملاک را کاهش میدهد. و این مصاحبه ها از قواعد تجربی قوی برخوردار است.

۱۲۱) گزینه ۱- با توجه به نمودار توزیع طبیعی کسانی که دو انحراف معیار بالاتر از میانگین نمره گرفته اند، نمره و خصیصه موردنظر را در سطح بالا دارند و مطمئناً جزو نفرات بالا و افراد سرآمد هستند. انحراف معیار صفر برابر با نمره متوسط افراد است و انحراف معیار ۱ بیانگر این است که احتمالاً فرد جزو نفرات بالا است.

۱۲۲) گزینه ۴- اگر یک مشاور با چنین موردی مواجه شد، ابتدا باید تعریف مشکل و نوع مشکل از دیدگاه فرد یا افراد ارجاع کننده را دریابد تا به صورت دقیق تر و مفیدتر به مراجع یاری برساند. برای مثال، اگر مشکل مراجع، مربوط به مواردی مانند انگیزه، رغبت و... باشد، از او آزمون های تشخیصی و کاربردی مربوطه گرفته خواهد شد. در صورتی که مشکل فرد از نوع مسائل روان پریشی باشد، ابتدا او به روان پزشک ارجاع داده می شود. همچنین در صورتی که فرد دچار مشکلاتی مانند مشکلات ارتباطی و... باشد با وی مصاحبه بالینی می کنند.

۱۲۳) گزینه ۴- ابتدا آیزنک دو عامل را می سنجد: روان نژندی یا روان رنجورخویی یا روان آزرده خویی و برون گرایی-درون گرایی

ولی بعد دو عامل دیگر را اضافه کرد: دروغ سنج و روان پریشی یا روان گسسته گرایی هم چنین بدانید که آیزنک سه محور را در شخصیت معرفی کرده است: P (روان پریش خویی یا روان گسسته خویی در برابر کنترل تکانه یا کارکرد خود)، E (برون گرایی در برابر درون گرایی) و N (روان رنجورخویی در برابر استواری هیجانی)، به نظر آیزنک درون گرایی که استواری هیجانی ندارند، مبتلا به افسردگی و وسواس می شوند. برون گرایی ناپایدار مبتلا به بیماری های روان پریشی مثل اسکیزوفرنی می شوند.

۱۲۴) گزینه ۲- در آزمون آیزنک تفاسیر زیر را بلد باشید :

✓ بیماران روان آزرده : نمرات بالایی در N و نمرات پایینی در E کسب میکنند.

✓ مجرمان و اشخاص ضد اجتماعی : نمرات بالا در هر سه عامل E,P,N کسب میکنند.

✓ انسان سالم و خلاق : نمره P بالا، ولی E و N پایین دارد.

۱۲۵) گزینه ۳- حالت اضطراب بالا پرسشنامه حالت - صفت اضطراب اسپیلبرگر بیانگر ویژگی های زیر است :

✓ شخص احساس ترس، نگرانی و عصبانی بودن میکند.

✓ ناخشنودی و بصورت هشیارانه احساس تنش کردن

✓ از فعالیت زیاد دستگاه عصبی خودمختار گزارش میدهند.

پرسشنامه حالت - صفت اضطراب اسپیلبرگر، از دو مقیاس تک بعدی تشکیل شده است.

حالت اضطراب ← حالت هیجانی گذرا

صفت اضطراب ← تفاوت های فردی نسبتاً پایدار آمادگی برای اضطراب

با توجه به فراوانی وقوع احساسات و علائم مربوط به اضطراب نشان می‌دهند که به طور کلی چه احساسی دارند. **مقیاس تجدیدنظر شده** ← برای مشخص کردن مقدار خالصی اضطراب بود تا مبنای محکمی برای تشخیص افتراق بیماران اختلال اضطرابی از افسردگی فراهم شود.

۱۲۶) گزینه ۱- مقیاس Fb در آزمون MMPI دارای ۴۰ ماده است. در پاسخنامه ای که نمره مقیاس F، نشان از معتبر بودن آزمون دارد، یک نمره Fb برافراشته، حاکی از آن است که پاسخ‌های آزمودنی به بخش دوم ماده‌های آزمون نامعتبر است. در چنین موقعیتی میتوان مقیاس‌های استاندارد را که مبتنی بر ماده‌های اولیه آزمون هستند، تفسیر کرد اما نمیتوان مقیاس‌های تکمیلی و محتوایی را که مبتنی بر ماده‌های آخر کتابچه هستند تفسیر نمود.

۱۲۷) گزینه ۱- شیوه‌های تفسیر نتایج آزمون MMPI ۶ نوع است.

روش خواندن منحنی-روش رمز خوانی یا کدگذاری-خرده مقیاس‌های هریس-لینگوز-مقیاس‌های محتوایی-ماده‌های بحرانی-مقیاس‌های تکمیلی

بیشتر مقیاس‌های تکمیلی را تنها وقتی میتوان نمره گذاری کرد که تمام ۵۶۷ ماده آزمون اجرا شده باشد. برخی از مهم ترین مقیاس‌های تکمیلی عبارتند از: پذیرش اعتیاد، مقیاس پریشانی زناشویی، مقیاس مسئولیت پذیری اجتماعی، مقیاس ناسازگاری دانشجویان و

۱۲۸) گزینه ۲- BAS یکی از سیستمهای «گری» در پرسشنامه، شخصیت «گری - ویلسون» است که نسبت به نشانه‌های شرطی پاداش و حذف تنبیه حساس است. دو مؤلفه رفتاری این سیستم عبارت اند از: روی آوری (جستجوی فعالانه پاداش) و اجتناب فعال (ارائه رفتاری خاص برای اجتناب از تنبیه).

۱۲۹) گزینه ۱- ابزار سنجش خانواده (Family Assessment Device)، یک ابزار ۶۰ سؤالی است که برای سنجش عملکرد خانواده بر اساس مدل عملکرد خانواده «مک مستر» (McMaster Model of Family Functioning)، برای افراد ۱۲ سال به بالا، تدوین شده است. ابزار سنجش خانواده در سال ۱۹۵۰ توسط «پشتاین» و همکارانش با هدف توصیف ویژگی‌های سازمانی و ساختاری خانواده تهیه شده است که توانایی خانواده را در سازش با حوزه وظایف خانوادگی با یک مقیاس خودگزارش دهی، مورد سنجش و ارزیابی قرار میدهد. این الگو خصوصیات ساختاری، شغلی و تعاملی خانواده را مشخص می‌کند و هفت بعد از عملکرد خانواده را می‌سنجد.

۱۳۰) گزینه ۲- روان شناس باید پیش از استفاده از یک آزمون روان شناختی، جهت گیری نظری، ملاحظات عملی، مناسب بودن گروه نمونه هنجاریابی و کافی بودن اعتبار و روایی آن را مورد بررسی قرار دهد. آزمون‌های روانی را در صورتی می‌توان به عنوان ابزارهای مفید و مؤثر برای ارزشیابی و تشخیص به کار برد که دارای شرایط فوق باشند.

- ۱۱۱- کدام یک از مقیاس‌های MCMI حساسیت و دفاع بیش از حد را شناسایی می‌کند؟
 (۱) افشاگری (X) (۲) جامعه‌پسندی (Y) (۳) روایی (V) (۴) بدجلوه‌دهی (Z)
- ۱۱۲- در کدام یک از عامل‌های آزمون وکسلر بر اهمیت توالی تأکید شده است؟
 (۱) سازمان ادراکی (۲) رهایی از حواس پرتی (۳) سرعت پردازش (۴) درک و فهم کلامی
- ۱۱۳- برای مشاهده کدام مورد، از موقعیت‌های ساخت‌دار استفاده می‌شود؟
 (۱) رفتارهای افسرده (۲) انزوای اجتماعی (۳) پرخاشگری (۴) کاستی توجه
- ۱۱۴- در رغبت‌سنج شغلی هالند، ویژگی شخصیتی «افراد هنری» کدام است؟
 (۱) احترام به قوانین، علاقه به نظم و ترتیب، پیروی از ارزش‌ها
 (۲) داشتن خلاقیت، تفکر، قدرت استدلال و سازماندهی
 (۳) دوری از نظم و ترتیب، ارتباط خوب با دیگران، خود ابرازی
 (۴) ماجراجویی، جستجوی رهبری، مهارت در فعالیت‌های شغلی
- ۱۱۵- در کدام گزینه، میانگین برابر ۱۰۰ و انحراف معیار برابر ۱۶ فرض شده است؟
 (۱) نمره‌های AGCT (۲) هوشبهر انحرافی آرمون استنفورد - بینه
 (۳) نمره‌های CEEB (۴) هوشبهر انحرافی آزمون وکسلر
- ۱۱۶- در کدام خرده آزمون‌های وکسلر، اگر نمرات به صورت غیرمعقول بالا باشد بازتاب‌گرایش‌های توجیه عقلی است؟
 (۱) گنجینه لغات (۲) درک و فهم (۳) اطلاعات عمومی (۴) شباهت‌ها
- ۱۱۷- سازندگان داستان‌های کارتونی و مهندسان امور صوتی به ترتیب به کدام یک از انواع هوش گاردنر تعلق دارند؟
 (۱) دیداری فضایی - منطقی ریاضی (۲) منطقی ریاضی - دیداری فضایی
 (۳) دیداری فضایی - موسیقایی (۴) موسیقایی - دیداری فضایی
- ۱۱۸- کدام یک از عوامل هوش کتل و هاگستیان به احتمال بهترین شاخص هوش متبلور است؟
 (۱) توانایی کلامی (۲) عامل سرعت و دقت ادراک
 (۳) عامل فضایی (۴) فراخوانی حافظه
- ۱۱۹- در مدارس استثنایی، طبقه‌بندی دانش‌آموزان برای هدف‌های آموزشی غالباً بر مبنای کدام نرم انجام می‌گیرد؟
 (۱) کلاسی (۲) هنجاری (۳) سنی (۴) سن عقلی
- ۱۲۰- هوشبهر ۹۲ در آزمون وکسلر با کدام یک از نمره‌های ۹ بخشی برابر است؟
 (۱) ۶ (۲) ۹ (۳) ۴ (۴) ۷
- ۱۲۱- کدام مورد، پیچیده‌ترین نوع یادآوری است؟
 (۱) بازسازی (۲) کارنمایی (۳) بازشناسی (۴) فراخوانی
- ۱۲۲- خصایص شخصیتی؛ مانند علاقه به کارهای فنی، مهارت‌های مکانیکی و جدیت در کار به کدام یک از مقیاس‌های علایق شغلی هالند تعلق دارد؟
 (۱) خطرگو (۲) هنری (۳) جستجوگر (۴) واقع‌بین

۱۲۳- برای بررسی اعتبار آزمون‌های شخصیت کدام روش رایج‌تر است؟

- (۱) دو نیمه کردن
(۲) کودر - ریچاردسون ۲۱
(۳) ضریب آلفا
(۴) کودر - ریچاردسون ۲۰

۱۲۴- روایی محتوایی در کدام آزمون، بیشترین کاربرد را دارد؟

- (۱) رغبت
(۲) پیشرفت تحصیلی
(۳) استعداد
(۴) شخصیت

۱۲۵- روایی صوری برای کدام یک از وسایل اندازه‌گیری، ضروری نیست؟

- (۱) آزمون خلاقیت
(۲) وسیله انتخاب شناگر برای شرکت در یک مسابقه ملی
(۳) آزمون هوش
(۴) پرسش‌نامه تشخیص نابهنجاری‌های روانی

۱۲۶- کدام مورد، درخصوص روش‌های ساخت آزمون‌های شخصیتی درست نیست؟

- (۱) روش گروه ملاک جزء راهبردهای تجربی است.
(۲) در روش منطقی - محتوایی سؤال‌ها بر اساس روایی صوری ساخته می‌شوند.
(۳) روش نظریه‌ای جزء راهبردهای قیاسی است.
(۴) روش تحلیل عاملی جزء راهبردهای قیاسی محسوب می‌شود.

۱۲۷- فنون فرافکنی اغلب مستلزم استفاده از کدام مورد است؟

- (۱) سوال‌های باز پاسخ
(۲) مجموعه‌ای از محرک‌های مبهم
(۳) لکه‌های جوهر
(۴) عبارت صحیح و غلط

۱۲۸- کدام آزمون، در برابر وانمودکردن کمتر آسیب‌پذیر است؟

- (۱) اندریافت موضوع
(۲) ۱۶ عاملی کتل
(۳) شخصیتی نئو
(۴) وکسلر

۱۲۹- اگر همه خورده مقیاس‌های بالینی آزمون MMPI بالاتر از $T=70$ باشد، نشانه چیست؟

- (۱) سردرگمی
(۲) درماندگی ذهنی
(۳) برون‌ریزی
(۴) سلطه‌گری

۱۳۰- در گزینش معلمان آینده از میان داوطلبان شغل معلمی به هنگام مصاحبه با آنان، کدام مورد از اهمیت کمتری برخوردار است؟

- (۱) داشتن شرایط جسمی مناسب شغل معلمی
(۲) داشتن اطلاعات کافی از دانش موضوعی که فرد، داوطلب آموزش دادن آن است.
(۳) علاقمندی به شغل معلمی
(۴) داشتن ویژگی‌های شخصیتی مناسب شغل معلمی

پاسخ تشریحی سوالات ارشد ۱۴۰۱

۱۱۱) گزینه ۱- شاخصهای روایی و سبک پاسخ در آزمون MCMI یا میلون

- شاخص V روایی: این شاخص شامل ۳ جمله نامحتمل و دور از ذهن را در برمیگیرد. (مثلا در ۱۰ سال گذشته هیچ ماشینی را ندیده‌ام) اگر فرد به ۲ یا بیش از ۲ جمله از این جمله‌ها پاسخ مثبت داده باشد، آزمون معتبر نمی‌باشد. و به پاسخگویی تصادفی، حواس پرتی و اختلالات خواندن حساس است.

- **شاخص X افشاگری:** این شاخص بیماری را شناسایی میکند که حساسیت و دفاع بیش از حد دارند (نمرات پایین) یا کسانی که بسیار بی پرده خود را می نمایند (نمرات بالا) - این مقیاس هیچ سوالی ندارد و نمره خام این مقیاس از طریق جمع زدن نمرات ۱۱ مقیاس محاسبه می شود.
- **شاخص Y جامعه پسندی:** این شاخص به ارزیابی میزان تلاش پاسخ دهنده در مطلوب جلوه دادن خود می پردازد. نمره بالا یعنی آزمودنی تلاش کرده خود را از نظر اخلاقی با فضیلت و از نظر عاطفی با ثبات نشان دهد.
- **شاخص Z بدجلوه دهی:** نمره بالا در این شاخص نشان دهنده اغراق در مشکلات و علائم روان شناختی می باشد. نمرات از نظر بالینی در این مقیاس ممکن است القا کننده التماس برای کمک، برافراشتگی عاطفی حاد یا اغراق در نشانه ها برای بدست آوردن نفع شخصی باشد.

(۱۱۲) گزینه ۲- سوال مربوط به تست هوش و کسلر نگارش پنج (WISC - 5) میباشد. با بعضی از شاخص های تست هوش و کسلر - WISC | 5 آشنا می شویم.

در تست هوش و کسلر نگارش پنجم، پنج حوزه توانایی شناختی اصلی (شاخص ها) مورد بررسی قرار می گیرد که به صورت تیتروار عبارتند از:

۲۸- شاخص درک مطلب کلامی که به اختصار به آن VCI نیز می گویند

۲۹- شاخص بصری - فضایی که به اختصار به آن VSI نیز می گویند

۳۰- شاخص استدلال سیال که به اختصار به آن FRI نیز می گویند

۳۱- شاخص حافظه فعال که به اختصار به آن WMI نیز می گویند

۳۲- شاخص سرعت پردازش که به اختصار به آن PSI نیز می گویند

قابل ذکر است که این شاخص ها نسبت به نسخه قبلی؛ تست هوش و کسلر یعنی نگارش چهارم آن WISC - 4 | تغییر پیدا کرده اند.

توضیح مختصر هر کدام از شاخص های مورد سنجش در تست هوش و کسلر نسخه پنجم WISC - 5 |

- شاخص درک مطلب کلامی در تست هوش و کسلر WISC - 5 | که عبارت انگلیسی آن Verbal Comprehension Index است و این شاخص را در تست هوش و کسلر نسخه پنجم WISC - 5 | به اختصار با VCI نشان داده می شود. VCI به زبان ساده مانند یک کتابدار است. اگر تمام دانش و مهارت کلامی که در طول سالیان آموخته ایم که به آن دانش کلامی متبلور crystallized | نیز می گویند را مانند قفسه های کتابخانه در نظر بگیریم، وقتی فردی برای کسب اطلاعات خاص به کتابخانه می آید، کتابدار می تواند برای حل مشکل او با معرفی کتاب های خاصی به او کمک کند، در واقع دانش کتابدار همان اطلاعاتی است که از طریق خواندن، مطالعه و یا شنیدن در طول زندگی کسب نموده ایم و به حل مشکل فرد کمک می کند که به نوعی این کتابدار همان شاخص درک مطلب کلامی است.

کودک با کمک آن کتابداری که در سر خود دارد و ما به آن در بررسی تست هوش و کسلر WISC - 5 | می گوئیم "شاخص درک مطلب کلامی" از بین اطلاعاتی که در دسترس دارد می تواند پاسخ سوال های ما را استنباط نماید. در واقع در بررسی "درک کلامی"، دانش متبلور و استدلال کلامی سنجیده می شود و فرد باید بداند که اطلاعاتی که ذخیره شده اند را چگونه بازبایی نماید.

هوش متبلور عموماً بعد از ۷ سالگی مهم می شود. کودکی که در این زمینه ضعیف می باشد واژگان محدودی دارد و در درک و فهم کلمات و معانی آنها و یا در بیان تفکر و ایده ها به صورت کلامی و با استفاده از زبان و یا در هر دوی این موارد مشکل دارد.

- **شاخص بصری - فضایی** یا Visual - Spatial Index که به اختصار به آن VSI نیز در تست هوش و کسلر WISC - 5 | می گوئیم به زبان ساده مانند یک معمار می باشد. این شاخص مانند یک معمار نقشه هایی برای ساخت سازه هایی با ساختار هندسی و مبنی بر روابط فضایی آماده می کند و این دانش را دارد که چگونه می توان اشیایی را بچرخانیم تا بتوانیم در کنار هم قرار دهیم و یا برای ساخت یک ساختار به چه اجزایی نیاز داریم.

- **شاخص استدلال سیال** یا همان Fluid Reasoning Index که در تست هوش و کسلر کودکان به اختصار به آن FRI می گویند و مانند یک کارآگاهی است در ذهن که با توجه به همه حقایق، اطلاعاتی را حذف می نماید و در مورد ارتباط آن ها با یکدیگر از طریق کنار هم قرار دادن واقعیت ها و ارتباط آنها با هم استدلال می آورد. شاخص استدلال سیال در تست هوش و کسلر، توانایی حل مسائل جدید را اندازه گیری می کند. شاخص استدلال سیال در تست هوش و کسلر WISC - 5 | نزدیک ترین شاخص به هوش کلی است.

- شاخص حافظه فعال در تست هوش وکسلر که معادل عبارت Working Memory Index می باشد و با حروف اختصار WMI نشان می دهند. برای WMI اگر بخواهیم تشبیهی برای فهم بهتر آن انجام دهیم مانند یک مدیر عامل می باشد.

مغز مانند یک محل کار بسیار شلوغ است و لحظه به لحظه با حجم زیادی از کار برای تصمیم گیری و پردازش، با اطلاعات قبلی و جدید مواجه است. همه این اطلاعات به صورت آزادانه در مغز حضور دارند و نیاز دارند که با توجه به شرایط اولویت بندی شوند، همچنین این نیاز وجود دارد که سیستمی مشخص نماید که هر بخش چه کاری را انجام دهد. این مجموعه پردازش ها وظیفه حافظه فعال می باشد.

شاخص حافظه فعال که در تست هوش وکسلر نسخه سوم WISC -III | با نام "رهایی از حواس پرتی" از آن یاد می شد و از تئوری حافظه فعال بدلی (تئوری حافظه فعال چیست ؟) تبعیت دارد از تست هوش وکسلر نسخه چهارم WISC - IV | و در ادامه در تست هوش وکسلر نسخه پنجم WISC - 5 | به عنوان شاخص حافظه فعال تغییر نمود. که شامل مقیاس های فراخوانی ارقام، محاسبه و رمزگردانی است. و بر اهمیت توالی تاکید میکند.

- شاخص سرعت پردازش یا Processing Speed Index که در تست هوش وکسلر نسخه پنجم | WISC - 5 حروف اختصار آن PSI می باشد.

۱۱۳) گزینه ۳- از بین گزینه های این سوال، تنها گزینه ی ۳ یعنی پرخاشگری، نمود بیرونی دارد و میتوان از موقعیت های ساخت دار برای آن استفاده نمود.

۱۱۴) گزینه ۳- با تیپ های شخصیتی مطرح شده توسط جان هالند آشنا شویم.

شخصیت قراردادی (سنتی / معمول) (Conventional) : فرد با شخصیت قراردادی تمایل دارد که کارها را به خوبی سازمان دهی کند و یک محیط کاری پایدار با اهداف سازمانی روشن را ترجیح می دهد افرادی اهل عمل، مرتب و منظم و قادر به کنترل خویش اند. برخی جنبه های نامطلوب این شخصیت ممکن است ویژگی های چون کمبود تخیل و خلاقیت و الگوهای تفکر انعطاف ناپذیر باشد این نوع شخصیت نوع گسترده ترین شخصیت شغلی در دنیای کسب و کار است.

شخصیت هنری (Artistic) : این نوع شخصیت مخالف شخصیت قراردادی است، افرادی تخیلی هستند و به شهود خود بسیار اتکا می کنند آنها معمولاً مهارت های کلامی خوبی دارند، اما اغلب دارای توانایی های ریاضی و قیاسی نیستند برخی خصوصیات منفی ایندسته شامل تمایل به بی نظمی است افراد تیپ هنری خود را به شکل آزاد و سازمان نیافته بیان می نمایند ارزش های این افراد اصالت، خلاقیت و آزادی است.

شخصیت واقع گرا (Realistic) : این افراد به عنوان افرادی واقع گرا، پایدار و عمل گرا توصیف شده اند. آنها اغلب خجالتی بوده و با خواسته ها و آرزوهای دیگران خود را تطابق می دهند این افراد معمولاً از مهارت های مکانیکی و فنی خوبی برخوردارند و تحمل کمی نسبت به مسائل انتزاعی و نظری دارند. ارزش های این افراد پول، ثروت و مقام است و روابط انسانی برای این تیپ اهمیت کمتری دارد یک فرد واقع گرا در بیان احساسات خود مقاومت می کند و بیشتر دوست دارد درباره فعالیت ها و تخصص ها صحبت نماید.

شخصیت اجتماعی (Social) : هسته مرکزی شخصیت افرادی که در این تیپ قرار می گیرند؛ " کمک کردن " است این افراد در ایجاد ارتباط انسانی مهارت دارند. تمرکز اصلی آن ها بر روی مشکلات اجتماعی است و خدماتی که به دیگران می دهند معمولاً از نوع ارتباطی است آن ها به فعالیت های آموزشی علاقه مندند، معمولاً افراد اجتماعی دوست دارند مشکل خود را با تشکیل تیم های گروهی و یا از راه مذهب، سیاست و خدمات اجتماعی حل کنند بسیار اخلاقی هستند و از کار کردن با ماشین و ابزار آلات خوششان نمی آید.

شخصیت تهوری - جسور (Enterprising) : افرادی که در این تیپ قرار می گیرند؛ قدرت رهبری و نفوذ روی دیگران دارند افرادی جاه طلب و سلطه جو هستند، قدرت کلامی آن ها قوی است دوست دارند در موقعیت های رهبری قرار گیرند و کار کردن با دیگران را دوست دارند نه برای اینکه به آن ها کمک کنند؛ بلکه برای اینکه آن ها را مدیریت و رهبری نمایند. آن ها توانایی های خود را بیش از اندازه تخمین می زنند به مشاغل جسورانه علاقمند هستند.

شخصیت جستجوگر (Investigative) : افرادی که در تیپ جستجوگر قرار می گیرند؛ تکلیف محورند. به ریاضیات و علوم علاقه زیادی دارند معمولاً مستقل اند ذهن تحلیل گر و باهوشی دارند می خواهند دیگران دور آن ها جمع شوند این افراد در حل مشکلات خود اعتماد به نفس بالایی دارند و دوست دارند با سؤالاتی که جوابش معلوم نیست چالش داشته باشند به مشاغل تفحصی علاقمند هستند آنها در سازمانهای تحقیقاتی رشد

می کنند و بر خود فشار کمی برای متقاعد کردن دیگران می آورند این افراد تعامل کمتری با بقیه افراد دارند و معمولاً با افراد اجتماعی بهتر کار می کنند.

۱۱۵) گزینه ۲- آزمون بینه توسط بینه در سال ۱۹۰۵ به درخواست وزیر آموزش و پرورش دولت فرانسه ساخته شد. این آزمون توانایی های قضاوت، عقل سلیم، ابتکار و توانایی سازگاری را مورد اندازه گیری قرار می دهد. هدف بینه از تهیهی این آزمون تمییز دادن کودکان کند ذهن از کودکان عادی بود. اساس انتخاب سوالات به این شکل بود که سوالی برای هر سن انتخاب می شود که ۷۵٪ کودکان آن سن به آن سوال پاسخ درست بدهند اگر بیش از ۷۵٪ پاسخ دهندگان به سوالات پاسخ درست می دادند، سوال به سن پایین تر و اگر کمتر از ۷۵٪ پاسخ دهندگان پاسخ درست می دادند، به سن بالاتر تعلق می گرفت. در سال ۱۹۱۶ پرفسور ترمن استاد دانشگاه استنفورد این آزمون را برای جامعهی آمریکا استاندارد کرد و مفهوم هوشبهر را برای اولین بار در این آزمون به جای سن عقلی به کار گرفت و برای محاسبهی هوشبهر از فرمول مشهور اشتون استفاده کرد.

امتیاز استفاده از بهرهی هوشی این است که برای همهی سطوح سنی نمرات قابل ملاحظه ای ارائه می دهد زیرا نوعی نمره های استاندارد شده هستند که میانگین آنها ۱۰۰ و انحراف معیار آنها ۱۶ می باشد.

۱۱۶) گزینه ۴- با خرده مقیاس های وکسلر بزرگسالان WAIS-R آشنا شوید.

مقیاس های کلامی :

۱-اطلاعات عمومی : از پایاترین خرده آزمون ها

۲-گنجینه ی لغات : پایاترین خرده آزمون کلامی-بهترین شاخص منحصر به فرد هوش عمومی

۳-فراخوانی ارقام : بیشترین آسیب پذیری در برابر اضطراب

۴-محاسبه

۵-درک و فهم

۶-شباهت ها : اگر نمرات به صورت غیرمعقول بالا باشد، بازتاب گرایش های توجیه عقلی است.

مقیاس های عملی :

۱-تکمیل تصاویر : آزمون اطلاعات عمومی غیر کلامی و شاخصی از تمرکز دیداری

۲-تنظیم تصاویر : زمینه ی فرهنگی فرد می تواند در این خرده آزمون تاثیرگذار باشد.

تنظیم تصاویر+درک و فهم <شاخص قضاوت اجتماعی

تنظیم تصاویر+طراحی مکعب ها <شاخص هوش غیرکلامی

مبتلایان به آسیب نیمکره ی راست و قطعه ی پیشانی = نمره ی پایین

۳-طراحی مکعب ها : پایین ترین نمره ی بیماران مبتلا به آلزایمر در طراحی مکعب هاست. مبتلایان به آسیب نیمکره ی راست و قطعه ی آهیانه

ای = نمره ی پایین

۴-الحاق قطعات

۵-نماد ارقام(رمزگردانی) : نماد ارقام، حساس ترین خرده آزمون نسبت به آسیب مغزی و اختلال های عضوی یا کارکردی است.

*فراخوانی ارقام و نماد ارقام حساس ترین خرده آزمون ها در برابر آسیب مغزی، عقب ماندگی ذهنی و ناتوانی های یادگیری هستند.

*تنظیم تصاویر و شباهت ها هم به هوش سیال و هم به هوش متبلور مربوطند.

۱۱۷) گزینه ۳-به فصل نظریات هوش مراجعه کنید و نظریه هوش چندگانه گاردنر را مرور کنید.

۳) افزایش توانایی ها و مهارت های شغلی در کدام مرحله از فعالیت های تکاملی شغل از نظر سوپر اتفاق می افتد؟

(۱) تحکیم (۲) توانایی (۳) تثبیت (۴) اجرا

۴) کدام شاخص روایی آزمون میلیون برای شناسایی بیمارانی که حساسیت و دفاع بیش از حد دارند به کار می رود؟

(١) مطلوبیت (٢) افشا (٣) تحقیر (٤) اعتبار

(۵) فردی که خود را بهتر از هر آنچه که هست جلوه میدهد در کدام مقیاس MMPI، نمره بالاتری کسب میکند؟

$$F(\mathfrak{f}) \qquad L_{\mathfrak{g}} K(\mathfrak{r}) \qquad L(\mathfrak{r}) \qquad K(\mathfrak{l})$$

۶) در آزمون وکسلر، کدام یک از توانایی های زیر توسط مقیاس خزانه ی لغات سنجیده میشود؟

۱) هوش کلی ۲) حافظه کوتاه مدت ۳) قدرت انتزاعی ۴) هوش فضایی

(۷) آزمون تفکر مفهومی کدام یک از انواع استعداد را اندازه گیری می کند؟

(۱) ریاضی (۲) فضایی (۳) موسیقی (۴) طبقه بندی

۸) از کدام یک از آزمون های زیر برای تشخیص استعداد عمومی افراد ۱۲ تا ۱۸ ساله استفاده میشود؟

DAT(4) TAT(3) CPI(2) NEO(1)

(۹) بهترین فرم کوتاه وکسلر شامل کدام خرده آزمون ها می باشد؟

(۱) گنجینه لغات، محاسبه، طراحی مکعب ها، تنظیم تصاویر

(۳) اطلاعات عمومی، محاسبه، تنظیم تصاویر، تکمیل تصاویر

۱۰) کدام کارت آزمون بندر گشتالت بیانگر توانایی آزمودنی در حل تعارض ها و ناهماهنگی های شخصیتی است؟

$$\lambda(\mathcal{F}) \quad A(\mathfrak{F}) \quad \epsilon(\mathcal{Y}) \quad \mathfrak{z}(1)$$

(۱۱) کدام یک از گزینه های زیر جزو نشانگان بالینی آزمون بالینی چند محوری میلون نیست؟

(۱) اسکیزوئید (۲) اسکیزوتایپال (۳) مرزی (۴) پارانوئید

۱۲) آزمون اندریافت موضوع (TAT) حول محور کدام مفهوم شکل گرفته است؟

(۱) اختلال‌های روانی (۲) انگیزش (۳) نگرش (۴) نیازهای روانی

۱۳) اولین پرسش نامه خود سنجی توسط چه کسی تهیه شده است ؟

(۱) وودورث (۲) مورگان (۳) موری (۴) هالند

۱۴) کدام یک از ویژگی های یک آزمون استاندارد را می توان با عنوان روایی صوری آزمون نیز بیان نمود؟

(۱) عملی بودن (۲) رغبت انگیز (۳) وجود پاسخنامه (۴) کلید صحیح

۱۵) کدام یک از آزمون‌های زیر میزان مسئولیت‌پذیری فردی و توجه به نیازهای شخصی را می‌سنجد؟

(۱) پرسشنامه رشد اجتماعی واینلند

(۳) شخصیت چند جنبه ای برن رویتز

۱۶) کدام یک از آزمون های زیر، واکنش های آزمودنی را براساس اصول کلی نظریه ناکامی آشکار می سازد؟

- (۱) آندره ری (۲) روزنزاویگ (۳) رورشاخ (۴) TAT

۱۷) بر اساس نظریه هب، کدام نوع هوش مستقیماً از کارکرد مغز و سیستم عصبی ناشی می شود؟

- (۱) متبلور (۲) میان فردی (۳) A (۴) B

۱۸) کدام یک از گزینه های زیر جزو مولفه های عملکردی در نظریه ی سه بخشی استرنبرگ نمی باشد؟

- (۱) استنباط روابط علت و معلولی (۲) کسب اطلاعات (۳) به کارگیری روابط (۴) رمز گردانی

۱۹) "دقیق، درست کار، کمال گرا و منظم بودن" بیانگر خصوصیات کدام یک از تیپ های شخصیتی هالند است؟

- (۱) قراردادی (C) (۲) واقع بین (R) (۳) جستجوگر (I) (۴) اجتماعی (S)

۲۰) کدام آزمون برای سنجش عقده های هیجانی مناسب تر است؟

- (۱) تداعی کلمات راپاپورت (۲) اندریافت موضوع (۳) جمله های ناتمام راتر (۴) تداعی کلمات یونگ

پاسخنامه

شماره سوال	پاسخ صحیح	شماره سوال	پاسخ صحیح	شماره سوال	پاسخ صحیح
۱	۴	۸	۴	۱۵	۱
۲	۳	۹	۱	۱۶	۲
۳	۱	۱۰	۳	۱۷	۳
۴	۲	۱۱	۱	۱۸	۲
۵	۲	۱۲	۴	۱۹	۱
۶	۱	۱۳	۱	۲۰	۴
۷	۴	۱۴	۲		

آزمون جامع شماره ۲

۱) کدام یک از آزمون های زیر در عامل g اشباع بالایی دارد؟

- (۱) سیشور (۲) ماتریس های ریون (۳) نیم رخ روانی ورمیلن (۴) عاملی

۲) چه کسی معتقد است رابطه کودک با والدین عامل مهمی در رشد نیاز های کودک است؟

- (۱) رو (۲) هالند (۳) سوپر (۴) گینزبرگ

۳) اولین پرسشنامه خود سنجی توسط چه کسی تهیه شده است؟

- (۱) وودورث (۲) مورگان (۳) موری (۴) هالند

۴) کدام یک از انواع آزمون ها برای سنجش توان بالقوه فرد در یک فعالیت مشخص به کار میرود؟

- (۱) هوش (۲) خلاقیت (۳) رغبت سنج ها (۴) استعداد

۵) در آزمونهای عینی شخصیت.....

- (۱) شخصیت به عناصر مجزایی تقسیم می شود. (۲) نگاه کل نگر به شخصیت وجود دارد.

- (۳) از آزمون های فرافکن استفاده می شود. (۴) به اولین پاسخ فرد به مسئله اعتمادی وجود ندارد.

۶) به ترتیب کدام نوع آزمون طوری طراحی می شود که کسی نتواند نمره کامل را بگیرد و زمان کدام نوع آزمون نامحدود است؟

۱) سرعت_ قدرت

۲) قدرت_ سرعت

۳) سرعت_ هوش

۴) هوش_ قدرت

۷) اگر پاسخ سوالات یک آزمون روانی بیش از دو گزینه باشد از کدام روش برای تعیین پایایی آزمون استفاده می شود؟

۱) دو نیمه کردن آزمون

۲) کودر ریچاردسون

۳) ضریب آلفای کرونباخ

۴) آزمون های همتا

۸) کدام گزینه جزو ویژگی های فرعی آزمون استاندارد به حساب نمی آید؟

۱) اقتصادی بودن

۲) شخصیت آزمونگر

۳) سرعت اجرا

۴) سادگی اجرا

۹) اثر انتقال در محاسبه کدام یک از گزینه های زیر اتفاق می افتد؟

۱) همسانی درونی به روش دو نیمه کردن

۲) پایایی به روش بازآزمایی

۳) همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ

۴) روایی به روش پیش بینی

۱۰) برای نخستین بار چه کسی از اصطلاح آزمون روانی استفاده کرده است؟

۱) گالتون

۲) کتل

۳) پیرسون

۴) بینه

۱۱) در صورتی که بخواهیم از یک سو میزان مسئولیت پذیری و سازگاری و از سوی دیگر مفهومی کردن نیازها را بسنجیم، از کدام آزمون ها باید استفاده کرد؟

۱) ۱۶ عاملی کتل_ رورشاخ

۲) مقیاس واینلند_ TAT

۳) ناکام ساز روزنواگ_ مقیاس فاصله اجتماعی

۴) MMPI_ مقیاس کنار آمدن با خود گوکلن

۱۲) به ترتیب کدام دیدگاه به شخصیت، محیط را به کلی نادیده می گیرد و به اعتقاد کدام دیدگاه شخصیت دارای وحدت و پویایی است؟

۱) تحلیلی_ تحلیلی

۲) تحلیلی_ ترکیبی

۳) ترکیبی_ تحلیلی

۴) ترکیبی_ ترکیبی

۱۳) کدام یک از گزینه های زیر بیانگر کارکردها و فرایندهای اصلی هوش در نظریه سه بعدی هوش گیلفورد می باشد؟

۱) اطلاعات نمادی، شکلی، معنایی و رفتاری

۲) شناخت، حافظه، ارزشیابی

۳) عملیات، محتوا، فرآورده ها

۴) واحدها، طبقه ها، نظام ها

۱۴) هوش در آزمون استنفورد بینه به معنای کدام یک از گزینه های زیر است؟

۱) توانایی سازگاری

۲) تفکر مفهومی

۳) توانایی تجزیه و تحلیل

۴) هوش کلامی

۱۵) تفکر..... لازمه خلاقیت است و..... نقش اصلی را در شکوفایی استعدادها برعهده دارد؟

۱) همگرا- وراثت

۲) همگرا_ محیط

۳) واگرا_ وراثت

۴) واگرا_ محیط

۱۶) کدام یک از رغبت سنج های زیر با توجه به رویکرد گروه ملاک تهیه شده است؟

۱) استرانگ

۲) هالند

۳) کودر

۴) شغلی کالج های آمریکا

۱۷) آزمودنی در اولین برخورد با کارت های رورشاخ کدام بخش از آن را ادراک می کند؟

۱) جزئیات کوچک و بی اهمیت تصویر

۲) کل تصویر

۳) بخش های اصلی تصویر

۴) مرکز تصویر

۱۸) کدام یک از آزمون‌های زیر توانایی سنجش مسئولیت پذیری و توجه به نیازهای شخصی را دارد؟

CPI(۱) SCL90(۲) رشد اجتماعی واینلند(۳) MMPI(۴)

۱۹) کدام یک از آزمون‌های زیر سه خرده مقیاس صمیمیت، هوش و تعهد را می‌سنجد؟

استرنبرگ(۱) زاکرمن(۲) بک(۳) ادواردز(۴)

۲۰) از نظر کدام نظریه پرداز، هوش نوعی توانایی بازنمایی است؟

هب(۱) بینه(۲) گیلفورد(۳) برونر(۴)

پاسخنامه

شماره سوال	پاسخ صحیح	شماره سوال	پاسخ صحیح	شماره سوال	پاسخ صحیح
۱	۲	۸	۲	۱۵	۴
۲	۱	۹	۲	۱۶	۱
۳	۱	۱۰	۲	۱۷	۲
۴	۴	۱۱	۲	۱۸	۳
۵	۱	۱۲	۲	۱۹	۱
۶	۱	۱۳	۳	۲۰	۴
۷	۳	۱۴	۱		

آزمون جامع شماره ۳

۱) در اجرای آزمون بینه برای تعیین سن پایه، کار اجرای آزمون چگونه شروع می‌شود؟

۱) از زمانی شروع می‌شود که آزمودنی به تمام سوالات جواب دهد.

۲) ابتدا با توجه به سن زمانی و رفتار کلی کودک از سوالات یکسال پایین‌تر سن تقویمی شروع می‌شود.

۳) با توجه به سن زمانی کودک، از سوالات مربوط به سنین بالاتر از سن تقویمی خودش شروع می‌شود.

۴) با توجه به سن عقلی کودک از سوالات مربوط به آن سن شروع می‌شود.

۲) آزمون بندر گشتالت بر اساس کدام ملاک نمره گذاری می‌شود؟

۱) موفقیت در ترسیم تمام ابعاد شکل ها رعایت اندازه شکل ها

۳) نحوه جایگذاری اشکال در صفحه ۴) خطاهای انجام شده در ترسیم شکل ها

۳) بزرگسالانی که عقب‌ماندگی ذهنی دارند از کدام مقیاس آزمون هوش کتل می‌توانند استفاده کنند؟

۱) مقیاس ۱ ۲) مقیاس ۲ ۳) مقیاس ۲ و ۳ ۴) مقیاس ۳

۴) بر اساس نظریه هب، کدام یک از انواع هوش مستقیم از کارکرد مغز و سیستم عصبی ناشی می‌شود؟

۱) متبلور ۲) میان فردی ۳) A ۴) B

۵) یک تیپ هنری بر اساس نظریه هالند، دارای کدام ویژگی نمی باشد؟

۱) سنت گریز ۲) دوری از نظم و ترتیب ۳) گرایش به اجتماعی بودن ۴) گرایش به صفات زنانه

۶) کدام یک از گزینه های زیر جزو آزمون های فرافکن ادراکی نیست؟

۱) TAT	۲) CAT	۳) آزمون رورشاخ	۴) آزمون مینیکووسکا
۷) با کدام یک از آزمون های زیر می توان نشانگان بیماری روانی را سنجید؟			
۱) نئو	۲) میلیون	۳) گری ویلسون	۴) CPI
۸) افزایش دامنه ارتفاع منحنی ها در شکل شماره ۶ آزمون بندر گشتالت نشانه کدام یک از موارد زیر است؟			
۱) افسردگی یا شیدایی	۲) تبعیث از نظم یا بی نظمی	۳) بازداری یا بروز عواطف	۴) زنانگی یا مردانگی
۹) فرم کوتاه MMPI در ایران به ترتیب دارای چند سوال است و مثلث روان نژندی در این آزمون شامل نمرات کدام خرده آزمون ها می شود؟			
۱) ۷۱ سوال_ افسردگی، ضعف روانی و سایکوپاتی	۲) ۷۱ سوال_ خود بیمار پنداری، افسردگی و هیستری		
۳) ۱۰۵ سوال_ افسردگی، ضعف روانی و سایکوپاتی	۴) ۱۰۵ سوال_ خود بیمار پنداری، افسردگی و هیستری		
۱۰) توسط کدام یک از خرده مقیاس های وکسلر می توان هماهنگی دیداری_ حرکتی، توانایی حل مسائل فضائی، تمرکز و سرعت ادراک و دستکاری را سنجید؟			
۱) الحاقی قطعات	۲) طراحی مکعب ها	۳) تنظیم تصاویر	۴) تکمیل تصاویر
۱۱) برای سنجش ادراک کودکان از نیازها و محیط شان، کدام آزمون را مورد استفاده قرار می دهید؟			
۱) وکسلر کودکان	۲) ریون	۳) آزمون جملات ناکام ساز	۴) CAT
۱۲) کدام یک از آزمونهای زیر یک آزمون کلامی است و اطلاعات عمومی، قضاوت و استدلال را اندازه گیری می کند؟			
۱) اقتصادی بالارد	۲) اتیس	۳) هوش منطقی لاهی	۴) بوناردل B53
۱۳) همخوانی، تمایز، همسانی و هویت از جمله ساختارهای کدام یک از نظریه های مرتبط با سنجش رغبت می باشند؟			
۱) استرانگ	۲) هالند	۳) رو	۴) کمپیل
۱۴) هر خطای کمی در آزمون مازهای پرتئوس معادل با کدام یک از موارد زیر است؟			
۱) کم کردن ۶ ماه از سن عقلی آزمودنی	۲) گرفتن برگ از آزمودنی، دادن ماز دیگری به او		
۳) حذف نمره ی آن ماز	۴) کم کردن یک نمره از نمره ی خام آزمودنی		
۱۵) آزمون ساخته شده توسط کتل در سال ۱۸۶۰ دارای کدام یک از ایرادات زیر بود؟			
۱) سوالات زیادی داشت و خسته کننده بود.	۲) سطوح پایین هوش را اندازه میگرفت.		
۳) روایی و پایایی کافی را نداشت.	۴) فراخنای حافظه برای اعداد و کلمات را می سنجید.		
۱۶) نمره هوشبهر برای اولین بار توسط کدام آزمون سنجیده شد؟			
۱) ریون	۲) استنفورد_بینه	۳) بندرگشتالت	۴) وکسلر
۱۷) در چه سنی فرد مرحله واقع گرایی در نقاشی را آغاز می کند؟			
۴) ۱	۲) ۶	۳) ۱۰	۴) ۱۲

۱۸) تعداد زیاد پاسخ ها در کل آزمون رورشاخ احتمالاً نشانه است اما تعداد زیاد پاسخ های Dd در همین آزمون، احتمالاً نشانه است.

۱) هوش بالا_ عمل گرایی ۲) حالت دفاعی_ تعارض ۳) خلاقیت_ وسواس ۴) اجتماعی بودن_ گرایش به خود کشی

۱۹) طبق نظریه بینه، فرد کانا

۱) تربیت پذیر است. ۲) توانایی برقراری ارتباط نوشتاری را ندارد.

۳) توانایی برقراری رابطه با دیگران را ندارد. ۴) آنچه را میخواند نمیفهمد.

۲۰) با توجه به الگوی سه بعدی ساخت ذهنی گیلفورد، تولید همگرا در کدام بعد قرار می گیرد؟

۱) فراورده ۲) مواد ۳) محتوا ۴) عملیات

پاسخنامه

شماره سوال	پاسخ صحیح	شماره سوال	پاسخ صحیح	شماره سوال	پاسخ صحیح
۱	۲	۸	۳	۱۵	۳
۲	۴	۹	۲	۱۶	۲
۳	۱	۱۰	۲	۱۷	۴
۴	۳	۱۱	۴	۱۸	۳
۵	۲	۱۲	۲	۱۹	۳
۶	۴	۱۳	۲	۲۰	۴
۷	۲	۱۴	۱		

سوالات کنکور ۱۴۰۲ در درس آزمون های روانی همراه با پاسخ تشریحی تقدیم نگاهتان

- ۱۰۶- در اجرای آزمون پرتئوس، به ازای هر خطای کمی، چه میزان از سن عقلی آزمودنی کسر می‌شود؟
 (۱) یک ماه
 (۲) سه ماه
 (۳) شش ماه
 (۴) دوازده ماه
- ۱۰۷- در بررسی عواطف کودک براساس آزمون ترسیم آدمک، اگر ترسیم کودک به سمت راست صفحه تمایل داشته باشد، کدام مورد درست است؟
 (۱) برون‌ریزی و انتقال احساسات
 (۲) برون‌ریزی و بازداری هیجانی
 (۳) مهار عقلی و تحول‌یافتگی
 (۴) هیجانات و ابراز احساسات
- ۱۰۸- در نظریه سه‌بخشی هوش موفق استرنبرگ، توانایی‌های هوشی شامل کدام موارد می‌شود؟
 (۱) انتزاعی، فضایی و کلامی
 (۲) تحلیلی، خلاق و عملی
 (۳) تحلیلی، بینشی و کلامی
 (۴) کلامی، عملی و ترکیبی
- ۱۰۹- کدام نمرات، در مورد ناتوانی عقلانی خفیف براساس نمرات هوشبهر نسخه تجدیدنظر شده هوش وکسلر (WISC-R)، درست است؟
 (۱) ۳۵ تا ۵۰
 (۲) ۵۰ تا ۷۰
 (۳) ۶۵ تا ۷۵
 (۴) ۷۰ تا ۸۰
- ۱۱۰- کدام آزمون، دارای مقیاسی مستقل برای تشخیص اختلال شخصیت اسکیزوتیپال است؟
 (۱) NEO
 (۲) MMPI
 (۳) MMPI - 2
 (۴) MCMI
- ۱۱۱- در کدام نرم، فراوانی تراکمی ذیل نمرات خام، معیار تفسیر نمرات فرد شرکت‌کننده در آزمون قرار می‌گیرد؟
 (۱) تحولی
 (۲) درصدی
 (۳) سنی
 (۴) کلاسی
- ۱۱۲- کدام یک، در مورد عنوان‌های چهار عامل شخصیتی در آزمون MBTI درست نیست؟
 (۱) احساسی - شهودی
 (۲) با ساختار - منعطف
 (۳) برون‌گرایی - درون‌گرایی
 (۴) متفکر - احساسی
- ۱۱۳- در آزمون NEO، به ترتیب در کدام عامل و کدام زیرمقیاس، افراد دارای نمره پایین پرخاشگر بوده و رقابت با دیگران را بر همکاری و رفاقت ترجیح می‌دهند و در نشان دادن خشم خود در مواقع ضروری تردید دارند؟
 (۱) توافق - تبعیت
 (۲) توافق - سادگی
 (۳) برون‌گرایی - جمع‌گرایی
 (۴) برون‌گرایی - هیجان‌خواهی
- ۱۱۴- در آزمون رغبت‌سنج جان هالند، کدام تیپ‌ها، دارای همسانی بیشتری با یکدیگر هستند؟
 (۱) واقع‌گرایی - جست‌وجوگری
 (۲) واقع‌گرایی - هنری
 (۳) واقع‌گرایی - متهور
 (۴) هنری - متهور
- ۱۱۵- در مدل کروی تریسی و راندز در سنجش رغبت‌های شغلی، چه عاملی مبنای تقسیم‌بندی رغبت‌های شغلی است؟
 (۱) استعداد
 (۲) ارزش‌ها
 (۳) پرستیژ
 (۴) شخصیت
- ۱۱۶- پرسشنامه اهمیت مینه‌سوتا، به سنجش کدام مورد می‌پردازد؟
 (۱) ارزش‌های کاری
 (۲) اختلالات روان‌شناختی
 (۳) رغبت‌های شغلی
 (۴) ویژگی‌های شخصیتی

۱۱۷- در کدام نظریه عاملی، بیشترین تعداد عامل در مورد هوش در نظر گرفته شده است؟

- (۱) ترستون
- (۲) گاردنر
- (۳) گیلفورد
- (۴) ورنون

۱۱۸- کدام مورد در خصوص سنجش کیفی در مشاوره، درست نیست؟

- (۱) انعطاف‌پذیر است.
- (۲) همیارانه است.
- (۳) یکپارچه‌نگر و کل‌نگر است.
- (۴) متخصص (مشاور) محور است.

۱۱۹- کدام یک از خرده‌آزمون‌های نسخه تجدیدنظرشده هوش وکسلر (WISC-R)، از عواملی همچون اضطراب و حواس‌پرتی کمتر تأثیر می‌پذیرد؟

- (۱) شباهت‌ها
- (۲) گنجینه لغات
- (۳) مازها
- (۴) محاسبات

۱۲۰- برای سنجش توانایی استدلال، درک روابط فضایی و هماهنگی بینایی حرکتی، کدام خرده‌آزمون نسخه تجدیدنظرشده هوش وکسلر (WISC-R) مناسب‌تر است؟

- (۱) تنظیم تصاویر
- (۲) شباهت‌ها
- (۳) طراحی با مکعب‌ها
- (۴) فراخنای ارقام

۱۲۱- کدام یک، در مورد هوش سیال و متبلور درست نیست؟

- (۱) هوش متبلور، کاملاً مستقل از هوش سیال است.
- (۲) هوش متبلور، بازتاب تجارب و تماس‌های فرهنگی است.
- (۳) کار هوش متبلور، در چارچوب هوش سیال شکوفا می‌شود.
- (۴) هوش متبلور با آزمون‌های متعارف هوش، قابل سنجش است.

۱۲۲- در آزمون MMPI، مقیاس ۷ تحت کدام عنوان است و نزدیک‌ترین اختلال به این کد تشخیصی چیست؟

- (۱) مردانگی زنانگی - هویت جنسی
- (۲) مردانگی زنانگی - ناکنش‌وری جنسی
- (۳) پسیکااستنی (ضعف روانی) - افسردگی دوقطبی
- (۴) پسیکااستنی (ضعف روانی) - وسواس فکری عملی

۱۲۳- کدام مورد در خصوص آزمون تصاویر درهم‌آندره‌ری، درست نیست؟

- (۱) برای سن چهار سال به بالا است.
- (۲) متشکل از سه کارت A, B, C است.
- (۳) اجرای آن، شامل دو مرحله کپی و بازسازی کردن است.
- (۴) هدف آن، سنجش ساخت‌یابی ادراکی و حافظه دیداری است.

۱۲۴- در تفسیر کارت‌های آزمون بندر گشتالت، مواردی همچون چرخش بیشتر از ۴۵ درجه، تبدیل نقطه‌ها به دایره یا خطوط کوچک، رسم زاویه به جای منحنی، تبدیل منحنی به خط راست و جابه‌جا کردن قسمت‌های مختلف اشکال، نشانگر کدام مورد است؟

- (۱) افسردگی واکنشی
- (۲) رفتارهای وسواسی
- (۳) مشکلات جنسی
- (۴) ضایعات مغزی شدید

۱۲۵- در آزمون MMPI، اطلاق دره پارانویید در پروفایل نمرات، به کدام مورد اشاره دارد؟

- (۱) بالا بودن مقیاس‌های ۷ و ۸ و پایین بودن مقیاس‌های ۴ و ۵
- (۲) بالا بودن مقیاس‌های ۷ و ۸ و پایین بودن مقیاس‌های ۹ و ۰
- (۳) بالا بودن مقیاس‌های ۷ و ۸ و پایین بودن مقیاس‌های ۶ و ۵
- (۴) بالا بودن مقیاس‌های ۶ و ۸ و پایین بودن مقیاس‌های ۷ و ۹

۱۰۶- گزینه ۳- آزمون مازهای پرتئوس ← آزمون هوش که به لحاظ زمانی نامحدود است.

نکات:

۱۰) این آزمون برای تشخیص بهره‌ی هوشی افراد بی‌سواد، کند ذهن و کر و لال به کار می‌رود.

۱۱) مازهای ۳ و ۴ سالگی ← جهت آموزش و راهنمایی آزمودنی‌هاست.

۱۲) سه چیز در این آزمون خطای کمی است ← ۱- برگشتن به عقب ۲- قطع کردن خطوط ۳- به راه بن بست رفتن

۱۳) به ازای هر خطای کمی ← ۵/۰ از نمره‌ی آزمودنی یا ۶ ماه از سن عقلی او کسر می‌شود.

۱۴) از آزمون مازهای پرتئوس، جهت مقایسه‌ی انواع حیوانات با یکدیگر یا مقایسه‌ی حیوانات با انسان‌ها، استفاده می‌شود.

۱۵) این آزمون، افرادی را که نمی‌توانند با انتظارات اجتماعی سازگار بشوند، تشخیص می‌دهد.

(ص ۳۴ جزوه جامع کاربرد آزمون های روانی موسسه کویر)

۱۰۷- گزینه ۳-

- ✓ اگر نقاشی کودکان در سمت چپ قرار بگیرد، مربوط به گذشته اوست. سمت راست مربوط به آینده است. هرچه نقاشی کودک به سمت چپ گرایش داشته باشد، کودک تمایل دارد که هیجان‌ها و احساس‌های خود را به صورت مستقیم بیان کند و رفتاری کودکانه نشان دهد.
- ✓ **کشیدن نقاشی در سمت راست صفحه، نشان‌دهنده مهار عقلی و تحول‌یافتگی کودک است.** در کودکان راست دست، ناحیه چپ، نشان‌دهنده دلبستگی به مادر است و ناحیه راست، دلبستگی به پدر را نشان می‌دهد. در کودکان چپ دست، عکس این قضیه است.
- ✓ پایین صفحه کاغذ، بیان‌کننده جهان تاریک مربوط به ناخودآگاه است و قلمروی زمینی و مرتبط با زندگی روزمره را نشان می‌دهد. چون این قسمت از صفحه کاغذ، معرف زمین است، عنصر حیات‌بخش را تشکیل می‌دهد. اگر کودک، خط زمین را در نقاشی‌اش ترسیم کند، گاهی نشان‌دهنده نیاز حسی به تغذیه و ایمنی جسمانی است.
- ✓ قسمت بالای صفحه، معرف ارزش‌های برتر، جهان رؤیاها، خیال‌پردازی‌ها و آرزوهای کودک است. معمولاً حدود ۴۰ درصد کودکان، در پنج سالگی، موضوع نقاشی (مثلاً آدمک) را در مرکز ترسیم می‌کنند، ۷۰ درصد در هفت سالگی و به همین صورت افزایش می‌یابد. اگر پس از هفت سالگی، آدمک ترسیم شده، خارج از مرکز صفحه باشد، می‌توان به وجود یک نابهنجاری اشاره کرد.
- ✓ تناسب آدمک ترسیمی کودک شما نیز دارای اهمیت است. اگر آدمک، بزرگ باشد، به معنای اعتماد به نفس و احساس ایمنی و شکفتگی است و گاهی نشان‌دهنده ناتوانی در مهار خود است. اگر کودک، آدمکش را کوچک ترسیم کند، بیان‌کننده کم‌رویی و ترس است و معمولاً آدمک، در نواحی خارج از ناحیه مرکزی صفحه ترسیم می‌شود.

۱۰۸- گزینه ۲- نظریه هوش استرنبرگ (هوش سه‌گانه): بر اساس نظریه استرنبرگ، هوش دارای سه جنبه **تحلیلی**، **خلاقانه** و **عملی** است:

- **هوش تحلیلی:** هوش تحلیلی زمانی دخیل است که مؤلفه‌های هوش برای تجزیه و تحلیل، ارزیابی، قضاوت یا مقایسه و تضاد به کار رود. معمولاً هوش تحلیلی در برخورد با انواع نسبتاً آشنا از مسائل درگیر است که در آن قضاوت‌های انجام‌شده ماهیت نسبتاً انتزاعی دارند. اغلب مهارت‌هایی که افراد در مدرسه می‌آموزند مربوطه به این جنبه از هوش استرنبرگ است.
- **هوش خلاق:** در کار با مشکلات هوش خلاق، رابرت استرنبرگ و تاد لوبارت از شصت و سه نفر خواستند تا محتواهای متفاوتی را در قلمرو نوشتن، هنر، تبلیغات و علم ایجاد نمایند.
- **هوش عملی:** هوش عملی شامل استفاده افراد از توانایی‌های خود برای انواع مشکلاتی است که در زندگی روزمره خود مانند مشکلات منزل یا محل کار با آن‌ها مواجه هستند. بسیاری از فعالیت‌های استرنبرگ و همکارانش در زمینه هوش عملی بر مفهوم دانش ضمنی متمرکز شده است.

محدوده بهره هوشی	طبقه بندی بهره هوشی
۱۶۰-۱۴۵	بسیار با استعداد و بسیار پیشرفته
۱۴۴-۱۳۰	با استعداد و پیشرفته
۱۲۹-۱۲۰	برتر
۱۱۹-۱۱۰	بالتر از متوسط
۱۰۹-۹۰	متوسط
۸۹-۸۰	پایین تر از متوسط
۷۹-۷۰	مرزی
۷۰-۵۰	با اختلال خفیف
۵۴-۴۰	اختلال زیاد

۱۱۰-گزینه ۴-آسیب های شدید شخصیت که در آزمون میلون MCMI اندازه گیری میشود : (لازم به ذکر است آزمون میلون در سالهای اخیر خیلی مهم و پرتکرار بوده است).

۱. **مقیاس S شخصیت اسکیزوتایپال:** این مقیاس ۱۶ گویه دارد و آسیب ساختاری شدیدتر را می سنجد. محتوای گویه ها مربوط به آسیب شناختی، ایده های تاثیر ، انزوای بین فردی و ترجیح انزوای اجتماعی ، رفتارهای وابسته و احساس کمرویی می باشد . افرادی که در این مقیاس نمره بالا می گیرند افرادی هستند که از نظر هیجانی ملایم با عاطفه سطحی یا با یک حالت احتیاط توأم با نگرانی می باشد آنها معمولاً از نظر اجتماعی منزوی هستند دل بستگی ای به روابط اجتماعی ندارند.

۲. **مقیاس C شخصیت مرزی:** این مقیاس ۱۶ گویه دارد و محتوی گویه ها مرتبط با خلق بی ثبات ، خشم ، رفتار و واکنشهای جنجالی ، رفتارهای جویای وابستگی ، خلق و روابط بی ثبات می باشد . این افراد به نسبت های گوناگون متزلزل در احساسات ، بد اخلاق ، ناراحت ، مضطرب و افسرده هستند.

۳. **مقیاس P شخصیت پارانوئید:** ۱۷ گویه دارد و محتوای گویه ها مربوط به ایده های کنترل یا نفوذ ، حساسیت و گوش بزننگی در مورد اذیت و آزار ، باورهای هذیانی ، شکوه و شکایت و حالت تدافعی می باشند.

۱۱۱-گزینه ۲- نرم درصدی : در این نرم ها، فراوانی تراکمی زیر نمره های خام معیار تغییر نمرات قرار می گیرد و نمره هر فرد را نمره درصدی می گویند. نرم های درصدی بیشتر در راهنمایی شغلی و کنکور سراسری کاربرد دارند. واحدهای نرم درصدی در طور مقیاس با هم برابر نیستند و مقیاس ترتیبی دارند و به علت ساده بودن و قابل فهم بودن برای عموم کاربرد آنها رایج گشته است. (ص ۱۷ جزوه جامع آزمون های روانی کویر)

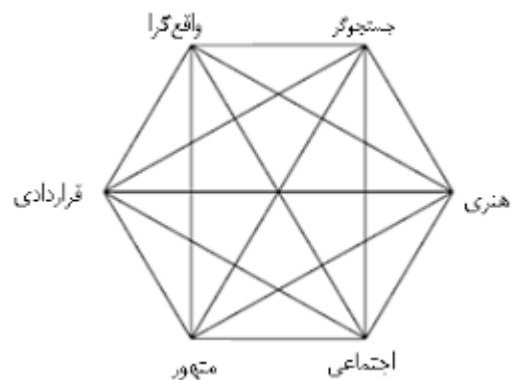
۱۱۲-گزینه ۱-ابعاد مورد بررسی در آزمون MBTI عبارتند از : برون گرایی در برابر درون گرایی-حسی در برابر شهودی-احساسی در برابر عقلانی-باساختار در برابر منعطف.

۱۱۳-گزینه ۱- توصیف ویژگی های ابعاد آزمون NEO (ص ۵۴ جزوه جامع آزمون های روانی کویر)

❖ ویژگی های مطرح شده در سوال مربوط به بعد توافق و زیر مقیاس تبعیت است.

گشودگی	احساسات، کنش ها (علاقه)، ایده ها و ارزش ها $\frac{\text{تخیل}}{\text{زیبایی شناختی}}$
موافق بودن (توافق)	اعتماد- سادگی (رک بودن)- همدردی و همراهی (نوع دوستی)- تواضع- درک دیگران- تبعیت
وجدان	کفایت (شایستگی)- تلاش برای موفقیت- نظم باطنی- انعطاف پذیری
روان رنجورخویی	عصبانیت- اضطراب- تنش
برون گرایی	تعاملاتی- معاشرتی- لذتی

۱۱۴- گزینه ۱- در شش ضلعی مربوط به تیپ های شخصیتی هالند مشاهده میکنید که تیپ های جستجوگر و واقع گرا نزدیک به هم هستند و بیشترین شباهت را بهم دارند. (ص ۸۲ جزوه جامع آزمون های روانی کوپر)

۱۱۵- گزینه ۳-

۱۱۶- گزینه ۱- آزمون MMPI یا آزمون شخصیتی چند وجهی مینه سوتا استاندارد برای فراخوانی دامنه گسترده ای از ویژگی های خود توصیفی بر اساس راهبرد گروه-ملاک ساخته شده است. این آزمون تحت تأثیر هیچ رویکرد نظری نیست؛ چراکه بر اساس رویکرد تجربی (مطالعه صفات و ملاک های گروه ملاک و مقایسه) و برای هدف تشخیص در حوزه بالینی ساخته شده است و امروزه یکی از پرمصرف ترین آزمون های شخصیت بالینی محسوب می شود. این آزمون برای سنجش ارزش های شغلی مناسب است.

۱۱۷- گزینه ۳- پاسخ گیلفورد میباشد. در صفحه ۲۳ جزوه دسته بندی زیبا از نظریه های روان سنجی هوش را خدمت شما عزیزان ارائه کردیم.

۱۱۸- گزینه ۴-

۱۱۹- گزینه ۲- گنجینه لغات پایترین خرده آزمون وکسلر می باشد که در برابر نقایص عصبی و اختلال روانی بشدت مقاوم است. و همچنین از عواملی مثل اضطراب و حواس پرتی کمتر تاثیر میپذیرد. این خرده آزمون بیشتر موید هوش قبل از بیماری است.

۱۲۰- گزینه ۳- بارها در کلاس جامع آزمون های روانی به اهمیت خرده مقیاس های آزمون وکسلر اشاره کردیم و در جزوه جامع آزمون های روانی در صفحه ۳۴ به طور کامل توضیح داده شده است.

❖ طراحی مکعب ها ← هماهنگی دیداری-حرکتی، حل مسائل فضائی، تمرکز، سرعت ادراک و دستکاری

۱۲۱- گزینه ۱- نکته:

۳) اجتماعی شدن و تعلیم و تربیت در هوش متبلور نقش اساسی دارند ولی نقشی در ماهیت هوش سیال ندارند.

۴) ناگفته نماند که رشد هوش متبلور در چهارچوب هوش سیال امکان پذیر است. البته داشتن انگیزه و قرار گرفتن در محیط

مناسب و غنی نیز در شکل گیری هوش متبلور نقش دارد.

(ص ۳۵ جزوه جامع آزمون های روانی موسسه کوپر)

جدول معرفی مقیاس‌های بالینی آزمون MMPI (ص ۶۶ جزوه جامع آزمون‌های روانی موسسه کویر)

کد اختصاری مقیاس	علائم اختصاری	نام مقیاس	نام مقیاس انگلیسی
۰	Si	درون‌گرایی اجتماعی	Social introversion
۱	HS	خود بیمار انگاری (هیپوکندریا)	Hypochondriasis
۲	D	افسردگی	Depression
۳	HY	هیستری	Hysteria
۴	Pd	انحراف اجتماعی روانی	Psycho-pathic deviate
۵	MF	مردانگی-زنانگی	Masculinity-Femininity
۶	Pa	پارانویا	Paranoia
۷	Pt	ضعف روانی	Psychasthenia
۸	Sc	اسکیزوفرنی	Schizophrenia
۹	Ma	مانیا	HYPO mania

۱۲۳-گزینہ ۲- آزمون تصاویر درهم‌آندره‌ری ← این آزمون، یک آزمون با زمان نامحدود است که مداد کاغذی هم هست و برای افراد بالای ۴ سال قابل اجرا است. هدف: سنجش نوع فعالیت ادراکی و حافظه‌ی دیداری آزمودنی‌ها

پیچیدگی ساخت مجموعه‌ای این آزمون در حدی است که یک فعالیت ادراکی تحلیل‌کننده و سازمان‌دهنده را ضروری می‌سازد. استفاده از تصاویر هندسی به منظور سنجش حافظه و هوش، به زمان ساخته شدن اولین آزمون هوش استاندارد شده یعنی آزمون بینه و سیمون برمی‌گردد.

اشکال و تصاویری که آندره‌ری، در آزمونش به کار برده است، دارای ۲ مشخصه است. } مفهوم واضح و روشنی دارند. به آسانی قابل ترسیم‌اند.

کارت A ← ۱۸ جزء ادراکی، ۴ سال به بالا و نوجوانان و بزرگسالان کاربرد بیشتری دارد. } کارت ۲
کارت B ← ۱۱ جزء هندسی، کارت ساده‌تر، ۴ تا ۸ سال و بزرگسالان عقب مانده

مرحله ۱ ← مرحله‌ی کپی کردن ← رشد ترسیمی و ساخت یا بی ادراکی } مرحله ۲
مرحله ۲ ← مرحله‌ی بازسازی کردن ← حافظه‌ی دیداری
در این آزمون مدادهای رنگی وجود دارد.

(ص ۳۵ جزوه جامع آزمون‌های روانی موسسه کویر)

۱۲۴-گزینہ ۴- کلاً تغییر جهت و چرخاندن کاغذ و چرخش اشکال؛ نشانه‌ی منفی گرای و پرخاشگری و قدرت ستیزی و شاید ضایعه‌ی مغزی باشد.

(ص ۳۸ جزوه جامع آزمون‌های روانی موسسه کویر) (نکاتی در ارتباط با تفسیر کیفی آزمون بندرگشتالت)

۱۲۵-گزینہ ۴- کد ۶۸/۸۶

افرادی که در این کد نمرات بالایی کسب می‌کنند؛ دارای احساس شدید حقارت و فاقد اعتماد به نفس هستند و ارتباط عاطفی ضعیفی با دیگران دارند. همچنین نسبت به دیگران بدگمان و بی‌اعتمادند و اختلال رایج در بین آنها؛ اختلال شخصیتی پارانویید است.

(ص ۶۶ جزوه جامع آزمون‌های روانی موسسه کویر)

۱۴۱- اگر همه سؤال های یک آزمون پیشرفت تحصیلی روان شناسی عمومی به هدف های این درس مربوط باشند و مشخص باشد که هر سؤالی از کدام هدف درس طرح شده است؛ این آزمون پیشرفت تحصیلی دارای چه نوع روایی است؟

(۱) پیش بین	(۲) سازه
(۳) محتوایی	(۴) همزمان

۱۴۶- اگر یادگیرنده بتواند اطلاعات مرتبط و غیر مرتبط داده شده در یک مسئله را از هم تشخیص دهد، در یادگیری آن مطلب به کدام سطح از فرایندهای شناختی دست یافته است؟

(۱) ارزشیابی کردن	(۲) به یاد آوردن
(۳) فهمیدن	(۴) تحلیل کردن

۱۴۷- کدام آزمون از عینیت و دقت بیشتری برخوردار است؟

(۱) شناختی	(۲) شخصیت
(۳) رغبت	(۴) نگرش

۱۴۸- کدام روایی، هم مستلزم تحلیل منطقی، هم تحلیل آماری - همبستگی و تفاوت های گروهی است؟

(۱) همزمان	(۲) سازه
(۳) صوری	(۴) پیش بین

۱۴۹- سؤال زیر چه نوع هدف آموزشی را می سنجد؟

«در تعیین رفتار انسان ها طبیعت بیشتر نقش دارد یا تربیت؟ نظر خود را با ذکر دلیل توضیح دهید.»

(۱) ارزشیابی - دانش مفهومی	(۲) تحلیل کردن - دانش مفهومی
(۳) فهمیدن - دانش مفهومی	(۴) کاربرستن - دانش روندی

۱۵۰- عامل اصلی تمایز بین آزمون های ملاکی و هنجاری کدام است؟

- (۱) تعداد سؤال هایی که در آزمون گنجانده می شود.
- (۲) نوع سؤال هایی که در آزمون ها طرح می شوند.
- (۳) مهارت های مورد سنجش که معرف اهداف آموزشی هستند.
- (۴) معیاری که به واسطه آن عملکرد فرد در آزمون تفسیر می شود.

۱۵۳- براساس فرمول کودر - ریچاردسون، پایایی یک آزمون در چه صورت کامل می شود؟

- (۱) مجموع واریانس سؤالات، بزرگ تر از واریانس نمره کل باشد.
- (۲) نیمی از افراد نمره کامل و نیمی دیگر نمره صفر بگیرند.
- (۳) تمام افراد به تمام سؤال ها پاسخ درست بدهند.
- (۴) همبستگی بین سؤالات آزمون متوسط باشد.

۱۵۵- در صورتی که نمرات خام یک آزمون را به رتبه‌های درصدی تبدیل کنیم، کدام مورد درست است؟

- (۱) فاصله بین نمرات خام و رتبه‌های درصدی مساوی است.
- (۲) همبستگی بین نمرات خام و رتبه‌های درصدی کامل است.
- (۳) ترتیب افراد در نمرات خام و رتبه‌های درصدی یکسان است.
- (۴) شکل توزیع نمرات خام و رتبه‌های درصدی همانند هم است.

۱۵۶- کدام یک از روش‌های تعیین پایایی برای ویژگی‌های ناپایدار مانند شادمانی مناسب نیستند؟

- (۱) کودر - ریچاردسون
- (۲) دونیمه کردن
- (۳) آلفای کرائباخ
- (۴) بازآزمایی

۱۵۹- کدام مورد از ویژگی‌های آزمون‌های معیار شده نیست؟

- (۱) نمره‌گذاری آنها عینی است.
- (۲) با دقت طراحی، تحلیل و بازبینی می‌شوند.
- (۳) نتایج آنها از طریق مقایسه با جداول هنجار تفسیر می‌شود.
- (۴) دستورالعمل‌های اجرا، نمره‌گذاری و تفسیر انعطاف‌پذیر است.

۱۶۱- کدام آزمون برای کودکان خلاق، بیشترین کاربرد را داشته است؟

- (۱) آدمک
- (۲) استنفورد - بینه
- (۳) تورنس
- (۴) کتل ۱

۱۶۲- مفهوم واژه استعداد، کدام است؟

- (۱) توانایی بالقوه برای کسب موفقیت در یک زمینه خاص
- (۲) چگونگی حل مسایل در موقعیت‌های جدید و ناآشنا
- (۳) توانایی کلی برای یادگیری مفاهیم شناختی و غیرشناختی
- (۴) مجموعه عملکردهای فرد در امور زندگی و مشکلات مرتبط

۱۶۳- کودکی که هرگز گریپ‌فورت را ندیده است با مشاهده گریپ‌فورت آن را مانند توپ در زمین می‌غلطاند. از نظر

پیاژه این عمل کودک چه نامیده می‌شود؟

- (۱) برون‌سازی
- (۲) درون‌سازی
- (۳) تعامل
- (۴) سازگاری

۱۶۴- از یک کودک روبه‌روی خود می‌خواهید که دست راست شما را نشان دهد، با این پرسش کدام یک از توانایی‌های

شناختی اندازه‌گیری می‌شود؟

- (۱) حافظه درازمدت
- (۲) حافظه دیداری
- (۳) درک فضایی
- (۴) سرعت پردازش

۱۶۵- کدام آزمون هوش ناپسته به فرهنگ است؟

- (۱) استنفورد - بینه
- (۲) کافمن
- (۳) وکسلر
- (۴) کتل ۲

۱۶۶- کدام آزمون، در اصل برای تشخیص آسیب مغزی ساخته شد؟

- (۱) آندره ری
- (۲) بندرگشتالت
- (۳) بینه - سیمون
- (۴) مکعب‌های کپس

- ۱۶۹- کدام آزمون، نقاشی‌های فرافکنی را از سنجش شناختی فراتر برد و در جهت تفسیر شخصیت گسترش داد؟
 (۱) آزمون نقاشی مک آور (۲) آزمون نقاشی آدمک گودیناف
 (۳) آزمون خانه - درخت - آدم (۴) آزمون نقاشی خانواده
- ۱۷۰- با کدام یک از خرده‌مقیاس‌های تست وکسلر ۴، درک فضایی و رابطه جز با کل اندازه‌گیری می‌شود؟
 (۱) رمزگردانی (۲) طراحی مکعب‌ها
 (۳) فراخنای اشکال (۴) نمادیابی
- ۱۷۱- کدام یک از خرده‌آزمون‌های وکسلر در مقایسه با خرده‌آزمون‌های دیگر کمتر از زمینه‌های آموزشی تأثیر می‌پذیرد؟
 (۱) اطلاعات عمومی (۲) فراخنای ارقام
 (۳) محاسبه (۴) تنظیم تصاویر
- ۱۷۲- نظریه سه‌بخشی استرنبرگ به کدام یک از رویکردهای هوش تعلق دارد؟
 (۱) عصب‌شناختی - زیستی (۲) رشدی - تحولی
 (۳) پردازش اطلاعات (۴) روان‌سنجی
- ۱۷۳- دسته‌بندی اشیاء به‌صورت طبقه‌های مختلف، درک شباهت‌ها و تفاوت‌های بین اشیاء، مفاهیم و رویدادها به کدام یک از چهار عامل هالستید در ارتباط با نظریه هوشی زیستی مربوط است؟
 (۱) یکپارچگی مرکزی (۲) جهت‌یابی
 (۳) قدرت (۴) انترزاع
- ۱۷۴- عبارت «درک قابلیت و تغییر و دخل و تصرف در تصاویر بصری و توانایی هنرمندان و معماران» مربوط به کدام یک از انواع هوش نظریه گاردنر است؟
 (۱) هوش جسمی و فضایی (۲) هوش جنبشی - بدنی
 (۳) هوش درون‌فردی (۴) هوش بین‌فردی
- ۱۷۵- استعاره محاسباتی هوش در کدام مورد متمرکز است؟
 (۱) استفاده از کامپیوتر به عنوان مدل مغز (۲) مطالعه آسیب‌های مغزی
 (۳) توانایی‌های ریاضی (۴) درک و فهم فلسفی
- ۱۷۶- خلاقیت با کدام یک از عوامل هوش از نظر گیلفورد ارتباط بیشتری دارد؟
 (۱) شناخت (۲) حافظه بلندمدت
 (۳) تولید واگرا (۴) تولید همگرا
- ۱۷۷- توانایی آزمودنی در نادیده گرفتن محرک‌های نامربوط در یک زمینه برای یافتن تصاویر محرک، نشانگر کدام یک از عوامل هوش در نظریه کتل است؟
 (۱) درک فضایی (۲) هدف‌گیری
 (۳) سرعت و دقت ادراک (۴) انعطاف در تکمیل یا صورت‌بندی
- ۱۷۸- بین ۱۵ تا ۲۵ سالگی، کدام توانایی مستقل از سن است؟
 (۱) خزانه لغات (۲) سرعت عمل
 (۳) معلومات عمومی (۴) هوش کلی
- ۱۷۹- به نظر آیسنگ، کدام یک از عوامل هوش با کارایی نظام عصبی رابطه بیشتری دارد؟
 (۱) سرعت و دقت ادراک (۲) حافظه طوطی‌وار
 (۳) حافظه معنی‌دار (۴) درک فضایی
- ۱۸۰- مهم‌ترین شرط لازم برای اجرای آزمون‌های فردی در مورد دانش آموزانی که فاقد اعتمادبه‌نفس کافی هستند، کدام است؟
 (۱) آماده ساختن وسایل کار
 (۲) تسلط معلم به طرح سؤال‌های مناسب
 (۳) ایجاد محیط عاطفی مناسب برای دانش‌آموز
 (۴) ایجاد امکانات فیزیکی مناسب در جلسه امتحان

۱۴۱- کدام مورد درباره ارتباط بین خطاهای تصادفی و ثابت با پایایی و روایی درست است؟

- (۱) افزایش خطای ثابت، روایی اندازه‌گیری را کاهش می‌دهد.
- (۲) افزایش خطای ثابت، پایایی و روایی اندازه‌گیری را کاهش می‌دهد.
- (۳) افزایش خطای تصادفی، فقط پایایی اندازه‌گیری را کاهش می‌دهد.
- (۴) افزایش خطای تصادفی، فقط روایی اندازه‌گیری را کاهش می‌دهد.

۱۴۵- با استفاده از کدام روش، می‌توان روایی همگرا و واگرا را به‌طور هم‌زمان بررسی کرد؟

- (۱) بررسی تفاوت‌های گروهی
- (۲) تحلیل عاملی
- (۳) تی‌تور - راسل
- (۴) چند روشی - چند صفتی

۱۴۶- در صورتی که بین نمرات فرم کوتاه آزمون MMPI با فرم بلند این آزمون همبستگی وجود داشته باشد، بیانگر کدام نوع روایی است؟

- (۱) هم‌زمان
 - (۲) محتوایی
 - (۳) پیش‌بین
 - (۴) تشخیصی
- ۱۴۷- معمولاً از بین سؤال‌های موجود در نمونه اولیه یک آزمون، سؤال‌هایی برای آزمون نهایی انتخاب می‌شوند که براساس داده‌های تجربی دارای ضرایب تمییز بالاتری باشند. با اجرای سؤال‌های انتخاب شده روی یک نمونه جدید میزان ضریب تمییز چه تغییری می‌کند؟

- (۱) به‌خاطر کاهش تعداد سؤالات میزان ضرایب تمییز بیشتر می‌شود.
- (۲) به علت انتخاب سؤال‌های بهتر ضرایب تمییز کاهش می‌یابد.
- (۳) به دلیل اجرای دوباره میزان ضرایب تمییز بیشتر می‌شود.
- (۴) به‌دلیل رگرسیون آماری میزان ضرایب تمییز کمتر می‌شود.

۱۴۸- کدام مورد درباره روایی صوری آزمون، نادرست است؟

- (۱) در مورد همه آزمون‌ها الزامی نیست.
- (۲) معمولاً به‌صورت ضریب همبستگی بیان می‌شود.
- (۳) براساس قضاوت متخصصان تعیین می‌شود.
- (۴) گاهی اوقات روایی ذهنی نیز نامیده می‌شود.

۱۴۹- در تحلیل سؤال‌های آزمون کدام مورد با تغییر نمونه، کمتر دستخوش تغییر می‌شود؟

- (۱) دشواری سؤال
- (۲) ضریب تمییز سؤال
- (۳) منحنی مشخصه سؤال
- (۴) همبستگی سؤال با نمره کل

۱۵۰- بررسی مجدد ویژگی‌های آماری یک آزمون براساس نمونه جدیدی از آزمودنی‌ها چه نام دارد؟

- (۱) بررسی انطباقی
- (۲) تحلیل سازه
- (۳) تحلیل عاملی
- (۴) واریس روایی

۱۵۳- در کدام مقیاس فرض بر این است که اگر آزمودنی به یک سؤال با درجه دشواری معینی پاسخ درست بدهد، همین آزمودنی به کلیه سؤال‌های ساده‌تر نیز پاسخ درست خواهد داد؟

- (۱) افتراق معنایی
- (۲) ترستون
- (۳) گاتمن
- (۴) لیکرت

- ۱۵۵- کارپوشه‌هایی که با هدف آموزش به یادگیرندگان مورد استفاده قرار می‌گیرند، بر چه چیزی تأکید دارند؟
 (۱) ارزشیابی از خود (۲) انتقال آموخته‌ها (۳) راهبردهای یادگیری (۴) فرایندهای عالی حافظه
- ۱۵۶- در آزمون ورودی یک مؤسسه آموزشی افرادی پذیرفته می‌شوند که حداقل به ۷۰ درصد از سؤالات آزمون با احتساب نمره منفی پاسخ صحیح بدهند، این آزمون از کدام نوع است؟
 (۱) نسبی (۲) تکوینی (۳) ملاکی (۴) هنجاری
- ۱۵۷- کدام شیوه ارزشیابی برای تعیین این که «آیا دانش آموز مهارت‌های پیش‌نیاز را می‌داند؟»، مناسب است؟
 (۱) تراکمی (۲) تشخیصی (۳) تکوینی (۴) ملاکی
- ۱۵۸- کدام مورد درباره مقیاس اندازه‌گیری رتبه‌ای درست است؟
 (۱) ویژگی بزرگی، فواصل مساوی و صفر مطلق را دارد.
 (۲) ویژگی بزرگی، فواصل مساوی و صفر مطلق را ندارد.
 (۳) ویژگی بزرگی و فواصل مساوی را دارد ولی صفر مطلق را ندارد.
 (۴) ویژگی بزرگی را دارد ولی فواصل مساوی و صفر مطلق را ندارد.
- ۱۵۹- این هدف که «دانش آموز باید بتواند با آموخته‌هایش به محاسبه میزان گنجایش یک حوض آب در مقیاس لیتر و مترمکعب بپردازد»، براساس طبقه‌بندی شناختی بلوم در چه سطحی قرار دارد؟
 (۱) کاربرد (۲) فهمیدن (۳) ترکیب (۴) ارزشیابی
- ۱۶۰- در تحلیل سؤالات چهارگزینه‌ای، کدام مورد نشان‌دهنده عملکرد مناسب یک گزینه انحرافی است؟
 (۱) همبستگی مثبت با نمره کل آزمون
 (۲) نسبت انتخاب بیشتر توسط گروه قوی
 (۳) نسبت انتخاب کمتر توسط گروه ضعیف
 (۴) همبستگی منفی با نمره کل آزمون

- ۱۶۱- کدام آزمون، خلاقیت را اندازه‌گیری می‌کند؟
 (۱) آندره ری (۲) تورنس (۳) ویسکانسین (۴) مکعب‌های کپس
- ۱۶۲- کدام استعداد با خلاقیت رابطه بیشتری دارد؟
 (۱) دانش عمومی (۲) درک فضایی (۳) سیالی کلامی (۴) توانایی کلامی
- ۱۶۳- میانگین و انحراف معیار نمره‌های استاندارد (معیار) در خرده‌مقیاس‌های آزمون وکسلر به ترتیب از راست به چپ چند است؟
 (۱) ۱۰ و ۳ (۲) ۵۰ و ۱۰ (۳) ۱۰۰ و ۱۶ (۴) ۱۰۰ و ۱۵
- ۱۶۴- در تست وکسلر، خرده‌مقیاس اطلاعات عمومی کدام دسته از ویژگی‌های زیر را اندازه‌گیری می‌کند؟
 (۱) هوش سیال، حافظه، قضاوت، درک کلامی
 (۲) هوش متبلور، هوش انتزاعی، استدلال، استعداد یادگیری
 (۳) رشد اجتماعی، درک رابطه بین پدیده‌های محیطی، درک کلی
 (۴) کنجکاوی، حافظه درازمدت، توجه به اوضاع محیطی، هوش متبلور
- ۱۶۵- کدام پرسش که از یک کودک پرسیده می‌شود، هوش انتزاعی او را اندازه‌گیری می‌کند؟
 (۱) شباهت سیب و انگور (۲) معنای یک واژه فارسی
 (۳) گفتن پایتخت دو کشور همسایه (۴) تکرار جمله‌ای که برایش خوانده می‌شود.
- ۱۶۶- در تست بندرگشتالت چرخش تصاویر یا بخش‌های آن‌ها حداقل باید چند درجه باشد تا به آن یک نمره خطا داده شود؟
 (۱) ۳۰ (۲) ۴۵ (۳) ۷۵ (۴) ۹۰
- ۱۶۷- تعداد زیاد پاسخ به فضای سفید (S) در آزمون رورشاخ به چه معنی است؟
 (۱) دشواری در کنترل خشم (۲) منفی‌گرایی
 (۳) تضاد انطباقی (۴) انزوای اجتماعی
- ۱۶۸- ماتریس‌های پیش‌رونده ریون، کدام دسته از استعدادهای شناختی و ویژگی‌ها را اندازه می‌گیرد؟
 (۱) هوش متبلور و استعداد کمی (۲) هوش سیال و استعداد فنی
 (۳) انتزاعی و مستقل از فرهنگ (۴) درک دیداری وابسته به فرهنگ
-
- ۱۶۹- با استفاده از سری اعداد مانند ۷, ۱۰, ۸, ۱۱, ?، عمده‌تاً کدام یک از توانایی‌های شناختی اندازه‌گیری می‌شود؟
 (۱) استدلال (۲) محاسبه (۳) رابطه جزء و کل (۴) یادگیری گذشته
- ۱۷۰- کدام یک از انواع هوش، بعد از سن ۱۸ سالگی و تا سال‌های دهه پنجم عمر می‌تواند رشد کند؟
 (۱) اجتماعی (۲) سیال (۳) متبلور (۴) عملی
- ۱۷۱- اگر هوشبهر یک کودک با تست استنفورد - بینه برابر ۱۳۲ باشد، رتبه درصدی تقریبی او کدام است؟
 (۱) ۲ (۲) ۵ (۳) ۹۵ (۴) ۹۸

- ۱۷۲- پیاژه برای بررسی توانایی شناختی کودکان از چه روشی استفاده می‌کرد؟
 (۱) آزمون‌های استاندارد (۲) روش بالینی
 (۳) مصاحبه با والدین کودکان (۴) مشاهده رفتار کودکان هنگام بازی
- ۱۷۳- کدام یک از انواع روایی (Validity) در آزمون‌های پیشرفت تحصیلی اهمیت بیشتری دارد؟
 (۱) ملاکی همزمان (۲) ملاکی پیش‌بین (۳) محتوایی (۴) واگرا
- ۱۷۴- آزمون روانی - زبانی ایلینویز (ITPA)، برای سنجش کدام یک از ویژگی‌های شناختی به کار می‌رود؟
 (۱) استعداد تحصیلی (۲) نارسایی یادگیری (۳) هوش سیال (۴) هوش متبلور
- ۱۷۵- تست وایلند برای سنجش کدام یک از ویژگی‌های افراد به کار می‌رود؟
 (۱) انطباق و سازگاری با محیط (۲) رشد دیداری - حرکتی
 (۳) هوش انتزاعی (۴) هوش عملی
- ۱۷۶- محاسبه هوشبهر با فرمول خارج قسمت سن عقلی بر سن زمانی ضربدر ۱۰۰، در مورد کدام گروه سنی با مشکل همراه است؟
 (۱) کمتر از ۶ (۲) ۶ تا ۱۲ (۳) ۱۲ تا ۱۶ (۴) بالاتر از ۱۸
- ۱۷۷- اگر هوشبهر کلی کودکی با آزمون هوشی وکسلر کودکان برابر ۷۶ باشد، از نظر سطح هوشی در چه طبقه‌ای قرار دارد؟
 (۱) مرزی (۲) بهنجار ضعیف (۳) عقب‌مانده متوسط (۴) عقب‌مانده خفیف
- ۱۷۸- در یک توزیع طبیعی، یک فرد عقب‌مانده ذهنی چند انحراف معیار از میانگین پایین‌تر است؟
 (۱) ۱/۵ (۲) ۲ (۳) ۲/۵ (۴) ۳
- ۱۷۹- در کدام یک از خصایص شناختی، عامل وراثت نقش بیشتری دارد؟
 (۱) انگیزش پیشرفت (۲) استعداد فنی (۳) خلاقیت (۴) هوش انتزاعی
- ۱۸۰- ملاک تشخیص عقب‌ماندگی ذهنی در نخستین آزمون هوشی که توسط آلفرد بینه ساخته شد، کدام است؟
 (۱) هوشبهر انحرافی کمتر از ۵۰ (۲) هوشبهر انحرافی کمتر از ۷۰
 (۳) تفاوت سن عقلی از سن زمانی (۴) خارج قسمت سن عقلی بر سن زمانی

ارشد ۹۸

- ۱۴۴- زمانی که همبستگی یک آزمون استعداد ادبی با یک آزمون استعداد حسابداری را به دست می‌آوریم، از کدام روش تعیین روایی (validity) استفاده می‌کنیم؟
 (۱) هم‌گرا (۲) واگرا (۳) تشخیصی (۴) پیش‌بین
- ۱۴۵- کدام مورد، جزء عوامل درونی مؤثر بر روایی آزمون نیست؟
 (۱) تعداد سؤال‌ها (۲) ترتیب سؤال‌ها
 (۳) کیفیت سؤال‌ها (۴) انگیزش آزمودنی‌ها
- ۱۴۷- به علت اینکه شناسایی دانشجویان مضطرب به صورت بالینی وقت‌گیر و دشوار است، پژوهشگری برای شناسایی آن‌ها از مقیاس بروز اضطراب تایلور استفاده می‌کند که همبستگی بالایی با درجه‌بندی بالینی در دانشجویان دانشکده دارد. در این مثال پژوهشگر از کدام نوع روایی استفاده کرده است؟
 (۱) سازه (۲) محتوی (۳) هم‌زمان (۴) پیش‌بین
- ۱۵۳- پژوهشگری برای تعیین روایی آزمون خود این فرض را مطرح می‌کند که اگر آزمون او بتواند بین گروه‌های خاصی در صفت اندازه‌گیری شده تفاوت قائل شود، دارای روایی است. این محقق از کدام شیوه برای تعیین روایی آزمون خود استفاده کرده است؟
 (۱) سازه (۲) محتوا (۳) هم‌گرا (۴) پیش‌بین

۱۵۶- یک آزمون عینی برای اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی در درس ریاضیات طراحی شده است. بعد از اجرای این آزمون در بین گروهی از دانش‌آموزان بین نمرات افراد با قضاوت معلمان درباره پیشرفت تحصیلی ریاضیات دانش‌آموزان ارتباطی مشاهده نشد. کدام نوع روایی این آزمون، در حد مناسب نیست؟

- (۱) محتوا (۲) واگرا (۳) همزمان (۴) پیش‌بین

۱۵۷- در کدام نوع سؤال چند گزینه‌ای، احتمال آن که یک یا چند گزینه از نظر دستوری بی‌معنا باشند، وجود دارد؟

- (۱) منفی (۲) جاخالی (۳) پرسشی (۴) پاسخ ترکیبی

۱۵۸- پژوهشگری که تعداد دانشجویان مراجعه‌کننده به اساتید را به عنوان شاخص محبوبیت اساتید در نظر می‌گیرد، از کدام شیوه سنجش استفاده کرده است؟

- (۱) نهان‌یابی (۲) نقش‌گزاری (۳) عملکردی (۴) قیاس‌پذیر

۱۶۱- کدام مورد، از انتقادهای وارد شده به آزمون‌های استاندارد هوش نیست؟

- (۱) تأکید بر تفکر واگرا و غیرتحلیلی
(۲) سودمندی محدود در سنجش گروه‌های اقلیت
(۳) عدم توجه به فرایندهای زمینه‌ساز موجود در حل مسئله
(۴) توجه بیش از حد به نمره نهایی و نتیجه کارکرد شناختی

۱۶۲- نمره‌گذاری کدام خرده‌آزمون‌های مقیاس هوشی وکسلر، تا حدودی ذهنی است و در مقایسه با سایر خرده‌آزمون‌ها از روشنی کمتری برخوردار است؟

- (۱) درک و فهم - محاسبات
(۲) تنظیم تصاویر - نماد ارقام
(۳) شباهت‌ها - گنجینه لغات
(۴) طراحی مکعب‌ها - الحاق قطعات

۱۶۳- کدام موارد در خصوص ماهیت آزمون‌های فرافکن، درست است؟

- I - آزمودنی‌ها تا حدودی از هدف آزمون بی‌خبر هستند.
II - در تفسیر پاسخ‌ها به متغیرهای اندکی توجه می‌شود.
III - در پاسخ‌دهی آزادی وجود دارد.
IV - پایایی و روایی آن‌ها آسان به دست می‌آید.
(۱) I, II (۲) II, IV (۳) III, IV (۴) I, III

۱۶۴- اگر هدف سنجش و ارزیابی نقاط ضعف و نقایص کارکرد مغزی باشد، کدام آزمون مناسب است؟

- (۱) وایلند (۲) استرانگ (۳) استنفورد - بینه (۴) لوریا - نبراسکا

۱۶۵- کدام مورد در خصوص مقیاس‌های هوشی وکسلر، درست نیست؟

- (۱) در مقایسه با آزمون استنفورد - بینه دامنه انتهایی هوش را با دقت کمتری اندازه می‌گیرد.
(۲) داده‌های روشن و دقیقی از کارکرد شناختی آزمودنی فراهم می‌آورد.
(۳) اجراء نمره‌گذاری و تفسیر نمرات آن به سهولت انجام می‌گیرد.
(۴) هوش‌بهر کلی بیشترین پایایی و روایی را دارد.

۱۶۶- متخصص بالینی برای تشخیص دشواری‌های خواندن و یادگیری یک کودک ۷ ساله از آزمونی با ۹ طرح استفاده کرد و هر یک از آن‌ها را به ترتیب به کودک ارائه داد و از او خواست که آن‌ها را روی یک برگه کاغذ سفید بکشد. متخصص از کدام آزمون استفاده کرده است؟

- (۱) TAT (۲) CAT (۳) آندرمی (۴) بندرگشتالت

۱۶۷- در مقیاس هوشی استنفورد - بینه، آزمون‌های فرعی سری‌های عددی و معادله‌سازی، مربوط به کدام طبقه اصلی هستند؟

- (۱) ماتریس‌ها (۲) استدلال کمی (۳) تحلیل الگو (۴) حافظه کوتاه‌مدت

۱۶۹- کدام مورد در خصوص آزمون‌های انفرادی هوش در مقایسه با آزمون‌های گروهی هوش، درست است؟

(۱) روش نمره‌گذاری آن‌ها عینی و دقیق‌تر است.

(۲) امکان اجرای آن‌ها به‌صورت کامپیوتری وجود دارد.

(۳) نقش آزمون‌گر ساده و راحت‌تر است و هزینه اجرای کمتری دارند.

(۴) سوالات و خرده مقیاس‌های آن‌ها حیطه‌های متنوع‌تری را پوشش می‌دهد.

۱۷۰- اگر قصد داشته باشیم گروهی از کودکان پیش‌دستانی را از لحاظ سطح توانایی هوشی، به‌صورت گروهی

غربال‌گری کنیم، کدام آزمون مناسب‌تر است؟

(۱) آزمون طراحی مکعب‌های کُهِس (۲) ماتریس‌های پیش‌رونده ریون رنگی

(۳) مقیاس هوش وکسلر پیش‌دستانی (۴) مقیاس هوش استنفورد - بینه خردسال

۱۷۱- در نظریه هوش چندگانه گاردنر، توانایی تشخیص و تمیز احساس‌های درونی و به‌کارگیری آن‌ها برای هدایت کردن

رفتار، آگاهی از توانایی‌ها، محدودیت‌ها و امیال خود، بیانگر کدام نوع هوش است؟

(۱) زبانی (۲) منطقی (۳) درون‌فردی (۴) طبیعت‌گرا

۱۷۲- نمره معیار کودکان دچار ناتوانی یادگیری، در کدام دسته از خرده آزمون‌های وکسلر کمتر از ۷ است؟

(۱) محاسبه، رمزگردانی، توالی حرف - عدد (۲) طراحی مکعب‌ها، واژگان، معماهای تصویری

(۳) تکمیل تصاویر، شباهت‌ها، اطلاعات عمومی (۴) نمادیابی، وزن اشکال، مفاهیم تصویری

۱۷۳- براساس طبقه‌بندی بلوم از حوزه شناختی، «توانایی پیش‌بینی احتمال تأثیر تغییر یک عامل بیولوژیکی در حفظ

تعادل بدن»، در کدام طبقه اصلی قرار می‌گیرد؟

(۱) درک (۲) ترکیب (۳) تحلیل (۴) به‌کاربردن

۱۷۴- کدام مورد در خصوص سازه‌های شناختی، درست است؟

(۱) سازه بدون توجه به توانایی افراد برای بروز رفتارهای مربوط به آن وجود ندارد.

(۲) کسانی که به درستی به سؤال‌ها پاسخ نمی‌دهند، از سازه مورد نظر برخوردار نیستند.

(۳) پاسخ درست آزمودنی به تعداد زیادی سؤال همیشه به معنی داشتن توانایی بیشتر در سازه نیست.

(۴) آموزش در رشد یا پرورش سازه‌ها و پاسخگویی درست به سوالات مرتبط به آن نقش چندانی ندارد.

۱۷۵- برای ارائه گزارش نتایج یک آزمون هوشی به والدین کودک، کدام نوع هنجار مناسب‌تر است؟

(۱) رتبه درصدی (۲) نمره ۹ بخشی

(۳) نمره استاندارد T (۴) معادل منحنی بهنجار

۱۷۶- براساس نظریه گیلفورد از ساختار هوش، حافظه و شناخت جزء کدام بُعد است؟

(۱) اعمال (۲) روابط (۳) محتوا (۴) تولیدات

۱۷۷- اگر قصد داشته باشیم توانایی دانش‌آموز را از لحاظ اصیل بودن، روان بودن و انعطاف‌پذیری در حل مسائل اندازه

بگیریم، کدام نوع آزمون مناسب‌تر است؟

(۱) هوش (۲) حافظه (۳) خلاقیت (۴) پیشرفت تحصیلی

۱۷۸- عبارات زیر به ترتیب بیانگر کدام نوع آزمون‌ها هستند؟

I - برای اندازه‌گیری توان بالقوه یادگیری یا کسب مهارت ویژه به‌کار می‌روند.

II - توانایی کلی برای حل مسائل، تفکر منطقی و بهره‌برداری از تجربه با این آزمون‌ها اندازه گرفته می‌شود.

III - سؤال این آزمون‌ها با هدف‌های آموزشی ارتباط واضح و مستقیمی دارد.

(۱) پیشرفت تحصیلی - استعداد - هوش (۲) هوش - استعداد - پیشرفت تحصیلی

(۳) استعداد - هوش - پیشرفت تحصیلی (۴) استعداد - پیشرفت تحصیلی - هوش

۱۷۹- کدام آزمون هوشی، یک آزمون غیرکلامی است که وابستگی کمی به فرهنگ دارد و برای ارزیابی توانایی ذهنی می‌توان آن را به صورت گروهی اجرا کرد؟

- (۱) اوتیس - لنون
(۲) مجموعه ارزیابی کافمن
(۳) کتل
(۴) مقیاس هوش استنفورد - بینه

ارشد ۹۹

۱۶۱- تفسیر کارآمد میلون (MCMI) مستلزم برخورداری چه مهارتی است؟

- (۱) آشنایی با اصول مصاحبه علمی و اختلال‌های شخصیت
(۲) آشنایی با مصاحبه نیمه ساختاریافته و ملاک‌های بهداشت جهانی
(۳) آشنایی با مصاحبه ساختاریافته و اختلال‌های هیجانی
(۴) آشنایی با اختلال‌های شخصیت و ملاک‌های DSM-V

۱۶۲- در ارتباط با پرسشنامه NEO، کدام مورد درست نیست؟

- (۱) اگر پاسخنامه‌ای بیش از ۳۰ گویه بدون پاسخ باشد، قابل بررسی نیست.
(۲) اگر در یک صفت بیش از ۳ گویه بدون پاسخ باشد، باید با احتیاط تفسیر شود.
(۳) در نسخه تجدیدنظر شده، ۳ گویه منفرد وجود دارد که اعتبار پاسخ‌ها را می‌سنجد.
(۴) اگر در ۱۵۰ گویه یا بیشتر پاسخ موافقم و کاملاً موافقم وجود داشته باشد، باید با احتیاط مورد ارزیابی قرار گیرد.
۱۶۳- در پرسشنامه روانی کالیفرنیا، اشخاصی که دارای صفت درون‌گرایی بوده و در عین حال ارزش‌ها و انتقادهای سنتی را مورد سؤال قرار می‌دهند، به کدام گروه تعلق دارد؟

- (۱) آلفا
(۲) بتا
(۳) گاما
(۴) دلتا

۱۶۴- جامع‌ترین روش ارزیابی شخصیت، کدام روش است؟

- (۱) مصاحبه
(۲) مشاهده
(۳) آزمون‌های فراقکن
(۴) آزمون‌های عینی

۱۶۵- کدام مورد جزء عوامل مرتبه دوم در پرسشنامه شخصیتی کتل است؟

- (۱) استقلال
(۲) سلطه‌گری
(۳) بنیادگرایی
(۴) نیرومندی من

۱۶۶- کدام خرده آزمون‌های وکسلر در برابر نقایص عصبی و اختلال روانی به شدت مقاوم هستند؟

- (۱) درک و فهم و گنجینه لغات
(۲) اطلاعات عمومی و گنجینه لغات
(۳) فراخنای ارقام و اطلاعات عمومی
(۴) گنجینه لغات و فراخنای ارقام

۱۶۷- در پرسشنامه میلون (MCMI)، کدام اصلاح به منظور اصلاح سوگیری برخی از افراد به کم گزارش شدت

خصیصه شخصیتی‌شان صورت می‌گیرد؟

- (۱) X
(۲) $\frac{1}{2}X$
(۳) DC
(۴) A/D

۱۶۸- پرسشنامه MMPI-2، متأثر از کدام رویکرد نظری است؟

(۱) رفتاری (۲) شناختی

(۳) روان‌پویشی (۴) تحت‌تأثیر هیچ رویکرد نظری نیست.

۱۶۹- کدام خرده‌مقیاس‌های پرسشنامه شخصیتی ایزنک (EPQ) با خرده‌مقیاس‌های پرسشنامه شخصیتی نئو مشابه است؟

(۱) وجدانی بودن - باز بودن (۲) بی‌ثباتی هیجانی - توافق

(۳) برون‌گرایی - بی‌ثباتی هیجانی (۴) توافق - بی‌ثباتی هیجانی

۱۷۰- در طراحی کدام پرسشنامه شخصیتی بیش از یک سوم از سؤال‌های پرسشنامه شخصیتی مینه‌سوتا به کار رفته است؟

(۱) روانی کالیفرنیا (CPI) (۲) شانزده عاملی کتل (16PF)

(۳) چندوجهی میلون (MCMI-III) (۴) تجدیدنظر شده نئو (NEO-PI-R)

۱۷۱- کدام مورد در نظریه تعمیم‌پذیری، درست است؟

(۱) روایی ملاکی آن بیرونی است.

(۲) روایی ملاکی آن درونی است.

(۳) با تغییر ملاک از اعتبار به روایی می‌رسیم.

(۴) براساس شواهدی غیر از آزمون تعیین می‌شود.

۱۷۲- در آزمون فرافکن لکه‌های جوهر رورشاخ، زمان واکنش نسبت به کدام کارت معمولاً طولانی‌تر است؟

(۱) ۶ (۲) ۲

(۳) ۳ (۴) ۴

۱۷۳- آزمون یادگیری شنیداری - کلامی ری، کدام متغیر را نمی‌سنجد؟

(۱) بهترین یادگیری (۲) حافظه کوتاه مدت

(۳) حافظه بلند مدت (۴) مداخله پیش‌گستر/پس‌گستر

۱۷۴- کدام یک از شاخص‌های کلی در SCL-90-R، بهترین نشانه برای تعیین سطح یا عمق یک ناراحتی است؟

(۱) PST (۲) GSI

(۳) SOM (۴) PSDI

۱۷۵- در پرسشنامه شخصیتی ایزنک، بیماران روان‌آزرده، دارند.

(۱) نمره بالایی در N و P

(۲) در هر سه عامل F، P، N نمره پایینی

(۳) نمره بالایی در P و نمره پایینی در E

(۴) نمره بالایی در N و نمره پایینی در F

۱۷۶- در پرسشنامه MMPI-2 کیفیت و سبک روابط بین فردی از طریق کدام مقیاس‌ها تعیین می‌شود؟

(۱) افسردگی، سلطه‌گری، نیرومندی من، الکلیسم

(۲) درون‌گرایی، خودبیمارانگاری، پارانویا، نارضایتی زناشویی

(۳) درون‌گرایی، رفتار تیپ الف، مشکلات مربوط به کار، اضطراب

(۴) واپس رانی، انحراف روانی - اجتماعی، شاخص‌های منفی درمان، خصومت

۱۷۷- کدام پرسشنامه مقیاس دروغ دارد؟

(۱) شخصیتی نئو (۲) تصور از خود بک

(۳) عزت نفس کوپر اسمیت (۴) نشانه‌های اختلالات روانی

۱۷۸- در آزمون حافظه وکسلر، کدام مورد درست نیست؟

(۱) حافظه بینایی، جهت‌یابی

(۲) حافظه منطقی، تکرار ارقام

(۳) کنترل ذهنی، یادگیری تداعی

(۴) حافظه شنیداری، آگاهی شخصی

۱۷۹- کدام روش برای تعیین اعتبار (reliability) یک آزمون مناسب نیست؟

- (۱) دو نیمه کردن
(۲) تحلیل عوامل
(۳) آلفای کرونباخ
(۴) کودر - ریچاردسون

۱۸۰- کدام مورد جزء شرایط ضروری یک نرم است؟

- (۱) صفر مطلق داشته باشد.
(۲) واحدش در سراسر مقیاس یکسان باشد.
(۳) نمونه‌ای که نرم از روی آن محاسبه می‌شود معرف جامعه باشد.
(۴) معنای آن از آزمونی به آزمون دیگر و از وضعیتی به وضعیت دیگر یکسان باشد.

ارشد ۱۴۰۰

۱۴۸- کدام روش سنجش برای سنجش هوش‌های چندگانه کاربرد دارد؟

- (۱) عملکردی (۲) رفتاری (۳) فرایند و فراورده (۴) ملاک محور و مشاهده‌ای

۱۴۹- اگر همبستگی بین نمرات خرده آزمون‌ها با نمره کل آزمون بالا باشد، نشان‌دهنده کدام یک از انواع روایی است؟

- (۱) صوری (۲) همزمان (۳) پیش‌بین (۴) سازه

۱۶۱- کدام یک از پرسش‌نامه‌های زیر برای سنجش و تعیین شغل در مورد دانش‌آموزان دبیرستان و بزرگسالان به‌کار گرفته می‌شود؟

- (۱) علایق تحصیلی (۲) ارزش‌سنج راکیج
(۳) رجحان‌سنج کودر (۴) علایق استرانگ - کمپبل

۱۶۲- کدام آزمون، یادآوری دانش آموز را در سطح بازسازی اندازه می‌گیرد؟

- (۱) جورکردنی (۲) صحیح - غلط (۳) چندگزینه‌ای (۴) کامل کردنی

۱۶۳- نمره‌های خام و نمره‌های تراز شده در بیشتر آزمون‌های استاندارد از نوع کدام مقیاس‌ها هستند؟

- (۱) اسمی (۲) نسبی (۳) فاصله‌ای (۴) رتبه‌ای

۱۶۴- کدام جمله در مورد مقیاس رتبه‌ای صحیح است؟

- (۱) بین اعداد رتبه‌ای نظم و ترتیب منطقی وجود دارد.
(۲) دارای صفر مطلق است و فواصل رتبه‌ها نیز با یکدیگر برابرند.
(۳) نمی‌توانیم هر یک از افراد مورد مطالعه را برحسب صفتی که دارد در یک طبقه قرار دهیم.
(۴) نمی‌توانیم تعیین کنیم که کدام یک از طبقه‌ها، صفت مورد نظر را به مقدار کمتر یا بیشتر از سایر طبقات دارد.
۱۶۵- عبارت «ویژگی‌های اصلی اشخاص دارای برافراشتگی این مقیاس عبارت است از هم‌رنگی با جماعت، انضباط، خویشتن‌داری و رسمی بودن» اشاره به کدام یک از مقیاس‌های پرسشنامه چند محوری بالینی میلون دارد؟

- (۱) افسردگی (۲) نمایشی (۳) خودشیفته (۴) جبری

۱۶۶- کدام مقیاس MMPI، مشکل هویت جنسی سردرگم را تشخیص می‌دهد؟

- (۱) MF (۲) Pa (۳) Hy (۴) Pd

۱۶۷- در کدام خرده آزمون وکسلر نمره‌های بالا نشان‌دهنده هوشیاری، قابلیت تمرکز، رهایی از حواس پرتی، برخورداری از حافظه شنیداری کوتاه‌مدت خوب است؟

- (۱) اطلاعات (۲) محاسبه (۳) گنجینه لغات (۴) فراخنای ارقام

۱۶۸- در کدام آزمون، فرضیه اصلی این است که محرک محیطی به وسیله نیازها، انگیزه‌ها، تعارض‌ها و «آمایه‌های» ادراکی شخص سازمان داده می‌شوند؟

- (۱) وکسلر (۲) رورشاخ
(۳) چند وجهی مینه سوتا (۴) چند محوری بالینی میلون

۱۶۹- کدام مورد در ارتباط با نظریه رشدی راجع به ماهیت هوش درست است؟

- (۱) رشد عقلی در حدود سال‌های آخر نوجوانی کامل می‌شود.
(۲) رشد عقلی از الگوهای شخصی پیروی نمی‌کند و تصادفی است.
(۳) هماهنگی با رشد شخص، توانایی‌های رفتاری جدید نیز رشد می‌کنند.
(۴) در تفکر کودکان خردسال‌تر در مقایسه با مسن‌تر تفاوت‌های کمی وجود دارد.

۱۷۰- کدام مورد جزء مزیت‌های مصاحبه‌های بدون ساخت است؟

- (۱) اثر تقدم (۲) سوگیری تأییدی (۳) هزینه کم مصاحبه (۴) کانون توجه‌بودن خود فرد

۱۷۱- نمره Z مساوی با ۲/۵ با کدام نمره در مقیاس T برابر است؟

- (۱) ۵۵ (۲) ۶۵ (۳) ۷۵ (۴) ۸۵

۱۷۲- سطح زیر منحنی طبیعی در فاصله میانگین تا یک انحراف استاندارد بالاتر چقدر است؟

- (۱) ۱۳/۵۹ (۲) ۳۴/۱۳ (۳) ۶۸/۲۶ (۴) ۹۵/۴۴

۱۷۳- در پرسشنامه شخصیتی آیزنک، اشخاص ضد اجتماعی چه ویژگی دارند؟

- (۱) نمره بالایی در N و نمره پایینی در E دارند.
(۲) در هر سه عامل E, P, N نمره بالایی دارند.
(۳) نمره بالایی در P و نمره پایینی در F دارند.
(۴) نمره بالایی در H و نمره پایینی در N دارند.

۱۷۴- در آزمون ماز پروتئوس، اگر کودکی در مازی موفق شود ولی در ماز قبلی رد شده باشد
(۱) آزمون را ادامه نمی‌دهیم.
(۲) همان ماز را دوباره تکرار می‌کنیم.
(۳) مازی که رد شده بود را به‌طور وارونه اجرا می‌کنیم.
(۴) مازی که موفق شده بود را به‌طور وارونه اجرا می‌کنیم.

۱۷۵- آزمون کپی یک شکل هندسی آندره ری برای سنجش کدام یک تهیه شده است؟

- (۱) سازمان ادراکی (۲) زمان انجام آزمون (۳) حافظه بصری (۴) همه موارد

۱۷۶- عبارت «در مواردی که افراد مورد مطالعه از نظر سن، سطح هوش و سلامت روان شرایط لازم را دارند می‌توان

Sort - Q را به روش خودستجی به کار گرفت»، به کدام یک از کاربردهای Sort - Q اشاره دارد؟

- (۱) آزمون نظریه‌ها (۲) طبقه‌بندی افراد
(۳) سنجش شخصیت (۴) سنجش اثربخشی آموزشی

۱۷۷- موضوع تجاوز به حریم خصوصی بیشتر در اجرای چه آزمون‌هایی به چشم می‌خورد؟

- (۱) شخصیت (۲) استعداد (۳) خلاقیت (۴) هوش

۱۷۸- خرده آزمون ارقام وارونه وکسلر کدام مورد را نمی‌سنجد؟

- (۱) تمرکز
(۲) انعطاف‌پذیری
(۳) کندی روانی - حرکتی
(۴) شکیبایی در برابر فشار روانی
- ۱۷۹- در انتقاد به آزمون‌های هوش برخی معتقدند که آن‌ها باعث سوگیری در جهت تأکید بر تفکر همگرا می‌شوند، یعنی اینکه:
- (۱) افراد خلاق در این آزمون‌ها، سود می‌کنند.
(۲) افراد خلاق در این آزمون‌ها، ضرر می‌کنند.
(۳) این آزمون‌ها، افراد خلاق را نمی‌توانند بسنجند.
(۴) این آزمون‌ها، افراد خلاق را در اقلیت قرار می‌دهند.
- ۱۸۰- کدام گزینه جزو خرده مقیاس‌های آزمون هوش کتل نیست؟
- (۱) فرم‌ها (۲) سری‌ها (۳) شرایط (۴) ماتریس‌ها

ارشد ۱۴۰۱

۱۶۱- بهترین مورد استفاده آزمون‌های صحیح - غلط کدام است؟

- (۱) قدرت تجزیه و تحلیل مسائل
(۲) سنجش دانش وقایع و رویدادها
(۳) اندازه‌گیری قدرت حل مسئله
(۴) سنجش درک و فهم

۱۶۲- کدام مورد درباره پرسش‌نامه روانی کالیفرنیا (CPI) درست است؟

- (۱) این ابزار به تشخیص و شناخت رفتار میان‌فردی در بین جامعه‌های ناپه‌نچار متمرکز است.
(۲) کانون توجه این ابزار سنجش رفتارها و جهت‌گیری‌های میان‌فردی است.
(۳) در جهت پیش‌بینی دقیق رفتار در وضعیت موجود به کار می‌رود.
(۴) نمره تراز شده میانگین ۱۵ و انحراف استاندارد ۱۰ است.

۱۶۳- به نظر وکسلر، کدام خرده مقیاس در برابر اختلال‌ها و متغیرهای موقعیتی مانند اضطراب و خستگی آسیب‌پذیرند؟

- (۱) طراحی مکعب‌ها، شباهت‌ها، اطلاعات عمومی
(۲) محاسبه، اطلاعات عمومی، گنجینه لغات
(۳) اطلاعات عمومی، طراحی مکعب‌ها، گنجینه لغات
(۴) محاسبه، نماد ارقام، طراحی مکعب‌ها
- ۱۶۴- کدام خرده آزمون در مورد بزرگسالان نسبت به آسیب‌های وارد شده به نواحی چپ گیجگاهی و یا پیشانی حساس است؟
- (۱) طراحی مکعب‌ها (۲) درک و فهم (۳) شباهت‌ها (۴) محاسبه

۱۶۵- هنگامی که در متغیرهای دو ارزشی فرض توزیع نرمال صادق نباشد و نمره بینابینی وجود نداشته باشد، کدام ضریب همبستگی توصیه می‌شود؟

- (۱) دو رشته‌ای نقطه‌ای (۲) دو رشته‌ای
(۳) تتراکوریک (۴) فای

۱۶۶- در مدارس عقب‌مانده‌های ذهنی، طبقه‌بندی دانش‌آموزان برای هدف‌های آموزشی بیشتر بر مبنای کدام نرم‌ها انجام می‌شود؟

- (۱) سن عقلی (۲) سن هنجاری
(۳) درصدی (۴) کلاسی

۱۶۷- در فهرست زیر عوامل هوش کتل و هاکستیان همبستگی بین حافظه معنادار و حافظه طوطی‌وار چقدر است؟

- (۱) ۰/۴۵
(۲) ۰/۳۵
(۳) ۰/۲۵
(۴) ۰/۱۵

۱۶۸- اگر ضریب اعتبار آزمون صفر باشد، خطای اندازه‌گیری آن چگونه است؟

- (۱) خطای اندازه‌گیری را نمی‌توان پیش‌بینی کرد.
(۲) بیشترین خطای اندازه‌گیری را دارد.
(۳) خطای اندازه‌گیری آن کم است.
(۴) فاقد خطای اندازه‌گیری است.

۱۶۹- خصایص شخصیتی جدید در کار، مهارت‌های مکانیکی و علاقه به کارهای فنی به کدام خرده مقیاس پرسش‌نامه

رجحان شغلی هالند اشاره دارد؟

(۱) واقع‌بین (۲) جستجوگر (۳) خطر جو (۴) سنتی

۱۷۰- عبارت: «کسی که یک زبان بیگانه را به خوبی یاد گرفته و در آن مهارت یافته است، در هر موقعیتی به آسانی آن را به یاد می‌آورد و به آن زبان می‌اندیشد»، به کدام مفهوم اشاره دارد؟

(۱) فراخوانی (۲) بازشناسی (۳) کارنمایی (۴) بازسازی

۱۷۱- نقش و فعالیت‌های مرتبط با آمادگی برای تغییر افکار، احساسات و گرایش به خودشکوفایی به کدام نوع هوش گاردنر اشاره دارد؟

(۱) دیداری - فضایی (۲) میان فردی (۳) درون فردی (۴) زبانی

۱۷۲- کدام مورد در مقایسه آزمون‌های پیشرفت تحصیلی و استعداد درست نیست؟

(۱) آزمون‌های استعداد مقدار توانایی یا انجام دادن کارهایی که در پیش دارند به کار می‌برند.

(۲) آزمون‌های تحصیلی برای تعیین آموخته‌های قبلی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

(۳) آزمون‌های تحصیلی ناظر به گذشته‌اند.

(۴) آزمون‌های استعداد ناظر گذشته‌اند.

۱۷۳- کدام آزمون، نمونه‌ای از آزمون‌های توانایی نیست؟

(۱) ورودی دانشگاه‌ها (۲) مهارت‌های فنی (۳) نگرش ریاضی (۴) هوش

۱۷۴- «یادگیرنده بتواند در یک مقاله عقاید را از واقعیت‌ها متمایز سازد»، به کدام حوزه شناختی بلوم اشاره دارد؟

(۱) تحلیل (۲) کارستن (۳) فهمیدن (۴) دانش

۱۷۵- کفایت روان‌سنجی کدام آزمون یکی از بزرگترین جدل‌ها را در تاریخ روان‌شناسی به وجود آورده است؟

(۱) آزمون توانایی دیداری ساختاری (۲) پرسش‌نامه روانی کالیفرنیا

(۳) اندریافت موضوع (۴) رورشاخ

۱۷۶- تحقیقات نشان داده است که آزمون نقاشی آدمک برای کودکان سال تمام از دقت بیشتری برخوردار است.

(۱) ۵ تا ۱۵

(۲) ۵ تا ۱۰

(۳) ۳ تا ۱۵

(۴) ۳ تا ۱۰

۱۷۷- اگر هوش‌بهر در مقیاس استنفورد - بینه ۶۸ باشد، نمره آزمون هوش فرد در مقیاس T برابر چند است؟

(۱) ۵۰

(۲) ۴۰

(۳) ۳۰

(۴) ۲۰

۱۷۸- کدام انتقاد وارده بر طبقه‌بندی گیلفورد، توسط آیسینک و کتل مطرح شده است؟

(۱) این الگو نظریه شناختی درباره فرایندهای هوشی را نادیده گرفته است.

(۲) نمونه‌های این الگو همگی هوش بالاتر از متوسط داشته‌اند.

(۳) این الگو از یک نظریه یا مطالعه تجربی به دست نیامده است.

(۴) این الگو بیشتر جنبه شهودی دارد.

۱۷۹- کدام مورد در ارتباط با مقایسه پرسش‌نامه چند محوری بالینی میلون (MCMI) و پرسش‌نامه شخصیتی چندوجهی مینه‌سوتا (MMPI) درست است؟

- (۱) هر دو ابزار دامنه گسترده‌ای از آسیب‌شناسی کودکان را پوشش می‌دهند.
 - (۲) از برخی جهات MCMI جانشین یا حتی رقیبی برای MMPI به‌شمار می‌رود.
 - (۳) یک امتیاز مهم MMPI-۲ این است که به‌طور قابل توجهی از MCMI کوتاه‌تر است.
 - (۴) پایه‌های پژوهشی، مطالعات روایی و گزینه‌های تفسیری برای MCMI آشکارا گسترده‌تر از MMPI است.
- ۱۸۰- در نمره‌گذاری پرسش‌نامه افسردگی بک، نمره ۱۰ تا ۱۸، کدام سطح افسردگی را نشان می‌دهد؟
- (۱) افسردگی خفیف یا متوسط
 - (۲) نبود یا کمترین حد افسردگی
 - (۳) افسردگی متوسط تا شدید
 - (۴) افسردگی شدید

ارشد ۱۴۰۲

۱۴۵- در کدام نظریه اندازه‌گیری، رابطه بین سطح توانایی یک آزمودنی و احتمال پاسخ درست به هر سؤال، برآورد می‌شود؟

- (۱) سؤال - پاسخ
 - (۲) نمره واقعی
 - (۳) تعمیم‌پذیری
 - (۴) کلاسیک اندازه‌گیری
- ۱۴۷- در کدام روش محاسبه پایایی، فرض می‌شود خصیصه‌ای که آزمون اندازه‌گیری می‌کند، در طول زمان ثابت است و هر تغییری در نمرات در دو موقعیت زمانی مختلف، ناشی از خطای تصادفی است؟
- (۱) آلفای کرونباخ
 - (۲) بازآزمایی
 - (۳) دونیمه کردن
 - (۴) فرم‌های موازی

۱۴۹- کدام مورد، بیانگر ویژگی سؤال‌های مناسب برای آزمون‌های وابسته به‌هنگار است؟

- (۱) دارای واریانس کوچک و ضریب تمیز بالا
 - (۲) دارای ضریب دشواری پایین و ضریب تمیز بالا
 - (۳) دارای واریانس بزرگ و کواریانس مثبت با سایر سؤالات
 - (۴) دارای ضریب دشواری متوسط و همبستگی پایین با سایر سؤالات
- ۱۵۰- کدام مورد در خصوص ارزشیابی آموزشی، درست است؟
- (۱) با هدف گسترش یک نظریه خاص و تولید دانش جدید انجام می‌شود.
 - (۲) با هدف استنتاج و درک و شناسایی پدیده‌های علمی انجام می‌شود.
 - (۳) به روش‌ها و فنون تجربی تکیه دارد و با هدف تصمیم‌گیری انجام می‌شود.
 - (۴) یافته‌های حاصل از یک پدیده آموزشی را به موارد و موقعیت‌های دیگر تعمیم می‌دهد.

۱۵۱- کدام مورد در خصوص مقیاس‌های اندازه‌گیری، درست است؟

- (۱) متغیرهای روانی، عمدتاً با مقیاس نسبی اندازه‌گیری می‌شوند.
- (۲) متغیرهای گسسته، همگی در سطح اسمی یا ترتیبی اندازه گرفته می‌شوند.
- (۳) محاسبه میانگین و انحراف استاندارد برای متغیرهای با سطح اندازه‌گیری فاصله‌ای مجاز است.
- (۴) می‌توان رابطه غیرخطی بین دو متغیر با مقیاس ترتیبی را با همبستگی پیرسون محاسبه کرد.

۱۵۲- کدام مورد درخصوص آزمون‌های پیشرفت تحصیلی، درست نیست؟

- (۱) جزو ابزارهای اندازه‌گیری عملکرد بیشینه هستند.
- (۲) برای تعیین آموخته‌های قبلی یا توانایی‌های موجود افراد به کار می‌روند.
- (۳) توانایی‌های وابسته به این آزمون‌ها، به آموزش آموزشگاهی ربط دارد.
- (۴) توانایی‌های شناختی و ذهنی که در همه انواع فعالیت‌های فکری ضروری هستند را اندازه می‌گیرند.

۱۵۳- کدام مورد درخصوص ارزشیابی‌های آموزشی، درست نیست؟

- (۱) در ارزشیابی‌های جاری می‌توان وضعیت یک دانش‌آموز را نسبت به اهداف آموزشی مشخص تعیین کرد.
- (۲) ارزشیابی تکوینی در طول دوره آموزشی که هنوز یادگیری در جریان است، انجام می‌شود.
- (۳) در ارزشیابی آغازین می‌توان آمادگی‌های قبلی دانش‌آموزان را برای یادگیری هدف‌های درس تازه، تعیین کرد.
- (۴) در ارزشیابی پایانی از آزمون‌های جامعی که نمونه کاملی از محتوا و هدف‌ها را شامل می‌شود، استفاده می‌شود.

۱۵۴- کدام مورد درخصوص جدول مشخصات آزمون، درست است؟

- (۱) در آزمون‌های وابسته به هنجار، تهیه جدول مشخصات ضروری نیست.
 - (۲) تهیه دقیق جدول مشخصات، پایایی آزمون‌های پیشرفت تحصیلی را تضمین می‌کند.
 - (۳) جدول مشخصات آزمون‌های تکوینی نسبت به آزمون‌های تراکمی مفصل‌تر است.
 - (۴) در جدول مشخصات آزمون‌های وابسته به ملاک، هدف‌های دقیق آموزشی وارد می‌شود.
- ۱۵۵- کدام مورد درخصوص مزیت‌های انواع سؤالات آزمون‌های پیشرفت تحصیلی، درست است؟**

- (۱) سؤالات چندگزینه‌ای، توانایی تولید و پروراندن مطالب را می‌سنجد.
- (۲) طراحی سؤالات کوتاه‌پاسخ به راحتی و نمره‌گذاری آن با دقت انجام می‌پذیرد.
- (۳) طراحی و تهیه سؤالات جورکردنی و همچنین نمره‌گذاری آنها به سرعت و سهولت امکان‌پذیر است.
- (۴) با استفاده از سؤالات صحیح - غلط می‌توان نمونه بزرگی از هدف‌های آموزشی سطح بالا را اندازه گرفت.

۱۵۶- کدام مورد، بیانگر تعریف «فرانسیس گالتون» از هوش است؟

- (۱) قدرت پاسخ‌دهی خوب به مسائل
 - (۲) تمایزهای حسی و کارکردهای حرکتی
 - (۳) هدفمندانه عمل کردن و مواجهه مؤثر با محیط
 - (۴) استدلال‌های سطح بالا و توانایی حل مسئله
- ۱۵۷- کدام رویکرد هوشی، بنیان هوش را «تعیین فرایندهای ذهنی زیربنایی رفتار هوشمندانه» قلمداد می‌کند؟**
- (۱) روان‌سنجی
 - (۲) زیست‌بوم‌شناختی
 - (۳) پردازش اطلاعات
 - (۴) عصب‌روان‌شناختی

۱۵۸- کدام فعالیت زیر، به‌عنوان ویژگی تعریف استعداد محسوب نمی‌شود؟

- (۱) ظرفیت به کار بردن دانش
- (۲) توان بالقوه فرد در آینده
- (۳) ظرفیت یک فرد برای موفقیت در شغلش
- (۴) توانایی یک فرد برای کسب دانش و درک موقعیت‌ها

۱۵۹- کدام نظریه پرداز زیر، مفهوم هوش چندعاملی را مطرح کرد؟

- (۱) گاردنر
 - (۲) اسپیرمن
 - (۳) ترستون
 - (۴) استرنبرگ
- ۱۶۰- نظریه توسعه‌یافته کدام نظریه پرداز، در ماهیت «تکاملی» یا «داروینی» بود و به باور آن نظریه پرداز، آزمون‌های منتخب وی، نشانگرهای سطح کارکرد انطباقی فرد در جامعه متهمدن هستند و توانایی‌هایی را منعکس می‌کنند که بقا را در این سیاره ترویج می‌کند؟**

- (۱) هب
- (۲) هورن
- (۳) هالیستد
- (۴) لوریا

- ۱۶۱- کدام نظریه پرداز خلاقیت، افراد خلاق را به صورت استعاری کسانی می داند که گرایش و توانایی خرید ارزان و فروش گران ایده های خود را دارند؟
 (۱) استرنبرگ (۲) آمابیله (۳) والاس (۴) تورنس
- ۱۶۲- براساس مدل عصب روان شناختی لوریا از هوش (مدل PASS)، کدام فرایند با خلاقیت مرتبط است؟
 (۱) توجه (۲) توالی (۳) همزمانی (۴) برنامه ریزی
- ۱۶۳- کدام توانایی اندازه گیری شده توسط خرده آزمون شباهت های وکسلر، قوی ترین رابطه را با نمره کل این خرده آزمون دارد؟
 (۱) استدلال انتزاعی منطقی (۲) مفهوم سازی کلامی (۳) توانایی تداعی در ترکیب با سهولت زبانی (۴) تمییز عناصر اصلی از عناصر فرعی
- ۱۶۴- در نمره گذاری آزمون گشتالت دیداری - حرکتی بندر (بندر - گشتالت)، اگر فردی در یک یا هر دو مرحله آزمون، طرح هایی را به گونه ای ترسیم کند که درهم فرو رفتگی و تداخل دارند، احتمالاً، کدام کارکرد ذهنی در وی آسیب دیده است؟
 (۱) اختلال شدید در قضاوت و برنامه ریزی (۲) اختلال در هماهنگی دیداری - حرکتی (۳) اختلال بارز در کارکرد من (۴) اختلال در توجه و تمرکز
- ۱۶۵- بر مبنای دیدگاه فرایندی والاس از خلاقیت، در کدام مرحله، تفکر شکل می گیرد و روند حل مسئله مشخص می شود؟
 (۱) اثبات (۲) آمادگی (۳) نهفتگی (۴) اشراق
- ۱۶۶- مطابق پژوهش های امیل کراپلین، احتمالاً، کدام اختلال روانی باعث دگرگونی هایی در فرایند تفکر شده و منجر به افزایش خلاقیت می شود؟
 (۱) مانیا (۲) وسواس (۳) اضطراب (۴) گسستگی
- ۱۶۷- اگر در یک تست هوش، نمره سن عقلی کودک ۷۸ ماهه ای ۷ باشد، این کودک از لحاظ هوشی در منحنی نرمال در چه وضعیتی قرار خواهد داشت؟
 (۱) نیم انحراف استاندارد پایین تر از میانگین جامعه (۲) نیم انحراف استاندارد بالاتر از میانگین جامعه (۳) یک انحراف استاندارد پایین تر از میانگین جامعه (۴) یک انحراف استاندارد بالاتر از میانگین جامعه
- ۱۶۸- یک کودک ۶ ساله، باید کدام نمره را در سن عقلی کسب کند تا جزو کودکان مرزی تلقی شود؟
 (۱) ۴ سال و ۱ ماه (۲) ۴ سال و ۵ ماه (۳) ۵ سال و ۲ ماه (۴) ۵ سال و ۶ ماه
- ۱۶۹- کودک ۱۰ ساله ای در مقیاس هوشی وکسلر برای کودکان، در خرده آزمون فراخنای عددی در بخش مستقیم نمره تراز ۱۱ و در بخش معکوس نمره تراز ۵ و در خرده آزمون های کلامی شامل اطلاعات عمومی نمره تراز ۱۳ و واژگان نمره تراز ۱۲ دریافت کرده است. براساس این اطلاعات، محتمل ترین تفسیر ممکن چه خواهد بود؟
 (۱) اضطراب و تنش بالا (۲) بی خوابی و گرسنگی (۳) آسیب در قطعه راست پیشانی (۴) آسیب در نیمکره چپ مغز
- ۱۷۰- اگر کودک ۹ ساله ای به خوبی بتواند با اطلاعات کلامی خود شعری بسراید، نثر ثقیلی بنویسد یا یک سخنرانی مهیج ایراد کند، او از کدام توانمندی خاص برخوردار است؟
 (۱) خلاقیت کلامی (۲) حافظه کلامی (۳) هوش کلامی (۴) استعداد کلامی
- ۱۷۱- اگر کودک ۸ ساله ای بتواند کلماتی را که آخرشان حاوی حرف «و» هستند، بنویسد، از کدام توانایی برخوردار است؟
 (۱) سیالی بیانی (۲) سیالی فکری (۳) سیالی تداعی (۴) سیالی واژگانی